

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 15 april 2008
(OR. fr)**

6655/08

NOT

Ärende: Konsoliderade versioner av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

---

TILL LÄSAREN

Denna utgåva innehåller de konsoliderade versionerna av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt protokollen och bilagorna till dessa, i den lydelse de har efter de ändringar som införs genom det den 13 december 2007 i Lissabon undertecknade Lissabonfördraget. Utgåvan innehåller även de förklaringar som fogas till slutakten från den regeringskonferens som antog Lissabonfördraget.

Lissabonfördraget är ännu föremål för ratificering av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser. Enligt artikel 6 i fördraget kommer detta att träda i kraft den 1 januari 2009, förutsatt att samtliga ratifikationsinstrument har deponerats före den dagen eller, om så inte är fallet, den första dagen i den månad som följer efter det att det sista ratifikationsinstrumentet har deponerats.

Denna utgåva är provisorisk. Under tiden fram till Lissabonfördragets ikraftträdande kan ett antal rättelser av en eller flera språkversioner komma att göras, i syfte att rätta de eventuella fel i Lissabonfördraget eller nuvarande fördrag som kan komma att upptäckas.

Denna text har tillkommit för dokumentationsändamål och Europeiska unionens institutioner ansvarar inte för den.

KONSOLIDERADE VERSIONER

AV FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN

OCH

FÖRDRAGET OM

EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT

Innehållsförteckning

FÖRDRAG OM EUROPEISKA UNIONEN	17
INGRESS	18
AVDELNING I GEMENSAMMA BESTÄMMELSER	20
AVDELNING II BESTÄMMELSER OM DEMOKRATISKA PRINCIPER	25
AVDELNING III INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER	28
AVDELNING IV BESTÄMMELSER OM FÖRDJUPADE SAMARBETEN.....	36
AVDELNING V ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM UNIONENS YTTRE ÅTGÄRDER OCH SÄRSKILDA BESTÄMMELSER OM DEN GEMENSAMMA UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIKEN	37
KAPITEL 1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM UNIONENS YTTRE ÅTGÄRDER	37
KAPITEL 2 SÄRSKILDA BESTÄMMELSER OM DEN GEMENSAMMA UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIKEN	40
Avsnitt 1 Gemensamma bestämmelser	40
Avsnitt 2 Bestämmelser om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken	51
AVDELNING VI SLUTBESTÄMMELSER	56

FÖRDRAG OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	61
INGRESS	62
FÖRSTA DELEN PRINCIPERNA.....	64
AVDELNING I UNIONENS BEFOGENHETSKATEGORIER OCH BEFOGENHETSOMRÅDEN.....	64
AVDELNING II ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	68
ANDRA DELEN ICKE-DISKRIMINERING OCH UNIONSMEDBORGARSKAP	72
TREDJE DELEN UNIONENS POLITIK OCH INRE ÅTGÄRDER	76
AVDELNING I DEN INRE MARKNADEN	76
AVDELNING II FRI RÖRLIGHET FÖR VAROR	77
Kapitel 1 Tullunionen	77
Kapitel 2 Tullsamarbete	78
Kapitel 3 Förbud mot kvantitativa restriktioner mellan medlemsstaterna.....	79
AVDELNING III JORDBRUK OCH FISKERI.....	80
AVDELNING IV FRI RÖRLIGHET FÖR PERSONER, TJÄNSTER OCH KAPITAL.....	85
Kapitel 1 Arbetstagare	85
Kapitel 2 Etableringsrätt	87
Kapitel 3 Tjänster.....	91
Kapitel 4 Kapital och betalningar	93

AVDELNING V	ETT OMRÅDE MED FRIHET, SÄKERHET OCH RÄTTVISA	95
Kapitel 1	Allmänna bestämmelser	95
Kapitel 2	Politik som gäller gränskontroll, asyl och invandring	99
Kapitel 3	Civilrättsligt samarbete	102
Kapitel 4	Straffrättsligt samarbete	104
Kapitel 5	Polissamarbete.....	109
AVDELNING VI	TRANSPORTER.....	111
AVDELNING VII	GEMENSAMMA REGLER OM KONKURRENS, BESKATTNING OCH TILLNÄRMNING AV LAGSTIFTNING	116
Kapitel 1	Konkurrensregler.....	116
Avsnitt 1	Regler tillämpliga på företag.....	116
Avsnitt 2	Statligt stöd.....	120
Kapitel 2	Bestämmelser om skatter och avgifter	123
Kapitel 3	Tillnärmning av lagstiftning.....	124
AVDELNING VIII	EKONOMISK OCH MONETÄR POLITIK	127
Kapitel 1	Ekonomisk politik	128
Kapitel 2	Monetär politik.....	134
Kapitel 3	Institutionella bestämmelser.....	138
Kapitel 4	Särskilda bestämmelser för de medlemsstater som har euron som valuta	139
Kapitel 5	Övergångsbestämmelser	141
AVDELNING IX	SYSSELSÄTTNING	146
AVDELNING X	SOCIALPOLITIK.....	149

AVDELNING XI	EUROPEISKA SOCIALFONDEN.....	156
AVDELNING XII	UTBILDNING, YRKESUTBILDNING, UNGDOMSFRÅGOR OCH IDROTT	157
AVDELNING XIII	KULTUR	159
AVDELNING XIV	FOLKHÄLSA.....	160
AVDELNING XV	KONSUMENTSKYDD	162
AVDELNING XVI	TRANSEUROPEISKA NÄT	163
AVDELNING XVII	INDUSTRI.....	165
AVDELNING XVIII	EKONOMISK, SOCIAL OCH TERRITORIELL SAMMANHÅLLNING	166
AVDELNING XIX	FORSKNING OCH TEKNISK UTVECKLING SAMT RYMDEN	168
AVDELNING XX	MILJÖ.....	173
AVDELNING XXI	ENERGI.....	176
AVDELNING XXII	TURISM	177
AVDELNING XXIII	CIVILSKYDD.....	177
AVDELNING XXIV	ADMINISTRATIVT SAMARBETE	178
FJÄRDE DELEN	ASSOCIERING AV UTOMEUROPEISKA LÄNDER OCH TERRITORIER.....	179
FEMTE DELEN	UNIONENS YTTRE ÅTGÄRDER.....	182
AVDELNING I	ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM UNIONENS YTTRE ÅTGÄRDER	182
AVDELNING II	DEN GEMENSAMMA HANDELSPOLITIKEN.....	182

AVDELNING III	SAMARBETE MED TREDJELÄNDER OCH HUMANITÄRT BISTÅND	184
Kapitel 1	Utvecklingssamarbete	184
Kapitel 2	Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer.....	186
Kapitel 3	Humanitärt bistånd	187
AVDELNING IV	RESTRIKTIVA ÅTGÄRDER	188
AVDELNING V	INTERNATIONELLA AVTAL	189
AVDELNING VI	UNIONENS FÖRBINDELSER MED INTERNATIONELLA ORGANISATIONER OCH TREDJELÄNDER SAMT UNIONENS DELEGATIONER.....	192
AVDELNING VII	SOLIDARITETSKLAUSUL	193
SJÄTTE DELEN	INSTITUTIONELLA OCH FINANSIELLA BESTÄMMELSER	195
AVDELNING I	INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER	195
Kapitel 1	Institutionerna	195
Avsnitt 1	Europaparlamentet	195
Avsnitt 2	Europeiska rådet.....	200
Avsnitt 3	Rådet	201
Avsnitt 4	Kommissionen.....	203
Avsnitt 5	Europeiska unionens domstol	206
Avsnitt 6	Europeiska centralbanken	218
Avsnitt 7	Revisionsrätten.....	220

Kapitel 2	Unionens rättsakter, förfaranden för antagande och andra bestämmelser	224
Avsnitt 1	Unionens rättsakter.....	224
Avsnitt 2	Förfaranden för antagande av akter och andra bestämmelser	227
Kapitel 3	Unionens rådgivande organ.....	232
Avsnitt 1	Ekonomiska och sociala kommittén.....	232
Avsnitt 2	Regionkommittén	234
Kapitel 4	Europeiska investeringsbanken	235
AVDELNING II	FINANSIELLA BESTÄMMELSER.....	237
Kapitel 1	Unionens egna medel	238
Kapitel 2	Flerårig budgetram	238
Kapitel 3	Unionens årliga budget	239
Kapitel 4	Genomförande av budgeten och ansvarsfrihet.....	243
Kapitel 5	Gemensamma bestämmelser	244
Kapitel 6	Bekämpning av bedrägeri	246
AVDELNING III	FÖRDJUPADE SAMARBETEN	247
SJUNDE DELEN	ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER	251

PROTOKOLL.....	261
PROTOKOLL (nr 1) OM DE NATIONELLA PARLAMENTENS ROLL I EUROPEISKA UNIONEN	262
PROTOKOLL (nr 2) OM TILLÄMPNING AV SUBSIDIARITETS- OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPERNA	266
PROTOKOLL (nr 3) OM STADGAN FÖR EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL.....	270
PROTOKOLL (nr 4) OM STADGAN FÖR EUROPEISKA CENTRALBANKSSYSTEMET OCH EUROPEISKA CENTRALBANKEN	299
PROTOKOLL (nr 5) OM EUROPEISKA INVESTERINGSBANKENS STADGA.....	326
PROTOKOLL (nr 6) OM LOKALISERING AV SÄTEN FÖR EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER OCH VISSA AV DESS ORGAN, BYRÅER OCH ENHETER.....	344
PROTOKOLL (nr 7) OM EUROPEISKA UNIONENS IMMUNITET OCH PRIVILEGIER ...	346
PROTOKOLL (nr 8) OM ARTIKEL 6.2 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN ANGÅENDE UNIONENS ANSLUTNING TILL EUROPEISKA KONVENTIONEN OM SKYDD FÖR DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA OCH DE GRUNDLÄGGANDE FRIHETERNA ...	355
PROTOKOLL (nr 9) OM RÅDETS BESLUT OM GENOMFÖRANDE AV ARTIKEL 16.4 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN OCH ARTIKEL 238.2 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT UNDER TIDEN 1 NOVEMBER 2014–31 MARS 2017 OCH FRÅN OCH MED DEN 1 APRIL 2017	356

PROTOKOLL (nr 10) OM DET PERMANENTA STRUKTURERADE SAMARBETE SOM INRÄTTAS GENOM ARTIKEL 42 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN.....	357
PROTOKOLL (nr 11) OM ARTIKEL 42 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN	360
PROTOKOLL (nr 12) OM FÖRFARANDET VID ALLTFÖR STORA UNDERSKOTT	361
PROTOKOLL (nr 13) OM KONVERGENSKRITERIER	363
PROTOKOLL (nr 14) OM EUROGRUPPEN	365
PROTOKOLL (nr 15) OM VISSA BESTÄMMELSER ANGÅENDE FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLAND	366
PROTOKOLL (nr 16) OM VISSA BESTÄMMELSER ANGÅENDE DANMARK.....	369
PROTOKOLL (nr 17) OM DANMARK.....	370
PROTOKOLL (nr 18) OM FRANKRIKE	371
PROTOKOLL (nr 19) OM SCHENGENREGELVERKET INFÖRLIVAT INOM EUROPEISKA UNIONENS RAMAR.....	372
PROTOKOLL (nr 20) OM TILLÄMPNING AV VISSA INSLAG I ARTIKEL 26 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT PÅ FÖRENADE KUNGARIKET OCH IRLAND.....	376
PROTOKOLL (nr 21) OM FÖRENADE KUNGARIKETS OCH IRLANDS STÄLLNING MED AVSEENDE PÅ OMRÅDET MED FRIHET, SÄKERHET OCH RÄTTVISA.....	378
PROTOKOLL (nr 22) OM DANMARKS STÄLLNING	383
PROTOKOLL (nr 23) OM MEDLEMSSTATERNAS YTTRE FÖRBINDELSER I FRÅGA OM PASSAGE AV YTTRE GRÄNSER	390

PROTOKOLL (nr 24) OM ASYL FÖR MEDBORGARE I EUROPEISKA UNIONENS MEDLEMSSTATER	391
PROTOKOLL (nr 25) OM UTÖVANDET AV DELADE BEFOGENHETER.....	393
PROTOKOLL (nr 26) OM TJÄNSTER AV ALLMÄNT INTRESSE.....	394
PROTOKOLL (nr 27) OM DEN INRE MARKNADEN OCH KONKURRENS	395
PROTOKOLL (nr 28) OM EKONOMISK, SOCIAL OCH TERRITORIELL SAMMANHÅLLNING	396
PROTOKOLL (nr 29) OM SYSTEMET FÖR RADIO OCH TV I ALLMÄNHETENS TJÄNST I MEDLEMSSTATERNA.....	398
PROTOKOLL (nr 30) OM POLENS OCH FÖRENADE KUNGARIKETS TILLÄMPNING AV EUROPEISKA UNIONENS STADGA OM DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETERNA	399
PROTOKOLL (nr 31) OM IMPORT TILL EUROPEISKA UNIONEN AV OLJEPRODUKTER SOM RAFFINERATS I NEDERLÄNDSKA ANTILLERNA	401
PROTOKOLL (nr 32) OM FÖRVÄRV AV EGENDOM I DANMARK	405
PROTOKOLL (nr 33) OM ARTIKEL 157 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	406
PROTOKOLL (nr 34) OM EN SÄRSKILD ORDNING FÖR GRÖNLAND.....	407
PROTOKOLL (nr 35) OM ARTIKEL 40.3.3 I IRLANDS FÖRFATTNING.....	408
PROTOKOLL (nr 36) OM ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER.....	409
PROTOKOLL (nr 37) OM DE EKONOMISKA FÖLJDERNA AV ATT EKSG-FÖRDRAGET UPPHÖR ATT GÄLLA OCH OM KOL- OCH STÅLFORSKNINGSFONDEN	418

BILAGOR.....	420	
BILAGA I	LISTA SOM AVSES I ARTIKEL 38 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT.....	421
BILAGA II	UTOMEUROPEISKA LÄNDER OCH TERRITORIER PÅ VILKA BESTÄMMELSERNA I FJÄRDE DELEN I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT SKA TILLÄMPAS ...	425
FÖRKLARINGAR	426	
SOM FOGAS TILL SLUTAKTEN FRÅN DEN REGERINGSKONFERENS SOM ANTAGIT LISSABONFÖRDRAGET UNDERTECKNAT DEN 13 DECEMBER 2007		
A.	FÖRKLARINGAR OM BESTÄMMELSER I FÖRDRAGEN.....	427
1.	FÖRKLARING OM EUROPEISKA UNIONENS STADGA OM DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETERNA	427
2.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 6.2 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN	427
3.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 8 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN	427
4.	FÖRKLARING OM EUROPAPARLAMENTETS SAMMANSÄTTNING	427
5.	FÖRKLARING OM EUROPEISKA RÅDETS POLITISKA ÖVERENSKOMMELSE OM UTKASTET TILL BESLUT OM EUROPAPARLAMENTETS SAMMANSÄTTNING	428
6.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 15.5 OCH 15.6, ARTIKEL 17.6 OCH 17.7 OCH ARTIKEL 18 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN.....	428
7.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 16.4 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN OCH ARTIKEL 238.2 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	428

8.	FÖRKLARING OM DE PRAKTISKA ÅTGÄRDER SOM SKA VIDTAS NÄR LISSABONFÖRDRAGET TRÄDER I KRAFT NÄR DET GÄLLER ORDFÖRANDESKAPET I EUROPEISKA RÅDET OCH I RÅDET I KONSTELLATIONEN UTRIKES FRÅGOR	431
9.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 16.9 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN OM EUROPEISKA RÅDETS BESLUT OM UTÖVANDE AV RÅDETS ORDFÖRANDESKAP	431
10.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 17 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN	433
11.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 17.6 OCH 17.7 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN	433
12.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 18 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN	434
13.	FÖRKLARING OM DEN GEMENSAMMA UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIKEN	434
14.	FÖRKLARING OM DEN GEMENSAMMA UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIKEN	435
15.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 27 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN	435
16.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 55.2 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN	435
17.	FÖRKLARING OM FÖRETRÄDE.....	436
18.	FÖRKLARING OM AVGRÄNSNINGEN AV BEFOGENHETER.....	436
19.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 8 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	437
20.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 16 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	437
21.	FÖRKLARING OM SKYDD AV PERSONUPPGIFTER PÅ OMRÅDET FÖR STRAFFRÄTTSLIGT SAMARBETE OCH POLISSAMARBETE	438
22.	FÖRKLARING TILL ARTIKLARN 48 OCH 79 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	438

23.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 48 ANDRA STYCKET I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT.....	438
24.	FÖRKLARING OM EUROPEISKA UNIONENS STÄLLNING SOM JURIDISK PERSON.....	438
25.	FÖRKLARING TILL ARTIKLARNÄ 75 OCH 215 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	439
26.	FÖRKLARING OM EN MEDLEMSSTATS ICKE-DELTAGANDE I EN ÅTGÄRD SOM GRUNDAR SIG PÅ AVDELNING V I TREDJE DELEN AV FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	439
27.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 85.1 ANDRA STYCKET I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	439
28.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 98 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT.....	440
29.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 107.2 C I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT.....	440
30.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 126 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT.....	440
31.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 156 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT.....	441
32.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 168.4 C I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT.....	442
33.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 174 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT.....	442
34.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 179 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT.....	442
35.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 194 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT.....	442

36.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 218 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT OM MEDLEMSSTATERNAS FÖRHANDLINGAR OM OCH INGÅENDE AV INTERNATIONELLA AVTAL AVSEENDE OMRÅDET MED FRIHET, SÄKERHET OCH RÄTTVISA	443
37.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 222 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	443
38.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 252 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT ANGÅENDE ANTALET GENERALADVOKATER I DOMSTOLEN	443
39.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 290 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	444
40.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 329 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	444
41.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 352 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	444
42.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 352 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	445
43.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 355.6 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	445
B.	FÖRKLARINGAR OM PROTOKOLL SOM ÄR FOGADE TILL FÖRDRAGEN	445
44.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 5 I PROTOKOLLET OM SCHENGENREGELVERKET INFÖRLIVAT INOM EUROPEISKA UNIONENS RAMAR	445
45.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 5.2 I PROTOKOLLET OM SCHENGENREGELVERKET INFÖRLIVAT INOM EUROPEISKA UNIONENS RAMAR	446
46.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 5.3 I PROTOKOLLET OM SCHENGENREGELVERKET INFÖRLIVAT INOM EUROPEISKA UNIONENS RAMAR	446

47.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 5.3, 5.4 OCH 5.5 I PROTOKOLLET OM SCHENGENREGELVERKET INFÖRLIVAT INOM EUROPEISKA UNIONENS RAMAR	446
48.	FÖRKLARING OM PROTOKOLLET OM DANMARKS STÄLLNING	446
49.	FÖRKLARING OM ITALIEN	447
50.	FÖRKLARING TILL ARTIKEL 10 I PROTOKOLLET OM ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER	448
C.	FÖRKLARINGAR FRÅN MEDLEMSSTATERNA.....	448
51.	FÖRKLARING FRÅN KONUNGARIKET BELGIEN OM DE NATIONELLA PARLAMENTEN.....	448
52.	FÖRKLARING FRÅN KONUNGARIKET BELGIEN, REPUBLIKEN BULGARIEN, FÖRBUNDSREPUBLICEN TYSKLAND, REPUBLIKEN GREKLAND, KONUNGARIKET SPANIEN, REPUBLIKEN ITALIEN, REPUBLIKEN CYPERN, REPUBLIKEN LITAUEN, STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG, REPUBLIKEN UNGERN, REPUBLIKEN MALTA, REPUBLIKEN ÖSTERRIKE, REPUBLIKEN PORTUGAL, RUMÄNIEN, REPUBLIKEN SLOVENIEN OCH REPUBLIKEN SLOVAKIEN OM EUROPEISKA UNIONENS SYMBOLER	449
53.	FÖRKLARING FRÅN REPUBLIKEN TJECKIEN OM EUROPEISKA UNIONENS STADGA OM DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETERNA.....	449
54.	FÖRKLARING FRÅN FÖRBUNDSREPUBLICEN TYSKLAND, IRLAND, REPUBLIKEN UNGERN, REPUBLIKEN ÖSTERRIKE OCH KONUNGARIKET SVERIGE	450
55.	FÖRKLARING FRÅN KONUNGARIKET SPANIEN OCH FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLAND.....	450
56.	FÖRKLARING FRÅN IRLAND OM ARTIKEL 3 I PROTOKOLLET OM FÖRENADE KUNGARIKETS OCH IRLANDS STÄLLNING MED AVSEENDE PÅ OMRÅDET MED FRIHET, SÄKERHET OCH RÄTTVISA	450
57.	FÖRKLARING FRÅN REPUBLIKEN ITALIEN OM EUROPAPARLAMENTETS SAMMANSÄTTNING.....	451

58.	FÖRKLARING FRÅN REPUBLIKEN LETTLAND, REPUBLIKEN UNGERN OCH REPUBLIKEN MALTA OM STAVNINGEN AV NAMNET PÅ DEN GEMENSAMMA VALUTAN I FÖRDRAGEN	451
59.	FÖRKLARING FRÅN KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA TILL ARTIKEL 312 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	452
60.	FÖRKLARING FRÅN KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA TILL ARTIKEL 355 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	452
61.	FÖRKLARING FRÅN REPUBLIKEN POLEN OM EUROPEISKA UNIONENS STADGA OM DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETERNA	452
62.	FÖRKLARING FRÅN REPUBLIKEN POLEN OM PROTOKOLLET OM POLENS OCH FÖRENADE KUNGARIKETS TILLÄMPNING AV EUROPEISKA UNIONENS STADGA OM DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETERNA	452
63.	FÖRKLARING FRÅN FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND OM DEFINITIONEN AV BEGREPPET "MEDBORGARE"	453
64.	FÖRKLARING FRÅN FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND OM RÖSTRÄTTEN I VAL TILL EUROPAPARLAMENTET	453
65.	FÖRKLARING FRÅN FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND OM ARTIKEL 75 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	453
	JÄMFÖRELSETABELLER	454
	FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN	454
	FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT	459

KONSOLIDERAD VERSION
AV
FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN

INGRESS

HANS MAJESTÄT BELGARNAS KONUNG, HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV DANMARK, FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLANDS PRESIDENT, IRLANDS PRESIDENT, HELLENSKA REPUBLIKENS PRESIDENT, HANS MAJESTÄT KONUNGEN AV SPANIEN, FRANSKA REPUBLIKENS PRESIDENT, ITALIENSKA REPUBLIKENS PRESIDENT, HANS KUNGLIGA HÖGHET STORHERTIGEN AV LUXEMBURG, HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV NEDERLÄNDERNA, PORTUGISISKA REPUBLIKENS PRESIDENT, HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,¹

SOM ÄR BESLUTNA att övergå till en ny fas i den europeiska integrationsprocess som inleddes med upprättandet av Europeiska gemenskaperna,

SOM HAR INSPIRERATS av Europas kulturella, religiösa och humanistiska arv, ur vilket de universella värden har utvecklats som utgörs av människans okränkbara och oförytterliga rättigheter liksom frihet, demokrati, jämlikhet och rättsstaten,

SOM ERINRAR OM den historiska betydelsen av att delningen av den europeiska kontinenten har upphört och behovet av att skapa en fast grundval för uppbyggnaden av det framtida Europa,

SOM BEKRÄFTAR den vikt som de fäster vid principerna om frihet, demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt vid rättsstatsprincipen,

SOM BEKRÄFTAR den vikt som de fäster vid de grundläggande sociala rättigheterna såsom dessa fastställs i den europeiska sociala stadgan, som undertecknades i Turin den 18 oktober 1961, och i 1989 års gemenskapsstadga om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter,

SOM ÖNSKAR stärka solidariteten mellan sina folk samtidigt som de respekterar deras historia, kultur och traditioner,

---

¹ Republiken Bulgarien, Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Österrike, Republiken Polen, Rumänien, Republiken Slovenien, Republiken Slovakien, Republiken Finland och Konungariket Sverige har sedan dess blivit medlemmar i Europeiska unionen.

SOM ÖNSKAR ytterligare stärka institutionernas demokratiska karaktär och effektivitet för att sätta dessa i stånd att inom en gemensam institutionell ram bättre fullgöra de uppgifter som har anförtrotts dem,

SOM HAR FÖRESATT SIG att stärka och uppnå en konvergens mellan ekonomierna i sina länder samt att upprätta en ekonomisk och monetär union som i enlighet med bestämmelserna i detta fördrag och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt omfattar en gemensam och stabil valuta,

SOM ÄR BESLUTNA att med beaktande av principen om en hållbar utveckling och inom ramen för en förverkligad inre marknad, en ökad sammanhållning och ett förbättrat miljöskydd främja ekonomiska och sociala framsteg för sina folk samt att genomföra en politik som säkerställer att framsteg i fråga om ekonomisk integration åtföljs av motsvarande framsteg på andra områden,

SOM HAR FÖRESATT SIG att införa ett gemensamt unionsmedborgarskap för medborgarna i sina länder,

SOM HAR FÖRESATT SIG att genomföra en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik, vilken omfattar den gradvisa utformningen av en gemensam försvarspolitik som i enlighet med bestämmelserna i artikel 42 skulle kunna leda till ett gemensamt försvar, och därmed stärka den europeiska identiteten och självständigheten i syfte att främja fred, säkerhet och framsteg i Europa och övriga delar av världen,

SOM HAR FÖRESATT SIG att underlätta fri rörlighet för personer, samtidigt som säkerheten och tryggheten för deras folk säkerställs, genom att upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, i enlighet med bestämmelserna i detta fördrag och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

SOM HAR FÖRESATT SIG att fortsätta processen för att skapa en allt fastare sammanslutning mellan de europeiska folken, där besluten fattas så nära medborgarna som möjligt i enlighet med subsidiaritetsprincipen,

SOM BEAKTAR de ytterligare steg som ska tas för att föra den europeiska integrationen framåt,

HAR BESLUTAT att upprätta en europeisk union och har för detta ändamål som befullmäktigade utsett

(förteckningen över befullmäktigade återges inte här)

SOM, sedan de utväxlat sina fullmakter och funnit dem vara i god och behörig form, har enats om följande.

AVDELNING I

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel 1 (f.d. artikel 1 FEU)¹

Genom detta fördrag upprättar de HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA mellan sig en EUROPEISK UNION, härafter kallad ”unionen”, som av medlemsstaterna tilldelas befogenheter för att deras gemensamma mål ska kunna uppnås.

Detta fördrag markerar en ny fas i processen för att skapa en allt fastare sammanslutning mellan de europeiska folken, där besluten ska fattas så öppet och så nära medborgarna som möjligt.

Unionen ska grundas på detta fördrag och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallade *fördragen*). Dessa båda fördrag har samma rättsliga värde. Unionen ska ersätta och efterträda Europeiska gemenskapen.

Artikel 2

Unionen ska bygga på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter. Dessa värden ska vara gemensamma för medlemsstaterna i ett samhälle som kännetecknas av mångfald, icke-diskriminering, tolerans, rättvisa, solidaritet och principen om jämställdhet mellan kvinnor och män.

---

¹ Denna hänvisning är endast vägledande. För ytterligare information se jämförelsetabellerna med den tidigare och den nya numreringen av fördragen.

Artikel 3
(f.d. artikel 2 FEU)

1. Unionen ska ha som mål att främja freden, sina värden och folkens välfärd.
2. Unionen ska erbjuda sina medborgare ett område med frihet, säkerhet och rättvisa utan inre gränser, där den fria rörligheten för personer garanteras samtidigt som lämpliga åtgärder vidtas avseende kontroller vid yttre gränser, asyl, invandring samt förebyggande och bekämpande av brottslighet.
3. Unionen ska upprätta en inre marknad. Unionen ska verka för en hållbar utveckling i Europa som bygger på välavvägd ekonomisk tillväxt och på prisstabilitet, på en social marknadsekonomi med hög konkurrenskraft där full sysselsättning och sociala framsteg eftersträvas, samt på en hög miljöskyddsnivå och en bättre miljö. Den ska främja vetenskapliga och tekniska framsteg.

Den ska bekämpa social utestängning och diskriminering samt främja social rättvisa och socialt skydd, jämställdhet mellan kvinnor och män, solidaritet mellan generationerna och skydd av barnets rättigheter.

Den ska främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning samt solidaritet mellan medlemsstaterna.

Den ska respektera rikedom hos sin kulturella och språkliga mångfald och sörja för att det europeiska kulturarvet skyddas och utvecklas.

4. Unionen ska upprätta en ekonomisk och monetär union som har euron som valuta.
5. I sina förbindelser med den övriga världen ska unionen bekräfta och främja sina värderingar och intressen samt bidra till skydd av sina medborgare. Den ska bidra till fred, säkerhet, hållbar utveckling av vår jord, solidaritet och ömsesidig respekt mellan folken, fri och rättvis handel, utrotning av fattigdomen och skydd för de mänskliga rättigheterna, särskilt barnets rättigheter, samt till strikt efterlevnad och utveckling av internationell rätt, inklusive respekt för principerna i Förenta nationernas stadga.

6. Unionen ska sträva mot sina mål med lämpliga medel, beroende på de befogenheter som den tilldelas i fördragen.

Artikel 4

1. I enlighet med artikel 5 ska varje befogenhet som inte har tilldelats unionen i fördragen tillhöra medlemsstaterna.

2. Unionen ska respektera medlemsstaternas likhet inför fördragen samt deras nationella identitet, som kommer till uttryck i deras politiska och konstitutionella grundstrukturer, inbegripet det lokala och regionala självstyret. Den ska respektera deras väsentliga statliga funktioner, särskilt funktioner vars syfte är att hävda deras territoriella integritet, upprätthålla lag och ordning och skydda den nationella säkerheten. I synnerhet ska den nationella säkerheten också i fortsättningen vara varje medlemsstats eget ansvar.

3. Enligt principen om lojalt samarbete ska unionen och medlemsstaterna respektera och bistå varandra när de fullgör de uppgifter som följer av fördragen.

Medlemsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter fullgörs som följer av fördragen eller av unionens institutioners akter.

Medlemsstaterna ska hjälpa unionen att fullgöra sina uppgifter, och de ska avstå från varje åtgärd som kan äventyra fullgörandet av unionens mål.

Artikel 5 (f.d. artikel 5 FEG)

1. Principen om tilldelade befogenheter ska styra avgränsningen av unionens befogenheter. Principerna om subsidiaritet och proportionalitet ska styra utövandet av dessa befogenheter.

2. Enligt principen om tilldelade befogenheter ska unionen endast handla inom ramen för de befogenheter som medlemsstaterna har tilldelat den i fördragen för att nå de mål som fastställs där. Varje befogenhet som inte har tilldelats unionen i fördragen ska tillhöra medlemsstaterna.

3. Enligt subsidiaritetsprincipen ska unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, vare sig på central nivå eller på regional och lokal nivå, och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå.

Unionens institutioner ska tillämpa subsidiaritetsprincipen i enlighet med protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. De nationella parlamenten ska se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med det förfarande som anges i protokollet.

4. Enligt proportionalitetsprincipen ska unionens åtgärder till innehåll och form inte gå utöver vad som är nödvändigt för att nå målen i fördragen.

Unionens institutioner ska tillämpa proportionalitetsprincipen i enlighet med protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Artikel 6 (f.d. artikel 6 FEU)

1. Unionen ska erkänna de rättigheter, friheter och principer som fastställs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna av den 7 december 2000, anpassad den 12 december 2007 i Strasbourg, som ska ha samma rättsliga värde som fördragen.

Bestämmelserna i stadgan ska inte på något sätt utöka unionens befogenheter så som de definieras i fördragen.

Rättigheterna, friheterna och principerna i stadgan ska tolkas i enlighet med de allmänna bestämmelserna i avdelning VII i stadgan om dess tolkning och tillämpning och med vederbörlig hänsyn till de förklaringar som det hänvisas till i stadgan, där källorna till dessa bestämmelser anges.

2. Unionen ska ansluta sig till europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Denna anslutning ska inte ändra unionens befogenheter såsom de definieras i fördragen.

3. De grundläggande rättigheterna, såsom de garanteras i europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner, ska ingå i unionsrätten som allmänna principer.

Artikel 7
(f.d. artikel 7 FEU)

1. Rådet får på motiverat förslag från en tredjedel av medlemsstaterna, från Europaparlamentet eller från Europeiska kommissionen med en majoritet på fyra femtedelar av sina medlemmar och efter Europaparlamentets godkännande slå fast att det finns en klar risk för att en medlemsstat allvarligt åsidosätter värden som anges i artikel 2. Innan detta slås fast ska rådet höra den berörda medlemsstaten och får i enlighet med samma förfarande framföra rekommendationer till denna stat.

Rådet ska regelbundet kontrollera om de skäl som har lett till ett sådant fastslående fortfarande äger giltighet.

2. Europeiska rådet får på förslag från en tredjedel av medlemsstaterna eller från Europeiska kommissionen och efter Europaparlamentets godkännande, samt efter att ha uppmanat ifrågavarande medlemsstat att framföra sina synpunkter, enhälligt slå fast att en medlemsstat allvarligt och ihållande åsidosätter värden som anges i artikel 2.

3. När ett fastslående enligt punkt 2 har gjorts får rådet, som ska fatta beslut med kvalificerad majoritet, besluta om att tillfälligt upphäva vissa av de rättigheter som den ifrågavarande medlemsstaten har till följd av tillämpningen av fördragen, inbegripet rösträtten i rådet för företrädaren för den medlemsstatens regering. Rådet ska därvid beakta de möjliga följder som ett sådant tillfälligt upphävande kan få för fysiska och juridiska personers rättigheter och skyldigheter.

Den ifrågavarande medlemsstatens skyldigheter enligt fördragen ska under alla omständigheter fortsätta att vara bindande för den staten.

4. Rådet får senare med kvalificerad majoritet besluta om att ändra eller återkalla åtgärder som har vidtagits enligt punkt 3, när den situation som ledde till att åtgärderna infördes har förändrats.

5. De omröstningsbestämmelser som i enlighet med denna artikel gäller för Europaparlamentet, Europeiska rådet och rådet fastställs i artikel 354 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 8

1. Unionen ska utveckla särskilda förbindelser med närbelägna länder i syfte att skapa ett område med välstånd och god grannsämja som grundar sig på unionens värderingar och utmärks av nära och fredliga förbindelser som bygger på samarbete.

2. Vid tillämpning av punkt 1 får unionen ingå särskilda avtal med de berörda länderna. Dessa avtal får innebära ömsesidiga rättigheter och skyldigheter samt möjligheten att genomföra åtgärder gemensamt. Genomförandet av dem ska omfattas av regelbundet samråd.

AVDELNING II

BESTÄMMELSER OM DEMOKRATISKA PRINCIPER

Artikel 9

Unionen ska i all sin verksamhet respektera principen om jämlikhet mellan sina medborgare, som ska få lika uppmärksamhet från unionens institutioner, organ och byråer. Varje person som är medborgare i en medlemsstat ska ha unionsmedborgarskap. Unionsmedborgarskapet ska komplettera och inte ersätta det nationella medborgarskapet.

Artikel 10

1. Unionens sätt att fungera ska bygga på representativ demokrati.
2. Medborgarna ska företrädas direkt på unionsnivå i Europaparlamentet.

Varje medlemsstat ska företrädas i Europeiska rådet av sin stats- eller regeringschef och i rådet av sin regering, vilka själva ska vara demokratiskt ansvariga, antingen inför sitt nationella parlament eller inför sina medborgare.

3. Varje medborgare ska ha rätt att delta i unionens demokratiska liv. Besluten ska fattas så öppet och så nära medborgarna som möjligt.
4. De politiska partierna på europeisk nivå ska bidra till att skapa ett europeiskt politiskt medvetande och till att uttrycka unionsmedborgarnas vilja.

Artikel 11

1. Institutionerna ska på lämpligt sätt ge medborgarna och de representativa sammanslutningarna möjlighet att ge uttryck för och offentligt diskutera sina åsikter på alla unionens åtgärdsområden.
2. Institutionerna ska föra en öppen, tydlig och regelbunden dialog med de representativa sammanslutningarna och det civila samhället.
3. Europeiska kommissionen ska ha ett omfattande samråd med alla berörda parter i syfte att säkerställa att unionens åtgärder blir enhetliga och öppna.
4. Ett antal unionsmedborgare, som uppgår till minst en miljon personer och som kommer från ett betydande antal medlemsstater, får ta initiativ till att uppmana Europeiska kommissionen att, inom ramen för sina befogenheter, lägga fram ett lämpligt förslag i frågor där dessa medborgare anser att det krävs en unionsrättsakt för att tillämpa fördragen.

De förfaranden och villkor som krävs för att lägga fram ett sådant initiativ ska fastställas i enlighet med artikel 24 första stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 12

De nationella parlamenten bidrar aktivt till en väl fungerande union

- a) genom att bli informerade av unionens institutioner och få sig tillsända utkast till unionens lagstiftningsakter i enlighet med protokollet om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen,
- b) genom att se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med de förfaranden som anges i protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna,
- c) genom att inom ramen för området med frihet, säkerhet och rättvisa delta i mekanismerna för utvärdering av genomförandet av unionens politik på detta område i enlighet med artikel 70 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt genom att delta i den politiska övervakningen av Europol och utvärderingen av Eurojusts verksamhet i enlighet med artiklarna 88 och 85 i det fördraget,
- d) genom att delta i förfarandena för ändring av fördragen i enlighet med artikel 48 i detta fördrag,
- e) genom att bli informerade om ansökningar om anslutning till unionen i enlighet med artikel 49 i detta fördrag,
- f) genom att delta i det interparlamentariska samarbetet mellan de nationella parlamenten och med Europaparlamentet i enlighet med protokollet om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen.

AVDELNING III
INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

Artikel 13

1. Unionen ska ha en institutionell ram med syfte att främja dess värderingar, sträva efter att förverkliga dess mål, tjäna dess egna, dess medborgares och medlemsstaternas intressen samt att säkerställa konsekvens, effektivitet och kontinuitet i dess politik och verksamhet.

Unionens institutioner ska vara följande:

- Europaparlamentet.
  - Europeiska rådet.
  - Rådet.
  - Europeiska kommissionen (nedan kallad *kommissionen*).
  - Europeiska unionens domstol.
  - Europeiska centralbanken.
  - Revisionsrätten.
2. Varje institution ska handla inom ramen för de befogenheter som den har tilldelats genom fördragen, i enlighet med de förfaranden, villkor och mål som anges där. Institutionerna ska samarbeta lojalt med varandra.
3. Bestämmelserna om Europeiska centralbanken och revisionsrätten, samt närmare bestämmelser om övriga institutioner, återfinns i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

4. Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska bistås av en ekonomisk och social kommitté och en regionkommitté, vilka ska ha rådgivande funktion.

Artikel 14

1. Europaparlamentet ska tillsammans med rådet lagstifta och utöva budgetfunktionen. Det ska utöva politisk kontroll och ha rådgivande funktion i enlighet med de villkor som fastställs i fördragen. Det ska välja kommissionens ordförande.

2. Europaparlamentet ska vara sammansatt av företrädare för unionens medborgare. Deras antal får inte överstiga 750, plus ordföranden. Medborgarna ska företrädas med degressiv proportionalitet, med minst sex ledamöter per medlemsstat. Ingen medlemsstat får tilldelas fler än 96 platser.

Europeiska rådet ska på Europaparlamentets initiativ och med dess godkännande med enhällighet anta ett beslut om Europaparlamentets sammansättning, varvid principerna i första stycket ska respekteras.

3. Europaparlamentets medlemmar ska väljas genom allmänna, direkta, fria och hemliga val för en period av fem år.

4. Europaparlamentet ska välja sin ordförande och sitt presidium bland sina ledamöter.

Artikel 15

1. Europeiska rådet ska ge unionen de impulser som behövs för dess utveckling och bestämma dess allmänna politiska riktlinjer och prioriteringar. Det ska inte ha någon lagstiftande funktion.

2. Europeiska rådet ska bestå av medlemsstaternas stats- eller regeringschefer samt av sin ordförande och kommissionens ordförande. Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik ska delta i dess arbete.

3. Europeiska rådet ska sammanträda två gånger per halvår efter kallelse av sin ordförande. Om dagordningen kräver det, kan var och en av Europeiska rådets medlemmar besluta att den ska biträdas av en minister och, när det gäller kommissionens ordförande, av en ledamot av kommissionen. Om situationen kräver det, ska ordföranden sammankalla ett extra möte i Europeiska rådet.
4. Europeiska rådet ska besluta med konsensus, om inte annat föreskrivs i fördragen.
5. Europeiska rådet ska välja sin ordförande med kvalificerad majoritet för en mandatperiod av två och ett halvt år, som kan förnyas en gång. I händelse av förhinder eller allvarlig försummelse får Europeiska rådet avbryta ordförandens mandat enligt samma förfarande.
6. Europeiska rådets ordförande ska
  - a) leda Europeiska rådets arbete och driva det framåt,
  - b) säkerställa förberedelserna av och kontinuiteten i Europeiska rådets arbete i samarbete med kommissionens ordförande och på grundval av arbetet i rådet i konstellationen allmänna frågor,
  - c) verka för att underlätta sammanhållning och konsensus inom Europeiska rådet,
  - d) lägga fram en rapport för Europaparlamentet efter varje möte i Europeiska rådet.

Europeiska rådets ordförande ska på sin nivå och i denna egenskap representera unionen utåt i de frågor som omfattas av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, utan att de befogenheter åsidosätts som har tilldelats unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik.

Europeiska rådets ordförande får inte inneha ett nationellt mandat.

Artikel 16

1. Rådet ska tillsammans med Europaparlamentet lagstifta och utöva budgetfunktionen. Det ska fastställa politik och fungera samordnande i enlighet med de villkor som fastställs i fördragen.
2. Rådet ska bestå av en företrädare på ministernivå för varje medlemsstat med befogenhet att fatta bindande beslut för regeringen i den medlemsstat som han eller hon företräder och att utöva dess rösträtt.
3. Rådet ska besluta med kvalificerad majoritet om inte annat föreskrivs i fördragen.
4. Från och med den 1 november 2014 ska kvalificerad majoritet definieras som minst 55 % av rådets medlemmar, dock minst 15 rådsmedlemmar, vilka ska företräda medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 % av unionens befolkning.

En blockerande minoritet ska omfatta minst fyra rådsmedlemmar; i annat fall ska kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

Övriga bestämmelser som gäller för omröstning med kvalificerad majoritet fastställs i artikel 238.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

5. De övergångsbestämmelser som avser definitionen av kvalificerad majoritet och som ska tillämpas till och med den 31 oktober 2014 liksom de övergångsbestämmelser som ska tillämpas under perioden 1 november 2014–31 mars 2017 fastställs i protokollet om övergångsbestämmelser.
6. Rådet ska sammanträda i olika konstellationer, över vilka en förteckning ska antas i enlighet med artikel 236 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Rådet i konstellationen allmänna frågor ska säkerställa samstämmigheten i de olika rådskonstellationernas arbete. Det ska tillsammans med Europeiska rådets ordförande och kommissionen förbereda och säkerställa uppföljningen av Europeiska rådets möten.

Rådet i konstellationen utrikes frågor ska utforma unionens yttre åtgärder enligt strategiska riktlinjer som Europeiska rådet fastställer och säkerställa samstämmigheten i unionens åtgärder.

7. En kommitté med ständiga representanter för medlemsstaternas regeringar ska ansvara för att förbereda rådets arbete.

8. Rådets möten ska vara offentliga när det överlägger och röstar om ett utkast till lagstiftningsakt. Varje rådsmöte ska därför delas upp i två delar, varav en del ägnas åt överläggningar om unionens lagstiftningsakter och en del åt icke lagstiftande verksamhet.

9. Ordförandeskapet för andra rådskonstellationer än utrikes frågor ska innehåsa av medlemsstaternas företrädare i rådet på grundval av ett system med lika rotation på de villkor som ska fastställas i enlighet med artikel 236 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 17

1. Kommissionen ska främja unionens allmänna intresse och ta lämpliga initiativ i detta syfte. Den ska säkerställa tillämpningen av fördragen och av de åtgärder som institutionerna antar i enlighet med fördragen. Den ska övervaka tillämpningen av unionsrätten under kontroll av Europeiska unionens domstol. Den ska genomföra budgeten och förvalta program. Den ska samordna, verkställa och förvalta i enlighet med de villkor som fastställs i fördragen. Med undantag av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken samt övriga i fördragen angivna fall ska den representera unionen utåt. Den ska ta initiativ till unionens årliga och fleråriga programplanering för att få till stånd interinstitutionella avtal.

2. En unionslagstiftningsakt får antas endast på förslag av kommissionen, om inte annat föreskrivs i fördragen. Övriga akter ska antas på förslag av kommissionen om detta föreskrivs i fördragen.

3. Kommissionens mandattid ska vara fem år.

Kommissionens ledamöter ska väljas på grundval av sin allmänna duglighet och sitt engagemang för Europa och bland personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas.

Kommissionen ska fullgöra sina uppgifter med fullständig oavhängighet. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 18.2 får kommissionens ledamöter varken begära eller ta emot instruktioner från någon regering, någon institution, något organ eller någon byrå. De ska avhålla sig från varje handling som är oförenlig med deras skyldigheter eller utförandet av deras uppgifter.

4. Den kommission som tillsätts mellan dagen för ikraftträdandet av Lissabonfördraget och den 31 oktober 2014 ska bestå av en medborgare från varje medlemsstat, inklusive ordföranden och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, som ska vara en av kommissionens vice ordförande.

5. Från och med den 1 november 2014 ska kommissionen bestå av ett antal ledamöter, inklusive ordföranden och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, som motsvarar två tredjedelar av antalet medlemsstater, om inte Europeiska rådet med enhällighet beslutar att ändra detta antal.

Kommissionens ledamöter ska väljas bland medlemsstaternas medborgare genom ett system med absolut lika rotation mellan medlemsstaterna som gör det möjligt att återspegla samtliga medlemsstaters demografiska och geografiska spridning. Detta system ska fastställas av Europeiska rådet med enhällighet i enlighet med artikel 244 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

6. Kommissionens ordförande ska

- a) ange riktlinjer för kommissionens uppgifter,
- b) besluta om kommissionens interna organisation för att se till att det råder samstämmighet i dess arbete och att den arbetar effektivt och som ett kollegialt organ,
- c) utse vice ordförande bland kommissionens ledamöter, med undantag av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik.

En kommissionsledamot ska avgå om ordföranden begär detta. Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik ska i enlighet med förfarandet i artikel 18.1 avgå om ordföranden begär detta.

7. Med hänsyn till valen till Europaparlamentet och efter lämpligt samråd ska Europeiska rådet med kvalificerad majoritet föreslå Europaparlamentet en kandidat till befattningen som kommissionens ordförande. Denna kandidat ska väljas av Europaparlamentet med en majoritet av dess ledamöter. Om denna kandidat inte får majoritet, ska Europeiska rådet med kvalificerad majoritet inom en månad föreslå en ny kandidat som ska väljas av Europaparlamentet i enlighet med samma förfarande.

Rådet ska i samförstånd med den valda ordföranden anta förteckningen över övriga personer som det föreslår till ledamöter av kommissionen. Dessa ska väljas på grundval av förslag från medlemsstaterna och i enlighet med kriterierna i punkt 3 andra stycket och punkt 5 andra stycket.

Ordföranden, unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och de övriga kommissionsledamöterna ska kollektivt godkännas vid en omröstning i Europaparlamentet. På grundval av detta godkännande ska kommissionen utses av Europeiska rådet med kvalificerad majoritet.

8. Kommissionen ska kollektivt vara ansvarig inför Europaparlamentet. Europaparlamentet får rösta om misstroendevotum mot kommissionen i enlighet med artikel 234 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Om ett sådant misstroendevotum antas, ska kommissionsledamöterna kollektivt avgå, och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik ska avgå från kommissionen.

Artikel 18

1. Europeiska rådet ska med kvalificerad majoritet och med godkännande av kommissionens ordförande utnämna unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik. Europeiska rådet kan avbryta den höga representantens mandatperiod i enlighet med samma förfarande.

2. Den höga representanten ska leda unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik. Den höga representanten ska genom sina förslag bidra till utformningen av denna politik och ska såsom rådets bemyndigade ställföreträdare verkställa den. Den höga representanten ska handla på samma sätt i fråga om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken.

3. Den höga representanten ska vara ordförande i rådet i konstellationen utrikes frågor.
4. Den höga representanten ska vara en av kommissionens vice ordförande. Den höga representanten ska säkerställa samstämmigheten i unionens yttre åtgärder. Den höga representanten ska inom kommissionen ha det ansvar som vilar på kommissionen för de yttre förbindelserna och för samordningen av övriga delar av unionens yttre åtgärder. Vid utövandet av detta ansvar inom kommissionen och endast för dessa ansvarsområden ska den höga representanten omfattas av de förfaranden som reglerar kommissionens arbete så långt som det är förenligt med punkterna 2 och 3.

Artikel 19

1. Europeiska unionens domstol ska bestå av domstolen, tribunalen och specialdomstolar. Den ska säkerställa att lag och rätt följs vid tolkning och tillämpning av fördragen.

Medlemsstaterna ska fastställa de möjligheter till överklagande som behövs för att säkerställa ett effektivt domstolsskydd inom de områden som omfattas av unionsrätten.

2. Domstolen ska bestå av en domare per medlemsstat. Den ska biträdas av generaladvokater.

Tribunalen ska ha minst en domare per medlemsstat.

Domstolens domare och generaladvokater samt tribunalens domare ska utses bland personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller de villkor som avses i artiklarna 253 och 254 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. De ska utses av medlemsstaternas regeringar i samförstånd på sex år. Avgående domare och generaladvokater kan utnämnas på nytt.

3. Europeiska unionens domstol ska i enlighet med fördragen
  - a) avgöra ärenden där talan väcks av en medlemsstat, en institution eller fysiska eller juridiska personer,

- b) meddela förhandsavgöranden när en nationell domstol har begärt förhandsavgörande om tolkningen av unionsrätten eller giltigheten av akter som antagits av institutionerna,
- c) besluta i de övriga fall som föreskrivs i fördragen.

AVDELNING IV

BESTÄMMELSER OM FÖRDJUPADE SAMARBETEN

Artikel 20

(f.d. artiklarna 27a–27e, 40–40b och 43–45 FEU
och f.d. artiklarna 11–11a FEG)

1. De medlemsstater som önskar upprätta ett fördjupat samarbete sinsemellan inom ramen för unionens icke-exklusiva befogenheter kan utnyttja dess institutioner och utöva dessa befogenheter genom att tillämpa relevanta bestämmelser i fördragen inom de gränser och på de villkor som fastställs i denna artikel och i artiklarna 326–334 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

De fördjupade samarbetena ska syfta till att främja unionens mål, skydda dess intressen och stärka dess integrationsprocess. Samtliga medlemsstater ska när som helst kunna delta i samarbetet i enlighet med artikel 328 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

2. Beslutet om bemyndigande av ett fördjupat samarbete ska antas av rådet som en sista utväg, om det fastställer att de mål som eftersträvas genom samarbetet inte kan uppnås inom rimlig tid av hela unionen och förutsatt att minst nio medlemsstater deltar i samarbetet. Rådet ska besluta i enlighet med förfarandet i artikel 329 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

3. Alla rådsmedlemmar får delta i rådets överläggningar, men endast de rådsmedlemmar som företräder medlemsstater som deltar i ett fördjupat samarbete får delta i omröstningen. Omröstningsbestämmelserna anges i artikel 330 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
4. Akter som antas inom ramen för ett fördjupat samarbete ska vara bindande endast för de medlemsstater som deltar i detta. De ska inte betraktas som ett regelverk som måste godtas av kandidatstaterna.

AVDELNING V

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM UNIONENS YTTRE ÅTGÄRDER OCH SÄRSKILDA BESTÄMMELSER OM DEN GEMENSAMMA UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIKEN

KAPITEL 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM UNIONENS YTTRE ÅTGÄRDER

Artikel 21

1. Unionens åtgärder i internationella sammanhang ska utgå från de principer som har legat till grund för dess egen tillblivelse, utveckling och utvidgning och som den strävar efter att föra fram i resten av världen: demokrati, rättsstaten, de mänskliga rättigheternas och grundläggande friheternas universalitet och odelbarhet, respekt för människors värde, jämlikhet och solidaritet samt respekt för principerna i Förenta nationernas stadga och i folkrätten.

Unionen ska sträva efter att utveckla förbindelser och bygga partnerskap med tredjeländer och internationella organisationer, regionala eller globala, som delar de principer som avses i första stycket. Den ska främja multilaterala lösningar på gemensamma problem, särskilt inom ramen för Förenta nationerna.

2. Unionen ska utforma och föra en gemensam politik och vidta åtgärder samt verka för att säkerställa en hög grad av samarbete inom alla områden för internationella förbindelser för att

- a) skydda sina värden, sina grundläggande intressen, sin säkerhet, sitt oberoende och sin integritet,
- b) konsolidera och stödja demokrati, rättsstaten, de mänskliga rättigheterna och folkrätten,
- c) bevara freden, förebygga konflikter och stärka internationell säkerhet, i enlighet med ändamålen och principerna i Förenta nationernas stadga samt principerna i Helsingforsavtalets slutakt och målen i Parisstadgan, inklusive dem som avser de yttre gränserna,
- d) främja en hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i utvecklingsländerna med det primära syftet att utrota fattigdom,
- e) främja integreringen av alla länder i världsekonomin, även genom gradvis avskaffande av restriktioner för internationell handel,
- f) bidra till utformningen av internationella åtgärder för att bevara och förbättra miljön och för en hållbar förvaltning av jordens naturresurser i syfte att garantera en hållbar utveckling,

- g) bistå befolkningar, länder och regioner som drabbas av naturkatastrofer eller katastrofer orsakade av människor, och
- h) främja ett internationellt system som bygger på fördjupat multilateralt samarbete och ett gott globalt styre.

3. Unionen ska respektera de principer och eftersträva de mål som anges i punkterna 1 och 2 när den utarbetar och genomför yttre åtgärder på de olika områden som omfattas av denna avdelning och av femte delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt yttre aspekter av övrig politik.

Unionen ska sörja för samstämmigheten mellan de olika områden som omfattas av dess yttre åtgärder och mellan dessa och övrig politik. Rådet och kommissionen ska med bistånd av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik säkerställa denna samstämmighet och samarbeta i detta syfte.

Artikel 22

1. Europeiska rådet ska på grundval av de principer och mål som anges i artikel 21 fastställa unionens strategiska intressen och mål.

Europeiska rådets beslut om unionens strategiska intressen och mål ska gälla den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och andra områden som omfattas av unionens yttre åtgärder. De kan gälla unionens förbindelser med ett land eller en region eller ha ett tematiskt upplägg. I besluten ska deras varaktighet och de medel anges som unionen och medlemsstaterna ställer till förfogande.

Europeiska rådet ska besluta med enhällighet på en rekommendation från rådet som rådet ska anta i enlighet med de närmare bestämmelser som anges för respektive område. Europeiska rådets beslut ska genomföras i enlighet med de förfaranden som föreskrivs i fördragen.

2. Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik får i fråga om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, liksom kommissionen i fråga om övriga områden för yttre åtgärder, lägga fram gemensamma förslag för rådet.

KAPITEL 2

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER OM DEN GEMENSAMMA UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIKEN

AVSNITT 1

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel 23

Unionens åtgärder i internationella sammanhang ska enligt detta kapitel utgå från principerna i, eftersträva målen i och genomföras i enlighet med de allmänna bestämmelserna i kapitel 1.

Artikel 24

(f.d. artikel 11 FEU)

1. Unionens befogenhet i fråga om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken ska omfatta alla utrikespolitiska områden och alla frågor som rör unionens säkerhet, inbegripet den gradvisa utformningen av en gemensam försvarspolitik som kan leda till ett gemensamt försvar.

Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken ska omfattas av särskilda regler och förfaranden. Den ska fastställas och genomföras av Europeiska rådet och rådet med enhällighet, om inte annat föreskrivs i fördragen. Antagandet av lagstiftningsakter ska undantas. Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken ska genomföras av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och medlemsstaterna, i enlighet med fördragen. Europaparlamentets och kommissionens särskilda roller på området fastställs i fördragen. Europeiska unionens domstol ska inte vara behörig med avseende på dessa bestämmelser, med undantag av dess behörighet att kontrollera att artikel 40 i detta fördrag följs och att kontrollera lagenligheten av vissa beslut som avses i artikel 275 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

2. Unionen ska, inom ramen för principerna och målen för sina yttre åtgärder, föra, utforma och genomföra en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik som grundas på en utveckling av medlemsstaternas ömsesidiga politiska solidaritet, på en identifiering av frågor av allmänt intresse och på förverkligandet av en ständigt ökande grad av samstämmighet i medlemsstaternas åtgärder.

3. Medlemsstaterna ska aktivt och förbehållslöst stödja unionens utrikes- och säkerhetspolitik i en anda av lojalitet och ömsesidig solidaritet och ska respektera unionens åtgärder på detta område.

Medlemsstaterna ska arbeta tillsammans för att förstärka och utveckla sin ömsesidiga politiska solidaritet. De ska avstå från varje handling som strider mot unionens intressen eller kan minska dess effektivitet som en sammanhållande kraft i de internationella relationerna.

Rådet och den höga representanten ska sörja för att dessa principer följs.

Artikel 25
(f.d. artikel 12 FEU)

Unionen ska föra den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken

- a) genom att fastställa de allmänna riktlinjerna,
- b) genom att anta beslut som innehåller
  - i) de åtgärder som ska vidtas av unionen,
  - ii) de ståndpunkter som ska intas av unionen,
  - iii) de närmare bestämmelserna för genomförandet av de beslut som avses i leden i och ii,och
- c) genom att stärka det systematiska samarbetet mellan medlemsstaterna om deras politik.

Artikel 26
(f.d. artikel 13 FEU)

1. Europeiska rådet ska identifiera unionens strategiska intressen, ange målen och fastställa de allmänna riktlinjerna för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, inklusive för frågor som har försvarsmässiga konsekvenser. Det ska anta nödvändiga beslut.

Om den internationella utvecklingen kräver det, ska Europeiska rådets ordförande sammankalla ett extra möte i Europeiska rådet för att fastställa den strategiska inriktningen av unionens politik inför denna utveckling.

2. Rådet ska utforma den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och fatta de beslut som behövs för att fastställa och genomföra denna på grundval av de allmänna och strategiska riktlinjer som Europeiska rådet har fastställt.

Rådet och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik ska säkerställa enhetlighet, konsekvens och effektivitet i unionens handlande.

3. Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken ska genomföras av den höga representanten och medlemsstaterna med utnyttjande av nationella resurser och unionens resurser.

Artikel 27

1. Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, som är ordförande i rådet i konstellationen utrikes frågor, ska genom sina förslag bidra till utformningen av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och se till att de beslut som antas av Europeiska rådet och rådet genomförs.

2. Unionen ska företrädas av den höga representanten i frågor som rör den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Den höga representanten ska på unionens vägnar föra den politiska dialogen med tredje part och framföra unionens ståndpunkt i internationella organisationer och vid internationella konferenser.

3. När unionens höga representant uppfyller sitt mandat, ska han eller hon stödja sig på en europeisk avdelning för yttre åtgärder. Denna avdelning ska samarbeta med medlemsstaternas diplomattjänster och ska bestå av tjänstemän från berörda avdelningar inom rådets generalsekretariat och kommissionen samt utsänd personal från medlemsstaternas nationella diplomattjänster. Hur den europeiska avdelningen för yttre åtgärder ska organiseras och arbeta ska anges i ett beslut som antas av rådet. Rådet ska besluta på förslag av den höga representanten efter att ha hört Europaparlamentet och efter kommissionens godkännande.

Artikel 28
(f.d. artikel 14 FEU)

1. När den internationella situationen kräver en operativ insats av unionen, ska rådet anta nödvändiga beslut. De ska ange mål, omfattning, de medel som ska ställas till unionens förfogande, vid behov varaktighet, samt på vilka villkor de ska genomföras.

Om förhållandena ändras på ett sätt som är av väsentlig betydelse för en fråga som är föremål för ett sådant beslut, ska rådet se över principerna och målen för beslutet och fatta de nödvändiga besluten.

2. De beslut som avses i punkt 1 ska vara förpliktande för medlemsstaterna vid deras ställningstaganden och handlande.

3. Den berörda medlemsstaten ska lämna information om varje nationellt ställningstagande eller nationell åtgärd som planeras inom ramen för ett beslut enligt punkt 1; informationen ska lämnas i så god tid att föregående samråd kan ske inom rådet om det behövs. Skyldigheten att lämna förhandsinformation ska inte gälla åtgärder som endast innebär att beslut av rådet förs över till nationell nivå.

4. Om förändringar i situationen gör det absolut nödvändigt och i avsaknad av en översyn av det rådsbeslut som avses i punkt 1 får medlemsstaterna med beaktande av de allmänna målen i detta beslut vidta de brådskande åtgärder som behövs. De berörda medlemsstaterna ska genast underrätta rådet om sådana åtgärder.

5. Om genomförandet av ett beslut enligt denna artikel medför allvarliga svårigheter för en medlemsstat, ska denna lägga fram saken för rådet som ska överväga frågan och söka lämpliga lösningar. Sådana lösningar får inte strida mot målen för det beslut som avses i punkt 1 eller minska dess effektivitet.

Artikel 29
(f.d. artikel 15 FEU)

Rådet ska anta beslut som anger unionens inställning till en särskild fråga av geografisk eller tematisk karaktär. Medlemsstaterna ska se till att deras nationella politik överensstämmer med unionens ståndpunkter.

Artikel 30
(f.d. artikel 22 FEU)

1. Varje medlemsstat eller unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik eller den höga representanten med stöd av kommissionen får hänskjuta frågor om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken till rådet och lägga fram initiativ eller förslag för rådet.

2. I sådana fall som kräver ett snabbt beslut ska den höga representanten på eget initiativ eller på begäran av en medlemsstat kalla till ett extra rådssammanträde inom fyrtioåtta timmar eller, i en nödsituation, inom kortare tid.

Artikel 31
(f.d. artikel 23 FEU)

1. Beslut enligt detta kapitel ska fattas av Europeiska rådet och rådet med enhällighet, om inte annat föreskrivs i detta kapitel. Antagandet av lagstiftningsakter ska undantas.

En rådsmedlem som avstår från att rösta får motivera sitt avstående genom att avge en formell förklaring enligt detta stycke. Om så sker ska rådsmedlemmen inte vara skyldig att tillämpa beslutet men ska godta att beslutet är förpliktande för unionen. Den berörda medlemsstaten ska i en anda av ömsesidig solidaritet avhålla sig från varje handling som skulle kunna strida mot eller hindra en unionshandling på grundval av det beslutet, och de andra medlemsstaterna ska respektera dess ståndpunkt. Om de rådsmedlemmar som på detta sätt motiverar sitt avstående företräder minst en tredjedel av medlemsstaterna, som samtidigt omfattar minst en tredjedel av unionens befolkning, ska beslutet inte antas.

2. *Rådet ska med avvikelse från bestämmelserna i punkt 1 besluta med kvalificerad majoritet
- när det antar ett beslut som fastställer unionens åtgärder eller ståndpunkter på grundval av ett beslut av Europeiska rådet om unionens strategiska intressen och mål enligt artikel 22.1,
  - när det antar ett beslut som fastställer unionens åtgärder eller ståndpunkter på ett förslag från unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik som har lagts fram på särskild begäran av Europeiska rådet på dess eget eller den höga representantens initiativ,
  - när det antar ett beslut om genomförande av ett beslut som fastställer unionens åtgärder eller ståndpunkter,
  - när det utser en särskild representant i enlighet med artikel 33.

Om en rådsmedlem förklarar att denne av skäl av vital betydelse som rör nationell politik och som denne redogör för avser att motsätta sig antagandet av ett beslut som ska fattas med kvalificerad majoritet, ska omröstning inte ske. Den höga representanten ska i nära samråd med den berörda medlemsstaten söka en lösning som denna kan godta. Om detta inte lyckas, får rådet med kvalificerad majoritet begära att frågan ska hänskjutas till Europeiska rådet för ett enhälligt beslut.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

3. Europeiska rådet får med enhällighet anta ett beslut om att rådet ska besluta med kvalificerad majoritet i andra fall än de som avses i punkt 2.
4. Punkterna 2 och 3 ska inte tillämpas på beslut som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser.
5. I procedurfrågor ska rådet fatta beslut med en majoritet av sina medlemmar.

Artikel 32
(f.d. artikel 16 FEU)

Medlemsstaterna ska samråda med varandra inom Europeiska rådet och rådet om alla utrikes- och säkerhetspolitiska frågor av allmänt intresse för att fastställa en gemensam inställning. Innan någon åtgärd får vidtas i internationella sammanhang eller något åtagande som skulle kunna påverka unionens intressen får göras, ska varje medlemsstat samråda med övriga medlemsstater i Europeiska rådet eller rådet. Medlemsstaterna ska genom ett konvergent uppträdande säkerställa att unionen kan hävda sina intressen och värderingar i internationella sammanhang. Medlemsstaterna ska vara solidariska sinsemellan.

När Europeiska rådet eller rådet har fastställt unionens gemensamma inställning enligt första stycket, ska unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och medlemsstaternas utrikesministrar samordna sin verksamhet i rådet.

Medlemsstaternas diplomatiska beskickningar och unionens delegationer i tredjeländer och vid internationella organisationer ska samarbeta sinsemellan och bidra till utformningen och genomförandet av den gemensamma inställningen.

Artikel 33
(f.d. artikel 18 FEU)

Rådet får på förslag av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik utse en särskild representant som ska ha mandat för särskilda politiska frågor. Den särskilda representanten ska utöva sitt mandat under ledning av den höga representanten.

Artikel 34
(f.d. artikel 19 FEU)

1. Medlemsstaterna ska samordna sitt uppträdande inom internationella organisationer och vid internationella konferenser. De ska där hävda unionens ståndpunkter. Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik ska svara för denna samordning.

Inom internationella organisationer och vid internationella konferenser där inte samtliga medlemsstater deltar ska de deltagande medlemsstaterna hävda unionens ståndpunkter.

2. I enlighet med artikel 24.3 ska de medlemsstater som är företrädade inom internationella organisationer och vid internationella konferenser där inte samtliga medlemsstater deltar hålla de senare och den höga representanten informerade om alla frågor som är av gemensamt intresse.

Medlemsstater som också är medlemmar av Förenta nationernas säkerhetsråd ska samråda med varandra och hålla övriga medlemsstater och den höga representanten fullt informerade. Medlemsstater som är medlemmar av säkerhetsrådet kommer då de fullgör sina uppgifter att hävda unionens ståndpunkter och intressen, dock utan att detta ska påverka deras ansvar enligt bestämmelserna i Förenta nationernas stadga.

När unionen har intagit en ståndpunkt till en fråga på Förenta nationernas säkerhetsråds dagordning, ska de medlemsstater som är medlemmar av säkerhetsrådet begära att unionens höga representant inbjuds att lägga fram unionens ståndpunkt.

Artikel 35
(f.d. artikel 20 FEU)

Medlemsstaternas diplomatiska och konsulära myndigheter och unionens delegationer i tredjeländer och vid internationella konferenser samt deras representationer vid internationella organisationer ska samarbeta för att säkerställa att de beslut som antas enligt detta kapitel och som fastställer unionens ståndpunkter och åtgärder följs och genomförs.

De ska intensifiera samarbetet genom att utbyta information och göra gemensamma bedömningar.

De ska bidra till att genomföra unionsmedborgares rätt till skydd inom ett tredjelands territorium enligt artikel 20.2 c i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt de åtgärder som antagits enligt artikel 23 i det fördraget.

Artikel 36
(f.d. artikel 21 FEU)

Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik ska regelbundet höra Europaparlamentet om de viktigaste aspekterna och de grundläggande valmöjligheterna när det gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken samt informera Europaparlamentet om hur dessa politikområden utvecklas. Den höga representanten ska se till att vederbörlig hänsyn tas till Europaparlamentets synpunkter. De särskilda representanterna får medverka när Europaparlamentet informeras.

Europaparlamentet får ställa frågor eller avge rekommendationer till rådet och den höga representanten. Två gånger om året ska Europaparlamentet hålla en debatt om de framsteg som har gjorts för att genomföra den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, inbegripet den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken.

Artikel 37
(f.d. artikel 24 FEU)

Unionen får ingå avtal med en eller flera stater eller internationella organisationer på områden som omfattas av detta kapitel.

Artikel 38
(f.d. artikel 25 FEU)

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 240 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska en kommitté för utrikes- och säkerhetspolitik övervaka den internationella situationen på de områden som omfattas av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och bidra till att utforma politiken genom att avge yttranden till rådet på begäran av detta, av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik eller på eget initiativ. Kommittén ska också övervaka genomförandet av den beslutade politiken, dock utan att det påverkar den höga representantens befogenheter.

Inom ramen för detta kapitel ska kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik på rådets och den höga representantens ansvar utöva politisk kontroll och strategisk ledning av krishanteringsinsatser enligt artikel 43.

Rådet får, för en krishanteringsinsats som beslutats av rådet och vars varaktighet rådet beslutar om, bemyndiga kommittén att fatta lämpliga beslut om den politiska kontrollen och den strategiska ledningen av insatsen.

Artikel 39

I enlighet med artikel 16 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och med avvikelse från punkt 2 i den artikeln ska rådet anta ett beslut om bestämmelser om skydd för enskilda personer i fråga om behandling av personuppgifter i medlemsstaterna, när dessa utövar verksamhet som omfattas av detta kapitel tillämpningsområde, samt om den fria rörligheten för sådana uppgifter. Oberoende myndigheter ska kontrollera att dessa bestämmelser följs.

Artikel 40 (f.d. artikel 47 FEU)

Genomförandet av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken ska inte påverka tillämpningen av de förfaranden för eller respektive omfattning av institutionernas befogenheter som anges i fördragen för utövandet av de unionsbefogenheter som avses i artiklarna 3–6 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

På samma sätt ska genomförandet av den politik som avses i nämnda artiklar inte påverka tillämpningen av de förfaranden för och respektive omfattning av institutionernas befogenheter som anges i fördragen för utövandet av unionsbefogenheterna enligt detta kapitel.

Artikel 41 (f.d. artikel 28 FEU)

1. Institutionernas förvaltningsutgifter till följd av genomförandet av detta kapitel ska belasta unionens budget.

2. Driftsutgifterna för att genomföra detta kapitel ska också belasta unionens budget, bortsett från driftsutgifter i samband med operationer som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser och i fall då rådet enhälligt beslutar något annat.

Om utgifterna inte ska belasta unionens budget ska de belasta medlemsstaterna i enlighet med den på bruttonationalinkomsten grundade fördelningsnyckeln, om inte rådet enhälligt beslutar något annat. De medlemsstater, vilkas företrädare i rådet har avgett en formell förklaring enligt artikel 31.1 andra stycket är inte skyldiga att bidra till finansieringen av utgifter i samband med operationer som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser.

3. Rådet ska anta ett beslut om de särskilda förfaranden som ska garantera snabb tillgång till anslag i unionens budget som är avsedda för brådskande finansiering av initiativ inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och särskilt för förberedande verksamhet inför uppdrag av den typ som avses i artiklarna 42.1 och 43. Rådet ska besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

Förberedande verksamhet för de uppdrag som avses i artiklarna 42.1 och 43 som inte ska belasta unionens budget ska finansieras genom en startfond med bidrag från medlemsstaterna.

Rådet ska på förslag av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik med kvalificerad majoritet anta beslut om närmare bestämmelser för

- a) upprättande och finansiering av startfonden, särskilt vilka finansiella belopp som fonden ska tilldelas,
- b) förvaltning av startfonden, samt
- c) finansiell kontroll.

Om det planerade uppdraget i enlighet med artiklarna 42.1 och 43 inte får belasta unionens budget, ska rådet bemyndiga den höga representanten att utnyttja fonden. Den höga representanten ska rapportera till rådet om hur uppdraget har genomförts.

AVSNITT 2

BESTÄMMELSER OM DEN GEMENSAMMA SÄKERHETS- OCH FÖRSVARSPOLITIKEN

Artikel 42 (f.d. artikel 17 FEU)

1. Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik ska utgöra en integrerande del av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Den ska tillförsäkra unionen en operativ kapacitet som stöder sig på civila och militära resurser. Unionen kan använda dessa resurser vid uppdrag utanför unionen för att bevara freden, förebygga konflikter och stärka den internationella säkerheten i enlighet med principerna i Förenta nationernas stadga. Dessa uppgifter ska genomföras med kapacitet som tillhandahålls av medlemsstaterna.
2. Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik ska omfatta den gradvisa utformningen av unionens gemensamma försvarspolitik. Den kommer att leda till ett gemensamt försvar, när Europeiska rådet med enhällighet har beslutat detta. Europeiska rådet ska i så fall rekommendera medlemsstaterna att anta ett sådant beslut i enlighet med sina respektive konstitutionella bestämmelser.

Unionens politik enligt detta avsnitt ska inte påverka den särskilda karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik och den ska respektera de förpliktelser som vissa medlemsstater, som anser att deras gemensamma försvar förverkligas genom Atlantpaksorganisationen (Nato), har enligt Nordatlantiska fördraget och vara förenlig med den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik som har upprättats inom den ramen.

3. I syfte att genomföra den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken ska medlemsstaterna ställa civil och militär kapacitet till unionens förfogande för att bidra till de mål som fastställs av rådet. De medlemsstater som tillsammans upprättar multinationella styrkor får även ställa dem till förfogande för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken.

Medlemsstaterna förbinder sig att gradvis förbättra sin militära kapacitet. Byrån för utveckling av försvarskapacitet och för forskning, anskaffning och försvarsmateriel (nedan kallad *Europeiska försvarsbyrån*) ska identifiera de operativa behoven, främja åtgärder för att tillgodose dessa, bidra till att identifiera och i förekommande fall genomföra varje åtgärd som behövs för att stärka försvarssektorns industriella och tekniska bas, delta i utformningen av en europeisk politik för kapacitet och försvarsmateriel samt hjälpa rådet att utvärdera om den militära kapaciteten har förbättrats.

4. Beslut om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, inbegripet beslut som rör inledandet av ett sådant uppdrag som avses i denna artikel, ska antas av rådet med enhällighet på förslag av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik eller på initiativ av en medlemsstat. Den höga representanten får, vid behov tillsammans med kommissionen, föreslå att såväl nationella resurser som unionens instrument används.

5. Rådet får anförtro åt en grupp medlemsstater att genomföra ett uppdrag inom unionens ram för att värna om unionens värden och tjäna dess intressen. Genomförandet av ett sådant uppdrag ska omfattas av artikel 44.

6. De medlemsstater som uppfyller högre krav på militär kapacitet och som har gjort mer bindande åtaganden på området med tanke på de mest krävande uppdragen ska upprätta ett permanent strukturerat samarbete inom ramen för unionen. Detta samarbete ska omfattas av artikel 46. Det ska inte påverka bestämmelserna i artikel 43.

7. Om en medlemsstat skulle utsättas för ett väpnat angrepp på sitt territorium, är de övriga medlemsstaterna skyldiga att ge den medlemsstaten stöd och bistånd med alla till buds stående medel i enlighet med artikel 51 i Förenta nationernas stadga. Detta ska inte påverka den särskilda karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik.

Åtagandena och samarbetet på detta område ska vara förenliga med åtagandena inom Nordatlantiska fördragsorganisationen, som för de stater som är medlemmar i denna också i fortsättningen ska utgöra grunden för deras kollektiva försvar och den instans som genomför det.

Artikel 43

1. De uppdrag som avses i artikel 42.1 där unionen kan använda civila och militära resurser ska inbegripa gemensamma insatser för avrustning, humanitära insatser och räddningsinsatser, militära rådgivnings- och biståndsinsatser, konfliktförebyggande och fredsbevarande insatser, insatser med stridande förband vid krishantering, inklusive fredsskapande åtgärder och stabiliseringsinsatser efter konflikter. Alla dessa uppdrag kan bidra till kampen mot terrorism, inklusive genom stöd till tredjeländer i syfte att bekämpa terrorism på dess territorium.

2. Rådet ska anta beslut om de uppdrag som avses i punkt 1 och ange deras mål, omfattning och de allmänna villkoren för deras genomförande. Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, som arbetar under ledning av rådet och i nära och ständig kontakt med kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik, ska sörja för samordningen av de civila och militära aspekterna av dessa insatser.

Artikel 44

1. Inom ramen för de beslut som antas i enlighet med artikel 43 får rådet anförtro genomförandet av ett uppdrag åt en grupp medlemsstater som så önskar och som förfogar över den kapacitet som krävs för ett sådant uppdrag. Dessa medlemsstater ska i samverkan med unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik sinsemellan komma överens om hur uppdraget ska genomföras.

2. De medlemsstater som deltar i utförandet av uppdraget ska på eget initiativ eller på begäran av en annan medlemsstat regelbundet informera rådet om hur uppdraget fortskrider. De deltagande medlemsstaterna ska omedelbart underrätta rådet om genomförandet av uppdraget får betydande följder eller innebär att det mål, den omfattning eller de närmare villkor för uppdraget som anges i de beslut som avses i punkt 1 måste ändras. Rådet ska i sådana fall anta de beslut som är nödvändiga.

Artikel 45

1. Europeiska försvarsbyrån, som avses i artikel 42.3 och som lyder under rådet, ska ha som uppgift att
  - a) bidra till att identifiera medlemsstaternas militära kapacitetsmål och utvärdera hur medlemsstaterna fullgör sina kapacitetsåtaganden,
  - b) främja att de operativa behoven harmoniseras och att effektiva och kompatibla anskaffningsmetoder antas,
  - c) lägga fram multilaterala projekt för att de militära kapacitetsmålen ska uppnås och sörja för samordning av de program som genomförs av medlemsstaterna och förvaltning av särskilda samarbetsprogram,
  - d) stödja försvarsteknikforskning, samordna och planera gemensam forskningsverksamhet och utredningar om tekniska lösningar som motsvarar de framtida operativa behoven,
  - e) bidra till att identifiera och i förekommande fall genomföra varje åtgärd som behövs för att stärka försvarssektorns industriella och tekniska bas och göra försvarsutgifterna mer effektiva.
2. Europeiska försvarsbyrån ska vara öppen för alla medlemsstater som önskar delta i den. Rådet ska med kvalificerad majoritet anta ett beslut om stadgan för byrån, dess säte samt regler för dess verksamhet. I beslutet ska hänsyn tas till graden av effektivt deltagande i byråns verksamhet. Vid byrån ska särskilda grupper bildas av medlemsstater som genomför gemensamma projekt. Byrån ska vid behov fullgöra sina uppgifter i samråd med kommissionen.

Artikel 46

1. De medlemsstater som önskar delta i det permanenta strukturerade samarbete som avses i artikel 42.6 och som uppfyller de kriterier och gör de militära kapacitetsåtaganden som anges i protokollet om det permanenta strukturerade samarbetet, ska underrätta rådet och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik om sin avsikt.

2. Inom tre månader från den underrättelse som avses i punkt 1 ska rådet anta ett beslut om upprättande av det permanenta strukturerade samarbetet och fastställa förteckningen över deltagande medlemsstater. Rådet ska besluta med kvalificerad majoritet efter att ha hört den höga representanten.

3. Varje medlemsstat som i ett senare skede önskar delta i det permanenta strukturerade samarbetet ska underrätta rådet och den höga representanten om sin avsikt.

Rådet ska anta ett beslut som bekräftar deltagandet av den berörda medlemsstat som uppfyller kriterierna och gör de åtaganden som avses i artiklarna 1 och 2 i protokollet om det permanenta strukturerade samarbetet. Rådet ska besluta med kvalificerad majoritet efter att ha hört den höga representanten. Endast de rådsmedlemmar som företräder deltagande medlemsstater ska delta i omröstningen.

Kvalificerad majoritet ska definieras i enlighet med artikel 238.3 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

4. Om en deltagande medlemsstat inte längre uppfyller kriterierna eller inte längre kan uppfylla de åtaganden som avses i artiklarna 1 och 2 i protokollet om det permanenta strukturerade samarbetet, får rådet anta ett beslut om tillfälligt upphävande av den medlemsstatens deltagande.

Rådet ska besluta med kvalificerad majoritet. Endast de rådsmedlemmar som företräder deltagande medlemsstater, med undantag av den berörda medlemsstaten, ska delta i omröstningen.

Kvalificerad majoritet ska definieras i enlighet med artikel 238.3 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

5. Om en deltagande medlemsstat önskar lämna det permanenta strukturerade samarbetet, ska den underrätta rådet om sitt beslut, och rådet ska då notera att den berörda medlemsstatens deltagande upphör.

6. Rådets beslut och rekommendationer inom ramen för det permanenta strukturerade samarbetet, med undantag av dem som anges i punkterna 2–5, ska antas med enhällighet. Vid tillämpning av denna punkt ska endast rösterna från de deltagande medlemsstaternas företrädare krävas för enhällighet.

AVDELNING VI
SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 47

Unionen är en juridisk person.

Artikel 48
(f.d. artikel 48 FEU)

1. Fördragen får ändras i enlighet med ett ordinarie ändringsförfarande. De får även ändras i enlighet med förenklade ändringsförfaranden.

Ordinarie ändringsförfarande

2. Varje medlemsstats regering, Europaparlamentet eller kommissionen får förelägga rådet förslag till ändringar av fördragen. Dessa förslag kan bland annat syfta till att utöka eller minska de befogenheter som unionen tilldelas i fördragen. Dessa förslag ska översändas av rådet till Europeiska rådet och tillställas de nationella parlamenten.

3. Om Europeiska rådet efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen med enkel majoritet antar ett beslut om att granska de ändringar som föreslås, ska Europeiska rådets ordförande sammankalla ett konvent som består av företrädare för de nationella parlamenten, medlemsstaternas stats- eller regeringschefer, Europaparlamentet och kommissionen. Även Europeiska centralbanken ska höras när det är fråga om institutionella ändringar på det monetära området. Konventet ska behandla förslagen till ändringar och ska med konsensus anta en rekommendation till en konferens mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar enligt punkt 4.

Europeiska rådet får, efter Europaparlamentets godkännande, med enkel majoritet besluta att inte sammankalla konventet om ändringarnas omfattning inte motiverar det. I det senare fallet ska Europeiska rådet fastställa mandatet för en konferens mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar.

4. En konferens mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar ska sammankallas av rådets ordförande i syfte att i samförstånd komma överens om de ändringar som ska göras i fördragen.

Ändringarna träder i kraft efter det att de har ratificerats av alla medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

5. Om fyra femtedelar av medlemsstaterna inom två år efter undertecknandet av ett fördrag om ändring av fördragen har ratificerat detta fördrag och en eller flera medlemsstater har stött på problem med nämnda ratifikation, ska Europeiska rådet ta upp frågan.

Förenklade ändringsförfaranden

6. Varje medlemsstats regering, Europaparlamentet eller kommissionen får förelägga Europeiska rådet förslag till sådana ändringar av samtliga eller delar av bestämmelserna i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som rör unionens inre politik och inre åtgärder.

Europeiska rådet får anta ett beslut om ändring av samtliga eller delar av bestämmelserna i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Europeiska rådet ska besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen samt Europeiska centralbanken när det är fråga om institutionella ändringar på det monetära området. Detta beslut träder i kraft först sedan det har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

Det beslut som avses i andra stycket får inte utöka de befogenheter som unionen tilldelas i fördragen.

7. När fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller avdelning V i det här fördraget föreskriver att rådet ska besluta med enhällighet på ett visst område eller i ett visst fall, får Europeiska rådet anta ett beslut om bemyndigande för rådet att besluta med kvalificerad majoritet på det området eller i det fallet. Detta stycke ska inte tillämpas på beslut som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser.

När fördraget om Europeiska unionens funktionssätt föreskriver att lagstiftningsakter ska antas av rådet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, får Europeiska rådet anta ett beslut om bemyndigande att sådana akter får antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

Varje initiativ från Europeiska rådet på grundval av första eller andra stycket ska översändas till de nationella parlamenten. Om en invändning från ett nationellt parlament har meddelats inom sex månader från detta översändande, ska det beslut som avses i första eller andra stycket inte antas. I avsaknad av invändningar får Europeiska rådet anta beslutet.

Vid antagandet av de beslut som avses i första eller andra stycket ska Europeiska rådet besluta med enhällighet efter godkännande av Europaparlamentet, som ska besluta med en majoritet av sina ledamöter.

Artikel 49
(f.d. artikel 49 FEU)

Varje europeisk stat som respekterar de värden som avses i artikel 2 och som förbinder sig att främja dem får ansöka om att bli medlem av unionen. Europaparlamentet och de nationella parlamenten ska underrättas om denna ansökan. Den ansökande staten ska ställa sin ansökan till rådet, som ska besluta med enhällighet efter att ha hört kommissionen och efter godkännande av Europaparlamentet, som ska fatta sitt beslut med en* majoritet av sina ledamöter. De villkor för medlemskap som Europeiska rådet har enats om ska beaktas.

Villkoren för att upptas som medlem och de anpassningar av fördragen som unionen bygger på, som därigenom blir nödvändiga, ska fastställas i ett avtal mellan medlemsstaterna och den ansökande staten. Detta avtal ska föreläggas samtliga avtalsslutande stater för ratifikation i överensstämmelse med deras konstitutionella bestämmelser.

Artikel 50

1. Varje medlemsstat får i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser besluta att utträda ur unionen.
2. Den medlemsstat som beslutar att utträda ska anmäla sin avsikt till Europeiska rådet. Mot bakgrund av Europeiska rådets riktlinjer ska unionen förhandla fram och ingå ett avtal med denna stat där villkoren för dess utträde fastställs, med beaktande av dess framtida förbindelser med unionen. Detta avtal ska förhandlas i enlighet med artikel 218.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Det ska ingås på unionens vägnar av rådet som ska besluta med kvalificerad majoritet efter Europaparlamentets godkännande.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

3. Fördragen ska upphöra att vara tillämpliga på den berörda staten från och med den dag då avtalet om utträde träder i kraft eller, om det inte finns något sådant avtal, två år efter den anmälan som avses i punkt 2, om inte Europeiska rådet i samförstånd med den berörda medlemsstaten med enhällighet beslutar att förlänga denna tidsfrist.

4. Vid tillämpning av punkterna 2 och 3 får den medlem i Europeiska rådet och rådet som företräder den medlemsstat som utträder inte delta, vare sig i de överläggningar eller i de beslut i Europeiska rådet och rådet som rör den medlemsstaten.

Kvalificerad majoritet ska definieras i enlighet med artikel 238.3 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

5. Om den stat som har utträtt ur unionen begär att på nytt få ansluta sig, ska dess begäran omfattas av förfarandet i artikel 49.

Artikel 51

Protokollen och bilagorna till fördragen ska utgöra en integrerande del av dessa fördrag.

Artikel 52

1. Fördragen ska gälla för Konungariket Belgien, Republiken Bulgarien, Republiken Tjeckien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Estland, Irland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Italien, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Storhertigdömet Luxemburg, Republiken Ungern, Republiken Malta, Konungariket Nederländerna, Republiken Österrike, Republiken Polen, Republiken Portugal, Rumänien, Republiken Slovenien, Republiken Slovakien, Republiken Finland, Konungariket Sverige och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland.

2. Fördragets territoriella tillämpningsområde anges närmare i artikel 355 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 53
(f.d. artikel 51 FEU)

Detta fördrag har ingåtts på obegränsad tid.

Artikel 54
(f.d. artikel 52 FEU)

1. Detta fördrag ska ratificeras av de höga fördragsslutande parterna i enlighet med deras konstitutionella bestämmelser. Ratifikationsinstrumenten ska deponeras hos Republiken Italiens regering.
2. Detta fördrag träder i kraft den 1 januari 1993 förutsatt att samtliga ratifikationsinstrument har deponerats eller, om så inte är fallet, den första dagen i den månad som följer efter det att det sista ratifikationsinstrumentet har deponerats.

Artikel 55
(f.d. artikel 53 FEU)

1. Detta fördrag, upprättat i ett enda original på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska språken, vilka texter är lika giltiga på alla språken, ska deponeras i arkiven hos Republiken Italiens regering, som ska överlämna en bestyrkt kopia till var och en av regeringarna i övriga signatärstater.
2. Detta fördrag får även översättas till varje annat språk som bestäms av medlemsstaterna bland de språk som i enlighet med deras konstitutionella ordning har officiell ställning i hela eller delar av deras territorium. Den berörda medlemsstaten ska lämna en bestyrkt kopia av sådana översättningar till rådet, som ska deponera den i sitt arkiv.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta fördrag.

Som skedde i Maastricht den sjunde februari nittonhundranittiotvå.

(förteckningen över befullmäktigade återges inte här)

KONSOLIDERAD VERSION
AV
FÖRDRAGET OM
EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT

INGRESS

HANS MAJESTÄT BELGARNAS KONUNG, FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLANDS PRESIDENT, FRANSKA REPUBLIKENS PRESIDENT, ITALIENSKA REPUBLIKENS PRESIDENT, HENNES KUNGLIGA HÖGHET STORHERTIGINNAN AV LUXEMBURG OCH HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV NEDERLÄNDERNA,¹

SOM ÄR FAST BESLUTNA att lägga grunden till en allt fastare sammanslutning mellan de europeiska folken,

SOM AVSER att säkerställa ekonomiska och sociala framsteg i sina stater genom gemensamma åtgärder för att undanröja de barriärer som delar Europa,

SOM UPPSTÄLLER som ett väsentligt mål för sina strävanden att fortgående förbättra levnads- och arbetsvillkoren för sina folk,

SOM INSER att undanröjandet av förekommande hinder kräver samordnade åtgärder för att garantera en jämn utveckling, jämvikt i handelsutbytet och sund konkurrens,

SOM ÄR ANGELÄGNA att stärka den ekonomiska gemenskapen mellan sina länder och att trygga en harmonisk utveckling genom att minska klyftan mellan olika regioner samt eftersläpningen för mindre gynnade regioner,

SOM ÖNSKAR bidra till att gradvis avveckla restriktionerna i den internationella handeln genom en gemensam handelspolitik,

SOM ÄMNAR bekräfta den solidaritet som förenar Europa och utomeuropeiska länder och som önskar trygga deras välfärd i överensstämmelse med principerna i Förenade nationernas stadga,

SOM FÖRESATT SIG att genom att förena sina resurser bevara och stärka skyddet för fred och frihet och som uppmanar de övriga folk i Europa som bekänner sig till samma ideal att ansluta sig till deras strävanden,

---

¹ Republiken Bulgarien, Republiken Tjeckien, Konungariket Danmark, Republiken Estland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien, Irland, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Österrike, Republiken Polen, Republiken Portugal, Rumänien, Republiken Slovenien, Republiken Slovakien, Republiken Finland, Konungariket Sverige och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland har sedan dess blivit medlemmar i Europeiska unionen.

SOM ÄR FAST BESLUTNA att främja utvecklingen av högsta möjliga kunskapsnivå för sina folk genom en bred tillgång till utbildning och kontinuerlig fortbildning,

HAR FÖR DETTA ÄNDAMÅL SOM BEFULLMÄKTIGADE UTSETT:

(förteckningen över befullmäktigade återges inte här)

SOM, sedan de utväxlat sina fullmakter och funnit dem vara i god och behörig form, har enats om följande.

FÖRSTA DELEN

PRINCIPERNA

Artikel 1

1. Detta fördrag reglerar unionens funktionssätt och fastställer områdena för, avgränsningen av och de närmare villkoren för utövandet av unionens befogenheter.
2. Detta fördrag och fördraget om Europeiska unionen utgör de fördrag som unionen grundar sig på. De båda fördragen, som har samma rättsliga värde, ska benämnas *fördragen*.

AVDELNING I

UNIONENS BEFOGENHETSKATEGORIER OCH BEFOGENHETSOMRÅDEN

Artikel 2

1. När fördragen tilldelar unionen exklusiv befogenhet på ett visst område, får endast unionen lagstifta och anta rättsligt bindande akter medan medlemsstaterna får göra detta själva endast efter bemyndigande från unionen eller för att genomföra unionens akter.
2. När fördragen tilldelar unionen en befogenhet som ska delas med medlemsstaterna på ett visst område, får unionen och medlemsstaterna lagstifta och anta rättsligt bindande akter på detta område. Medlemsstaterna ska utöva sin befogenhet i den mån som unionen inte har utövat sin befogenhet. Medlemsstaterna ska på nytt utöva sin befogenhet i den mån som unionen har beslutat att inte längre utöva sin befogenhet.
3. Medlemsstaterna ska samordna sin ekonomiska politik och sysselsättningspolitik i enlighet med de närmare bestämmelserna i detta fördrag, vilka unionen har befogenhet att fastställa.

4. Unionen ska ha befogenhet att i enlighet med bestämmelserna i fördraget om Europeiska unionen fastställa och genomföra en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik, inbegripet den gradvisa utformningen av en gemensam försvarspolitik.

5. På vissa områden och på de villkor som fastställs i fördragen ska unionen ha befogenhet att vidta åtgärder för att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder, dock utan att ersätta deras befogenhet på dessa områden.

Unionens rättsligt bindande akter som antas på grundval av bestämmelserna i fördragen för dessa områden får inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar.

6. Omfattningen av och de närmare villkoren för utövandet av unionens befogenheter fastställs i bestämmelserna i fördragen för varje område.

Artikel 3

1. Unionen ska ha exklusiv befogenhet på följande områden:

- a) Tullunionen.
- b) Fastställandet av de konkurrensregler som är nödvändiga för den inre marknadens funktion.
- c) Den monetära politiken för de medlemsstater som har euron som valuta.
- d) Bevarandet av havets biologiska resurser inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.
- e) Den gemensamma handelspolitiken.

2. Unionen ska också ha exklusiv befogenhet att ingå ett internationellt avtal, om ingåendet av avtalet föreskrivs i en unionslagstiftningsakt eller om ingåendet är nödvändigt för att unionen ska kunna utöva sin befogenhet internt eller i den mån ingåendet kan påverka gemensamma regler eller ändra räckvidden för dessa.

Artikel 4

1. Unionen ska ha delad befogenhet med medlemsstaterna om den genom fördragen tilldelas en befogenhet som inte omfattas av de områden som avses i artiklarna 3 och 6.
2. Unionen och medlemsstaterna ska ha delade befogenheter på följande huvudområden:
  - a) Inre marknaden.
  - b) Socialpolitik, i fråga om aspekter som anges i detta fördrag.
  - c) Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.
  - d) Jordbruk och fiskeri, med undantag av bevarandet av havets biologiska resurser.
  - e) Miljö.
  - f) Konsumentskydd.
  - g) Transport.
  - h) Transeuropeiska nät.
  - i) Energi.
  - j) Området med frihet, säkerhet och rättvisa.
  - k) Gemensamma angelägenheter i fråga om säkerhet när det gäller de aspekter på folkhälsa som anges i detta fördrag.
3. När det gäller forskning, teknisk utveckling och rymden ska unionen ha befogenhet att vidta åtgärder, bland annat att besluta om och genomföra program, men utövandet av denna befogenhet får inte leda till att medlemsstaterna hindras från att utöva sina befogenheter.

4. När det gäller utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd ska unionen ha befogenhet att vidta åtgärder och en gemensam politik, men utövandet av denna befogenhet får inte leda till att medlemsstaterna hindras från att utöva sina befogenheter.

Artikel 5

1. Medlemsstaterna ska samordna sin ekonomiska politik inom unionen. Rådet ska besluta om åtgärder i detta syfte, särskilt de allmänna riktlinjerna för denna politik.

Särskilda bestämmelser ska tillämpas på de medlemsstater som har euron som valuta.

2. Unionen ska vidta åtgärder för att säkerställa samordningen av medlemsstaternas sysselsättningspolitik, särskilt genom att ange riktlinjerna för denna politik.

3. Unionen får ta initiativ för att säkerställa samordningen av medlemsstaternas socialpolitik.

Artikel 6

Unionen ska ha befogenhet att vidta åtgärder för att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder. Områdena för dessa åtgärder ska på europeisk nivå vara

- a) skydd för och förbättring av människors hälsa,
- b) industri,
- c) kultur,
- d) turism,
- e) utbildning, yrkesutbildning, ungdomsfrågor och idrott,
- f) civilskydd,
- g) administrativt samarbete.

AVDELNING II

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 7

Unionen ska säkerställa samstämmigheten mellan all sin politik och verksamhet, med beaktande av samtliga sina mål och i enlighet med principen om tilldelade befogenheter.

Artikel 8 (f.d. artikel 3.2 FEG)¹

I all sin verksamhet ska unionen syfta till att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män och att främja jämställdhet mellan dem.

Artikel 9

Vid fastställandet och genomförandet av sin politik och verksamhet ska unionen beakta de krav som är förknippade med främjandet av hög sysselsättning, garantier för ett fullgott socialt skydd, kampen mot social utestängning samt en hög utbildningsnivå och en hög hälsoskyddsnivå för människor.

Artikel 10

Vid utformningen och genomförandet av sin politik och verksamhet ska unionen söka bekämpa all diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.

Artikel 11 (f.d. artikel 6 FEG)

Miljöskyddskraven ska integreras i utformningen och genomförandet av unionens politik och verksamhet, särskilt i syfte att främja en hållbar utveckling.

---

¹ Denna hänvisning är endast vägledande. För ytterligare information se jämförelsetabellerna med den tidigare och den nya numreringen av fördragen.

Artikel 12
(f.d. artikel 153.2 FEG)

Konsumentskyddskraven ska beaktas när unionens övriga politik och verksamhet utformas och genomförs.

Artikel 13

Vid utformning och genomförande av unionens politik i fråga om jordbruk, fiskeri, transport, inre marknad, forskning och teknisk utveckling samt rymden ska unionen och medlemsstaterna fullt ut ta hänsyn till välfärd för djuren som kännande varelser, samtidigt som unionen och medlemsstaterna ska respektera medlemsstaternas lagar och andra författningar samt sedvänjor särskilt i fråga om religiösa riter, kulturella traditioner och regionalt arv.

Artikel 14
(f.d. artikel 16 FEG)

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i fördraget om Europeiska unionen och artiklarna 93, 106 och 107 i det här fördraget och med beaktande av den betydelse som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse har för unionens gemensamma värderingar och den roll som dessa tjänster spelar när det gäller att främja social och territoriell sammanhållning, ska unionen och medlemsstaterna, var och en inom ramen för sina respektive befogenheter och inom fördragets tillämpningsområde, sörja för att sådana tjänster utförs på grundval av principer och villkor, särskilt ekonomiska och finansiella, som gör det möjligt för dem att fullgöra sina uppgifter. Europaparlamentet och rådet ska genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa dessa principer och villkor, utan att det påverkar medlemsstaternas befogenheter att i överensstämmelse med fördragen tillhandahålla, beställa och finansiera sådana tjänster.

Artikel 15
(f.d. artikel 255 FEG)

1. För att främja en god förvaltning och se till att det civila samhället kan delta ska unionens institutioner, organ och byråer utföra sitt arbete så öppet som möjligt.
2. Europaparlamentets sammanträden ska vara offentliga, liksom rådets sammanträden när det överlägger och röstar om ett utkast till lagstiftningsakt.
3. Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt stadgeenliga säte i en medlemsstat ska ha rätt till tillgång till unionens institutioners, organs och byråers handlingar, oberoende av medium, enligt de principer och villkor som ska bestämmas i enlighet med den här punkten.

Europaparlamentet och rådet ska, under hänsynstagande till allmänna eller enskilda intressen, genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa allmänna principer och gränser för rätten till tillgång till handlingar.

Varje institution, organ eller byrå ska säkerställa öppenhet i sitt arbete och ska i sin arbetsordning utarbeta särskilda bestämmelser om tillgång till sina handlingar* i enlighet med de förordningar som avses i andra stycket.

Europeiska unionens domstol, Europeiska centralbanken och Europeiska investeringsbanken ska omfattas av denna punkt endast när de utövar sina administrativa funktioner.

Europaparlamentet och rådet ska säkerställa att handlingar som gäller lagstiftningsförfaranden offentliggörs på de villkor som fastställs i de förordningar som avses i andra stycket.

Artikel 16
(f.d. artikel 286 FEG)

1. Var och en har rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

2. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa bestämmelser om skydd för enskilda personer när det gäller behandling av personuppgifter hos unionens institutioner, organ och byråer och i medlemsstaterna, när dessa utövar verksamhet som omfattas av unionsrättens tillämpningsområde, samt om den fria rörligheten för sådana uppgifter. Oberoende myndigheter ska kontrollera att dessa bestämmelser följs.

De bestämmelser som antas på grundval av denna artikel ska inte påverka tillämpningen av de särskilda bestämmelser som anges i artikel 39 i fördraget om Europeiska unionen.

Artikel 17

1. Unionen ska respektera och inte påverka den ställning som kyrkor och religiösa sammanslutningar och samfund har i medlemsstaterna enligt den nationella lagstiftningen.
2. Unionen ska även respektera den ställning som filosofiska och konfessionslösa organisationer har enligt den nationella lagstiftningen.
3. Unionen ska upprätthålla en öppen, tydlig och regelbunden dialog med dessa kyrkor och organisationer, varvid deras identitet och specifika bidrag ska erkännas.

ANDRA DELEN

ICKE-DISKRIMINERING OCH UNIONSMEDBORGARSKAP

Artikel 18

(f.d. artikel 12 FEG)

Inom fördragens tillämpningsområde och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i fördragen, ska all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden.

Europaparlamentet och rådet kan i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet anta bestämmelser i syfte att förbjuda sådan diskriminering.

Artikel 19

(f.d. artikel 13 FEG)

1. Utan att det påverkar tillämpningen av de övriga bestämmelserna i fördragen och inom ramen för de befogenheter som fördragen ger unionen, kan rådet genom enhälligt beslut i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter Europaparlamentets godkännande vidta lämpliga åtgärder för att bekämpa diskriminering på grund av kön, ras, etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.

2. Med avvikelse från punkt 1 får Europaparlamentet och rådet, i syfte att stödja de åtgärder som medlemsstaterna vidtar för att bidra till att förverkliga målen i punkt 1, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet anta de grundläggande principerna för stimulansåtgärder på unionsnivå, som dock inte får omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar.

Artikel 20

(f.d. artikel 17 FEG)

1. Ett unionsmedborgarskap införs härmed. Varje person som är medborgare i en medlemsstat ska vara unionsmedborgare. Unionsmedborgarskapet ska komplettera och inte ersätta det nationella medborgarskapet.

2. Unionsmedborgarna ska ha de rättigheter och skyldigheter som föreskrivs i fördragen. De ska bland annat ha

- a) rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier,
- b) rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet samt vid kommunala val i den medlemsstat där unionsmedborgaren är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten,
- c) rätt till skydd inom ett tredjelands territorium, där den medlemsstat i vilken de är medborgare inte är representerad, av varje medlemsstats diplomatiska och konsulära myndigheter, på samma villkor som medborgarna i den staten,
- d) rätt att göra framställningar till Europaparlamentet och att vända sig till Europeiska ombudsmannen samt rätt att vända sig till unionens institutioner och rådgivande organ på något av fördragets språk och få svar på samma språk.

Dessa rättigheter ska utövas enligt de villkor och begränsningar som fastställs i fördragen och genom de åtgärder som beslutats med tillämpning av dessa.

Artikel 21
(f.d. artikel 18 FEG)

1. Varje unionsmedborgare ska ha rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier, om inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs i fördragen och i bestämmelserna om genomförande av fördragen.

2. Om en åtgärd från unionens sida är nödvändig för att uppnå detta mål och om inte befogenheter för detta föreskrivs i fördragen, får Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet anta bestämmelser i syfte att underlätta utövandet av de rättigheter som avses i punkt 1.

3. I samma syften som avses i punkt 1 och om inte befogenheter för detta ändamål föreskrivs i fördragen, får rådet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande besluta om åtgärder om social trygghet eller socialt skydd. Rådet ska besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel 22
(f.d. artikel 19 FEG)

1. Varje unionsmedborgare som är bosatt i en medlemsstat där han inte är medborgare ska ha rösträtt och vara valbar vid kommunala val i den medlemsstat där han är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten. Denna rätt får utövas om inte annat följer av de närmare bestämmelser som rådet antar genom enhälligt beslut i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter att ha hört Europaparlamentet; dessa bestämmelser kan föreskriva undantag om det är motiverat med hänsyn till särskilda problem i en medlemsstat.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 223.1 och de bestämmelser som har antagits för att genomföra denna, ska varje unionsmedborgare som är bosatt i en medlemsstat där han inte är medborgare ha rösträtt och vara valbar vid val till Europaparlamentet i den medlemsstat där han är bosatt, på samma villkor som medborgarna i den staten. Denna rätt får utövas om inte annat följer av de närmare bestämmelser som rådet antar genom enhälligt beslut i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter att ha hört Europaparlamentet; dessa bestämmelser kan föreskriva undantag om det är motiverat med hänsyn till särskilda problem i en medlemsstat.

Artikel 23
(f.d. artikel 20 FEG)

Varje unionsmedborgare ska inom ett tredje lands territorium, där den medlemsstat i vilken han är medborgare inte är representerad, ha rätt till skydd av varje medlemsstats diplomatiska eller konsulära myndigheter på samma villkor som medborgarna i den staten. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder och inleda de internationella förhandlingar som krävs för att säkerställa detta skydd.

Rådet får, i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter att ha hört Europaparlamentet, anta direktiv som föreskriver de samordnings- och samarbetsåtgärder som behövs för att främja detta skydd.

Artikel 24
(f.d. artikel 21 FEG)

Europaparlamentet och rådet ska genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet anta bestämmelser om de förfaranden och villkor som krävs för framläggande av ett medborgarinitiativ enligt artikel 11 i fördraget om Europeiska unionen, däribland det minsta antal medlemsstater som de medborgare som lägger fram förslaget måste komma ifrån.

Varje unionsmedborgare ska ha rätt att göra framställningar till Europaparlamentet enligt artikel 227.

Varje unionsmedborgare kan vända sig till den enligt artikel 228 tillsatta ombudsmannen.

Varje unionsmedborgare kan skriftligen vända sig till varje institution eller organ som avses i denna artikel eller i artikel 13 i fördraget om Europeiska unionen på något av de språk som anges i artikel 55.1 i nämnda fördrag och få svar på samma språk.

Artikel 25
(f.d. artikel 22 FEG)

Kommissionen ska vart tredje år rapportera till Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén om tillämpningen av bestämmelserna i denna del. I denna rapport ska hänsyn tas till unionens utveckling.

På denna grund och om inte annat följer av andra bestämmelser i fördragen får rådet genom enhälligt beslut i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter Europaparlamentets godkännande anta bestämmelser för att stärka eller komplettera de rättigheter som anges i artikel 20.2. Dessa bestämmelser träder i kraft efter det att de har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

TREDJE DELEN
UNIONENS POLITIK OCH INRE ÅTGÄRDER

AVDELNING I
DEN INRE MARKNADEN

Artikel 26
(f.d. artikel 14 FEG)

1. Unionen ska besluta om åtgärder i syfte att upprätta den inre marknaden eller säkerställa dess funktion i enlighet med tillämpliga bestämmelser i fördragen.
2. Den inre marknaden ska omfatta ett område utan inre gränser, där fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital säkerställs i enlighet med bestämmelserna i fördragen.
3. Rådet ska genom beslut på förslag från kommissionen fastställa de riktlinjer och villkor som är nödvändiga för att säkerställa väl avvägda framsteg inom alla berörda sektorer.

Artikel 27
(f.d. artikel 15 FEG)

Kommissionen ska, när den utformar sina förslag i syfte att nå de mål som uppställts i artikel 26, ta hänsyn till de påfrestningar som vissa ekonomier på olika utvecklingsnivåer kommer att utsättas för vid upprättandet av den inre marknaden, och den får föreslå lämpliga bestämmelser.

Om dessa bestämmelser får formen av undantag, måste de vara av tillfällig natur och medföra minsta möjliga störning av den inre marknadens funktion.

AVDELNING II

FRI RÖRLIGHET FÖR VAROR

Artikel 28

(f.d. artikel 23 FEG)

1. Unionen ska innefatta en tullunion, som ska omfatta all handel med varor och som ska innebära att tullar på import och export samt alla avgifter med motsvarande verkan ska vara förbjudna mellan medlemsstaterna och att en gemensam tulltaxa gentemot tredje land ska införas.
2. Bestämmelserna i denna avdelning artikel 30 och kapitel 3 ska tillämpas på varor med ursprung i medlemsstaterna samt på varor som kommer från tredje land och som är i fri omsättning i medlemsstaterna.

Artikel 29

(f.d. artikel 24 FEG)

Varor som kommer från tredje land ska anses vara i fri omsättning i en medlemsstat, om importformaliteterna har uppfyllts och tillämpliga tullar och avgifter med motsvarande verkan har tagits ut i denna medlemsstat och hel eller partiell restitution av sådana tullar och avgifter inte har lämnats.

KAPITEL 1

TULLUNIONEN

Artikel 30

(f.d. artikel 25 FEG)

Tullar på import och export samt avgifter med motsvarande verkan ska vara förbjudna mellan medlemsstaterna. Detta förbud ska tillämpas även på tullar av fiskal karaktär.

Artikel 31
(f.d. artikel 26 FEG)

Tullsatser i den gemensamma tulltaxan ska fastställas av rådet på förslag från kommissionen.

Artikel 32
(f.d. artikel 27 FEG)

När kommissionen ska fullgöra sina uppgifter enligt detta kapitel ska den vägledas av

- a) nödvändigheten av att främja handelsutbytet mellan medlemsstaterna och tredje land,
- b) utvecklingen av konkurrensförhållandena inom unionen, i den mån denna utveckling medför en ökning av företagens konkurrensförmåga,
- c) unionens försörjningsbehov i fråga om råvaror och halvfabrikat, varvid kommissionen ska beakta att konkurrensvillkoren mellan medlemsstaterna med avseende på bearbetade varor inte snedvrids,
- d) nödvändigheten av att undvika allvarliga störningar i medlemsstaternas ekonomier och av att trygga en rationell utveckling av produktionen och en ökning av konsumtionen inom unionen.

KAPITEL 2

TULLSAMARBETE

Artikel 33
(f.d. artikel 135 FEG)

Inom fördragets tillämpningsområde ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet vidta åtgärder för att förstärka tullsamarbetet mellan medlemsstaterna och mellan de senare och kommissionen.

KAPITEL 3

FÖRBUD MOT KVANTITATIVA RESTRIKTIONER MELLAN MEDLEMSSTATERNA

Artikel 34

(f.d. artikel 28 FEG)

Kvantitativa importrestriktioner samt åtgärder med motsvarande verkan ska vara förbjudna mellan medlemsstaterna.

Artikel 35

(f.d. artikel 29 FEG)

Kvantitativa exportrestriktioner samt åtgärder med motsvarande verkan ska vara förbjudna mellan medlemsstaterna.

Artikel 36

(f.d. artikel 30 FEG)

Bestämmelserna i artiklarna 34 och 35 ska inte hindra sådana förbud mot eller restriktioner för import, export eller transitering som grundas på hänsyn till allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet eller intresset att skydda människors och djurs hälsa och liv, att bevara växter, att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde eller att skydda industriell och kommersiell äganderätt. Sådana förbud eller restriktioner får dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan medlemsstaterna.

Artikel 37

(f.d. artikel 31 FEG)

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att statliga handelsmonopol anpassas på sådant sätt att ingen diskriminering med avseende på anskaffnings- och saluföringsvillkor föreligger mellan medlemsstaternas medborgare.

Bestämmelserna i denna artikel ska tillämpas på varje organ genom vilket en medlemsstat, rättsligt eller i praktiken, direkt eller indirekt kontrollerar, styr eller märkbart påverkar import eller export mellan medlemsstaterna. Dessa bestämmelser ska även tillämpas på monopol som staten överlåtit på andra.

2. Medlemsstaterna ska inte vidta några nya åtgärder som strider mot de principer som anges i punkt 1 eller som begränsar räckvidden av de artiklar som avser förbud mot tullar och kvantitativa restriktioner mellan medlemsstaterna.

3. Om ett statligt handelsmonopol har en reglering som är utformad för att underlätta avsättningen eller det ekonomiska utbytet av jordbruksprodukter ska vid tillämpningen av reglerna i denna artikel likvärdiga garantier för sysselsättning och levnadsstandard tillförsäkras berörda producenter.

AVDELNING III

JORDBRUK OCH FISKERI

Artikel 38 (f.d. artikel 32 FEG)

1. Unionen ska fastställa och genomföra en gemensam jordbruks- och fiskeripolitik.

Den inre marknaden ska även omfatta jordbruk, fiskeri och handel med jordbruksprodukter. Med jordbruksprodukter ska förstås jordens, husdjursskötselns och fiskets produkter samt produkter i första bearbetningsledet som har direkt samband med dessa produkter. Hänvisningar till den gemensamma jordbrukspolitiken eller jordbruket och användningen av bestämningen 'jordbruk' ska anses omfatta även fiskerisektorn med beaktande av de särskilda kännetecknen för denna sektor.

2. Om inte annat föreskrivs i artiklarna 39–44 ska reglerna för den inre marknaden upprättande och funktion tillämpas på jordbruksprodukter.

3. De varor för vilka bestämmelserna i artiklarna 39–44 gäller är upptagna i den lista som har fogats som bilaga I.

4. Den inre marknadens funktion och utveckling i fråga om jordbruksprodukter ska åtföljas av upprättandet av en gemensam jordbrukspolitik.

Artikel 39
(f.d. artikel 33 FEG)

1. Den gemensamma jordbrukspolitiken ska ha som mål att
  - a) höja produktiviteten inom jordbruket genom att främja tekniska framsteg och genom att trygga en rationell utveckling av jordbruksproduktionen och ett optimalt utnyttjande av produktionsfaktorerna, särskilt arbetskraften,
  - b) på så sätt tillförsäkra jordbruksbefolkningen en skälig levnadsstandard, särskilt genom en höjning av den individuella inkomsten för dem som arbetar i jordbruket,
  - c) stabilisera marknaderna,
  - d) trygga försörjningen,
  - e) tillförsäkra konsumenterna tillgång till varor till skäliga priser.
2. Vid utformningen av den gemensamma jordbrukspolitiken och de särskilda åtgärder som krävs för att tillämpa den ska hänsyn tas till
  - a) jordbruksnäringens särskilda karaktär som är en följd av jordbrukets sociala struktur och av strukturella och naturbetingade olikheter mellan olika jordbruksregioner,
  - b) nödvändigheten av att gradvis genomföra lämpliga anpassningsåtgärder,
  - c) det faktum att jordbruket i medlemsstaterna utgör en sektor som är nära förbunden med ekonomin i dess helhet.

Artikel 40
(f.d. artikel 34 FEG)

1. För att uppnå de mål som anges i artikel 39 upprättas en gemensam organisation av jordbruksmarknaderna.

Beroende på produkt ska denna organisation utformas på något av följande sätt:

- a) Gemensamma konkurrensregler.
- b) Obligatorisk samordning av de olika nationella marknadsorganisationerna.
- c) En europeisk marknadsorganisation.

2. Den gemensamma organisation som upprättats enligt punkt 1 får omfatta alla de åtgärder som behövs för att uppnå de mål som anges i artikel 39, särskilt reglering av priser, stöd för produktion och saluföring av olika produkter, system för lagring och överföring samt gemensamma anordningar för stabilisering av import och export.

Den gemensamma organisationen ska begränsas till att sträva efter de mål som anges i artikel 39 och ska utesluta varje form av diskriminering mellan producenter eller konsumenter inom unionen.

En eventuell gemensam prispolitik ska grundas på gemensamma kriterier och på enhetliga beräkningsmetoder.

3. För att målen för den gemensamma organisation som anges i punkt 1 ska uppnås får en eller flera utvecklings- och garantifonder för jordbruket bildas.

Artikel 41
(f.d. artikel 35 FEG)

För att de mål som anges i artikel 39 ska kunna uppnås kan det inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken särskilt bli aktuellt med bestämmelser om

- a) en effektiv samordning av insatser i fråga om yrkesutbildning, forskning och kunskapsöverföring på jordbruksområdet, vilket kan innebära att projekt eller institutioner ska finansieras gemensamt,

- b) gemensamma åtgärder för att främja konsumtionen av vissa varor.

Artikel 42
(f.d. artikel 36 FEG)

Bestämmelserna i kapitlet om konkurrensregler ska tillämpas på produktion av och handel med jordbruksprodukter endast i den mån Europaparlamentet och rådet, med hänsyn till målsättningen i artikel 39, beslutar detta inom ramen för bestämmelserna i artikel 43.2 och enligt det förfarande som anges där.

Rådet får på förslag av kommissionen tillåta stöd

- a) för att skydda företag som är missgynnade genom strukturella eller naturbetingade förhållanden,
- b) inom ramen för ekonomiska utvecklingsprogram.

Artikel 43
(f.d. artikel 37 FEG)

1. Kommissionen ska lägga fram förslag om utformningen och genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken, vilka förslag även ska innefatta att de nationella marknadsorganisationerna ersätts med någon av de former för gemensam organisation som anges i artikel 40.1 samt att de åtgärder som särskilt nämnts i denna avdelning genomförs.

Dessa förslag ska ta hänsyn till att de jordbruksfrågor som nämns i denna avdelning kan vara ömsesidigt beroende av varandra.

2. Europaparlamentet och rådet ska, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén, upprätta den gemensamma organisation av jordbruksmarknaderna som föreskrivs i artikel 40.1 och övriga bestämmelser som behövs för att uppnå målen för den gemensamma politiken för jordbruk och fiskeri.

3. Rådet ska på förslag av kommissionen besluta om åtgärder om fastställande av priser, avgifter, stöd och kvantitativa begränsningar samt om fastställande och fördelning av fiskerimöjligheter.
4. Under de förutsättningar som anges i punkt 1 får de nationella marknadsorganisationerna ersättas med den gemensamma organisation som föreskrivs i artikel 40.1
- a) om den gemensamma organisationen erbjuder de medlemsstater som motsätter sig denna åtgärd och som har en egen nationell organisation för ifrågavarande produktion, likvärdiga garantier för berörda producenters sysselsättning och levnadsstandard: därvid ska hänsyn tas till den takt i vilken möjliga anpassningsåtgärder och nödvändig specialisering kan genomföras; samt
  - b) om den gemensamma organisationen tillförsäkrar handeln inom unionen villkor som motsvarar dem som gäller på en nationell marknad.
5. Upprättas en gemensam organisation för vissa råvaror innan det ännu finns en sådan organisation för motsvarande bearbetade produkter, får dessa råvaror importeras från länder utanför unionen om de används för framställning av bearbetade produkter som är avsedda för export till tredje land.

Artikel 44
(f.d. artikel 38 FEG)

När en vara är underkastad en nationell marknadsorganisation eller någon annan form av intern reglering med motsvarande verkan i en medlemsstat och detta påverkar konkurrensläget för en liknande produktion i en annan medlemsstat, ska medlemsstaterna lägga på en utjämningsavgift vid import av denna vara från den medlemsstat där en sådan marknadsorganisation eller reglering finns, om inte sistnämnda stat tillämpar en utjämningsavgift vid export.

Kommissionen ska fastställa storleken av dessa avgifter till den nivå som krävs för att återställa jämvikten; den får också tillåta andra åtgärder, för vilka den ska fastställa villkoren och den närmare utformningen.

AVDELNING IV
FRI RÖRLIGHET FÖR PERSONER,
TJÄNSTER OCH KAPITAL

KAPITEL 1
ARBETSTAGARE

Artikel 45
(f.d. artikel 39 FEG)

1. Fri rörlighet för arbetstagare ska säkerställas inom unionen.
2. Denna fria rörlighet ska innebära att all diskriminering av arbetstagare från medlemsstaterna på grund av nationalitet ska avskaffas vad gäller anställning, lön och övriga arbets- och anställningsvillkor.
3. Den ska, med förbehåll för de begränsningar som grundas på hänsyn till allmän ordning, säkerhet och hälsa, innefatta rätt att
  - a) anta faktiska erbjudanden om anställning,
  - b) förflytta sig fritt inom medlemsstaternas territorium för detta ändamål,
  - c) uppehålla sig i en medlemsstat i syfte att inneha anställning där i överensstämmelse med de lagar och andra författningar som gäller för anställning av medborgare i den staten,
  - d) stanna kvar inom en medlemsstats territorium efter att ha varit anställd där, på villkor som ska fastställas av kommissionen i förordningar.
4. Bestämmelserna i denna artikel ska inte tillämpas på anställning i offentlig tjänst.

Artikel 46
(f.d. artikel 40 FEG)

Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén utfärda direktiv eller förordningar i vilka de åtgärder anges som är nödvändiga för att genomföra den fria rörlighet för arbetstagare som definieras i artikel 45, och därvid särskilt

- a) säkerställa ett nära samarbete mellan nationella arbetsmarknadsmyndigheter,
- b) avveckla sådana administrativa förfaranden och sådan administrativ praxis samt sådana kvalifikationstider för tillträde till lediga anställningar som har sin grund antingen i inhemsk lagstiftning eller i avtal som tidigare har ingåtts mellan medlemsstaterna, och som skulle kunna hindra den fria rörligheten för arbetstagare om de behövs,
- c) avveckla alla sådana kvalifikationstider och andra restriktioner, som föreskrivs antingen i inhemsk lagstiftning eller i avtal som tidigare har ingåtts mellan medlemsstaterna, och som för arbetstagare från övriga medlemsstater uppställer andra villkor i fråga om fritt val av anställning än för inhemska arbetstagare,
- d) inrätta system för arbetsförmedling som kan skapa balans mellan tillgång och efterfrågan på arbetsmarknaden på ett sätt som undanröjer allvarliga risker för levnadsstandarden och sysselsättningsnivån inom olika regioner och industrier.

Artikel 47
(f.d. artikel 41 FEG)

Medlemsstaterna ska inom ramen för ett gemensamt program främja utbytet av unga arbetstagare.

Artikel 48
(f.d. artikel 42 FEG)

Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om sådana åtgärder inom den sociala trygghetens område som är nödvändiga för att genomföra fri rörlighet för arbetstagare och därvid särskilt införa ett system som tillförsäkrar migrerande arbetstagare och egenföretagare samt deras familjemedlemmar att

- a) alla perioder som beaktas enligt lagstiftningen i de olika länderna läggs samman för förvärvande och bibehållande av rätten till förmåner och för beräkning av förmånernas storlek,
- b) förmånerna betalas ut till personer bosatta inom medlemsstaternas territorier.

Om en rådsmedlem förklarar att ett utkast till lagstiftningsakt enligt första stycket skulle negativt påverka viktiga aspekter av dennes sociala trygghetssystem, särskilt dess omfattning, kostnader eller ekonomiska struktur, eller påverka den ekonomiska jämvikten i det systemet, får den rådsmedlemmen begära att utkastet överlämnas till Europeiska rådet. I detta fall ska det ordinarie lagstiftningsförfarandet tillfälligt upphävas. Efter diskussion ska Europeiska rådet inom fyra månader från det tillfälliga upphävandet antingen

- a) hänskjuta utkastet till rådet, varvid det tillfälliga upphävandet av det ordinarie lagstiftningsförfarandet avbryts, eller
- b) underlåta att vidta någon åtgärd eller begära att kommissionen lägger fram ett nytt förslag; i så fall ska den akt som ursprungligen föreslogs anses som icke antagen.

KAPITEL 2

ETABLERINGSRÄTT

Artikel 49 (f.d. artikel 43 FEG)

Inom ramen för nedanstående bestämmelser ska inskränkningar för medborgare i en medlemsstat att fritt etablera sig på en annan medlemsstats territorium förbjudas. Detta förbud ska även omfatta inskränkningar för medborgare i en medlemsstat som är etablerad i någon medlemsstat att upprätta kontor, filialer eller dotterbolag.

Etableringsfriheten ska innefatta rätt att starta och utöva verksamhet som egenföretagare samt rätt att bilda och driva företag, särskilt bolag som de definieras i artikel 54 andra stycket, på de villkor som etableringslandets lagstiftning föreskriver för egna medborgare, om inte annat följer av bestämmelserna i kapitlet om kapital.

Artikel 50
(f.d. artikel 44 FEG)

1. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén utfärda direktiv för att förverkliga etableringsfriheten på ett visst verksamhetsområde.
2. Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska fullgöra de uppgifter som tillkommer dem enligt ovanstående bestämmelser, särskilt genom att
  - a) i allmänhet med förtur behandla sådan verksamhet där etableringsfrihet innebär ett särskilt värdefullt bidrag till utvecklingen av produktion och handel,
  - b) säkerställa ett nära samarbete mellan behöriga myndigheter i medlemsstaterna för att få kännedom om de särskilda förhållanden som råder på olika verksamhetsområden inom unionen,
  - c) avskaffa sådana administrativa förfaranden och sådan administrativ praxis som har sin grund antingen i inhemsk lagstiftning eller i avtal som tidigare har ingåtts mellan medlemsstaterna och som skulle kunna hindra etableringsfrihet om de behövs,
  - d) säkerställa att sådana arbetstagare från en medlemsstat som är sysselsatta inom en annan medlemsstats territorium får stanna kvar där för att starta förvärvsverksamhet som egenföretagare, förutsatt att de uppfyller de villkor som skulle ha ställts om de hade kommit till denna stat först vid den tidpunkt då de önskade starta verksamheten,
  - e) göra det möjligt för medborgare i en medlemsstat att förvärva och bruka fast egendom inom en annan medlemsstats territorium i den utsträckning detta inte strider mot principerna i artikel 39.2,

- f) genomföra en gradvis avveckling av inskränkningar i etableringsfriheten inom varje aktuell verksamhetsgren i fråga om villkoren såväl för att upprätta kontor, filialer och dotterbolag inom en medlemsstats territorium som för att placera huvudföretagets personal på ledande och övervakande befattningar i dessa kontor, filialer och dotterbolag,
- g) i den utsträckning som det är nödvändigt samordna de skyddsåtgärder som krävs i medlemsstaterna av de i artikel 54 andra stycket avsedda bolagen i bolagsmännens och tredje mans intressen, i syfte att göra skyddsåtgärderna likvärdiga inom unionen, och
- h) förvissa sig om att etableringsvillkoren inte snedvrids genom stödåtgärder av medlemsstaterna.

Artikel 51
(f.d. artikel 45 FEG)

Bestämmelserna i detta kapitel ska för den medlemsstat som är berörd inte omfatta verksamhet som hos medlemsstaten, om än endast tillfälligt, är förenad med utövandet av offentlig makt.

Europaparlamentet och rådet får i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta att bestämmelserna i detta kapitel inte ska tillämpas på viss verksamhet.

Artikel 52
(f.d. artikel 46 FEG)

1. Bestämmelserna i detta kapitel och åtgärder som vidtagits med stöd av dessa ska inte hindra tillämpning av bestämmelser i lagar och andra författningar som föreskriver särskild behandling av utländska medborgare och som grundas på hänsyn till allmän ordning, säkerhet eller hälsa.
2. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet utfärda direktiv för samordning av de ovan nämnda bestämmelserna.

Artikel 53
(f.d. artikel 47 FEG)

1. För att underlätta för personer att starta och utöva förvärvsverksamhet som egenföretagare ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet utfärda direktiv som syftar till ömsesidigt erkännande av examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis och till samordning av medlemsstaternas bestämmelser i lagar och andra författningar om inledande och utövande av förvärvsverksamhet som egenföretagare.
2. I fråga om läkaryrket, liknande yrken och farmaceutiska yrken förutsätter den gradvisa avvecklingen av inskränkningarna en samordning av villkoren för att få utöva dessa yrken i de olika medlemsstaterna.

Artikel 54
(f.d. artikel 48 FEG)

Bolag som bildats i överensstämmelse med en medlemsstats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom unionen ska vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel likställas med fysiska personer som är medborgare i medlemsstaterna.

Med ”*bolag*” förstås bolag enligt civil- eller handelslagstiftning, inbegripet kooperativa sammanslutningar samt andra offentlighetsrättsliga eller privaträttsliga juridiska personer, med undantag av sådana som inte drivs i vinstsyfte.

Artikel 55
(f.d. artikel 294 FEG)

Medlemsstaterna ska, utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i fördragen, ge medborgare i andra medlemsstater samma behandling som sina egna medborgare med avseende på kapitalplacering i bolag som avses i artikel 54.

KAPITEL 3

TJÄNSTER

Artikel 56
(f.d. artikel 49 FEG)

Inom ramen för nedanstående bestämmelser ska inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster inom unionen förbjudas beträffande medborgare i medlemsstater som har etablerat sig i en annan medlemsstat än mottagaren av tjänsten.

Europaparlamentet och rådet får i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta att bestämmelserna i detta kapitel ska tillämpas även på medborgare i tredje land som tillhandahåller tjänster och som har etablerat sig inom unionen.

Artikel 57
(f.d. artikel 50 FEG)

Som ”tjänster” i fördragets mening ska anses prestationer som normalt utförs mot ersättning, i den utsträckning de inte faller under bestämmelserna om fri rörlighet för varor, kapital och personer.

Med tjänster ska särskilt avses verksamhet

- a) av industriell natur,
- b) av kommersiell natur,
- c) inom hantverk,
- d) inom fria yrken.

Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i kapitlet om etableringsrätt får den som tillhandahåller en tjänst tillfälligt utöva sin verksamhet i den medlemsstat där tjänsten tillhandahålls på samma villkor som denna stat uppställer för sina egna medborgare.

Artikel 58
(f.d. artikel 51 FEG)

1. Fri rörlighet för tjänster på transportområdet regleras av bestämmelserna i avdelningen om transporter.
2. Liberaliseringen av de bank- och försäkringstjänster som är förbundna med kapitalrörelser ska genomföras parallellt med liberaliseringen av rörligheten för kapital.

Artikel 59
(f.d. artikel 52 FEG)

1. Europaparlamentet och rådet ska, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén, utfärda direktiv för att genomföra liberaliseringen av en särskild tjänst.
2. De direktiv som nämns i punkt 1 ska i allmänhet i första hand avse sådana tjänster som direkt inverkar på produktionskostnaderna eller vilkas liberalisering bidrar till att underlätta varuutbytet.

Artikel 60
(f.d. artikel 53 FEG)

Medlemsstaterna ska sträva efter att gå utöver den liberalisering av tjänster som de direktiv kräver som utfärdas enligt artikel 59.1, om deras allmänna ekonomiska läge och situationen inom den berörda ekonomiska sektorn tillåter det.

Kommissionen ska i detta syfte lämna rekommendationer till de medlemsstater som saken gäller.

Artikel 61
(f.d. artikel 54 FEG)

Så länge inskränkningarna i friheten att tillhandahålla tjänster inte har avvecklats, ska varje medlemsstat tillämpa dessa inskränknings på alla i artikel 56 första stycket avsedda personer som tillhandahåller tjänster, utan att göra åtskillnad i fråga om nationalitet eller hemvist.

Artikel 62
(f.d. artikel 55 FEG)

Bestämmelserna i artiklarna 51–54 ska tillämpas på de sakområden som regleras i detta kapitel.

KAPITEL 4

KAPITAL OCH BETALNINGAR

Artikel 63
(f.d. artikel 56 FEG)

1. Inom ramen för bestämmelserna i detta kapitel ska alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land vara förbjudna.
2. Inom ramen för bestämmelserna i detta kapitel ska alla restriktioner för betalningar mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land vara förbjudna.

Artikel 64
(f.d. artikel 57 FEG)

1. Bestämmelserna i artikel 63 ska inte påverka tillämpningen gentemot tredje land av restriktioner som är i kraft den 31 december 1993 enligt nationell lagstiftning eller unionsrätt för sådana kapitalrörelser till eller från tredje land som gäller direktinvesteringar, inbegripet investeringar i fast egendom, etablering, tillhandahållande av finansiella tjänster eller emission och introduktion av värdepapper på kapitalmarknader. I fråga om restriktioner som är i kraft enligt nationell lagstiftning i Bulgarien, Estland och Ungern ska det relevanta datumet vara den 31 december 1999.

2. Utan att göra avkall på sin strävan att i största möjliga utsträckning förverkliga målet om fria kapitalrörelser mellan medlemsstater och tredje land och utan att det påverkar tillämpningen av andra kapitel i fördragen, ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om åtgärder beträffande kapitalrörelser till eller från tredje land som gäller direktinvesteringar, inbegripet investeringar i fast egendom, etablering, tillhandahållande av finansiella tjänster eller emission och introduktion av värdepapper på kapitalmarknader.

3. Med avvikelse från punkt 2 får endast rådet, i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, med enhällighet och efter att ha hört Europaparlamentet besluta om åtgärder som utgör ett steg tillbaka inom unionsrätten när det gäller liberaliseringen av kapitalrörelser till eller från ett tredjeland.

Artikel 65
(f.d. artikel 58 FEG)

1. Bestämmelserna i artikel 63 ska inte påverka medlemsstaternas rätt att
  - a) tillämpa sådana bestämmelser i sin skattelagstiftning som skiljer mellan skattebetalare som har olika bostadsort eller som har investerat sitt kapital på olika ort,
  - b) vidta alla nödvändiga åtgärder för att förhindra överträdelser av nationella lagar och andra författningar, särskilt i fråga om beskattning och tillsyn över finansinstitut, eller att i administrativt eller statistiskt informationssyfte fastställa förfaranden för deklaration av kapitalrörelser eller att vidta åtgärder som är motiverade med hänsyn till allmän ordning eller allmän säkerhet.
2. Bestämmelserna i detta kapitel ska inte påverka tillämpligheten av sådana restriktioner för etableringsrätten som är förenliga med fördragen.
3. De åtgärder och förfaranden som avses i punkterna 1 och 2 får inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av den fria rörligheten för kapital och betalningar enligt artikel 63.

4. I avsaknad av åtgärder enligt artikel 64.3 får kommissionen eller, om ett beslut av kommissionen saknas tre månader efter den berörda medlemsstatens ansökan, rådet anta ett beslut som föreskriver att restriktiva skatteåtgärder som en medlemsstat vidtar med avseende på ett eller flera tredjeländer ska anses förenliga med fördragen om de är berättigade med hänsyn till något av unionens mål och förenliga med en väl fungerande inre marknad. Rådet ska besluta med enhällighet på ansökan av en medlemsstat.

Artikel 66
(f.d. artikel 59 FEG)

Om kapitalrörelser till eller från tredje land under exceptionella förhållanden orsakar eller hotar att orsaka allvarliga svårigheter för den ekonomiska och monetära unionens funktion, får rådet genom beslut på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken vidta skyddsåtgärder gentemot tredje land för en tid som inte får överstiga sex månader, om sådana åtgärder är absolut nödvändiga.

AVDELNING V

ETT OMRÅDE MED FRIHET, SÄKERHET OCH RÄTTVISA

KAPITEL 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 67
(f.d. artikel 61 FEG och f.d. artikel 29 FEU)

1. Unionen ska utgöra ett område med frihet, säkerhet och rättvisa med respekt för de grundläggande rättigheterna och de olika rättssystemen och rättsliga traditionerna i medlemsstaterna.

2. Unionen ska säkerställa att det inte förekommer någon kontroll av personer vid de inre gränserna, och den ska utarbeta en gemensam politik för asyl, invandring och kontroll av de yttre gränserna som grundar sig på solidaritet mellan medlemsstaterna och som är rättvis för medborgare i tredjeländer. I denna avdelning likställs statslösa personer med medborgare i tredjeländer.
3. Unionen ska verka för att säkerställa en hög säkerhetsnivå genom förebyggande och bekämpning av brottslighet, rasism och främlingsfientlighet, genom åtgärder för samordning och samarbete mellan polismyndigheter och straffrättsliga myndigheter och andra behöriga myndigheter samt ömsesidigt erkännande av domar och beslut i brottmål och, vid behov, genom tillnärmning av den straffrättsliga lagstiftningen.
4. Unionen ska underlätta tillgången till rättsväsendet, särskilt genom principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga och utomrättsliga avgöranden på det civila området.

Artikel 68

Europeiska rådet ska fastställa strategiska riktlinjer för lagstiftningsprogrammet och den operativa programplaneringen på området med frihet, säkerhet och rättvisa.

Artikel 69

De nationella parlamenten ska, när det gäller lagstiftningsförslag och lagstiftningsinitiativ som läggs fram inom ramen för kapitlen 4 och 5, se till att subsidiaritetsprincipen respekteras i enlighet med protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Artikel 70

Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 258, 259 och 260 får rådet på förslag av kommissionen besluta om åtgärder som fastställer formerna för hur medlemsstaterna i samarbete med kommissionen ska genomföra en objektiv och opartisk utvärdering av hur medlemsstaternas myndigheter genomför unionens politik enligt denna avdelning, särskilt för att främja en fullständig tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande. Europaparlamentet och de nationella parlamenten ska informeras om innehållet i och resultatet av utvärderingen.

Artikel 71
(f.d. artikel 36 FEU)

En ständig kommitté ska inrättas i rådet för att se till att det operativa samarbetet inom unionen främjas och förstärks i frågor som rör den inre säkerheten. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 240 ska den främja samordningen av de åtgärder som vidtas av medlemsstaternas behöriga myndigheter. Företrädare för unionens berörda organ och byråer får medverka i kommitténs arbete. Europaparlamentet och de nationella parlamenten ska informeras om arbetet.

Artikel 72
(f.d. artikel 64.1 FEG och f.d. artikel 33 FEU)

Denna avdelning ska inte påverka medlemsstaternas ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten.

Artikel 73

Medlemsstaterna får inbördes och på eget ansvar organisera sådana former för samarbete och samordning som de finner lämpliga mellan de behöriga avdelningarna vid sina administrationer med ansvar för att skydda den nationella säkerheten.

Artikel 74
(f.d. artikel 66 FEG)

Rådet ska besluta om åtgärder för att säkerställa ett administrativt samarbete mellan de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna på de områden som avses i denna avdelning och även mellan dessa myndigheter och kommissionen. Rådet ska besluta på förslag av kommissionen, om inte annat följer av artikel 76, och efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel 75
(f.d. artikel 60 FEG)

Om det är nödvändigt för att uppnå målen i artikel 67, när det gäller att förebygga och bekämpa terrorism och därmed sammanhängande verksamhet, ska Europaparlamentet och rådet genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa en ram för administrativa åtgärder avseende kapitalrörelser och betalningar, såsom frysning av tillgångar, finansiella medel eller ekonomiska vinster som tillhör, ägs eller innehas av fysiska eller juridiska personer, av grupper eller av enheter som inte är stater.

Rådet ska på förslag av kommissionen besluta om åtgärder för att genomföra den ram som avses i första stycket.

De akter som avses i denna artikel ska innehålla nödvändiga bestämmelser om rättsliga garantier.

Artikel 76

De akter som avses i kapitlen 4 och 5, samt de åtgärder som avses i artikel 74 och som säkerställer ett administrativt samarbete på de områden som avses i dessa kapitel, ska antas

- a) på förslag av kommissionen, eller
- b) på initiativ av en fjärdedel av medlemsstaterna.

KAPITEL 2

POLITIK SOM GÄLLER GRÄNSKONTROLL, ASYL OCH INVANDRING

Artikel 77 (f.d. artikel 62 FEG)

1. Unionen ska utforma en politik med syftet att
  - a) säkerställa att det inte förekommer någon kontroll av personer, oavsett deras medborgarskap, när de passerar de inre gränserna,
  - b) säkerställa kontroll av personer och en effektiv övervakning i fråga om passage av de yttre gränserna,
  - c) stegvis införa ett integrerat system för förvaltning av de yttre gränserna.
2. Vid tillämpning av punkt 1 ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om åtgärder om
  - a) den gemensamma politiken för viseringar och andra uppehållstillstånd för kortare tid,
  - b) kontroll av de personer som passerar de yttre gränserna,
  - c) villkoren för att medborgare i tredjeländer ska få resa fritt inom unionen under en kortare tid,
  - d) alla nödvändiga åtgärder för att stegvis upprätta ett integrerat system för förvaltning av de yttre gränserna,
  - e) slopad kontroll av personer, oavsett deras medborgarskap, när de passerar de inre gränserna.

3. Om en åtgärd från unionens sida är nödvändig för att underlätta utövandet av den rätt som avses i artikel 20.2 a, och om inte befogenheter för detta ändamål föreskrivs i fördragen, får rådet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande anta bestämmelser om pass, identitetskort, bevis om uppehållstillstånd eller andra jämförbara dokument. Rådet ska besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

4. Denna artikel ska inte påverka medlemsstaternas befogenheter att fastställa sina geografiska gränser i enlighet med internationell rätt.

Artikel 78

(f.d. artiklarna 63 punkterna 1 och 2 och 64.2 FEG)

1. Unionen ska utforma en gemensam politik avseende asyl, subsidiärt skydd och tillfälligt skydd i syfte att erbjuda en lämplig status till alla tredjelandsmedborgare som har behov av internationellt skydd och att säkerställa principen om 'non-refoulement'. Denna politik ska överensstämma med Genèvekonventionen av den 28 juli 1951, med protokollet av den 31 januari 1967 om flyktingars rättsliga ställning och med andra tillämpliga fördrag.

2. Vid tillämpning av punkt 1 ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om åtgärder om ett gemensamt europeiskt asylsystem som omfattar

- a) en enhetlig asylstatus för tredjelandsmedborgare som ska gälla i hela unionen,
- b) en enhetlig status för subsidiärt skydd för de tredjelandsmedborgare som, utan att beviljas europeisk asyl, har behov av internationellt skydd,
- c) ett gemensamt system, i händelse av en massiv tillströmning, för tillfälligt skydd för fördrivna personer,
- d) gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla enhetlig asylstatus eller subsidiärt skydd,
- e) kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en ansökan om asyl eller subsidiärt skydd,

- f) normer för mottagande av personer som söker asyl eller subsidiärt skydd,
  - g) partnerskap och samarbete med tredjeländer för att hantera flöden av personer som söker asyl eller subsidiärt eller tillfälligt skydd.
3. Om en eller flera medlemsstater försätts i en nödsituation med plötslig tillströmning av medborgare från tredjeländer, får rådet på förslag av kommissionen besluta om provisoriska åtgärder till förmån för den eller de medlemsstater som berörs. Rådet ska besluta efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel 79

(f.d. artikel 63.3–63.4 FEG)

1. Unionen ska utforma en gemensam invandringspolitik i syfte att i alla lägen säkerställa en effektiv förvaltning av migrationsströmmarna, en rättvis behandling av tredjelandsmedborgare som vistas lagligen i medlemsstaterna samt förebyggande av och förstärkt bekämpning av olaglig invandring och människohandel.
2. Vid tillämpning av punkt 1 ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om åtgärder på följande områden:
  - a) Villkor för inresa och vistelse, normer för medlemsstaternas utfärdande av visering och uppehållstillstånd för längre tid, inbegripet sådana som avser familjeåterförening.
  - b) Fastställande av rättigheterna för tredjelandsmedborgare som vistas lagligen i en medlemsstat, inbegripet villkoren för fri rörlighet och vistelse i övriga medlemsstater.
  - c) Olaglig invandring och olaglig vistelse, inbegripet avvisning, utvisning och återvändande av personer som vistas olagligt.
  - d) Bekämpning av människohandel, särskilt handel med kvinnor och barn.

3. Unionen får med tredjeländer ingå avtal med syftet att de tredjelandsmedborgare som inte uppfyller eller som inte längre uppfyller villkoren för inresa, närvaro eller vistelse på en medlemsstats territorium ska återtas i sina ursprungsländer eller de länder de kommer från.
4. Europaparlamentet och rådet får i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva åtgärder för att stimulera och stödja medlemsstaternas verksamhet för att främja integrationen av tredjelandsmedborgare som vistas lagligen på deras territorium; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar.
5. Denna artikel ska inte inverka på medlemsstaternas rätt att bestämma hur många tredjelandsmedborgare som får beviljas inresa från ett tredjeland till deras territorium för att där söka sysselsättning som arbetstagare eller egenföretagare.

Artikel 80

Den unionspolitik som avses i detta kapitel och dess genomförande ska styras av principen om solidaritet och rättvis ansvarsfördelning, även i finansiellt avseende, mellan medlemsstaterna. Varje gång det är nödvändigt ska de unionsakter som antas enligt detta kapitel innehålla lämpliga åtgärder för tillämpningen av denna princip.

KAPITEL 3

CIVILRÄTTSLIGT SAMARBETE

Artikel 81 (f.d. artikel 65 FEG)

1. Unionen ska utveckla ett rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande följder, vilket bygger på principen om ömsesidigt erkännande av domstolsavgöranden och utomrättsliga avgöranden. Detta samarbete får inbegripa beslut om åtgärder om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar.

2. Vid tillämpning av punkt 1, särskilt när det är nödvändigt för att den inre marknaden ska fungera väl, ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om åtgärder för att säkerställa

- a) ömsesidigt erkännande mellan medlemsstaterna av domstolsavgöranden och utomrättsliga avgöranden samt verkställigheten av dessa,
- b) gränsöverskridande delgivning av rättegångshandlingar och utomrättsliga handlingar,
- c) förenlighet mellan tillämpliga bestämmelser i medlemsstaterna om lagkonflikter och om domstolars behörighet,
- d) samarbete som rör bevisupptagning,
- e) faktisk tillgång till rättslig prövning,
- f) undanröjande av hinder mot väl fungerande civilrättsliga förfaranden, vid behov genom att främja förenligheten mellan de civilprocessrättsliga regler som är tillämpliga i medlemsstaterna,
- g) utveckling av alternativa metoder för att lösa tvister,
- h) stöd till utbildning av domare och övrig personal inom rättsväsendet.

3. Med avvikelse från punkt 2 ska åtgärder som rör familjerätten och som har gränsöverskridande följder föreskrivas av rådet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande. Rådet ska besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Rådet får på förslag av kommissionen anta ett beslut där det anges vilka aspekter av familjerätten som har gränsöverskridande följder och som kan bli föremål för akter som antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Rådet ska besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Det förslag som avses i andra stycket ska översändas till de nationella parlamenten. Om en invändning från ett nationellt parlament har meddelats inom sex månader från detta översändande, ska beslutet inte antas. I avsaknad av invändningar får rådet anta beslutet.

KAPITEL 4

STRAFFRÄTTSLIGT SAMARBETE

Artikel 82 (f.d. artikel 31 FEU)

1. Det straffrättsliga samarbetet inom unionen ska bygga på principen om ömsesidigt erkännande av domar och rättsliga avgöranden och inbegripa en tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar på de områden som avses i punkt 2 och artikel 83.

Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om åtgärder för att

- a) fastställa regler och förfaranden för att säkerställa att alla former av domar och rättsliga avgöranden erkänns i hela unionen,
- b) förebygga och lösa behörighetskonflikter mellan medlemsstaterna,
- c) stödja utbildningen av domare och övrig personal inom rättsväsendet,
- d) underlätta samarbetet mellan rättsliga eller likvärdiga myndigheter i medlemsstaterna inom ramen för lagföring och verkställighet av beslut.

2. Om det är nödvändigt för att underlätta det ömsesidiga erkännandet av domar och rättsliga avgöranden samt polissamarbete och rättsligt samarbete i sådana straffrättsliga frågor som har en gränsöverskridande dimension, får Europaparlamentet och rådet genom direktiv i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa minimiregler. I dessa minimiregler ska skillnaderna mellan medlemsstaternas rättsliga traditioner och rättssystem beaktas.

De ska omfatta

- a) ömsesidig tillåtlighet av bevis mellan medlemsstaterna,

- b) personers rättigheter vid det straffrättsliga förfarandet,
- c) brottsoffers rättigheter,
- d) andra specifika delar av det straffrättsliga förfarandet, vilka rådet i förväg har reglerat genom ett beslut; vid antagandet av detta beslut ska rådet besluta med enhällighet efter Europaparlamentets godkännande.

Antagande av de minimiregler som avses i denna punkt ska inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller införa en högre skyddsnivå för personer.

3. Om en rådsmedlem anser att ett utkast till direktiv enligt punkt 2 skulle negativt påverka grundläggande aspekter av dennes straffrättsliga system, får den rådsmedlemmen begära att utkastet till direktiv överlämnas till Europeiska rådet. I detta fall ska det ordinarie lagstiftningsförfarandet tillfälligt upphävas. Efter diskussion, och om konsensus uppnås, ska Europeiska rådet inom fyra månader från det tillfälliga upphävandet hänskjuta utkastet till rådet, varvid det tillfälliga upphävandet av det ordinarie lagstiftningsförfarandet avbryts.

Om ingen enighet uppnås och om minst nio medlemsstater önskar upprätta ett fördjupat samarbete på grundval av utkastet till direktiv, ska de inom samma tidsfrist underrätta Europaparlamentet, rådet och kommissionen om detta. I detta fall ska det bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete enligt artikel 20.2 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 329.1 i det här fördraget anses vara beviljat och bestämmelserna om fördjupat samarbete ska tillämpas.

Artikel 83
(f.d. artikel 31 FEU)

1. Europaparlamentet och rådet får genom direktiv i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa minimiregler om fastställande av brottsrekvisit och påföljder inom områden med särskilt allvarlig brottslighet med ett gränsöverskridande inslag till följd av brottens karaktär eller effekter eller av ett särskilt behov av att bekämpa dem på gemensamma grunder.

Detta gäller följande områden av brottslighet: terrorism, människohandel och sexuellt utnyttjande av kvinnor och barn, olaglig narkotikahandel, olaglig handel med vapen, penningtvätt, korruption, förfalskning av betalningsmedel, it-brottslighet och organiserad brottslighet.

Med hänsyn till brottslighetens utveckling får rådet anta ett beslut där andra områden av brottslighet anges som uppfyller de kriterier som avses i denna punkt. Rådet ska besluta med enhällighet efter Europaparlamentets godkännande.

2. Om en tillnärmning av medlemsstaternas straffrättsliga lagar och andra författningar visar sig nödvändig för att säkerställa att unionens politik på ett område som omfattas av harmoniseringsåtgärder ska kunna genomföras effektivt, får minimiregler för fastställande av brottsrekvisit och påföljder på det berörda området meddelas i direktiv. Dessa direktiv ska antas enligt samma ordinarie eller särskilda lagstiftningsförfarande som använts för beslutet om harmoniseringsåtgärderna i fråga, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 76.

3. Om en rådsmedlem anser att ett utkast till direktiv enligt punkt 1 eller 2 skulle negativt påverka grundläggande aspekter av dennes straffrättsliga system, får den rådsmedlemmen begära att utkastet till direktiv överlämnas till Europeiska rådet. I detta fall ska det ordinarie lagstiftningsförfarandet tillfälligt upphävas. Efter diskussion, och om konsensus uppnås, ska Europeiska rådet inom fyra månader från det tillfälliga upphävandet hänskjuta utkastet till rådet, varvid det tillfälliga upphävandet av det ordinarie lagstiftningsförfarandet avbryts.

Om ingen enighet uppnås och om minst nio medlemsstater önskar upprätta ett fördjupat samarbete på grundval av utkastet till direktiv, ska de inom samma tidsfrist underrätta Europaparlamentet, rådet och kommissionen om detta. I detta fall ska det bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete som avses i artikel 20.2 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 329.1 i det här fördraget anses vara beviljat, och bestämmelserna om fördjupat samarbete ska tillämpas.

Artikel 84

Europaparlamentet och rådet får i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva åtgärder för att uppmuntra och stödja medlemsstaternas åtgärder när det gäller att förebygga brottslighet; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar.

Artikel 85
(f.d. artikel 31 FEU)

1. Eurojusts uppgift ska vara att stödja och stärka samordning och samarbete mellan de nationella myndigheter som har till uppgift att utreda och lagföra allvarlig brottslighet som berör två eller flera medlemsstater eller som det krävs lagföring för på gemensamma grunder, på grundval av operationer som genomförs och information som lämnas av myndigheterna i medlemsstaterna och av Europol.

Europaparlamentet och rådet ska i detta hänseende, genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, reglera Eurojusts struktur, arbetssätt, verksamhetsområde och uppgifter. Dessa uppgifter får omfatta

- a) inledande av brottsutredningar och förslag till inledande av lagföringsförfaranden som genomförs av de behöriga nationella myndigheterna, särskilt de som gäller brott som skadar unionens ekonomiska intressen,
- b) samordning av de utredningar och lagföringsförfaranden som avses i led a,
- c) stärkande av det rättsliga samarbetet, bland annat genom lösning av behörighetskonflikter och nära samarbete med det europeiska rättsliga nätverket.

Dessa förordningar ska även fastställa villkoren för deltagande av Europaparlamentet och de nationella parlamenten i utvärderingen av Eurojusts verksamhet.

2. Inom ramen för de lagföringsförfaranden som avses i punkt 1 och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 86 ska de formella processrättsliga åtgärderna vidtas av behöriga nationella tjänstemän.

Artikel 86

1. För att bekämpa brott som skadar unionens ekonomiska intressen får rådet genom förordningar i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande inrätta en europeisk åklagarmyndighet som baseras på Eurojust. Rådet ska besluta med enhällighet efter Europaparlamentets godkännande.

Om enhällighet inte kan nås, får en grupp om minst nio medlemsstater begära att utkastet till förordning överlämnas till Europeiska rådet. I detta fall ska förfarandet i rådet tillfälligt upphävas. Efter diskussion, och om konsensus uppnås, ska Europeiska rådet inom fyra månader från det tillfälliga upphävandet hänskjuta utkastet till rådet för antagande.

Om ingen enighet uppnås och om minst nio medlemsstater önskar upprätta ett fördjupat samarbete på grundval av utkastet till förordning, ska de inom samma tidsfrist underrätta Europaparlamentet, rådet och kommissionen om detta. I detta fall ska det bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete som avses i artikel 20.2 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 329.1 i det här fördraget anses vara beviljat, och bestämmelserna om fördjupat samarbete ska tillämpas.

2. Den europeiska åklagarmyndigheten är behörig att, i förekommande fall i samverkan med Europol, utreda och lagföra gärningsmän och andra medverkande som har begått brott som skadar unionens ekonomiska intressen, i enlighet med den förordning som avses i punkt 1. Myndigheten ska föra talan för dessa brott vid medlemsstaternas behöriga domstolar.

3. De förordningar som avses i punkt 1 ska innehålla stadgan för den europeiska åklagarmyndigheten, villkoren för dess verksamhet, de processrättsliga reglerna för denna verksamhet, liksom regler om tillåtligheten av bevisning och regler för domstolskontroll av de processuella åtgärder som myndigheten beslutar när den utövar sin verksamhet.

4. Europeiska rådet får samtidigt eller senare anta ett beslut om ändring av punkt 1 i syfte att utsträcka den europeiska åklagarmyndighetens befogenheter till att även omfatta kampen mot den grova brottslighet som har ett gränsöverskridande inslag och, som en följd av detta, om ändring av punkt 2 när det gäller gärningsmän och andra medverkande som begått grova brott som påverkar mer än en medlemsstat. Europeiska rådet ska besluta med enhällighet efter Europaparlamentets godkännande och efter att ha hört kommissionen.

KAPITEL 5

POLISSAMARBETE

Artikel 87

(f.d. artikel 30 FEU)

1. Unionen ska utveckla ett polissamarbete mellan alla behöriga myndigheter i medlemsstaterna, inbegripet polisen, tullen och andra brottsbekämpande organ som är specialiserade på att förebygga, upptäcka och utreda brott.
2. Vid tillämpning av punkt 1 får Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva åtgärder om
  - a) insamling, lagring, behandling, analys och utbyte av relevant information,
  - b) stöd till utbildning av personal samt samarbete om personalutbyte, utrustning och kriminalteknisk forskning,
  - c) gemensam utredningsteknik i samband med upptäckt av allvarliga former av organiserad brottslighet.
3. Rådet får i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande föreskriva åtgärder om operativt samarbete mellan de myndigheter som avses i denna artikel. Rådet ska besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Om enhällighet inte kan nås, får en grupp om minst nio medlemsstater begära att utkastet till åtgärder överlämnas till Europeiska rådet. I detta fall ska förfarandet i rådet tillfälligt upphävas. Efter diskussion, och om konsensus uppnås, ska Europeiska rådet inom fyra månader från det tillfälliga upphävandet hänskjuta utkastet till rådet för antagande.

Om ingen enighet uppnås och om minst nio medlemsstater önskar upprätta ett fördjupat samarbete på grundval av utkastet till åtgärder, ska de inom samma tidsfrist underrätta Europaparlamentet, rådet och kommissionen om detta. I detta fall ska det bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete som avses i artikel 20.2 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 329.1 i det här fördraget anses vara beviljat, och bestämmelserna om fördjupat samarbete ska tillämpas.

Det särskilda förfarande som anges i andra och tredje styckena ska inte tillämpas på akter som innebär en utveckling av Schengenregelverket.

Artikel 88
(f.d. artikel 30 FEU)

1. Europols uppgift ska vara att stödja och stärka medlemsstaternas polismyndigheters och andra brottsbekämpande organs insatser samt deras ömsesidiga samarbete för att förebygga och bekämpa allvarlig brottslighet som berör två eller flera medlemsstater, terrorism och sådana former av brottslighet som skadar ett gemensamt intresse som omfattas av unionens politik.
2. Europaparlamentet och rådet ska genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet reglera Europols struktur, arbetssätt, verksamhetsområde och uppgifter. Dessa uppgifter får omfatta
  - a) insamling, lagring, behandling, analys och utbyte av information, särskilt från medlemsstaternas myndigheter eller från ett tredjelands myndigheter eller från utomstående organ,
  - b) samordning, organisering och genomförande av utredningar och operativa insatser tillsammans med medlemsstaternas behöriga myndigheter eller inom gemensamma utredningsgrupper, i förekommande fall i samverkan med Eurojust.

Dessa förordningar ska även fastställa närmare bestämmelser för den kontroll av Europols verksamhet som Europaparlamentet utför under medverkan av de nationella parlamenten.

3. Europols alla operativa insatser ska genomföras i samverkan och i samförstånd med myndigheterna i den eller de medlemsstater vars territorium berörs. Tvångsåtgärder får genomföras endast av de behöriga nationella myndigheterna.

Artikel 89
(f.d. artikel 32 FEU)

Rådet ska i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande fastställa på vilka villkor och inom vilka gränser som de behöriga myndigheterna i de medlemsstater som avses i artiklarna 82 och 87 får agera på en annan medlemsstats territorium i samverkan och i samförstånd med myndigheterna i denna medlemsstat. Rådet ska besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

AVDELNING VI

TRANSPORTER

Artikel 90
(f.d. artikel 70 FEG)

På det område som behandlas i denna avdelning ska fördragets mål uppnås inom ramen för en gemensam transportpolitik.

Artikel 91
(f.d. artikel 71 FEG)

1. För att genomföra artikel 90 och med beaktande av transportfrågornas särskilda karaktär ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén fastställa

- a) gemensamma regler för internationella transporter till eller från en medlemsstats territorium eller genom en eller flera medlemsstaters territorier,

- b) de villkor under vilka utomlands hemmahörande transportföretag får utföra transporter i en medlemsstat,
- c) åtgärder för att förbättra transportsäkerheten,
- d) alla andra lämpliga bestämmelser.

2. Vid beslut om de åtgärder som avses i punkt 1 ska sådana fall beaktas där tillämpningen av åtgärderna skulle kunna få allvarliga återverkningar på levnadsstandarden och sysselsättningen i vissa regioner samt på utnyttjandet av transportmedel.

Artikel 92
(f.d. artikel 72 FEG)

Till dess att de bestämmelser som avses i artikel 91.1 har fastställts, får ingen medlemsstat, utan att rådet med enhällighet har beslutat om en åtgärd genom vilken undantag beviljas, vidta någon åtgärd som direkt eller indirekt ger de olika bestämmelser, som gällde på transportområdet den 1 januari 1958 eller som, för stater som senare ansluter sig gäller på detta område, vid tidpunkten för dess anslutning, mindre gynnsamma effekter för andra medlemsstaters transportföretag än för inhemska transportföretag.

Artikel 93
(f.d. artikel 73 FEG)

Stöd är förenligt med fördragen, om det tillgodoser behovet av samordning av transporter eller om det innebär ersättning för allmän trafikplikt.

Artikel 94
(f.d. artikel 74 FEG)

Varje åtgärd som vidtas inom ramen för fördragen med avseende på fraktsatser och befordringsvillkor ska avvägas med hänsyn till den ekonomiska situationen för transportföretagen.

Artikel 95
(f.d. artikel 75 FEG)

1. Vid transporter inom unionen ska all sådan diskriminering vara förbjuden som består i att transportföretag tillämpar olika fraktsatser och befordringsvillkor för att frakta samma slag av gods samma väg på grund av godsets ursprungs- eller bestämmelseland.
2. Punkt 1 ska inte hindra Europaparlamentet och rådet att vidta andra åtgärder enligt artikel 91.1.
3. Rådet ska på förslag från kommissionen samt efter att ha hört Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén utfärda föreskrifter för att genomföra bestämmelserna i punkt 1.

Rådet får särskilt meddela de bestämmelser som behövs för att göra det möjligt för unionens institutioner att övervaka efterlevnaden av ordningen i punkt 1 och för att säkerställa att fördelarna med denna fullt ut kommer brukarna till godo.
4. Kommissionen ska på eget initiativ eller på begäran av en medlemsstat undersöka de fall av diskriminering som avses i punkt 1 och efter samråd med alla berörda medlemsstater fatta nödvändiga beslut inom ramen för de regler som har fastställts enligt bestämmelserna i punkt 3.

Artikel 96
(f.d. artikel 76 FEG)

1. Det är förbjudet för medlemsstaterna att på transporter inom unionen tillämpa fraktsatser och villkor som i något avseende innefattar stöd eller skydd till förmån för ett eller flera särskilda företag eller näringsgrenar om inte tillstånd har getts av kommissionen.

2. Kommissionen ska på eget initiativ eller på begäran av en medlemsstat granska de fraktsatser och villkor som avses i punkt 1 och särskilt beakta, å ena sidan, krav på en ändamålsenlig regionalekonomisk politik, de underutvecklade regionernas behov och problemen i regioner som allvarligt påverkas av politiska förhållanden samt å andra sidan, sådana fraktsatsers och villkors inverkan på konkurrensen mellan olika transportgrenar.

Kommissionen ska efter samråd med alla medlemsstater som saken gäller fatta nödvändiga beslut.

3. De förbud som anges i punkt 1 gäller inte tariffer som fastställts för att bemöta konkurrens.

Artikel 97
(f.d. artikel 77 FEG)

Pålagor eller avgifter vid gränspassage som transportföretag tar ut utöver fraktsatserna får inte överstiga vad som är skäligt, sedan de kostnader som gränspassagen faktiskt föranlett beaktats.

Medlemsstaterna ska sträva efter att gradvis sänka dessa kostnader.

Kommissionen får ge medlemsstaterna rekommendationer om tillämpningen av denna artikel.

Artikel 98
(f.d. artikel 78 FEG)

Bestämmelserna i denna avdelning ska inte hindra åtgärder som vidtagits i Förbundsrepubliken Tyskland i den utsträckning sådana åtgärder är nödvändiga för att uppväga de ekonomiska nackdelar som uppkommit genom Tysklands delning för näringslivet i vissa av de områden i Förbundsrepubliken som påverkats av delningen. Fem år efter ikraftträdandet av Lissabonfördraget får rådet på förslag av kommissionen anta ett beslut om upphävande av denna artikel.

Artikel 99
(f.d. artikel 79 FEG)

Vid kommissionens sida ska finnas en rådgivande kommitté som ska bestå av experter vilka utses av medlemsstaternas regeringar. När kommissionen finner det lämpligt ska den höra kommittén i transportfrågor.

Artikel 100
(f.d. artikel 80 FEG)

1. Bestämmelserna i denna avdelning ska gälla transporter på järnväg, landsväg och inre vattenvägar.
2. Europaparlamentet och rådet får i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa lämpliga bestämmelser för sjöfart och luftfart. De ska besluta efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén.

AVDELNING VII

GEMENSAMMA REGLER OM KONKURRENS, BESKATTNING OCH TILLNÄRMNING AV LAGSTIFTNING

KAPITEL 1

KONKURRENSREGLER

AVSNITT 1

REGLER TILLÄMPLIGA PÅ FÖRETAG

Artikel 101
(f.d. artikel 81 FEG)

1. Följande är oförenligt med den inre marknaden och förbjudet: alla avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden som kan påverka handeln mellan medlemsstater och som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrیدا konkurrensen inom den inre marknaden, särskilt sådana som innebär att
- a) inköps- eller försäljningspriser eller andra affärsvillkor direkt eller indirekt fastställs,
  - b) produktion, marknader, teknisk utveckling eller investeringar begränsas eller kontrolleras,
  - c) marknader eller inköpskällor delas upp,
  - d) olika villkor tillämpas för likvärdiga transaktioner med vissa handelspartner, varigenom dessa får en konkurrensnackdel,
  - e) det ställs som villkor för att ingå avtal att den andra parten åtar sig ytterligare förpliktelser, som varken till sin natur eller enligt handelsbruk har något samband med föremålet för avtalet.

2. Avtal eller beslut som är förbjudna enligt denna artikel är ogiltiga.
3. Bestämmelserna i punkt 1 får dock förklaras icke tillämpliga
  - på avtal eller grupper av avtal mellan företag,
  - beslut eller grupper av beslut av företagssammanslutningar,
  - samordnade förfaranden eller grupper av samordnade förfaranden,

som bidrar till att förbättra produktionen eller distributionen av varor eller till att främja tekniskt eller ekonomiskt framåtskridande, samtidigt som konsumenterna tillförsäkras en skälig andel av den vinst som därigenom uppnås och som inte

- a) ålägger de berörda företagen begränsningar som inte är nödvändiga för att uppnå dessa mål,
- b) ger dessa företag möjlighet att sätta konkurrensen ur spel för en väsentlig del av varorna i fråga.

Artikel 102
(f.d. artikel 82 FEG)

Ett eller flera företags missbruk av en dominerande ställning på den inre marknaden eller inom en väsentlig del av denna är, i den mån det kan påverka handeln mellan medlemsstater, oförenligt med den inre marknaden och förbjudet.

Sådant missbruk kan särskilt bestå i att

- a) direkt eller indirekt påtvinga någon oskäligen höga inköps- eller försäljningspriser eller andra oskäligen affärsvillkor,
- b) begränsa produktion, marknader eller teknisk utveckling till nackdel för konsumenterna,

- c) tillämpa olika villkor för likvärdiga transaktioner med vissa handelspartner, varigenom dessa får en konkurrensnackdel,
- d) ställa som villkor för att ingå avtal att den andra parten åtar sig ytterligare förpliktelser som varken till sin natur eller enligt handelsbruk har något samband med föremålet för avtalet.

Artikel 103
(f.d. artikel 83 FEG)

1. De förordningar och direktiv som behövs för att tillämpa de principer som anges i artiklarna 101 och 102 ska rådet fastställa på förslag från kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet.
2. De bestämmelser som avses i punkt 1 ska särskilt syfta till att
  - a) genom införande av böter och viten säkerställa att de förbud som anges i artikel 101.1 och artikel 102 iakttas,
  - b) fastställa närmare regler för hur artikel 101.3 ska tillämpas med hänsyn till behovet av att å ena sidan säkerställa en effektiv övervakning och att å andra sidan så långt som möjligt förenkla den administrativa kontrollen,
  - c) vid behov närmare ange räckvidden för bestämmelserna i artiklarna 101 och 102 inom olika näringsgrenar,
  - d) fastställa kommissionens och Europeiska unionens domstols uppgifter vid tillämpningen av de bestämmelser som avses i denna punkt,
  - e) fastställa förhållandet mellan å ena sidan den nationella lagstiftningen och å andra sidan bestämmelserna i detta avsnitt samt bestämmelser som har antagits enligt denna artikel.

Artikel 104
(f.d. artikel 84 FEG)

Till dess att de bestämmelser som antagits enligt artikel 103 har trätt i kraft ska myndigheterna i varje medlemsstat i överensstämmelse med landets rättsordning och bestämmelserna i artikel 101, särskilt punkt 3, och artikel 102, avgöra om avtal, beslut och samordnade förfaranden är tillåtna samt om missbruk av en dominerande ställning på den inre marknaden föreligger.

Artikel 105
(f.d. artikel 85 FEG)

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 104 ska kommissionen säkerställa tillämpningen av de principer som anges i artiklarna 101 och 102. Den ska på begäran av en medlemsstat eller på eget initiativ och i samarbete med medlemsstaternas behöriga myndigheter, som ska ge kommissionen sitt bistånd, undersöka fall av förmodade överträdelser av dessa principer. Om kommissionen finner att en överträdelse ägt rum, ska den föreslå lämpliga åtgärder för att få denna att upphöra.
2. Om överträdelsen inte upphör, ska kommissionen genom ett motiverat beslut fastslå att en överträdelse av principerna föreligger. Kommissionen får offentliggöra sitt beslut och bemyndiga medlemsstaterna att, på de villkor och enligt de regler som den fastställer, vidta de åtgärder som krävs för att avhjälpa situationen.
3. Kommissionen får anta förordningar avseende de avtalskategorier för vilka rådet har antagit en förordning eller ett direktiv i enlighet med artikel 103.2 b.

Artikel 106
(f.d. artikel 86 FEG)

1. Medlemsstaterna ska beträffande offentliga företag och företag som de beviljar särskilda eller exklusiva rättigheter inte vidta och inte heller bibehålla någon åtgärd som strider mot reglerna i fördragen, i synnerhet reglerna i artiklarna 18 samt 101–109.

2. Företag som anförtrotts att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller som har karaktären av fiskala monopol ska vara underkastade reglerna i fördragen, särskilt konkurrensreglerna, i den mån tillämpningen av dessa regler inte rättsligt eller i praktiken hindrar att de särskilda uppgifter som tilldelats dem fullgörs. Utvecklingen av handeln får inte påverkas i en omfattning som strider mot unionens intresse.

3. Kommissionen ska säkerställa att bestämmelserna i denna artikel tillämpas och, när det är nödvändigt, utfärda lämpliga direktiv eller beslut vad avser medlemsstaterna.

AVSNITT 2

STATLIGT STÖD

Artikel 107 (f.d. artikel 87 FEG)

1. Om inte annat föreskrivs i fördragen, är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

2. Förenligt med den inre marknaden är

- a) stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter, under förutsättning att stödet ges utan diskriminering med avseende på varornas ursprung,
- b) stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser,
- c) stöd som ges till näringslivet i vissa av de områden i Förbundsrepubliken Tyskland som påverkats genom Tysklands delning i den utsträckning stödet är nödvändigt för att uppväga de ekonomiska nackdelar som uppkommit genom denna delning. Fem år efter ikraftträdandet av Lissabonfördraget får rådet på förslag av kommissionen anta ett beslut om upphävande av denna punkt.

3. Som förenligt med den inre marknaden kan anses
  - a) stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning och i de regioner som avses i artikel 349, med hänsyn till deras strukturella, ekonomiska och sociala situation,
  - b) stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi,
  - c) stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset,
  - d) stöd för att främja kultur och bevara kulturarvet, om sådant stöd inte påverkar handelsvillkoren och konkurrensen inom unionen i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset,
  - e) stöd av annat slag i enlighet med vad rådet på förslag från kommissionen kan komma att bestämma genom beslut.

Artikel 108
(f.d. artikel 88 FEG)

1. Kommissionen ska i samarbete med medlemsstaterna fortlöpande granska alla stödprogram som förekommer i dessa stater. Den ska till medlemsstaterna lämna förslag till lämpliga åtgärder som krävs med hänsyn till den pågående utvecklingen eller den inre marknads funktion.
2. Om kommissionen, efter att ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig, finner att stöd som lämnas av en stat eller med statliga medel inte är förenligt med den inre marknaden enligt artikel 107, eller att sådant stöd missbrukas, ska den besluta om att staten i fråga ska upphäva eller ändra dessa stödåtgärder inom den tidsfrist som kommissionen fastställer.

Om staten i fråga inte rättar sig efter detta beslut inom föreskriven tid får kommissionen eller andra berörda stater, med avvikelse från artiklarna 258 och 259, hänskjuta ärendet direkt till Europeiska unionens domstol.

På begäran av en medlemsstat kan rådet enhälligt besluta att stöd som denna stat lämnar eller avser att lämna ska anses vara förenligt med den inre marknaden, med avvikelse från bestämmelserna i artikel 107 eller de förordningar som avses i artikel 109, om ett sådant beslut är motiverat på grund av exceptionella omständigheter. Om kommissionen beträffande ett sådant stöd redan har inlett det förfarande som avses i första stycket av denna punkt, ska kommissionen – i sådana fall där staten har lämnat in en begäran till rådet – skjuta upp förfarandet till dess rådet har tagit ställning till statens begäran.

Om rådet inte har tagit ställning till nämnda begäran inom tre månader efter det att den inlämnats, ska kommissionen fatta beslut i ärendet.

3. Kommissionen ska underrättas i så god tid att den kan yttra sig om alla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder. Om den anser att någon sådan plan inte är förenlig med den inre marknaden enligt artikel 107, ska den utan dröjsmål inleda det förfarande som anges i punkt 2. Medlemsstaten i fråga får inte genomföra åtgärden förrän detta förfarande lett till ett slutgiltigt beslut.

4. Kommissionen får anta förordningar avseende de kategorier av statligt stöd som rådet i enlighet med artikel 109 har fastställt som möjliga att undanta från förfarandet i punkt 3 i den här artikeln.

Artikel 109
(f.d. artikel 89 FEG)

Rådet får på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet anta de förordningar som behövs för tillämpningen av artiklarna 107 och 108 och får särskilt fastställa villkoren för tillämpningen av artikel 108.3 och vilka slag av stödåtgärder som ska vara undantagna från detta förfarande.

KAPITEL 2

BESTÄMMELSER OM SKATTER OCH AVGIFTER

Artikel 110
(f.d. artikel 90 FEG)

Ingen medlemsstat ska, direkt eller indirekt, på varor från andra medlemsstater lägga interna skatter eller avgifter, av vilket slag de än är, som är högre än de skatter eller avgifter som direkt eller indirekt läggs på liknande inhemska varor.

Vidare ska ingen medlemsstat på varor från andra medlemsstater lägga sådana interna skatter eller avgifter som är av sådan art att de indirekt skyddar andra varor.

Artikel 111
(f.d. artikel 91 FEG)

För varor som exporteras till någon annan medlemsstats territorium får återbetalning av interna skatter eller avgifter inte ske med belopp som överstiger de interna skatter eller avgifter som direkt eller indirekt lagts på varorna.

Artikel 112
(f.d. artikel 92 FEG)

Vad beträffar andra skatter eller avgifter än omsättningsskatter, punktskatter och andra indirekta skatter eller avgifter får befrielse och återbetalning vid export till andra medlemsstater medges och utjämningskatter eller utjämningsavgifter vid import från medlemsstaterna tas ut, endast om rådet i förväg på förslag från kommissionen för en begränsad tid har godkänt de planerade åtgärderna.

Artikel 113
(f.d. artikel 93 FEG)

Rådet ska enhälligt i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter att ha hört Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén anta bestämmelser om harmonisering av lagstiftningen om omsättningsskatter, punktskatter och andra indirekta skatter eller avgifter, i den mån en sådan harmonisering är nödvändig för att säkerställa att den inre marknaden upprättas och fungerar och för att undvika snedvridning av konkurrensen.

KAPITEL 3

TILLNÄRMNING AV LAGSTIFTNING

Artikel 114
(f.d. artikel 95 FEG)

1. Om inte annat föreskrivs i fördragen ska följande bestämmelser tillämpas för att nå de mål som anges i artikel 26. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén, besluta om åtgärder för tillnärmning av sådana bestämmelser i lagar och andra författningar i medlemsstaterna som syftar till att upprätta den inre marknaden och få den att fungera.
2. Punkt 1 gäller inte bestämmelser om skatter och avgifter, bestämmelser om fri rörlighet för personer eller bestämmelser om anställdas rättigheter och intressen.
3. Kommissionen ska i sina förslag enligt punkt 1 om hälsa, säkerhet samt miljö- och konsumentskydd utgå från en hög skyddsnivå och särskilt beakta ny utveckling som grundas på vetenskapliga fakta. Europaparlamentet och rådet ska också, inom ramen för sina respektive befogenheter, sträva efter att nå detta mål.

4. Om en medlemsstat, efter det att Europaparlamentet och rådet, rådet eller kommissionen har beslutat om en harmoniseringsåtgärd, anser det nödvändigt att behålla nationella bestämmelser som grundar sig på väsentliga behov enligt artikel 36 eller som avser miljö- eller arbetsmiljöskydd, ska den till kommissionen anmäla dessa bestämmelser samt skälen för att behålla dem.

5. Dessutom gäller, utan att detta påverkar tillämpningen av punkt 4, att om en medlemsstat efter det att Europaparlamentet och rådet, rådet eller kommissionen har beslutat om en harmoniseringsåtgärd anser det nödvändigt att införa nationella bestämmelser grundade på nya vetenskapliga belägg med anknytning till miljöskydd eller arbetsmiljöskydd för att lösa ett problem som är specifikt för den medlemsstaten och som har uppkommit efter beslutet om harmoniseringsåtgärden, ska medlemsstaten underrätta kommissionen om de planerade bestämmelserna samt om skälen för att införa dem.

6. Kommissionen ska inom sex månader efter en sådan anmälan som avses i punkterna 4 och 5 godkänna eller förkasta de ifrågakvarande nationella bestämmelserna sedan den konstaterat huruvida dessa utgör ett medel för godtycklig diskriminering eller innebär förtäckta handelshinder mellan medlemsstaterna samt huruvida de kommer att utgöra ett hinder för den inre marknadens funktion.

Om kommissionen inte fattar beslut inom denna period ska de nationella bestämmelser som avses i punkterna 4 och 5 anses godkända.

Om det är berättigat på grund av frågans komplexitet och om det inte finns någon fara för människors hälsa, får kommissionen meddela den berörda medlemsstaten att den period som avses i denna punkt kan förlängas med ytterligare högst sex månader.

7. Om en medlemsstat i enlighet med punkt 6 bemyndigas att behålla eller införa nationella bestämmelser som avviker från en harmoniseringsåtgärd, ska kommissionen omedelbart undersöka om den ska föreslå en anpassning av den åtgärden.

8. Om en medlemsstat tar upp ett särskilt problem som rör folkhälsan på ett område som tidigare har varit föremål för harmoniseringsåtgärder, ska medlemsstaten göra kommissionen uppmärksam på detta och kommissionen ska omedelbart undersöka om den ska föreslå rådet lämpliga åtgärder.

9. Med avvikelse från det förfarande som anges i artiklarna 258 och 259 kan kommissionen eller någon av medlemsstaterna hänskjuta ärendet direkt till Europeiska unionens domstol, om kommissionen eller medlemsstaten anser att en annan medlemsstat missbrukar befogenheterna enligt denna artikel.

10. De ovannämnda harmoniseringsåtgärderna ska vid behov omfatta en skyddsklausul som tillåter medlemsstaterna att på en eller flera av de icke-ekonomiska grunder som anges i artikel 36 vidta provisoriska åtgärder, som ska vara underkastade ett kontrollförfarande från unionens sida.

Artikel 115
(f.d. artikel 94 FEG)

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 114 ska rådet enhälligt i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter att ha hört Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén utfärda direktiv om tillnärmning av sådana lagar och andra författningar i medlemsstaterna som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion.

Artikel 116
(f.d. artikel 96 FEG)

Om kommissionen finner att en skillnad mellan bestämmelserna i medlemsstaternas lagar eller andra författningar framkallar en snedvridning av konkurrensvillkoren på den inre marknaden som behöver elimineras, ska den samråda med de medlemsstater som saken gäller.

Om samrådet inte leder till ett avtal som eliminerar snedvridningen ska Europaparlamentet och rådet, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, utfärda nödvändiga direktiv. Alla övriga lämpliga åtgärder enligt fördragen får beslutas.

Artikel 117
(f.d. artikel 97 FEG)

1. När det finns anledning att befara att införandet eller ändringen av en bestämmelse i lag eller annan författning ska framkalla en snedvridning enligt artikel 116, ska den medlemsstat som vill vidta åtgärden samråda med kommissionen. Efter samråd med medlemsstaterna ska kommissionen rekommendera de berörda medlemsstaterna lämpliga åtgärder för att undvika snedvridningen.

2. Om en medlemsstat som vill införa eller ändra nationella bestämmelser inte följer den rekommendation som kommissionen riktat till den, ska det vid tillämpningen av artikel 116 inte krävas av de övriga medlemsstaterna att de ändrar sina nationella bestämmelser för att eliminera snedvridningen. Bestämmelserna i artikel 116 ska inte tillämpas, om en medlemsstat som har underlåtit att ta hänsyn till kommissionens rekommendation framkallar en snedvridning som är skadlig endast för den medlemsstaten.

Artikel 118

Inom ramen för den inre marknadens upprättande eller funktion ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva åtgärder för att skapa europeiska rättigheter som säkerställer ett enhetligt skydd för immateriella rättigheter i unionen och för att upprätta centraliserade system för beviljande av tillstånd, samordning och kontroll på unionsnivå.

Rådet ska i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande med hjälp av förordningar fastställa bestämmelser om språkanvändningen i samband med dessa europeiska rättigheter. Rådet ska besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

AVDELNING VIII

EKONOMISK OCH MONETÄR POLITIK

Artikel 119 (f.d. artikel 4 FEG)

1. För att de mål som anges i artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen ska uppnås ska medlemsstaternas och unionens verksamhet, på de villkor som anges i fördragen, innefatta förandet av en ekonomisk politik som baseras på en nära samordning av medlemsstaternas ekonomiska politik, på den inre marknaden och på fastställda gemensamma mål och som bedrivs enligt principen om en öppen marknadsekonomi med fri konkurrens.

2. Parallellt med detta och på de villkor och enligt de förfaranden som anges i fördragen ska denna verksamhet omfatta en gemensam valuta, euron, och leda till att en gemensam penning- och valutapolitik fastställs och bedrivs; denna politik ska ha som huvudmål att upprätthålla prisstabilitet och att, utan att detta mål åsidosätts, understödja den allmänna ekonomiska politik som bedrivs inom unionen, i överensstämmelse med principen om en öppen marknadsekonomi med fri konkurrens.

3. Denna verksamhet från medlemsstaternas och unionens sida förutsätter att följande vägledande principer iakttas: stabila priser, sunda offentliga finanser och monetära förhållanden samt en stabil betalningsbalans.

KAPITEL 1

EKONOMISK POLITIK

Artikel 120 (f.d. artikel 98 FEG)

Medlemsstaterna ska föra sin ekonomiska politik så att de bidrar till att förverkliga unionens mål, såsom dessa definieras i artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen och inom ramen för de allmänna riktlinjer som avses i artikel 121.2. Medlemsstaterna och unionen ska handla i överensstämmelse med principen om en öppen marknadsekonomi med fri konkurrens som främjar en effektiv resursfördelning, och i enlighet med principerna i artikel 119.

Artikel 121 (f.d. artikel 99 FEG)

1. Medlemsstaterna ska betrakta den ekonomiska politiken som en fråga av gemensamt intresse och samordna denna politik inom rådet i enlighet med bestämmelserna i artikel 120.

2. Rådet ska på rekommendation av kommissionen utarbeta ett utkast till allmänna riktlinjer för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik och rapportera sina resultat till Europeiska rådet.

Europeiska rådet ska på grundval av rådets rapport diskutera en slutsats angående de allmänna riktlinjerna för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik.

På grundval av denna slutsats ska rådet anta en rekommendation som anger dessa allmänna riktlinjer. Rådet ska underrätta Europaparlamentet om sin rekommendation.

3. För att säkerställa en fastare samordning av den ekonomiska politiken och en varaktig konvergens mellan medlemsstaternas ekonomiska utfall ska rådet på grundval av rapporter från kommissionen övervaka den ekonomiska utvecklingen i varje medlemsstat och inom unionen samt den ekonomiska politikens överensstämmelse med de allmänna riktlinjer som avses i punkt 2, och regelbundet göra en samlad bedömning.

För denna multilaterala övervakning ska medlemsstaterna lämna uppgifter till kommissionen om viktiga åtgärder som de har vidtagit inom ramen för sin ekonomiska politik och andra upplysningar som de anser nödvändiga.

4. Om det inom ramen för förfarandet enligt punkt 3 visar sig att en medlemsstats ekonomiska politik inte är förenlig med de allmänna riktlinjer som avses i punkt 2, eller att det finns risk för att denna politik kan äventyra den ekonomiska och monetära unionens funktion, får kommissionen varna den berörda medlemsstaten. Rådet får på rekommendation av kommissionen lämna de rekommendationer som behövs till den berörda medlemsstaten. Rådet kan på förslag av kommissionen besluta att offentliggöra sina rekommendationer.

Inom ramen för denna punkt ska rådet besluta utan att beakta rösten från den rådsmedlem som företräder den berörda medlemsstaten.

Kvalificerad majoritet av övriga rådsmedlemmar ska definieras i enlighet med artikel 238.3 a.

5. Rådets ordförande och kommissionen ska rapportera till Europaparlamentet om resultaten av den multilaterala övervakningen. Rådets ordförande kan anmodas att framträda inför den behöriga kommittén hos Europaparlamentet, om rådet har offentliggjort sina rekommendationer.

6. Europaparlamentet och rådet får genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet anta närmare bestämmelser om det multilaterala övervakningsförfarande som avses i punkterna 3 och 4.

Artikel 122
(f.d. artikel 100 FEG)

1. Utan att det påverkar tillämpningen av övriga förfaranden som föreskrivs i fördragen får rådet på förslag av kommissionen i en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna besluta om lämpliga åtgärder med hänsyn till den ekonomiska situationen, särskilt om det uppstår allvarliga försörjningsproblem i fråga om vissa varor, särskilt på energiområdet.
2. Om en medlemsstat har svårigheter eller allvarligt hotas av stora svårigheter till följd av naturkatastrofer eller osedvanliga händelser utanför dess kontroll, kan rådet på förslag av kommissionen besluta att på vissa villkor bevilja den berörda medlemsstaten ekonomiskt bistånd från unionen. Rådets ordförande ska underrätta Europaparlamentet om beslutet.

Artikel 123
(f.d. artikel 101 FEG)

1. Det är förbjudet för Europeiska centralbanken och medlemsstaternas centralbanker (härefter kallade "nationella centralbanker") att ge unionens* institutioner, organ eller byråer, centrala, regionala, lokala eller andra myndigheter, andra offentligrättsliga organ eller offentliga företag i medlemsstaterna rätt att övertrassera sina konton eller att ge dem andra former av krediter; detsamma gäller Europeiska centralbankens och de nationella centralbankernas förvärv av skuldförbindelser direkt från dem.
2. Bestämmelserna i punkt 1 ska inte gälla offentligt ägda kreditinstitut; dessa ska behandlas av de nationella centralbankerna och Europeiska centralbanken på samma sätt som privata kreditinstitut vad gäller tillförseln av centralbankreserver.

Artikel 124
(f.d. artikel 102 FEG)

Varje åtgärd som ger unionens* institutioner, organ eller byråer, centrala, regionala, lokala eller andra myndigheter, andra offentligrättsliga organ eller offentliga företag i medlemsstaterna en positiv särbehandling hos finansinstitut är förbjuden i den mån åtgärden inte är baserad på tillsynsmässiga hänsyn.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Artikel 125
(f.d. artikel 103 FEG)

1. Unionen ska inte ansvara för eller åta sig förpliktelser som har ingåtts av centrala, regionala, lokala eller andra myndigheter, andra offentligrättsliga organ eller offentliga företag i en medlemsstat, dock utan att detta påverkar ömsesidiga finansiella garantier för det gemensamma genomförandet av ett visst projekt. En medlemsstat ska inte ansvara för att åta sig förpliktelser som har ingåtts av centrala, regionala, lokala eller andra myndigheter, andra offentligrättsliga organ eller offentliga företag i en annan medlemsstat, dock utan att detta påverkar ömsesidiga finansiella garantier för det gemensamma genomförandet av ett visst projekt.
2. Om det behövs, får rådet på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet närmare ange hur de förbud som avses i artiklarna 123 och 124 samt i den här artikeln ska tillämpas.

Artikel 126
(f.d. artikel 104 FEG)

1. Medlemsstaterna ska undvika alltför stora underskott i den offentliga sektorns finanser.
2. Kommissionen ska övervaka utvecklingen av budgetsituationen och den offentliga sektorns skuldsättning i medlemsstaterna i syfte att upptäcka allvarliga fel. Den ska särskilt undersöka om budgetdisciplin iakttas på grundval av följande två kriterier:
  - a) Huruvida andelen av det förväntade eller faktiska underskottet i den offentliga sektorns finanser i procent av bruttonationalprodukten överstiger ett visst referensvärde, såvida inte
    - detta procenttal har minskat väsentligt och kontinuerligt och nått en nivå som ligger nära referensvärdet, eller
    - referensvärdet endast undantagsvis och övergående överskrids och procenttalet fortfarande ligger nära referensvärdet.

- b) Huruvida skuldsättningen i den offentliga sektorn i procent av bruttonationalprodukten överstiger ett visst referensvärde såvida inte detta procenttal minskar i tillräcklig utsträckning och närmar sig referensvärdet i tillfredsställande takt.

Referensvärdena anges i det protokoll om förfarandet vid alltför stora underskott som är en bilaga till fördragen.

3. Om en medlemsstat inte uppfyller de krav som gäller enligt det ena av eller båda dessa kriterier, ska kommissionen utarbeta en rapport. I sin rapport ska kommissionen även beakta huruvida den offentliga sektorns underskott överstiger utgifterna för de offentliga investeringarna samt alla övriga faktorer av betydelse, inbegripet medlemsstatens ekonomiska och budgetmässiga läge på medellång sikt.

Kommissionen kan också utarbeta en rapport även om kraven är uppfyllda enligt kriterierna, om den anser att det föreligger risk för ett alltför stort underskott i en medlemsstat.

4. Ekonomiska och finansiella kommittén ska yttra sig över kommissionens rapport.
5. Om kommissionen anser att det föreligger eller kan uppstå ett alltför stort underskott i en medlemsstat, ska den avge ett yttrande till den medlemsstaten och informera rådet om detta.
6. Rådet ska, på förslag av kommissionen och med beaktande av eventuella synpunkter från den berörda medlemsstaten, efter en allsidig bedömning avgöra om ett alltför stort underskott föreligger.
7. Om det enligt punkt 6 slås fast att ett alltför stort underskott föreligger, ska rådet utan oberättigat dröjsmål på rekommendation av kommissionen ge rekommendationer till den berörda medlemsstaten för att denna ska åtgärda situationen inom en viss tid. Om inte annat följer av bestämmelsen i punkt 8 ska sådana rekommendationer inte offentliggöras.
8. Om rådet finner att dess rekommendationer inte har medfört några effektiva åtgärder inom den fastställda tiden, får rådet offentliggöra rekommendationerna.
9. Om en medlemsstat även i fortsättningen underlåter att efterkomma rådets rekommendationer, kan rådet besluta att förelägga medlemsstaten att inom en fastställd tidsfrist vidta de åtgärder för att minska underskottet som rådet anser nödvändiga för att komma till rätta med situationen.

I sådana fall kan rådet begära att den berörda medlemsstaten inkommer med rapporter enligt en fastställd tidsplan för att göra det möjligt att granska medlemsstatens anpassningssträvanden.

10. Den i artiklarna 258 och 259 angivna rätten att föra talan kan inte utövas med avseende på punkterna 1–9 i denna artikel.

11. Så länge en medlemsstat inte efterkommer ett beslut som har fattats enligt punkt 9, kan rådet allt efter omständigheterna besluta att tillämpa eller skärpa en eller flera av följande åtgärder:

- Att kräva att den berörda medlemsstaten offentliggör de ytterligare uppgifter som rådet närmare anger, innan medlemsstaten utger obligationer och andra värdepapper.
- Att anmoda Europeiska investeringsbanken att ompröva sin utlåningspolitik gentemot den berörda medlemsstaten.
- Att kräva att den berörda medlemsstaten räntelöst deponerar ett belopp av lämplig storlek hos unionen, till dess att det alltför stora underskottet enligt rådets uppfattning har korrigerats.
- Att förelägga böter av lämplig storlek.

Rådets ordförande ska underrätta Europaparlamentet om de beslut som fattas.

12. Rådet ska upphäva samtliga eller vissa av sina beslut eller rekommendationer enligt punkterna 6–9 och 11, i den mån som det alltför stora underskottet i den berörda medlemsstaten enligt rådets uppfattning har korrigerats. Om rådet tidigare har offentliggjort rekommendationer ska det så snart ett beslut enligt punkt 8 har upphävts, avge en offentlig förklaring om att det inte längre föreligger ett alltför stort underskott i den berörda medlemsstaten.

13. När rådet fattar sådana beslut eller rekommendationer som avses i punkterna 8, 9, 11 och 12, ska det besluta på rekommendation av kommissionen.

När rådet beslutar om de åtgärder som avses i punkterna 6–9, 11 och 12, ska det besluta utan att beakta rösten från den rådsmedlem som företräder den berörda medlemsstaten.

Kvalificerad majoritet av övriga rådsmedlemmar ska definieras i enlighet med artikel 238.3 a.

14. Protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott, som är fogat till fördragen, innehåller ytterligare bestämmelser om genomförandet av det förfarande som beskrivs i denna artikel.

Rådet ska enhälligt, i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter att ha hört Europaparlamentet och Europeiska centralbanken, anta lämpliga bestämmelser som därefter ska ersätta det nämnda protokollet.

Om inte annat följer av övriga bestämmelser i denna punkt ska rådet, på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet, fastställa närmare regler och definitioner för tillämpningen av bestämmelserna i det nämnda protokollet.

KAPITEL 2

MONETÄR POLITIK

Artikel 127 (f.d. artikel 105 FEG)

1. Huvudmålet för Europeiska centralbankssystemet, nedan kallat *ECBS*, ska vara att upprätthålla prisstabilitet. Utan att åsidosätta detta mål ska *ECBS* stödja den allmänna ekonomiska politiken inom unionen i syfte att bidra till att förverkliga unionens mål enligt artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen. *ECBS* ska handla i överensstämmelse med principen om en öppen marknadsekonomi med fri konkurrens som främjar en effektiv resursfördelning, och iaktta de principer som anges i artikel 119.
2. *ECBS*:s grundläggande uppgifter ska vara att
  - utforma och genomföra unionens monetära politik,

- genomföra valutatransaktioner enligt bestämmelserna i artikel 219,
  - inneha och förvalta medlemsstaternas officiella valutareserver,
  - främja ett väl fungerande betalningssystem.
3. Punkt 2 tredje strecksatsen ska inte beröra medlemsstaternas regeringars innehav och förvaltning av rörelsemedel i utländsk valuta.
4. Europeiska centralbanken ska höras
- om varje förslag till unionsrättsakt inom Europeiska centralbankens behörighetsområde,
  - av nationella myndigheter om varje förslag till rättsregler inom Europeiska centralbankens behörighetsområde, dock inom de ramar och på de villkor som fastställs av rådet enligt förfarandet i artikel 129.4.

Europeiska centralbanken får i frågor inom sitt behörighetsområde avge yttranden till behöriga institutioner, organ eller byråer inom unionen eller till nationella myndigheter.

5. ECBS ska medverka till att de behöriga myndigheterna smidigt kan genomföra sin politik när det gäller tillsyn över kreditinstitut och det finansiella systemets stabilitet.
6. Rådet får, genom förordningar i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, med enhällighet och efter att ha hört Europaparlamentet och Europeiska centralbanken, tilldela Europeiska centralbanken särskilda uppgifter i samband med tillsynen över kreditinstitut och andra finansinstitut med undantag av försäkringsföretag.

Artikel 128
(f.d. artikel 106 FEG)

1. Europeiska centralbanken ska ha ensamrätt att tillåta utgivning av eurosedlar inom unionen. Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna får ge ut sedlar. Endast sedlar som ges ut av Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna ska vara lagliga betalningsmedel inom unionen.

2. Medlemsstaterna får ge ut euromynt i den omfattning som godkänns av Europeiska centralbanken. Rådet får, på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och Europeiska centralbanken, vidta åtgärder för att harmonisera valörerna och de tekniska specifikationerna för alla mynt som ska sättas i omlopp, i den utsträckning som detta är nödvändigt för att säkerställa myntens smidiga omlopp inom unionen.

Artikel 129
(f.d. artikel 107 FEG)

1. ECBS ska ledas av Europeiska centralbankens beslutande organ som ska vara Europeiska centralbankens råd och direktionen.
2. Stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken, nedan kallad *stadgan för ECBS och ECB*, är intagen i ett protokoll som är fogat till fördragen.
3. Artiklarna 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1 a och 36 i stadgan för ECBS och ECB får ändras av Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet. De ska fatta beslut antingen på rekommendation av Europeiska centralbanken och efter att ha hört kommissionen, eller på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken.
4. Rådet ska genom beslut, antingen på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och Europeiska centralbanken eller på rekommendation av Europeiska centralbanken och efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen, anta de bestämmelser som avses i artiklarna 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 och 34.3 i stadgan för ECBS och ECB.

Artikel 130
(f.d. artikel 108 FEG)

Då de utövar de befogenheter och fullgör de uppgifter och skyldigheter som har tilldelats dem genom fördragen och stadgan för ECBS och ECB ska varken Europeiska centralbanken eller någon nationell centralbank eller någon medlem av deras beslutande organ begära eller ta emot instruktioner från unionens* institutioner, organ eller byråer, från medlemsstaternas regeringar eller från något annat organ. Unionens institutioner, organ eller byråer och medlemsstaternas regeringar förbinder sig att respektera denna princip och att inte söka påverka medlemmarna av Europeiska centralbankens eller de nationella centralbankernas beslutande organ när de fullgör sina uppgifter.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Artikel 131
(f.d. artikel 109 FEG)

Varje medlemsstat ska säkerställa att dess nationella lagstiftning, inbegripet stadgan för dess nationella centralbank, är förenlig med fördragen och stadgan för ECBS och ECB.

Artikel 132
(f.d. artikel 110 FEG)

1. För att fullgöra de uppgifter som har anförtrotts ECBS ska Europeiska centralbanken i enlighet med bestämmelserna i fördragen och på de villkor som anges i stadgan för ECBS och ECB
  - utfärda förordningar i den utsträckning som behövs för att genomföra de uppgifter som anges i artikel 3.1 första strecksatsen, artiklarna 19.1, 22 eller 25.2 i stadgan för ECBS och ECB samt i de fall som ska anges i de rättsakter från rådet som avses i artikel 129.4,
  - fatta de beslut som behövs för att fullgöra de uppgifter som har anförtrotts ECBS genom fördragen och stadgan för ECBS och ECB,
  - avge rekommendationer och yttranden.
2. Europeiska centralbanken kan besluta att offentliggöra sina beslut, rekommendationer och yttranden.
3. Inom de gränser och på de villkor som fastställs av rådet enligt förfarandet i artikel 129.4 ska Europeiska centralbanken ha rätt att förelägga företag böter eller viten om de inte uppfyller sina förpliktelser enligt Europeiska centralbankens förordningar och beslut.

Artikel 133

Utan att det påverkar Europeiska centralbankens behörighetsområde ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva nödvändiga åtgärder när det gäller användningen av euron som gemensam valuta. Dessa ska beslutas efter det att Europeiska centralbanken har hörts.

KAPITEL 3

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

Artikel 134 (f.d. artikel 114 FEG)

1. För att främja samordningen av medlemsstaternas politik i den utsträckning som är nödvändig för den inre marknadens funktion upprättas härmed en ekonomisk och finansiell kommitté.
2. Ekonomiska och finansiella kommittén ska ha till uppgift att
  - på begäran av rådet eller kommissionen eller på eget initiativ avge yttranden till dessa institutioner,
  - följa den ekonomiska och finansiella situationen i medlemsstaterna och inom unionen och regelbundet rapportera om detta till rådet och kommissionen, särskilt i fråga om finansiella relationer med tredje land och internationella institutioner,
  - utan att det påverkar tillämpningen av artikel 240 medverka vid förberedelsen av rådets arbete enligt artiklarna 66, 75, 121.2, 121.3, 121.4, 121.6, 122, 124, 125, 126, 127.6, 128.2, 129.3, 129.4, 138, 140.2, 140.3, 143, 144.2, 144.3 och 219 och utföra andra rådgivande och förberedande uppgifter på uppdrag av rådet,
  - minst en gång om året granska situationen i fråga om kapitalrörelser och friheten att utföra betalningar mot bakgrund av tillämpningen av fördragen och av rådets åtgärder; granskningen ska omfatta alla åtgärder som avser kapitalrörelser och betalningar; kommittén ska rapportera till kommissionen och rådet om resultatet av denna granskning.

Varje medlemsstat, kommissionen och Europeiska centralbanken ska var för sig utse högst två medlemmar av kommittén.

3. Rådet ska, på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken och den kommitté som avses i denna artikel fastställa närmare bestämmelser om sammansättningen av Ekonomiska och finansiella kommittén. Rådets ordförande ska underrätta Europaparlamentet om sådana beslut.

4. Utöver de uppgifter som anges i punkt 2 ska kommittén, om och så länge som det finns medlemsstater som omfattas av undantag enligt artikel 139, följa den monetära och finansiella situationen och det allmänna betalningssystemet i dessa medlemsstater och regelbundet rapportera om detta till rådet och kommissionen.

Artikel 135
(f.d. artikel 115 FEG)

I frågor som faller inom tillämpningsområdet för artiklarna 121.4, 126 med undantag av punkt 14, 138, 140.1, 140.2 första stycket, 140.3 och 219, kan rådet eller en medlemsstat anmoda kommissionen att lägga fram en rekommendation eller ett förslag, allt efter omständigheterna. Kommissionen ska behandla en sådan begäran och utan dröjsmål förelägga rådet sina slutsatser.

KAPITEL 4

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER FÖR DE MEDLEMSSTATER
SOM HAR EURON SOM VALUTA

Artikel 136

1. För att den ekonomiska och monetära unionen ska fungera smidigt, och i enlighet med tillämpliga bestämmelser i fördragen, ska rådet i enlighet med det tillämpliga förfarandet bland dem som anges i artiklarna 121 och 126, med undantag för det förfarande som anges i artikel 126.14, besluta om åtgärder för de medlemsstater som har euron som valuta för att

a) stärka samordningen och övervakningen av dessa staters budgetdisciplin,

b) för dessa medlemsstater utarbeta riktlinjer för den ekonomiska politiken och se till att de överensstämmer med de riktlinjer som har antagits för hela unionen, samt se till att de övervakas.

2. När det gäller de åtgärder som avses i punkt 1 får endast de rådsmedlemmar delta i omröstningen som företräder medlemsstater som har euron som valuta.

Kvalificerad majoritet av dessa rådsmedlemmar ska definieras i enlighet med artikel 238.3 a.

Artikel 137

Närmare bestämmelser för möten mellan ministrar i de medlemsstater som har euron som valuta ska fastställas i ett protokoll om Eurogruppen.

Artikel 138

(f.d. artikel 111.4 FEG)

1. I syfte att säkerställa eurons plats i det internationella valutasystemet ska rådet på förslag av kommissionen anta ett beslut om fastställande av gemensamma ståndpunkter avseende frågor som är av särskilt intresse för den ekonomiska och monetära unionen inom de behöriga internationella finansinstitutionerna och finanskonferenserna. Rådet ska besluta efter att ha hört Europeiska centralbanken.

2. Rådet får på förslag av kommissionen besluta om lämpliga åtgärder för att säkerställa en enad representation inom de berörda internationella finansinstitutionerna och finanskonferenserna. Rådet ska besluta efter att ha hört Europeiska centralbanken.

3. När det gäller de åtgärder som avses i punkterna 1 och 2 får endast de rådsmedlemmar delta i omröstningen som företräder medlemsstater som har euron som valuta.

Kvalificerad majoritet av dessa rådsmedlemmar ska definieras i enlighet med artikel 238.3 a.

KAPITEL 5

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Artikel 139

1. De medlemsstater beträffande vilka rådet inte har beslutat att de uppfyller de nödvändiga villkoren för införandet av euron betecknas nedan som *medlemsstater med undantag*.
2. Följande bestämmelser i fördragen ska inte tillämpas på medlemsstater med undantag:
  - a) Antagande av de delar av de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken som rör euroområdet generellt (artikel 121.2).
  - b) Tvingande medel för att avhjälpa alltför stora underskott (artikel 126.9 och 126.11).
  - c) Målen och uppgifterna för ECBS (artikel 127.1, 127.2, 127.3 och 127.5).
  - d) Euroutgivning (artikel 128).
  - e) Europeiska centralbankens akter (artikel 132).
  - f) Åtgärder som gäller användningen av euron (artikel 133).
  - g) Avtal om valuta och andra åtgärder i fråga om valutapolitiken (artikel 219).
  - h) Utnämning av ledamöterna i Europeiska centralbankens direktion (artikel 283.2).
  - i) Beslut om fastställande av gemensamma ståndpunkter avseende frågor som är av särskild betydelse för den ekonomiska och monetära unionen inom de behöriga internationella finansinstitutionerna och finanskonferenserna (artikel 138.1).

- j) Åtgärder för att säkerställa en enad representation inom de internationella finansinstitutionerna och finanskonferenserna (artikel 138.2).

I de artiklar som avses i leden a–j ska därför med *medlemsstater* avses medlemsstater som har euron som valuta.

3. Medlemsstater med undantag och deras nationella centralbanker ska undantas från rättigheter och skyldigheter inom ramen för ECBS, i enlighet med kapitel IX i stadgan för ECBS och ECB.

4. Rådsmedlemmar som företräder medlemsstater med undantag får inte rösta när rådet beslutar om åtgärder enligt de artiklar som räknas upp i punkt 2 samt i följande fall:

- a) Rekommendationer till de medlemsstater som har euron som valuta inom ramen för det multilaterala övervakningsförfarandet, inbegripet rekommendationer om stabilitetsprogrammen och varningarna (artikel 121.4).
- b) Åtgärder avseende alltför stora underskott när det gäller de medlemsstater som har euron som valuta (artikel 126.6, 126.7, 126.8, 126.12 och 126.13).

Kvalificerad majoritet av övriga rådsmedlemmar ska definieras i enlighet med artikel 238.3 a.

Artikel 140

(f.d. artiklarna 121.1, 122.2 andra meningen och 123.5 FEG)

1. Minst en gång vartannat år eller på begäran av en medlemsstat med undantag, ska kommissionen och Europeiska centralbanken rapportera till rådet om hur medlemsstaterna med undantag fullgör sina förpliktelser när det gäller att förverkliga den ekonomiska och monetära unionen. Dessa rapporter ska omfatta en granskning av i vilken utsträckning som den nationella lagstiftningen i var och en av dessa medlemsstater, inklusive stadgan för dess centralbank, är förenlig med artiklarna 130 och 131 och med stadgan för ECBS och ECB. I rapporterna ska också granskas om en hög grad av varaktig konvergens har uppnåtts; detta ska ske genom en analys av i vad mån varje medlemsstat har uppfyllt följande kriterier:

- En hög grad av prisstabilitet; detta ska framgå av att inflationstakten ligger nära den i de högst tre medlemsstater som har uppnått de bästa resultaten i fråga om prisstabilitet.
- En hållbar finansiell ställning för den offentliga sektorn; detta ska framgå av att den offentliga sektorns finanser inte uppvisar ett alltför stort underskott enligt bestämmelserna i artikel 126.6.
- Ett iakttagande av det normala fluktuationsutrymmet enligt Europeiska monetära systemets växelkursmekanism under minst två år utan devalvering i förhållande till euron.
- En varaktighet i den konvergens som en medlemsstat med undantag har uppnått och i dess deltagande i växelkursmekanismen, såsom det kommer till uttryck i den långfristiga räntenivån.

De fyra kriterier som nämns i denna punkt och de tider under vilka de ska uppfyllas, anges närmare i ett protokoll som är fogat till fördragen. Kommissionens och Europeiska centralbankens rapporter ska också beakta resultaten av marknadsintegrationen, situationen för och utvecklingen av bytesbalansen samt utvecklingen av enhetsarbetskostnader och andra prisindex.

2. Efter att ha hört Europaparlamentet och efter överläggningar i Europeiska rådet ska rådet på förslag av kommissionen besluta om vilka medlemsstater med undantag som uppfyller de nödvändiga villkoren på grundval av kriterierna i punkt 1 samt upphäva de berörda medlemsstaternas undantag.

Rådet ska besluta på rekommendation från en kvalificerad majoritet av de rådsmedlemmar som företräder medlemsstater som har euron som valuta. Dessa medlemmar ska besluta inom sex månader efter det att rådet mottagit kommissionens förslag.

Kvalificerad majoritet av dessa rådsmedlemmar ska definieras i enlighet med artikel 238.3 a.

3. Om det i enlighet med förfarandet i punkt 2 beslutas att ett undantag ska upphävas, ska rådet genom enhälligt beslut av de medlemsstater som har euron som valuta och den berörda medlemsstaten på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken, oåterkalleligen fastställa den kurs till vilken euron ska ersätta den berörda medlemsstatens valuta samt vidta de övriga åtgärder som behövs för att införa euron som enda valuta i den berörda medlemsstaten.

Artikel 141

(f.d. artiklarna 123.3 och 117.2 fem första strecksatserna FEG)

1. Om och så länge som det finns medlemsstater med undantag och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 129.1, ska det allmänna råd för Europeiska centralbanken som avses i artikel 44 i stadgan för ECBS och ECB upprättas som Europeiska centralbankens tredje beslutande organ.
2. Om och så länge som det finns medlemsstater med undantag, ska Europeiska centralbanken när det gäller dessa medlemsstater
  - stärka samarbetet mellan de nationella centralbankerna,
  - stärka samordningen av medlemsstaternas monetära politik med målet att säkerställa prisstabilitet,
  - övervaka växelkursmekanismens funktion,
  - samråda om frågor som ligger inom de nationella centralbankernas behörighet och som inverkar på finansinstitutens och de finansiella marknadernas stabilitet,
  - utöva de uppgifter som Europeiska fonden för monetärt samarbete tidigare hade och som därefter har tagits över av Europeiska monetära institutet.

Artikel 142

(f.d. artikel 124.1 FEG)

Varje medlemsstat med undantag ska behandla sin valutapolitik som en fråga av gemensamt intresse. Därvid ska medlemsstaterna ta hänsyn till erfarenheterna från samarbetet inom ramen för växelkursmekanismen.

Artikel 143
(f.d. artikel 119 FEG)

1. Om en medlemsstat med undantag har svårigheter eller allvarligt hotas av svårigheter beträffande sin betalningsbalans antingen som följd av en obalans i betalningsbalansen som helhet eller som följd av beskaffenheten av den valuta som staten förfogar över och om sådana svårigheter är särskilt ägnade att äventyra den inre marknadens funktion eller genomförandet av den gemensamma handelspolitiken, ska kommissionen genast undersöka situationen i den staten och de åtgärder som staten har vidtagit eller med anlitande av alla de medel som den förfogar över kan vidta enligt bestämmelserna i fördragen. Kommissionen ska ange åtgärder som den rekommenderar staten att vidta.

Om åtgärder som vidtagits av en medlemsstat med undantag eller föreslagits av kommissionen inte visar sig vara tillräckliga för att avlägsna uppkomna eller hotande svårigheter, ska kommissionen efter att ha hört Ekonomiska och finansiella kommittén rekommendera rådet att bevilja ömsesidigt bistånd och föreslå lämpliga former för detta.

Kommissionen ska regelbundet underrätta rådet om situationen och dess utveckling.

2. Rådet ska besluta om sådant ömsesidigt bistånd; det ska utfärda direktiv eller beslut som anger villkoren för och den närmare utformningen av biståndet. Detta bistånd kan bestå av

- a) ett samordnat uppträdande mot eller inom andra internationella organisationer till vilka medlemsstaterna med undantag kan vända sig,
- b) nödvändiga åtgärder för att undvika omläggning av handeln när en medlemsstat med undantag som befinner sig i svårigheter upprätthåller eller återinför kvantitativa restriktioner gentemot tredje land,
- c) beviljande av begränsade krediter från andra medlemsstater, under förutsättning att dessa ger sitt samtycke.

3. Om ömsesidigt bistånd som kommissionen rekommenderat inte beviljas av rådet eller om beviljat ömsesidigt bistånd och vidtagna åtgärder är otillräckliga, ska kommissionen bemyndiga en medlemsstat med undantag som befinner sig i svårigheter att vidta skyddsåtgärder för vilka kommissionen ska fastställa villkoren och den närmare utformningen.

Rådet får återkalla ett sådant bemyndigande eller ändra villkoren för och den närmare utformningen av skyddsåtgärderna.

Artikel 144
(f.d. artikel 120 FEG)

1. Om en plötslig kris inträffar i fråga om betalningsbalansen och ett beslut enligt artikel 143.2 inte fattas omedelbart, får en medlemsstat med undantag av försiktighetsskäl vidta nödvändiga skyddsåtgärder. Sådana åtgärder ska medföra minsta möjliga störningar i den inre marknadens funktion och får inte gå utöver vad som är helt nödvändigt för att avhjälpa de plötsligt uppkomna svårigheterna.
2. Kommissionen och övriga medlemsstater ska underrättas om dessa skyddsåtgärder senast vid den tidpunkt då de träder i kraft. Kommissionen får rekommendera rådet att bevilja ömsesidigt bistånd enligt artikel 143.
3. Rådet får, efter att ha inhämtat rekommendation från kommissionen och efter att ha hört Ekonomiska och finansiella kommittén, besluta att den berörda medlemsstaten ska ändra, skjuta upp eller upphäva skyddsåtgärderna.

AVDELNING IX

SYSSELSÄTTNING

Artikel 145
(f.d. artikel 125 FEG)

Medlemsstaterna och unionen ska i enlighet med denna avdelning arbeta för att utveckla en samordnad sysselsättningsstrategi och särskilt för att främja en kvalificerad, utbildad och anpassningsbar arbetskraft och en arbetsmarknad som är mottaglig för ekonomiska förändringar i syfte att uppnå de mål som uppställs i artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen.

Artikel 146
(f.d. artikel 126 FEG)

1. Medlemsstaterna ska genom sin sysselsättningspolitik bidra till att de mål som avses i artikel 145 uppnås på ett sätt som stämmer överens med de allmänna riktlinjer för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik som antas enligt artikel 121.2.
2. Medlemsstaterna ska, med beaktande av nationell praxis i fråga om arbetsmarknadens parter ansvar, betrakta främjande av sysselsättningen som en fråga av gemensamt intresse och ska inom rådet samordna sina åtgärder i detta hänseende i enlighet med bestämmelserna i artikel 148.

Artikel 147
(f.d. artikel 127 FEG)

1. Unionen ska bidra till en hög sysselsättningsnivå genom att uppmuntra samarbete mellan medlemsstaterna samt genom att stödja och, när det är nödvändigt, komplettera deras åtgärder. Därvid ska medlemsstaternas befogenheter respekteras.
2. Målet att uppnå en hög sysselsättningsnivå ska beaktas när unionens politik och verksamhet utformas och genomförs.

Artikel 148
(f.d. artikel 128 FEG)

1. Europeiska rådet ska varje år överväga sysselsättningssituationen i unionen och anta slutsatser i fråga om denna på grundval av en gemensam årsrapport från rådet och kommissionen.
2. På grundval av Europeiska rådets slutsatser ska rådet, på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och den sysselsättningskommitté som avses i artikel 150, varje år lägga fast riktlinjer, som medlemsstaterna ska beakta i sin sysselsättningspolitik. Dessa riktlinjer ska stämma överens med de allmänna riktlinjer som antas enligt artikel 121.2.

3. Varje medlemsstat ska till rådet och kommissionen överlämna en årsrapport om de viktigaste åtgärder som den har vidtagit för att genomföra sin sysselsättningspolitik mot bakgrund av de riktlinjer för sysselsättningen som avses i punkt 2.

4. På grundval av de rapporter som avses i punkt 3 och efter att ha mottagit synpunkter från sysselsättningskommittén ska rådet varje år mot bakgrund av riktlinjerna för sysselsättningen granska genomförandet av medlemsstaternas sysselsättningspolitik. Rådet kan om det anser det lämpligt mot bakgrund av den granskningen på rekommendation av kommissionen avge rekommendationer till medlemsstaterna.

5. Rådet och kommissionen ska på grundval av resultaten av denna granskning upprätta en gemensam årsrapport till Europeiska rådet om sysselsättningssituationen i unionen och om genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningen.

Artikel 149
(f.d. artikel 129 FEG)

Europaparlamentet och rådet, som ska besluta i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, får efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén besluta om stödåtgärder för att främja samarbete mellan medlemsstaterna och stödja deras insatser på sysselsättningsområdet genom initiativ som syftar till att utveckla utbyte av information och beprövade erfarenheter, tillhandahålla jämförande analys och rådgivning, främja nyskapande tillvägagångssätt och utvärdera erfarenheter, särskilt med hjälp av pilotprojekt.

Dessa åtgärder får inte omfatta harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar.

Artikel 150
(f.d. artikel 130 FEG)

Rådet ska med enkel majoritet, efter att ha hört Europaparlamentet, inrätta en sysselsättningskommitté med rådgivande funktion för att främja en samordning av medlemsstaternas sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitik. Kommittén ska ha till uppgift att

- övervaka sysselsättningssituationen och sysselsättningspolitiken i medlemsstaterna och unionen,
- utan att det påverkar tillämpningen av artikel 240, på begäran av rådet eller kommissionen eller på eget initiativ utforma yttranden och medverka i förberedelserna av rådets arbete enligt artikel 148.

Kommittén ska när den utför sitt uppdrag höra arbetsmarknadens parter.

Varje medlemsstat och kommissionen ska var för sig utse två ledamöter i kommittén.

AVDELNING X

SOCIALPOLITIK

Artikel 151 (f.d. artikel 136 FEG)

Unionens och medlemsstaternas mål ska under beaktande av sådana grundläggande sociala rättigheter som anges i den europeiska sociala stadgan, som undertecknades i Turin den 18 oktober 1961, och i 1989 års gemenskapsstadga om arbetstagares grundläggande sociala rättigheter, vara att främja sysselsättningen, att förbättra levnads- och arbetsvillkor och därigenom möjliggöra en harmonisering samtidigt som förbättringarna bibehålls, att åstadkomma ett fullgott socialt skydd, en dialog mellan arbetsmarknadens parter och en utveckling av de mänskliga resurserna för att möjliggöra en varaktigt hög sysselsättning samt att bekämpa social utslagning.

I detta syfte ska unionen och medlemsstaterna genomföra åtgärder som tar hänsyn till skillnaderna i nationell praxis, särskilt när det gäller avtalsförhållanden, och till behovet av att bevara unionsekonomins konkurrenskraft.

De anser att en sådan utveckling kommer att följa såväl av den inre marknadens funktion, vilken kommer att främja en harmonisering av de sociala systemen, som av de förfaranden som föreskrivs i fördragen och av tillnärmningen av bestämmelser i lagar och andra författningar.

Artikel 152

Unionen ska erkänna och främja arbetsmarknadsparternas betydelse på unionsnivå och därvid ta hänsyn till skillnaderna i de nationella systemen. Den ska underlätta dialogen mellan arbetsmarknadens parter med respekt för deras självständighet.

Det sociala trepartstoppmötet för tillväxt och sysselsättning ska bidra till den dialogen.

Artikel 153 (f.d. artikel 137 FEG)

1. För att uppnå målen i artikel 151 ska unionen understödja och komplettera medlemsstaternas verksamhet inom följande områden:

- a) Förbättringar, särskilt av arbetsmiljön, för att skydda arbetstagarnas hälsa och säkerhet.
- b) Arbetsvillkor.
- c) Social trygghet och socialt skydd för arbetstagarna.
- d) Skydd för arbetstagarna då deras anställningsavtal slutar gälla.
- e) Information till och samråd med arbetstagarna.
- f) Företrädande och kollektivt tillvaratagande av arbetstagarnas och arbetsgivarnas intressen, inbegripet medbestämmande, om inte annat följer av punkt 5.
- g) Anställningsvillkor för medborgare i tredje land som lagligt vistas inom unionens territorium.
- h) Integrering av personer som står utanför arbetsmarknaden, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 166.
- i) Jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden och lika behandling av kvinnor och män på arbetsplatsen.

- j) Kampen mot social utslagning.
- k) Modernisering av systemen för socialt skydd, utan att det påverkar tillämpningen av punkt c.

2. I detta syfte kan Europaparlamentet och rådet

- a) besluta om åtgärder som är avsedda att främja samarbetet mellan medlemsstaterna genom initiativ som syftar till att öka kunskapen, utveckla utbytet av information och beprövade erfarenheter, främja nyskapande tillvägagångssätt och utvärdera erfarenheter, med undantag av åtgärder som omfattar harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar,
- b) på de områden som avses i punkt 1 a–i genom direktiv anta minimikrav, som ska genomföras gradvis, varvid hänsyn ska tas till rådande förhållanden och tekniska bestämmelser i var och en av medlemsstaterna. I dessa direktiv ska sådana administrativa, finansiella och rättsliga ålägganden undvikas som motverkar tillkomsten och utvecklingen av små och medelstora företag.

Europaparlamentet och rådet ska besluta i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén.

På de områden som avses i punkt 1 c, d, f och g ska rådet besluta i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, med enhällighet och efter att ha hört Europaparlamentet och nämnda kommittéer.

Rådet kan genom enhälligt beslut på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet besluta att göra det ordinarie lagstiftningsförfarandet tillämpligt på punkt 1 d, f och g.

3. En medlemsstat kan på gemensam begäran av arbetsmarknadens parter överlåta åt dessa att genomföra direktiv som har antagits enligt punkt 2 eller, i förekommande fall, ett beslut som rådet har antagit i enlighet med artikel 155.

I så fall ska medlemsstaten se till att arbetsmarknadens parter, senast då ett direktiv eller ett beslut ska vara införlivat eller genomfört, i samförstånd har vidtagit de åtgärder som behövs; den berörda medlemsstaten ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att kontinuerligt kunna säkerställa de resultat som föreskrivs i direktivet eller beslutet.

4. De bestämmelser som antagits enligt denna artikel

- ska inte påverka medlemsstaternas erkända rätt att fastställa de grundläggande principerna för sina system för social trygghet och ska inte i väsentlig grad påverka den finansiella jämvikten i dessa,
- ska inte hindra någon medlemsstat från att bibehålla eller införa sådana mera långtgående skyddsåtgärder som är förenliga med fördragen.

5. Bestämmelserna i denna artikel ska inte tillämpas på löneförhållanden, föreningsrätt, strejkrätt eller rätt till lockout.

Artikel 154
(f.d. artikel 138 FEG)

1. Kommissionen ska ha till uppgift att främja samråd mellan arbetsmarknadens parter på unionsnivå och ska vidta alla åtgärder som behövs för att underlätta dialogen mellan dem genom att säkerställa ett väl avvägt stöd till båda parter.

2. I detta syfte ska kommissionen innan den lägger fram socialpolitiska förslag samråda med arbetsmarknadens parter om den möjliga inriktningen av en unionsåtgärd.

3. Om kommissionen efter sådant samråd finner att en unionsåtgärd är önskvärd, ska den samråda med arbetsmarknadens parter om det planerade förslaget innehåll. Arbetsmarknadens parter ska avge ett yttrande eller, i förekommande fall, en rekommendation till kommissionen.

4. Under det samråd som avses i punkterna 2 och 3 kan arbetsmarknadens parter meddela kommissionen att de önskar inleda det förfarande som anges i artikel 155. Förfarandets längd ska begränsas till nio månader, om inte de berörda parterna och kommissionen gemensamt beslutar om en förlängning.

Artikel 155
(f.d. artikel 139 FEG)

1. Om arbetsmarknadens parter önskar det kan dialogen mellan dem på unionsnivå leda till avtalsbundna relationer, inklusive ingående av avtal.
2. Avtal som ingås på unionsnivå ska genomföras antingen i enlighet med de förfaranden och den praxis som arbetsmarknadens parter och medlemsstaterna särskilt tillämpar eller, i frågor som omfattas av artikel 153, på gemensam begäran av de undertecknande parterna genom ett beslut av rådet på förslag av kommissionen. Europaparlamentet ska informeras.

Rådet ska besluta med enhällighet när avtalet i fråga innehåller en eller flera bestämmelser som hänför sig till något av de områden för vilka enhällighet krävs enligt artikel 153.2.

Artikel 156
(f.d. artikel 140 FEG)

För att nå de mål som anges i artikel 151 och utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i fördragen, ska kommissionen främja samarbetet mellan medlemsstaterna och underlätta för dem att samordna sina åtgärder på alla de socialpolitiska områden som omfattas av detta kapitel, särskilt i frågor om

- sysselsättning,
- arbetsrätt och arbetsvillkor,
- grundläggande och kvalificerad yrkesutbildning,
- social trygghet,
- arbetarskydd,
- arbetshygien,
- förenings- och förhandlingsrätt.

I detta syfte ska kommissionen i nära kontakt med medlemsstaterna företa utredningar, avge yttranden och organisera samråd både i fråga om problem som uppstår på det nationella planet och i fråga om problem som berör internationella organisationer, särskilt genom initiativ för att fastställa riktlinjer och indikatorer, organisera utbyte av bästa praxis och utforma de delar som behövs för periodisk övervakning och utvärdering. Europaparlamentet ska informeras fullt ut.

Kommissionen ska höra Ekonomiska och sociala kommittén innan den avger de yttranden som avses i denna artikel.

Artikel 157
(f.d. artikel 141 FEG)

1. Varje medlemsstat ska säkerställa att principen om lika lön för kvinnor och män för lika arbete eller likvärdigt arbete tillämpas.
2. I denna artikel ska med "lön" förstås den gängse grund- eller minimilönen samt alla övriga förmåner i form av kontanter eller naturaförmåner som arbetstagaren, direkt eller indirekt, får av arbetsgivaren på grund av anställningen.

Lika lön utan könsdiskriminering innebär att

- a) ackordslön för lika arbete ska fastställas enligt samma beräkningsgrunder,
- b) tidlön ska vara lika för lika arbete.

3. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén besluta om åtgärder för att säkerställa tillämpningen av principen om lika möjligheter och lika behandling av kvinnor och män i frågor som rör anställning och yrke, inklusive principen om lika lön för lika eller likvärdigt arbete.

4. I syfte att i praktiken säkerställa full jämställdhet i arbetslivet mellan kvinnor och män får principen om likabehandling inte hindra en medlemsstat från att behålla eller besluta om åtgärder som rör särskilda förmåner för att göra det lättare för det underrepresenterade könet att bedriva en yrkesverksamhet eller för att förebygga eller kompensera nackdelar i yrkeskarriären.

Artikel 158
(f.d. artikel 142 FEG)

Medlemsstaterna ska sträva efter att bibehålla den likvärdighet som finns mellan deras system för betald ledighet.

Artikel 159
(f.d. artikel 143 FEG)

Kommissionen ska årligen utarbeta en rapport om förverkligandet av de mål som anges i artikel 151, inbegripet den demografiska situationen inom unionen. Den ska överlämna rapporten till Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén.

Artikel 160
(f.d. artikel 144 FEG)

Rådet ska med enkel majoritet, efter att ha hört Europaparlamentet, inrätta en rådgivande kommitté för socialt skydd för att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och med kommissionen i fråga om socialt skydd. Kommittén ska ha följande uppgifter:

- Övervaka den sociala situationen och utvecklingen av politiken för socialt skydd i medlemsstaterna och unionen.
- Underlätta utbytet av information, erfarenheter och goda rutiner mellan medlemsstaterna och med kommissionen.
- Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 240 sammanställa rapporter och yttranden eller bedriva annan verksamhet inom sitt behörighetsområde på begäran av rådet eller kommissionen eller på eget initiativ.

Kommittén ska, när den utför sitt uppdrag, upprätta lämpliga kontakter med arbetsmarknadens parter.

Varje medlemsstat och kommissionen ska utse två ledamöter i kommittén.

Artikel 161
(f.d. artikel 145 FEG)

Kommissionen ska i sin årsrapport till Europaparlamentet ägna ett särskilt kapitel åt den sociala utvecklingen inom unionen.

Europaparlamentet får anmoda kommissionen att avge rapporter om särskilda problem som gäller sociala förhållanden.

AVDELNING XI

EUROPEISKA SOCIALFONDEN

Artikel 162
(f.d. artikel 146 FEG)

För att förbättra arbetstagarnas sysselsättningsmöjligheter på den inre marknaden och på så sätt bidra till en höjning av levnadsstandarden ska en europeisk socialfond upprättas enligt nedan nämnda bestämmelser; den ska ha till uppgift att inom unionen främja möjligheterna till sysselsättning och arbetstagarnas geografiska och yrkesmässiga rörlighet samt att underlätta deras anpassning till förändringar inom industrin och i produktionssystemen, särskilt genom yrkesutbildning och omskolning.

Artikel 163
(f.d. artikel 147 FEG)

Fonden ska förvaltas av kommissionen.

Kommissionen ska i denna uppgift biträdas av en kommitté som har en av kommissionens ledamöter som ordförande och som är sammansatt av företrädare för regeringarna samt arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer.

Artikel 164
(f.d. artikel 148 FEG)

Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén anta tillämpningsförfordningar för Europeiska socialfonden.

AVDELNING XII

UTBILDNING, YRKESUTBILDNING,
UNGDOMSFRÅGOR OCH IDROTT

Artikel 165
(f.d. artikel 149 FEG)

1. Unionen ska bidra till utvecklingen av en utbildning av god kvalitet genom att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och genom att vid behov stödja och komplettera deras insatser, samtidigt som unionen fullt ut ska respektera medlemsstaternas ansvar för undervisningens innehåll och utbildningssystemens organisation samt medlemsstaternas kulturella och språkliga mångfald.

Unionen ska bidra till att främja europeiska idrottsfrågor och ska då beakta idrottens specifika karaktär, dess strukturer som bygger på frivilliga insatser samt dess sociala och pedagogiska funktion.

2. Målen för unionens insatser ska vara att

- utveckla den europeiska dimensionen inom utbildningen särskilt genom undervisning i och spridning av medlemsstaternas språk,
- främja rörligheten för studerande och lärare, bl.a. genom att verka för ett akademiskt erkännande av examensbevis och studietider,
- främja samarbete mellan utbildningsanstalter,
- utveckla informations- och erfarenhetsutbyte i frågor som är gemensamma för medlemsstaternas utbildningssystem,

- främja utvecklingen av ungdoms- och ungdomsledarutbyte och stimulera ungdomars deltagande i Europas demokratiska liv,
  - främja utvecklingen av distansundervisning,
  - utveckla idrottens europeiska dimension genom att främja rättvisa och öppenhet i idrottstävlingar och samarbetet mellan organisationer och myndigheter med ansvar för idrott samt genom att skydda idrottsutövarnas fysiska och moraliska integritet, särskilt när det gäller de yngsta utövarna.
3. Unionen och medlemsstaterna ska främja samarbetet med tredje land och behöriga internationella organisationer på utbildnings- och idrottsområdena, särskilt Europarådet.
4. För att bidra till att de mål som anges i denna artikel uppnås, ska
- Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén besluta om stimulansåtgärder som dock inte får omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar,
  - rådet på förslag av kommissionen anta rekommendationer.

Artikel 166
(f.d. artikel 150 FEG)

1. Unionen ska genomföra en yrkesutbildningspolitik som ska understödja och komplettera medlemsstaternas insatser, samtidigt som unionen fullt ut ska respektera medlemsstaternas ansvar för yrkesutbildningens innehåll och organisation.
2. Målen för unionens insatser ska vara att
- underlätta anpassningen till industriella förändringar, särskilt genom yrkesutbildning och omskolning,
  - förbättra den grundläggande och fortsatta yrkesutbildningen för att underlätta inträde och återinträde på arbetsmarknaden,

- underlätta tillträde till yrkesutbildning och främja rörligheten för yrkeslärare och för elever i sådan utbildning, särskilt de unga,
  - stimulera samarbete i fråga om yrkesutbildning mellan undervisningsanstalter och företag,
  - utveckla informations- och erfarenhetsutbyte i frågor som är gemensamma för medlemsstaternas yrkesutbildningssystem.
3. Unionen och medlemsstaterna ska främja samarbetet med tredje land och behöriga internationella organisationer på yrkesutbildningens område.
4. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén besluta om åtgärder för att bidra till att de mål som anges i denna artikel uppnås, dock utan att dessa åtgärder får omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar, och rådet ska på förslag av kommissionen anta rekommendationer.

AVDELNING XIII

KULTUR

Artikel 167 (f.d. artikel 151 FEG)

1. Unionen ska bidra till kulturens utveckling i medlemsstaterna med respekt för dessas nationella och regionala mångfald samtidigt som unionen ska framhäva det gemensamma kulturarvet.
2. Unionens insatser ska syfta till att främja samarbetet mellan medlemsstaterna och vid behov stödja och komplettera deras verksamhet när det gäller
- att förbättra kunskaperna om och att sprida de europeiska folkens kultur och historia,

- att bevara och skydda det kulturarv som har europeisk betydelse,
  - icke-kommersiellt kulturutbyte,
  - konstnärligt och litterärt skapande, även inom den audiovisuella sektorn.
3. Unionen och medlemsstaterna ska främja samarbetet med tredje land och behöriga internationella organisationer på kulturområdet, särskilt Europarådet.
4. Unionen ska beakta de kulturella aspekterna då den handlar enligt andra bestämmelser i fördragen, särskilt för att respektera och främja sin kulturella mångfald.
5. För att bidra till att de mål som anges i denna artikel uppnås ska
- Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Regionkommittén besluta om stimulansåtgärder som dock inte får omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar eller andra författningar,
  - rådet på förslag av kommissionen anta rekommendationer.

AVDELNING XIV

FOLKHÄLSA

Artikel 168
(f.d. artikel 152 FEG)

1. En hög hälsoskyddsnivå för människor ska säkerställas vid utformning och genomförande av all unionspolitik och alla unionsåtgärder.

Unionens insatser, som ska komplettera den nationella politiken, ska inriktas på att förbättra folkhälsan, förebygga ohälsa och sjukdomar hos människor och undanröja faror för den fysiska och mentala hälsan. Sådana insatser ska innefatta kamp mot de stora folksjukdomarna genom att främja forskning om deras orsaker, hur de överförs och hur de kan förebyggas samt hälsouppllysning och hälsoundervisning, liksom övervakning av, tidig varning för och bekämpning av allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa.

Unionen ska komplettera medlemsstaternas insatser för att minska narkotikarelaterade hälsoskador, inklusive uppllysning och förebyggande verksamhet.

2. Unionen ska främja samarbete mellan medlemsstaterna på de områden som avses i denna artikel och vid behov stödja deras insatser. Den ska särskilt främja sådant samarbete medlemsstaterna emellan som syftar till att förbättra komplementariteten hos deras hälso- och sjukvård i gränsregionerna.

Medlemsstaterna ska i samverkan med kommissionen inbördes samordna sin politik och sina program på de områden som avses i punkt 1. Kommissionen kan i nära kontakt med medlemsstaterna ta lämpliga initiativ för att främja en sådan samordning, särskilt initiativ med syftet att fastställa riktlinjer och indikatorer, organisera utbyte av bästa praxis och utforma de delar som behövs för periodisk övervakning och utvärdering. Europaparlamentet ska informeras fullt ut.

3. Unionen och medlemsstaterna ska främja samarbetet med tredje land och behöriga internationella organisationer på folkhälsans område.

4. Med avvikelse från artiklarna 2.5 och 6 a och i enlighet med artikel 4.2 k ska Europaparlamentet och rådet, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, bidra till att de mål som anges i denna artikel uppnås genom att, för att klara av de gemensamma frågorna på säkerhetsområdet,

- a) besluta om åtgärder för att fastställa höga kvalitets- och säkerhetsstandarder i fråga om organ och ämnen av mänskligt ursprung, blod och blodderivat; dessa åtgärder ska inte hindra någon medlemsstat från att upprätthålla eller införa strängare skyddsåtgärder,
- b) besluta om sådana åtgärder på veterinär- och växtskyddsområdet som direkt syftar till att skydda folkhälsan,

- c) besluta om åtgärder* för att fastställa höga kvalitets- och säkerhetsstandarder för läkemedel och medicintekniska produkter.
5. Europaparlamentet och rådet får också, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén, besluta om stimulansåtgärder som syftar till att skydda och förbättra människors hälsa och särskilt för att bekämpa de stora gränsöverskridande folksjukdomarna, åtgärder för övervakning av, tidig varning för och bekämpning av allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa, samt åtgärder som direkt avser skydd av folkhälsan när det gäller tobak och missbruk av alkohol; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar.
6. Rådet kan också på förslag av kommissionen anta rekommendationer för de syften som anges i denna artikel.
7. När unionen vidtar åtgärder ska den respektera medlemsstaternas ansvar för att besluta om sin hälso- och sjukvårdspolitik samt för att organisera och ge hälso- och sjukvård. Medlemsstaternas ansvarsområden inbegriper hälso- och sjukvårdsförvaltning och fördelning av de resurser som tilldelas denna. De åtgärder som avses i punkt 4 a får inte påverka nationella bestämmelser om donation eller medicinsk användning av organ och blod.

AVDELNING XV

KONSUMENTSKYDD

Artikel 169 (f.d. artikel 153 FEG)

1. För att främja konsumenternas intressen och säkerställa en hög konsumentskyddsnivå ska unionen bidra till att skydda konsumenternas hälsa, säkerhet och ekonomiska intressen samt till att främja deras rätt till information och utbildning och deras rätt att organisera sig för att tillvarata sina intressen.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

2. Unionen ska bidra till att uppnå de mål som avses i punkt 1 genom
  - a) åtgärder som beslutas enligt artikel 114 inom ramen för förverkligandet av den inre marknaden,
  - b) åtgärder som understöder, kompletterar och övervakar medlemsstaternas politik.
3. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén besluta om de åtgärder som avses i punkt 2 b.
4. Åtgärder som beslutas enligt punkt 3 ska inte hindra någon medlemsstat från att upprätthålla eller införa strängare skyddsåtgärder. Sådana åtgärder måste vara förenliga med fördragen. Kommissionen ska underrättas om åtgärderna.

AVDELNING XVI

TRANSEUROPEISKA NÄT

Artikel 170 (f.d. artikel 154 FEG)

1. För att medverka till att de mål som anges i artiklarna 26 och 174 uppnås och för att göra det möjligt för unionsmedborgare, ekonomiska aktörer samt regionala och lokala samhällen att i full utsträckning utnyttja fördelarna med att skapa ett område utan inre gränser, ska unionen bidra till att upprätta och utveckla transeuropeiska nät för infrastrukturerna inom transport-, telekommunikations- och energisektorerna.
2. Inom ramen för ett system med öppna och konkurrensutsatta marknader ska unionens insatser inriktas på att främja de nationella nätens samtrafikförmåga och driftskompatibilitet samt tillträdet till sådana nät. Därvid ska särskild hänsyn tas till behovet av att förbinda öar, inlandsområden och randområden med unionens centrala områden.

Artikel 171
(f.d. artikel 155 FEG)

1. För att förverkliga de mål som anges i artikel 170
  - ska unionen ställa upp en serie riktlinjer som omfattar mål, prioriteringar och huvudlinjer för de åtgärder som förutses när det gäller de transeuropeiska näten: i dessa riktlinjer ska projekt av gemensamt intresse preciseras,
  - ska unionen genomföra de åtgärder som kan visa sig nödvändiga för att säkerställa nätens driftskompatibilitet, särskilt när det gäller teknisk standardisering,
  - kan unionen stödja projekt av gemensamt intresse som stöds av medlemsstaterna och som preciseras i de riktlinjer som avses i första strecksatsen, särskilt genom genomförbarhetsstudier, lånegarantier eller räntesubventioner; unionen kan också genom den enligt artikel 177 upprättade sammanhållningsfonden bidra till finansieringen av särskilda infrastrukturprojekt på transportområdet inom medlemsstaterna.

Vid unionens insatser ska hänsyn tas till projektens potentiella ekonomiska livskraft.

2. I samverkan med kommissionen ska medlemsstaterna inbördes samordna den politik på nationell nivå som kan få väsentlig betydelse för att förverkliga de mål som anges i artikel 170. Kommissionen får i nära samarbete med medlemsstaterna ta lämpliga initiativ för att främja en sådan samordning.

3. Unionen kan besluta om att samarbeta med tredje land för att främja projekt av gemensamt intresse och för att säkerställa nätens driftskompatibilitet.

Artikel 172
(f.d. artikel 156 FEG)

De riktlinjer och övriga åtgärder som avses i artikel 171.1 ska antas av Europaparlamentet och rådet som ska besluta i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén.

Riktlinjer och projekt av gemensamt intresse som angår en medlemsstats territorium kräver den berörda medlemsstatens godkännande.

AVDELNING XVII

INDUSTRI

Artikel 173 (f.d. artikel 157 FEG)

1. Unionen och medlemsstaterna ska säkerställa att det finns nödvändiga förutsättningar för unionsindustrins konkurrensförmåga.

För detta ändamål ska deras insatser, i överensstämmelse med ett system av öppna och konkurrensutsatta marknader, inriktas på att

- påskynda industrins anpassning till strukturförändringar,
- främja en miljö som är gynnsam för initiativ och för utveckling av företag inom hela unionen, särskilt i fråga om små och medelstora företag,
- främja en miljö som är gynnsam för samarbete mellan företag,
- främja ett bättre utnyttjande av de industriella möjligheter som skapas genom politiken inom sektorerna för innovation, forskning och teknisk utveckling.

2. I samverkan med kommissionen ska medlemsstaterna samråda inbördes och vid behov samordna sina insatser. Kommissionen får ta lämpliga initiativ för att främja en sådan samordning, särskilt initiativ med syftet att fastställa riktlinjer och indikatorer, organisera utbyte av bästa praxis och utforma de delar som behövs för periodisk övervakning och utvärdering. Europaparlamentet ska informeras fullt ut.

3. Unionen ska bidra till att förverkliga de mål som anges i punkt 1 genom sin politik och verksamhet enligt andra bestämmelser i fördragen. Europaparlamentet och rådet får i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén besluta om särskilda åtgärder för att stödja de insatser som görs av medlemsstaterna för att förverkliga de mål som anges i punkt 1; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar.

Denna avdelning får inte utgöra en grund för unionen att införa åtgärder som kan medföra att konkurrensen snedvrids eller som omfattar bestämmelser om skatter eller bestämmelser om anställdas rättigheter och intressen.

AVDELNING XVIII

EKONOMISK, SOCIAL OCH TERRITORIELL SAMMANHÅLLNING

Artikel 174 (f.d. artikel 158 FEG)

För att främja en harmonisk utveckling inom hela unionen ska denna utveckla och fullfölja sin verksamhet för att stärka sin ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållning.

Unionen ska särskilt sträva efter att minska skillnaderna mellan de olika regionernas utvecklingsnivåer och eftersläpningen i de minst gynnade regionerna.

Bland de berörda regionerna ska särskild hänsyn tas till dels landsbygdsområden, dels områden som påverkas av strukturomvandlingar och dels regioner med allvarliga och permanenta, naturbetingade eller demografiska nackdelar, såsom de nordligaste regionerna med mycket låg befolkningstäthet, öregioner, gränsregioner och bergsregioner.

Artikel 175 (f.d. artikel 159 FEG)

Medlemsstaterna ska bedriva och samordna sin ekonomiska politik i syfte även att uppnå de mål som anges i artikel 174. Vid utformningen och genomförandet av unionens politik och åtgärder och vid genomförandet av den inre marknaden ska de beakta målen i artikel 174 och bidra till att dessa uppnås. Unionen ska även understödja strävandena att uppnå mål genom de åtgärder som den vidtar genom strukturfonderna (utvecklingssektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket, Europeiska socialfonden, Europeiska regionala utvecklingsfonden), Europeiska investeringsbanken och andra befintliga finansieringsorgan.

Kommissionen ska vart tredje år lägga fram en rapport för Europaparlamentet, rådet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om de framsteg som har gjorts för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning och om hur de olika medel som anges i denna artikel har bidragit till detta. Denna rapport ska vid behov åtföljas av lämpliga förslag.

Om särskilda åtgärder behöver vidtas utanför fonderna och utan att det påverkar tillämpningen av de åtgärder som beslutas inom ramen för unionens övriga politik, får Europaparlamentet och rådet besluta om sådana särskilda åtgärder i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén.

Artikel 176
(f.d. artikel 160 FEG)

Europeiska regionala utvecklingsfondens syfte är att bistå med att avhjälpa de viktigaste regionala obalanserna i unionen genom att delta i utvecklingen och den strukturella anpassningen av regioner som utvecklas långsammare samt i omstruktureringen av industriregioner på tillbakagång.

Artikel 177
(f.d. artikel 161 FEG)

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 178 ska Europaparlamentet och rådet, genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, fastställa strukturfondernas uppgifter, huvudmål och organisation, vilket kan omfatta en omgruppering av fonderna. Enligt samma förfarande ska också de allmänna regler fastställas som ska tillämpas på fonderna och de bestämmelser som behövs för att säkerställa deras effektivitet och samordningen av fonderna med varandra och med andra befintliga finansieringsorgan.

En enligt samma förfarande upprättad sammanhållningsfond ska lämna ekonomiska bidrag till projekt på miljöområdet och till transeuropeiska nät inom infrastrukturen på transportområdet.

Artikel 178
(f.d. artikel 162 FEG)

Europaparlamentet och rådet ska besluta om tillämpningsförfordningar* för Europeiska regionala utvecklingsfonden i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén.

I fråga om utvecklingssektionen vid Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket samt Europeiska socialfonden ska artiklarna 43 och 164 fortfarande tillämpas.

AVDELNING XIX

FORSKNING OCH TEKNISK UTVECKLING SAMT RYMDEN

Artikel 179
(f.d. artikel 163 FEG)

1. Unionen ska ha som mål att stärka unionens vetenskapliga och tekniska grund genom att åstadkomma ett europeiskt forskningsområde med fri rörlighet för forskare, vetenskapliga rön och teknik, att främja utvecklingen av unionens konkurrensförmåga, inbegripet inom unionens industri, och att underlätta alla forskningsinsatser som anses nödvändiga enligt andra kapitel i fördragen.
2. För att uppnå detta ska unionen inom hela sitt område stimulera företag, inklusive små och medelstora företag, forskningscentra och universitet i deras insatser för forskning och teknisk utveckling av hög kvalitet; unionen ska stödja deras ansträngningar att samarbeta med varandra, främst i syfte att möjliggöra för forskare att fritt samarbeta över gränserna och för företagen att fullt ut utnyttja den inre marknadens möjligheter, och detta särskilt genom att skapa tillträde till de nationella offentliga upphandlingsmarknaderna, genom att fastställa gemensamma standarder samt genom att avlägsna rättsliga och fiskala hinder för samarbetet.
3. Alla unionens åtgärder enligt fördragen inom forskning och teknisk utveckling, inklusive demonstrationsprojekt, ska beslutas och genomföras enligt bestämmelserna i denna avdelning.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Artikel 180
(f.d. artikel 164 FEG)

För att nå dessa mål ska unionen som komplement till de verksamheter som bedrivs i medlemsstaterna

- a) genomföra program för forskning, teknisk utveckling och demonstration, varvid samarbete med och mellan företag, forskningscentra och universitet ska gynnas,
- b) främja samarbete på unionsnivå med tredje land och internationella organisationer inom området för forskning, teknisk utveckling och demonstration,
- c) sprida och fullt ut utnyttja resultaten av verksamheter rörande forskning, teknisk utveckling och demonstration på unionsnivå,
- d) stimulera utbildning och rörlighet för forskare inom unionen.

Artikel 181
(f.d. artikel 165 FEG)

1. Unionen och medlemsstaterna ska samordna sin verksamhet inom forskning och teknisk utveckling för att säkerställa det inbördes sammanhanget mellan medlemsstaternas politik och unionens politik.
2. I nära samarbete med medlemsstaterna får kommissionen ta alla lämpliga initiativ för att främja den samordning som avses i punkt 1, särskilt initiativ för att fastställa riktlinjer och indikatorer, organisera utbyte av bästa praxis och utforma de delar som behövs för periodisk övervakning och utvärdering. Europaparlamentet ska informeras fullt ut..

Artikel 182
(f.d. artikel 166 FEG)

1. Ett flerårigt ramprogram som anger alla unionens verksamheter ska antas av Europaparlamentet och rådet som ska besluta i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén.

Ramprogrammet ska

- fastställa de vetenskapliga och teknologiska mål som ska uppnås genom den verksamhet som anges i artikel 180 samt de prioriteringar som ska gälla i detta sammanhang,
  - ange huvudlinjerna för denna verksamhet,
  - fastställa det högsta totalbeloppet och de närmare villkoren för unionens finansiella deltagande i ramprogrammet samt de planerade verksamheternas andelar.
2. Ramprogrammet ska anpassas eller utökas efterhand som förhållandena ändras.
  3. Ramprogrammet ska genomföras genom särskilda program som utvecklas inom varje verksamhet. I varje särskilt program ska fastställas de närmare villkoren för genomförandet, programmets längd och de medel som bedöms nödvändiga. Summan av de belopp som bedöms nödvändiga och som fastställs i de särskilda programmen får inte överstiga det högsta totalbelopp som har fastställts för ramprogrammet och för varje verksamhet.
  4. Rådet ska anta de särskilda programmen i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter att ha hört Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén.
  5. Som komplement till de i det fleråriga ramprogrammet angivna verksamheterna ska Europaparlamentet och rådet, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén, föreskriva nödvändiga åtgärder för att genomföra det europeiska forskningsområdet.

Artikel 183 (f.d. artikel 167 FEG)

För att genomföra det fleråriga ramprogrammet ska unionen

- fastställa regler för deltagande av företag, forskningscentra och universitet,
- fastställa regler för spridning av forskningsresultaten.

Artikel 184
(f.d. artikel 168 FEG)

Vid genomförandet av det fleråriga ramprogrammet kan tilläggsprogram fastställas som endast vissa medlemsstater deltar i och som, om inte annat följer av ett eventuellt deltagande från unionens sida, ska finansieras av dessa stater.

Unionen ska anta de regler som ska tillämpas på tilläggsprogrammen särskilt vad avser spridning av kunskap samt tillträde för andra medlemsstater.

Artikel 185
(f.d. artikel 169 FEG)

Vid genomförandet av det fleråriga ramprogrammet får unionen med de berörda medlemsstaternas samtycke vidta åtgärder för ett deltagande i sådana program för forskning och utveckling som har inletts av flera medlemsstater, inklusive ett deltagande i de organisationer som har skapats för att genomföra programmen.

Artikel 186
(f.d. artikel 170 FEG)

Vid genomförandet av det fleråriga ramprogrammet får unionen vidta åtgärder för samarbete på unionsnivå med tredje land eller internationella organisationer inom forskning, teknisk utveckling och demonstration.

De närmare villkoren för detta samarbete kan bli föremål för avtal mellan unionen och berörda tredje parter.

Artikel 187
(f.d. artikel 171 FEG)

Unionen kan bilda gemensamma företag eller andra organisationer som krävs för att effektivt genomföra unionens program för forskning, teknisk utveckling och demonstration.

Artikel 188
(f.d. artikel 172 FEG)

Rådet ska, på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och Ekonomiska och sociala kommittén, anta de bestämmelser som avses i artikel 187.

Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén anta de bestämmelser som avses i artiklarna 183, 184 och 185. Antagandet av tilläggsprogrammen kräver de berörda medlemsstaternas samtycke.

Artikel 189

1. Unionen ska utarbeta en europeisk rymdpolitik för att främja vetenskapliga och tekniska framsteg, industriell konkurrenskraft och genomförandet av unionens politik. I detta syfte får unionen främja gemensamma initiativ, stödja forskning och teknisk utveckling samt samordna de nödvändiga insatserna för att utforska och utnyttja rymden.
2. För att bidra till att förverkliga de mål som avses i punkt 1 ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva de åtgärder som behövs och som kan få formen av ett europeiskt rymdprogram; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar.
3. Unionen ska upprätta alla lämpliga kontakter med Europeiska rymdorganisationen.
4. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av övriga bestämmelser i denna avdelning.

Artikel 190
(f.d. artikel 173 FEG)

I början av varje år ska kommissionen överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet. Rapporten ska särskilt avse dels verksamheterna inom området för forskning och teknisk utveckling och spridningen av resultaten av dessa verksamheter under det föregående året, dels arbetsprogrammet för det innevarande året.

AVDELNING XX

MILJÖ

Artikel 191 (f.d. artikel 174 FEG)

1. Unionens miljöpolitik ska bidra till att följande mål uppnås:
  - Att bevara, skydda och förbättra miljön.
  - Att skydda människors hälsa.
  - Att utnyttja naturresurserna varsamt och rationellt.
  - Att främja åtgärder på internationell nivå för att lösa regionala eller globala miljöproblem, särskilt för att bekämpa klimatförändringen.
2. Unionens miljöpolitik ska syfta till en hög skydds nivå med beaktande av de olikartade förhållandena inom unionens olika regioner. Den ska bygga på försiktighetsprincipen och på principerna att förebyggande åtgärder bör vidtas, att miljöförstöring företrädesvis bör hejdas vid källan och att förorenaren ska betala.

I detta sammanhang ska de harmoniseringsåtgärder som motsvarar miljöskydds kraven i förekommande fall innehålla en skyddsklausul som tillåter medlemsstaterna att av icke-ekonomiska miljömässiga skäl vidta provisoriska åtgärder, som ska vara föremål för ett kontrollförfarande på unionsnivå.
3. När unionen utarbetar sin miljöpolitik ska den beakta
  - tillgängliga vetenskapliga och tekniska data,
  - miljöförhållanden i unionens olika regioner,

- de potentiella fördelar och kostnader som är förenade med att åtgärder vidtas eller inte vidtas,
  - den ekonomiska och sociala utvecklingen i unionen som helhet och den balanserade utvecklingen i dess regioner.
4. Inom sina respektive kompetensområden ska unionen och medlemsstaterna samarbeta med tredje land och med behöriga internationella organisationer. De närmare villkoren för samarbete från unionens sida kan bli föremål för avtal mellan unionen och berörda tredje parter.

Föregående stycke ska inte inverka på medlemsstaternas behörighet att förhandla i internationella organ och att ingå internationella avtal.

Artikel 192
(f.d. artikel 175 FEG)

1. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén besluta om vilka åtgärder som ska vidtas av unionen för att uppnå de mål som anges i artikel 191.
2. Med avvikelse från den beslutsordning som anges i punkt 1 och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 114 ska rådet enhälligt, i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter att ha hört Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, besluta om
  - a) bestämmelser av främst skattekaraktär,
  - b) åtgärder som påverkar
    - fysisk planering,
    - kvantitativ förvaltning av vattenresurser eller sådana åtgärder som direkt eller indirekt berör tillgången till dessa resurser,
    - markanvändning, med undantag av avfallshantering,
  - c) åtgärder som väsentligt påverkar en medlemsstats val mellan olika energikällor och den allmänna strukturen hos dess energiförsörjning.

Rådet får med enhällighet, på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén, besluta att göra det ordinarie lagstiftningsförfarandet tillämpligt på de områden som avses i första stycket.

3. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén anta allmänna handlingsprogram som anger de mål som ska prioriteras.

De åtgärder som behövs för att genomföra dessa program ska antas i enlighet med villkoren i punkt 1 eller punkt 2, beroende på det enskilda fallet.

4. Utan att det påverkar vissa åtgärder som antas av unionen ska medlemsstaterna finansiera och genomföra miljöpolitiken.

5. Om en på bestämmelserna i punkt 1 grundad åtgärd innebär kostnader som anses oproportionerligt stora för en medlemsstats myndigheter ska denna åtgärd, utan att det påverkar tillämpningen av principen att förorenaren ska betala, fastställa lämpliga bestämmelser om

- tillfälliga undantag, och/eller
- ekonomiskt stöd ur den enligt artikel 177 upprättade sammanhållningsfonden.

Artikel 193
(f.d. artikel 176 FEG)

De skyddsåtgärder som antas enligt artikel 192 ska inte hindra någon medlemsstat från att behålla eller införa strängare skyddsåtgärder. Sådana åtgärder måste vara förenliga med fördragen. De ska anmälas till kommissionen.

AVDELNING XXI

ENERGI

Artikel 194

1. Inom ramen för upprättandet av den inre marknaden och dess funktion och med hänsyn till kravet på att skydda och förbättra miljön ska målet för unionens politik på energiområdet vara att i en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna

- a) garantera att energimarknaden fungerar,
- b) garantera energiförsörjningen i unionen,
- c) främja energieffektivitet och energibesparingar samt utveckling av nya och förnybara energikällor, och
- d) främja sammankopplade energinät.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av andra bestämmelser i fördragen, ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva nödvändiga åtgärder för att uppnå målen i punkt 1. Dessa åtgärder ska beslutas efter det att Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén har hörts.

Åtgärderna ska inte påverka en medlemsstats rätt att bestämma villkoren för utnyttjandet av dess energikällor, dess val mellan olika energikällor eller energiförsörjningens allmänna struktur, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 192.2 c.

3. Med avvikelse från punkt 2 ska rådet, i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, med enhällighet och efter att ha hört Europaparlamentet, föreskriva sådana åtgärder som avses i den punkten när de är av främst fiskal karaktär.

AVDELNING XXII

TURISM

Artikel 195

1. Unionen ska komplettera medlemsstaternas insatser inom turistsektorn, särskilt genom att främja konkurrenskraften hos unionens företag inom denna sektor.

För detta ändamål ska unionens insatser syfta till att

- a) stimulera skapandet av en miljö som är gynnsam för företagsutvecklingen inom denna sektor,
- b) främja samarbetet mellan medlemsstaterna, särskilt genom utbyte av god praxis.

2. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva särskilda åtgärder för att komplettera de insatser som görs av medlemsstaterna för att förverkliga målen i denna artikel; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar.

AVDELNING XXIII

CIVILSKYDD

Artikel 196

1. Unionen ska främja samarbetet mellan medlemsstaterna i syfte att förbättra effektiviteten hos systemen för förebyggande av och skydd mot naturkatastrofer och katastrofer som orsakas av människor.

Unionens insatser syftar till att

- a) stödja och komplettera medlemsstaternas insatser på nationell, regional och lokal nivå när det gäller förebyggande av risker, beredskapen hos medlemsstaternas aktörer inom området civilskydd samt insatser vid naturkatastrofer eller av människor orsakade katastrofer inom unionen,
  - b) främja snabbt och effektivt operativt samarbete inom unionen mellan de nationella civilskyddsorganen,
  - c) främja samstämmigheten mellan internationella åtgärder i frågor som rör civilskydd.
2. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva de åtgärder som är nödvändiga för att bidra till att förverkliga målen i punkt 1; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar.

AVDELNING XXIV

ADMINISTRATIVT SAMARBETE

Artikel 197

1. Medlemsstaternas faktiska genomförande av unionsrätten, som är väsentligt för att unionen ska fungera väl, ska betraktas som en fråga av gemensamt intresse.
2. Unionen får stödja medlemsstaternas ansträngningar att förbättra sin administrativa förmåga att genomföra unionsrätten. Sådana åtgärder får bestå särskilt i att underlätta utbyte av information och av offentliga tjänstemän och att främja utbildningsprogram. Ingen medlemsstat är skyldig att utnyttja detta stöd. Europaparlamentet och rådet ska genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva de åtgärder som är nödvändiga för att bidra till att förverkliga detta mål; dessa får dock inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar.

3. Denna artikel ska inte påverka medlemsstaternas skyldigheter att genomföra unionsrätten eller kommissionens rättigheter och skyldigheter. Inte heller ska den påverka tillämpningen av andra bestämmelser i fördragen som föreskriver ett administrativt samarbete mellan medlemsstaterna och mellan dessa och unionen.

FJÄRDE DELEN

ASSOCIERING AV UTOMEUROPEISKA LÄNDER OCH TERRITORIER

Artikel 198 (f.d. artikel 182 FEG)

Medlemsstaterna är ense om att med unionen associera de utomeuropeiska länder och territorier som upprätthåller särskilda förbindelser med Danmark, Frankrike, Nederländerna och Förenade kungariket. Dessa länder och territorier, i det följande kallade "länder och territorier", är förtecknade i bilaga II.

Syftet med associeringen ska vara att främja den ekonomiska och sociala utvecklingen i dessa länder och territorier samt att upprätta nära ekonomiska förbindelser mellan dem och unionen som helhet.

I överensstämmelse med principerna i ingressen till detta fördrag ska associeringen av dessa länder och territorier i första hand främja invånarnas intressen och välbefinnande för att på så sätt föra dem mot den ekonomiska, sociala och kulturella utveckling som de eftersträvar.

Artikel 199 (f.d. artikel 183 FEG)

Associeringen ska ha följande mål:

1. Medlemsstaterna ska i handeln med dessa länder och territorier tillämpa samma regler som de enligt fördragen tillämpar inbördes.

2. Varje land eller territorium ska i handeln med medlemsstaterna och med de övriga länderna och territorierna tillämpa samma regler som det tillämpar gentemot den europeiska stat med vilken det upprätthåller särskilda förbindelser.
3. Medlemsstaterna ska bidra till de investeringar som behövs för den gradvisa utvecklingen av dessa länder och territorier.
4. För investeringar som finansieras av unionen ska deltagande i anbud och leveranser vara öppet på samma villkor för alla fysiska och juridiska personer som är medborgare respektive hemmahörande i medlemsstaterna eller i dessa länder och territorier.
5. I förbindelserna mellan medlemsstaterna och dessa länder och territorier ska etableringsrätten för medborgare och bolag regleras enligt de bestämmelser och den ordning som anges i kapitlet om etableringsrätt samt på icke-diskriminerande grund om inte annat följer av särskilda bestämmelser som antagits enligt artikel 203.

Artikel 200
(f.d. artikel 184 FEG)

1. Tullar vid import till medlemsstaterna av varor med ursprung i dessa länder och territorier ska förbjudas vilket ska ske i takt med att tullarna förbjuds mellan medlemsstaterna enligt bestämmelserna i fördragen.
2. I varje land och territorium ska tullar vid import från medlemsstaterna och från de övriga länderna och territorierna förbjudas enligt bestämmelserna i artikel 30.
3. Länderna och territorierna får dock uppbära tullar som är nödvändiga för deras utveckling och industrialisering eller som har till syfte att öka statsinkomsterna.

De tullar som avses i föregående stycke får inte överstiga dem som gäller för import av varor från en medlemsstat med vilken landet eller territoriet upprätthåller särskilda förbindelser.

4. Punkt 2 ska inte tillämpas på länder och territorier som på grund av särskilda internationella förpliktelser redan tillämpar en icke-diskriminerande tulltaxa.

5. Införande eller ändring av tullsatser för varor som importeras till dessa länder och territorier får inte rättsligt eller i praktiken leda till direkt eller indirekt diskriminering av varor som importeras från de olika medlemsstaterna.

Artikel 201
(f.d. artikel 185 FEG)

Om tullnivån för varor från tredje land vid import till ett land eller territorium vid tillämpning av bestämmelserna i artikel 200.1 kan orsaka omläggning i handeln till nackdel för en medlemsstat, får denna begära att kommissionen föreslår övriga medlemsstater nödvändiga motåtgärder.

Artikel 202
(f.d. artikel 186 FEG)

Om inte annat följer av bestämmelserna om folkhälsa, allmän säkerhet och allmän ordning ska den fria rörligheten inom medlemsstaterna för arbetstagare från dessa länder och territorier samt inom dessa länder och territorier för arbetstagare från medlemsstaterna regleras genom akter som antas i enlighet med artikel 203.

Artikel 203
(f.d. artikel 187 FEG)

Rådet ska med utgångspunkt i de resultat som uppnåtts inom ramen för dessa länders och territoriers associering med unionen och på grundval av principerna i fördragen, enhälligt och på förslag av kommissionen, anta bestämmelser om de närmare riktlinjerna för och förfarandet vid dessa länders och territoriers associering med unionen. Om bestämmelserna antas av rådet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, ska rådet besluta med enhällighet, på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet.

Artikel 204
(f.d. artikel 188 FEG)

Bestämmelserna i artiklarna 198–203 ska tillämpas beträffande Grönland, om inte annat följer av de särskilda bestämmelser för Grönland som fastställts i det protokoll om en särskild ordning för Grönland som fogats till fördragen.

FEMTE DELEN

UNIONENS YTTRE ÅTGÄRDER

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER
OM UNIONENS YTTRE ÅTGÄRDER

Artikel 205

Unionens åtgärder i internationella sammanhang ska enligt denna del utgå från principerna i, eftersträva målen i och genomföras i enlighet med de allmänna bestämmelserna i avdelning V kapitel 1 i fördraget om Europeiska unionen.

AVDELNING II

DEN GEMENSAMMA HANDELSPOLITIKEN

Artikel 206
(f.d. artikel 131 FEG)

Genom att upprätta en tullunion i enlighet med artiklarna 28–32 ska unionen i enlighet med sina gemensamma intressen bidra till en harmonisk utveckling av världshandeln, en gradvis avveckling av restriktionerna i den internationella handeln och i utländska direktinvesteringar samt en sänkning av tullmurarna och andra åtgärder.

Artikel 207
(f.d. artikel 133 FEG)

1. Den gemensamma handelspolitiken ska grunda sig på enhetliga principer, särskilt när det gäller ändring av tullsatser och ingående av tull- och handelsavtal som rör utbyte av varor och tjänster samt handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter, utländska direktinvesteringar, enhetlighet i fråga om liberaliseringsåtgärder, exportpolitik och handelspolitiska skyddsåtgärder, inbegripet åtgärder vid dumpning och subventioner. Den gemensamma handelspolitiken ska föras inom ramen för principerna och målen för unionens yttre åtgärder.

2. Europaparlamentet och rådet ska genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om åtgärder för att fastställa inom vilken ram den gemensamma handelspolitiken ska genomföras.

3. Om avtal ska förhandlas fram och ingås med ett eller flera tredjeländer eller internationella organisationer, ska artikel 218 tillämpas, om inte annat följer av de särskilda bestämmelserna i den här artikeln.

Kommissionen ska lägga fram rekommendationer för rådet, som ska bemyndiga kommissionen att inleda nödvändiga förhandlingar. Rådet och kommissionen ska se till att de avtal som förhandlas fram är förenliga med unionens inre politik och interna regler.

Förhandlingarna ska föras av kommissionen inom ramen för de direktiv som rådet får utfärda och i samråd med en särskild kommitté som utses av rådet för att biträda kommissionen i denna uppgift. Kommissionen ska regelbundet rapportera till den särskilda kommittén och Europaparlamentet om förhandlingsläget.

4. Vid förhandlingar om och ingående av de avtal som avses i punkt 3 ska rådet besluta med kvalificerad majoritet.

Vid förhandlingar om och ingående av avtal inom handeln med tjänster och handelsrelaterade aspekter av immateriella rättigheter samt utländska direktinvesteringar ska rådet besluta med enhällighet om avtalet omfattar bestämmelser för vilka enhällighet krävs för att interna regler ska kunna antas.

Rådet ska även besluta med enhällighet när det gäller förhandlingar om och ingående av avtal

- a) på områden som rör handel med kulturella och audiovisuella tjänster, om avtalen riskerar att negativt påverka unionens kulturella och språkliga mångfald,
- b) på områden som rör handel med sociala tjänster och tjänster som avser utbildning och hälso- och sjukvård, om avtalen riskerar att allvarligt störa den nationella organisationen av sådana tjänster och negativt påverka medlemsstaternas ansvar för att tillhandahålla dessa.

5. Förhandlingar om och ingående av internationella avtal på transportområdet ska omfattas av avdelning VI i tredje delen och artikel 218.

6. Utövandet av de befogenheter som tilldelas genom denna artikel inom den gemensamma handelspolitiken ska inte påverka fördelningen av befogenheterna mellan unionen och medlemsstaterna och ska inte medföra någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar i den utsträckning som fördragen utesluter en sådan harmonisering.

AVDELNING III

SAMARBETE MED TREDJELÄNDER OCH HUMANITÄRT BISTÅND

KAPITEL 1

UTVECKLINGSSAMARBETE

Artikel 208
(f.d. artikel 177 FEG)

1. Unionens politik på området för utvecklingssamarbete ska föras inom ramen för principerna och målen för unionens yttre åtgärder. Unionens och medlemsstaternas politik för utvecklingssamarbete ska komplettera och förstärka varandra.

Det främsta målet för unionens politik på detta område ska vara minskning och på sikt utrotning av fattigdom. Unionen ska ta hänsyn till målen för utvecklingssamarbetet vid genomförande av politik som kan påverka utvecklingsländerna.

2. Unionen och medlemsstaterna ska uppfylla de åtaganden och beakta de mål som de har godkänt inom ramen för Förenta nationerna och andra behöriga internationella organisationer.

Artikel 209
(f.d. artikel 179 FEG)

1. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om de åtgärder som krävs för att genomföra politiken för utvecklingssamarbete och som kan gälla fleråriga program för samarbete med utvecklingsländer eller program med tematisk inriktning.

2. Unionen får med tredjeländer och behöriga internationella organisationer ingå alla avtal som behövs för att förverkliga de mål som avses i artikel 21 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 208 i det här fördraget.

Första stycket ska inte påverka medlemsstaternas behörighet att förhandla i internationella organ och ingå avtal.

3. Europeiska investeringsbanken ska enligt villkoren i sin stadga bidra till att genomföra de åtgärder som avses i punkt 1.

Artikel 210
(f.d. artikel 180 FEG)

1. Unionen och medlemsstaterna ska, i syfte att främja att unionens och medlemsstaternas åtgärder kompletterar varandra och är effektiva, samordna sin politik inom området för utvecklingssamarbete och samråda med varandra om sina biståndsprogram, även inom internationella organisationer och på internationella konferenser. De kan vidta gemensamma åtgärder. Medlemsstaterna ska om det behövs bidra till att genomföra unionens biståndsprogram.

2. Kommissionen får ta lämpliga initiativ för att främja den samordning som avses i punkt 1.

Artikel 211
(f.d. artikel 181 FEG)

Inom sina respektive kompetensområden ska unionen och medlemsstaterna samarbeta med tredje land och med behöriga internationella organisationer.

KAPITEL 2

EKONOMISKT, FINANSIELLT OCH TEKNISKT SAMARBETE
MED TREDJELÄNDER

Artikel 212
(f.d. artikel 181a FEG)

1. Utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i fördragen, särskilt artiklarna 208–211, ska unionen samarbeta med andra tredjeländer än utvecklingsländerna i ekonomiskt, finansiellt och tekniskt hänseende, inbegripet bistånd, i synnerhet finansiellt bistånd. Detta samarbete ska vara förenligt med unionens utvecklingspolitik och ska genomföras inom ramen för principerna och målen för unionens yttre åtgärder. Unionens och medlemsstaternas åtgärder ska komplettera och förstärka varandra.
2. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om de åtgärder som krävs för att genomföra punkt 1.
3. Inom sina respektive behörighetsområden ska unionen och medlemsstaterna samarbeta med tredje land och med behöriga internationella organisationer. De närmare villkoren för samarbete från unionens sida kan bli föremål för avtal mellan unionen och berörda tredje parter.

Första stycket ska inte påverka medlemsstaternas behörighet att förhandla i internationella organ och att ingå internationella avtal.

Artikel 213

Om situationen i ett tredjeland kräver att unionen lämnar omedelbart finansiellt bistånd, ska rådet på förslag av kommissionen anta de beslut som krävs.

KAPITEL 3

HUMANITÄRT BISTÅND

Artikel 214

1. Unionens åtgärder på området humanitärt bistånd ska genomföras inom ramen för principerna och målen för unionens yttre åtgärder. Åtgärderna ska syfta till att tillfälligt lämna bistånd och stöd till befolkningar i tredjeländer som drabbas av naturkatastrofer eller katastrofer orsakade av människor, samt till att skydda dessa befolkningar, för att uppfylla de humanitära behov som uppstår till följd av dessa olika situationer. Unionens och medlemsstaternas åtgärder ska komplettera och förstärka varandra.
2. Humanitära biståndsåtgärder ska ges i enlighet med principerna i internationell rätt och principerna om opartiskhet, neutralitet och icke-diskriminering.
3. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet föreskriva åtgärder för att fastställa inom vilken ram unionens humanitära biståndsåtgärder ska genomföras.
4. Unionen får med tredjeländer och behöriga internationella organisationer ingå alla avtal som behövs för att förverkliga de mål som avses i punkt 1 och i artikel 21 i fördraget om Europeiska unionen.

Första stycket ska inte påverka medlemsstaternas behörighet att förhandla i internationella organ och ingå avtal.

5. För att fastställa en ram för gemensamma bidrag från europeiska ungdomar till unionens humanitära biståndsåtgärder ska en europeisk frivilligkår för humanitärt bistånd inrättas. Europaparlamentet och rådet ska genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa kårens stadga och arbetsformer.
6. Kommissionen får ta alla lämpliga initiativ för att främja samordningen mellan unionens och medlemsstaternas åtgärder i syfte att bidra till att unionens och medlemsstaternas humanitära biståndsåtgärder blir effektivare och kompletterar varandra i högre grad.
7. Unionen ska se till att dess humanitära biståndsåtgärder är samordnade och överensstämmer med de åtgärder som genomförs av internationella organisationer och organ, särskilt de som ingår i Förenta nationernas system.

AVDELNING IV

RESTRIKTIVA ÅTGÄRDER

Artikel 215
(f.d. artikel 301 FEG)

1. Om ett beslut som har antagits i enlighet med avdelning V kapitel 2 i fördraget om Europeiska unionen föreskriver att de ekonomiska och finansiella förbindelserna med ett eller flera tredjeländer helt eller delvis ska avbrytas eller begränsas, ska rådet på gemensamt förslag av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och kommissionen med kvalificerad majoritet besluta om de åtgärder som krävs. Rådet ska underrätta Europaparlamentet om detta.
2. Om så föreskrivs i ett beslut som har antagits i enlighet med avdelning V kapitel 2 i fördraget om Europeiska unionen, får rådet i enlighet med förfarandet i punkt 1 besluta om restriktiva åtgärder mot fysiska eller juridiska personer, grupper eller enheter som inte är stater.
3. De akter som avses i denna artikel ska innehålla nödvändiga bestämmelser om rättsliga garantier.

AVDELNING V

INTERNATIONELLA AVTAL

Artikel 216

1. Unionen får ingå avtal med ett eller flera tredjeländer eller internationella organisationer, om fördragen föreskriver att sådana avtal ska ingås eller om ingåendet av ett avtal är nödvändigt antingen för att inom ramen för unionens politik förverkliga något av de mål som avses i fördragen, eller föreskrivs i någon av unionens rättsligt bindande akter eller kan komma att inverka på gemensamma regler eller räckvidden för dessa.
2. Avtal som ingås av unionen ska vara bindande för unionens institutioner och medlemsstaterna.

Artikel 217

(f.d. artikel 310 FEG)

Unionen får med ett eller flera tredjeländer eller en eller flera internationella organisationer ingå avtal som innebär en associering med ömsesidiga rättigheter och förpliktelser, gemensamt uppträdande och särskilda förfaranden.

Artikel 218

(f.d. artikel 300 FEG)

1. Utan att det påverkar tillämpningen av de särskilda bestämmelserna i artikel 207 ska avtal mellan unionen och tredjeländer eller internationella organisationer förhandlas fram och ingås enligt nedanstående förfarande.
2. Rådet ska ge bemyndigande att inleda förhandlingar, utfärda förhandlingsdirektiv, bemyndiga undertecknande och ingå avtal.
3. Kommissionen eller, om det planerade avtalet uteslutande eller huvudsakligen gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik ska lägga fram rekommendationer för rådet som ska anta ett beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar och, med hänsyn till vad det planerade avtalet gäller, utse unionens förhandlare eller chefen för unionens förhandlingsdelegation.

4. Rådet får ge förhandlaren direktiv och utse en särskild kommitté, med vilken samråd ska ske under förhandlingarna.
5. Rådet ska på förslag av förhandlaren anta ett beslut om bemyndigande att underteckna avtalet och, i förekommande fall, att tillämpa det provisoriskt före ikraftträdandet.
6. Rådet ska på förslag av förhandlaren anta ett beslut om ingående av avtalet.

Utom i de fall då avtalet uteslutande gäller den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken ska rådet anta beslutet om ingående av avtalet,

- a) efter Europaparlamentets godkännande i följande fall:
  - i) Associeringsavtal.
  - ii) Avtal om unionens anslutning till europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.
  - iii) Avtal som skapar en särskild institutionell ram genom att samarbetsförfaranden inrättas.
  - iv) Avtal som har betydande budgetmässiga följder för unionen.
  - v) Avtal som gäller områden som omfattas av det ordinarie lagstiftningsförfarandet eller det särskilda lagstiftningsförfarandet om Europaparlamentets godkännande krävs.

Europaparlamentet och rådet får i brådskande fall komma överens om den tid inom vilken godkännande ska ges.

- b) efter att ha hört Europaparlamentet i övriga fall. Europaparlamentet ska avge sitt yttrande inom en tid som rådet får bestämma med hänsyn till hur brådskande ärendet är. Om inget yttrande avges inom denna tid får rådet besluta.

7. Med avvikelse från punkterna 5, 6 och 9 får rådet, när ett avtal ingås, bemyndiga förhandlaren att på unionens vägnar godkänna ändringar i avtalet om dessa ändringar enligt avtalet ska antas genom ett förenklat förfarande eller av ett organ som inrättas genom avtalet. Rådet får förena ett sådant bemyndigande med vissa särskilda villkor.

8. Under hela förfarandet ska rådet besluta med kvalificerad majoritet.

Rådet ska emellertid besluta med enhällighet om avtalet avser en fråga där enhällighet krävs för att anta en unionsakt samt för associeringsavtal och avtal som avses i artikel 212 med kandidatländerna. Rådet ska även besluta med enhällighet när det gäller avtalet om unionens anslutning till europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna; beslutet om det avtalets ingående träder i kraft efter det att det har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

9. Rådet ska på förslag av kommissionen eller unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik anta ett beslut om tillfälligt upphävande av tillämpningen av ett avtal och om fastställande av vilka ståndpunkter som på unionens vägnar ska intas i ett organ som inrättas genom ett avtal, om detta organ ska anta akter med rättslig verkan, med undantag av sådana akter som kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram.

10. Europaparlamentet ska omedelbart och fullständigt informeras i alla skeden av förfarandet.

11. En medlemsstat, Europaparlamentet, rådet eller kommissionen får inhämta domstolens yttrande om huruvida ett planerat avtal är förenligt med fördragen. Om domstolen finner att så inte är fallet, kan avtalet inte träda i kraft, såvida inte avtalet eller fördragen ändras.

Artikel 219

(f.d. artikel 111.1–111.3 och 111.5 FEG)

1. Med avvikelse från artikel 218 får rådet, antingen på rekommendation av Europeiska centralbanken eller på rekommendation av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken för att söka uppnå enighet i överensstämmelse med målet om prisstabilitet, ingå formella avtal om ett växelkurssystem för euron i förhållande till tredjestaters valutor. Rådet ska besluta med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet och i enlighet med förfarandet i punkt 3.

Rådet får, genom beslut antingen på rekommendation av Europeiska centralbanken eller på rekommendation av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken för att söka uppnå enighet i överensstämmelse med målet om prisstabilitet, anta, ändra eller upphäva centralkurser för euron inom växelkurssystemet. Rådets ordförande ska underrätta Europaparlamentet om centralkurser för euron antas, ändras eller upphävs.

2. I avsaknad av ett växelkurssystem i förhållande till en eller flera tredjestatsvalutor enligt punkt 1 får rådet genom beslut, antingen på rekommendation av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken eller på rekommendation av Europeiska centralbanken, utarbeta allmänna riktlinjer för valutapolitiken i förhållande till dessa valutor. Dessa allmänna riktlinjer ska inte påverka huvudmålet för ECBS som är att upprätthålla prisstabilitet.

3. Om unionen behöver föra förhandlingar om avtal angående monetära frågor eller växelkursfrågor med en eller flera tredjestater eller internationella organisationer ska rådet, med avvikelse från artikel 218, på rekommendation av kommissionen och efter att ha hört Europeiska centralbanken besluta om en ordning för förhandlingarna och för hur sådana avtal ska ingås. Denna ordning ska säkerställa att unionen uttrycker en gemensam ståndpunkt. Kommissionen ska i full omfattning medverka vid förhandlingarna.

4. Med förbehåll för unionens befogenheter och unionsavtal om den ekonomiska och monetära unionen, får medlemsstaterna föra förhandlingar i internationella organ och ingå internationella avtal.

AVDELNING VI

UNIONENS FÖRBINDELSER MED INTERNATIONELLA ORGANISATIONER OCH TREDJELÄNDER SAMT UNIONENS DELEGATIONER

Artikel 220

(f.d. artiklarna 302–304 FEG)

1. Unionen ska upprätta samarbete i alla lämpliga former med Förenta nationernas organ och dess fackorgan, Europarådet, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling.

Unionen ska vidare upprätthålla lämpliga förbindelser med andra internationella organisationer.

2. Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och kommissionen ska se till att denna artikel genomförs.

Artikel 221

1. Unionens delegationer i tredjeländer och vid internationella organisationer ska representera unionen.

2. Unionens delegationer ska lyda under unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik. De ska verka i nära samarbete med medlemsstaternas diplomatiska och konsulära beskickningar.

AVDELNING VII

SOLIDARITETSKLAUSUL

Artikel 222

1. Unionen och dess medlemsstater ska handla gemensamt i en anda av solidaritet om en medlemsstat utsätts för en terroristattack eller drabbas av en naturkatastrof eller en katastrof som orsakas av människor. Unionen ska mobilisera alla instrument som står till dess förfogande, även de militära resurser som medlemsstaterna tillhandahåller, för att

- a) – förhindra terroristhot på medlemsstaternas territorier,
  - skydda de demokratiska institutionerna och civilbefolkningen från en eventuell terroristattack,
  - bistå en medlemsstat på dess territorium på begäran av dess politiska myndigheter vid en terroristattack,
- b) bistå en medlemsstat på dess territorium på begäran av dess politiska myndigheter vid en naturkatastrof eller en katastrof som orsakas av människor.

2. Om en medlemsstat utsätts för en terroristattack eller drabbas av en naturkatastrof eller en katastrof som orsakas av människor, ska de andra medlemsstaterna lämna bistånd på begäran av den drabbade medlemsstatens politiska myndigheter. Medlemsstaterna ska i detta syfte samordna sina åtgärder inom rådet.

3. Närmare bestämmelser för hur unionen ska genomföra denna solidaritetsklausul ska anges i ett beslut som antas av rådet på gemensamt förslag av kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik. Om detta beslut har försvarsmässiga konsekvenser, ska rådet besluta i enlighet med artikel 31.1 i fördraget om Europeiska unionen. Europaparlamentet ska underrättas.

Rådet ska, inom ramen för denna punkt och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 240, biträdas av kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik, med stöd av de strukturer som utvecklats inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, och av den kommitté som avses i artikel 71, vilka i förekommande fall ska lägga fram gemensamma yttranden för rådet.

4. Europeiska rådet ska, för att unionen och dess medlemsstater ska kunna handla effektivt, regelbundet utvärdera de hot som unionen utsätts för.

SJÄTTE DELEN
INSTITUTIONELLA OCH FINANSIELLA BESTÄMMELSER

AVDELNING I
INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

KAPITEL 1
INSTITUTIONERNA

AVSNITT 1
EUROPAPARLAMENTET

Artikel 223
(f.d. artikel 190.4–190.5 FEG)

1. Europaparlamentet ska utarbeta ett utkast till nödvändiga bestämmelser för val av dess ledamöter genom allmänna direkta val enligt en i alla medlemsstater enhetlig ordning eller i enlighet med principer som är gemensamma för alla medlemsstater.

Rådet ska fastställa de nödvändiga bestämmelserna med enhällighet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter godkännande av Europaparlamentet, som ska besluta med en majoritet av sina ledamöter. Bestämmelserna träder i kraft efter det att de har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

2. Europaparlamentet ska, på eget initiativ genom förordningar i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, efter yttrande från kommissionen och sedan rådet gett sitt godkännande, fastställa regler och allmänna villkor för hur dess ledamöter ska utföra sina åligganden. Alla regler eller villkor som rör beskattning av ledamöter eller före detta ledamöter kräver enhällighet i rådet.

Artikel 224

(f.d. artikel 191 andra stycket FEG)

Europaparlamentet och rådet ska genom förordningar som antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa regler för de politiska partier på europeisk nivå som avses i artikel 10.4 i fördraget om Europeiska unionen och särskilt bestämmelser om deras finansiering.

Artikel 225

(f.d. artikel 192 andra stycket FEG)

Europaparlamentet får genom beslut av en majoritet av sina ledamöter anmoda kommissionen att lägga fram lämpliga förslag i frågor som enligt Europaparlamentets uppfattning kräver att en unionsrättsakt utarbetas för att fördragen ska kunna genomföras. Om kommissionen inte lägger fram något förslag, ska den underrätta Europaparlamentet om skälen till detta.

Artikel 226

(f.d. artikel 193 FEG)

Då Europaparlamentet fullgör sina uppgifter får det på begäran av en fjärdedel av sina ledamöter tillsätta en tillfällig undersökningskommitté för att – utan att detta inverkar på de befogenheter som genom fördragen tilldelas andra institutioner eller organ – undersöka påstådda överträdelser eller missförhållanden vid tillämpningen av unionsrätten, såvida inte de påstådda förhållandena är föremål för en domstolsprövning och domstolsförfarandet ännu inte har avslutats.

Den tillfälliga undersökningskommittén ska upplösas när den har överlämnat sin rapport.

Närmare bestämmelser om utövandet av undersökningsrätten ska fastställas av Europaparlamentet på eget initiativ genom förordningar i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, efter rådets och kommissionens godkännande.

Artikel 227
(f.d. artikel 194 FEG)

Varje unionsmedborgare och varje fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat ska ha rätt att ensam eller tillsammans med andra medborgare eller personer göra en framställning till Europaparlamentet i frågor som hör till unionens verksamhetsområden och som direkt berör honom.

Artikel 228
(f.d. artikel 195 FEG)

1. En europeisk ombudsman, vald av Europaparlamentet, har befogenhet att från varje unionsmedborgare eller varje annan fysisk eller juridisk person som är bosatt eller har sitt säte i en medlemsstat ta emot klagomål om missförhållanden i unionsinstitutionernas, unionsorganens eller unionsbyråernas verksamhet, med undantag för Europeiska unionens domstol då den utövar sina domstolsfunktioner. Europeiska ombudsmannen ska undersöka och rapportera om dessa klagomål.

Ombudsmannen ska inom ramen för sitt uppdrag företa de undersökningar som han finner berättigade, antingen på eget initiativ eller på grundval av de klagomål som framförs till honom direkt eller genom en ledamot av Europaparlamentet; detta gäller dock inte om de påstådda förhållandena är eller har varit föremål för ett domstolsförfarande. Om ombudsmannen konstaterar att ett missförhållande har förekommit, ska han hänskjuta frågan till den institution, det organ eller den byrå som berörs, som ska ha en frist på tre månader för att delge honom sina synpunkter. Ombudsmannen ska därefter lämna en rapport till Europaparlamentet och den institution, det organ eller den byrå som berörs. Den klagande ska underrättas om resultatet av dessa undersökningar.

Ombudsmannen ska förelägga Europaparlamentet en årlig rapport om resultatet av sina undersökningar.

2. Ombudsmannen ska väljas efter varje val till Europaparlamentet för dess valperiod. Ombudsmannen kan utses på nytt.

Ombudsmannen kan på begäran av Europaparlamentet avsättas av domstolen om han inte längre uppfyller de krav som ställs för att han ska kunna utföra sina uppgifter eller om han gjort sig skyldig till allvarlig försummelse.

3. Ombudsmannen ska vara fullständigt oavhängig i sin ämbetsutövning. Då han fullgör sina uppgifter får han inte vare sig begära eller ta emot instruktioner från någon regering, någon institution, något organ eller någon byrå. Ombudsmannen får inte under sin ämbets tid utöva någon avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet.

4. Efter yttrande från kommissionen och med godkännande av rådet ska Europaparlamentet, på eget initiativ genom förordningar i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, fastställa regler och allmänna villkor för ombudsmannens ämbetsutövning.

Artikel 229
(f.d. artikel 196 FEG)

Europaparlamentet ska hålla en årlig session. Det ska sammanträda utan särskild kallelse den andra tisdagen i mars.

Europaparlamentet får sammanträda till extra sammanträdesperiod på begäran av en majoritet av sina ledamöter samt på begäran av rådet eller kommissionen.

Artikel 230
(f.d. artikel 197 andra, tredje och fjärde styckena FEG)

Kommissionen får närvara vid samtliga sammanträden och ska på egen begäran få uttala sig.

Kommissionen ska muntligen eller skriftligen besvara frågor som ställs till den av Europaparlamentet eller dess ledamöter.

Europeiska rådet och rådet ska höras av Europaparlamentet på de villkor som fastställs i Europeiska rådets och rådets arbetsordningar.

Artikel 231
(f.d. artikel 198 FEG)

Om inte annat föreskrivs i fördragen, ska Europaparlamentet besluta med majoritet av de avgivna rösterna.

I arbetsordningen ska fastställas när beslutförhet föreligger.

Artikel 232
(f.d. artikel 199 FEG)

Europaparlamentet ska anta sin arbetsordning genom beslut som biträds av majoriteten av parlamentets ledamöter.

Europaparlamentets protokoll ska offentliggöras enligt bestämmelserna i fördragen och arbetsordningen.

Artikel 233
(f.d. artikel 200 FEG)

Europaparlamentet ska vid offentligt sammanträde diskutera den allmänna årsrapport som kommissionen förelägger parlamentet.

Artikel 234
(f.d. artikel 201 FEG)

Om ett förslag om misstroendevotum läggs fram rörande kommissionens verksamhet får Europaparlamentet inte ta ställning till förslaget förrän tidigast tre dagar efter det att detta framlagts och endast genom öppen omröstning.

Om förslaget om misstroendevotum antas med en majoritet av två tredjedelar av de avgivna rösterna och med en majoritet av Europaparlamentets ledamöter, ska kommissionens ledamöter kollektivt avgå, och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik ska avgå från de skyldigheter denna fullgör inom kommissionen. De ska kvarstå i sitt ämbete och fortsätta att handlägga löpande ärenden till dess att de har ersatts i enlighet med artikel 17 i fördraget om Europeiska unionen. I så fall ska mandattiden för de kommissionsledamöter som utses att ersätta dem löpa ut samma dag som mandattiden skulle ha löpt ut för de kommissionsledamöter som har tvingats att kollektivt avgå.

AVSNITT 2

EUROPEISKA RÅDET

Artikel 235

1. Ingen medlem av Europeiska rådet får vid omröstning företräda mer än en annan medlem.

Artikel 16.4 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 238.2 i det här fördraget ska tillämpas på Europeiska rådet när det fattar beslut med kvalificerad majoritet. När Europeiska rådet beslutar genom omröstning, får dess ordförande och kommissionens ordförande inte delta i omröstningen.

Att personligen närvarande eller företrädda medlemmar avstår från att rösta hindrar inte att beslut som kräver enhällighet antas av Europeiska rådet.

2. Europaparlamentets ordförande kan av Europeiska rådet inbjudas att höras.
3. Europeiska rådet ska besluta med enkel majoritet i procedurfrågor och när det antar sin arbetsordning.
4. Europeiska rådet ska biträdas av rådets generalsekretariat.

Artikel 236

Europeiska rådet ska med kvalificerad majoritet anta

- a) ett beslut om fastställande av förteckningen över andra rådskonstellationer än allmänna frågor och utrikes frågor i enlighet med artikel 16.6 i fördraget om Europeiska unionen,
- b) ett beslut om ordförandeskapet för andra rådskonstellationer än utrikes frågor i enlighet med artikel 16.9 i fördraget om Europeiska unionen.

AVSNITT 3

RÅDET

Artikel 237 (f.d. artikel 204 FEG)

Rådet ska sammanträda efter kallelse av ordföranden, på dennes initiativ eller på begäran av någon rådsmedlem eller kommissionen.

Artikel 238 (f.d. artikel 205.1–205.2 FEG)

1. För beslut som kräver enkel majoritet ska rådet besluta med en majoritet av sina medlemmar.
2. När rådet inte beslutar på förslag av kommissionen eller unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, ska kvalificerad majoritet, med avvikelse från artikel 16.4 i fördraget om Europeiska unionen, från och med den 1 november 2014 och med förbehåll för de bestämmelser som fastställs i protokollet om övergångsbestämmelser, definieras som minst 72 % av rådets medlemmar, vilka ska företräda medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 % av unionens befolkning.
3. Från och med den 1 november 2014, och med förbehåll för de bestämmelser som fastställs i protokollet om övergångsbestämmelser, ska kvalificerad majoritet i de fall då, med tillämpning av fördragen, inte samtliga rådsmedlemmar deltar i omröstningen definieras på följande sätt:
  - a) Kvalificerad majoritet ska definieras som minst 55 % av de rådsmedlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.

En blockerande minoritet ska minst omfatta det lägsta antal rådsmedlemmar som företräder mer än 35 % av befolkningen i de deltagande medlemsstaterna, plus en medlem; i annat fall ska kvalificerad majoritet anses vara uppnådd.

- b) När rådet inte beslutar på förslag av kommissionen eller unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, ska kvalificerad majoritet, med avvikelse från led a, definieras som minst 72 % av de rådsmedlemmar som företräder de deltagande medlemsstaterna och omfatta minst 65 % av befolkningen i dessa stater.
4. Att personligen närvarande eller företrädda medlemmar avstår från att rösta hindrar inte att rådet fattar beslut som kräver enhällighet.

Artikel 239
(f.d. artikel 206 FEG)

Ingen rådsmedlem får vid omröstning företräda mer än en annan medlem.

Artikel 240
(f.d. artikel 207 FEG)

1. En kommitté som består av ständiga representanter för medlemsstaternas regeringar ska ansvara för att förbereda rådets arbete och för att utföra de uppdrag som rådet ger den. Kommittén får anta beslut i procedurfrågor i de fall som anges i rådets arbetsordning.
  2. Rådet ska biträdas av ett generalsekretariat, som ska lyda under en generalsekreterare som utses av rådet.
- Rådet ska besluta med enkel majoritet om generalsekretariatets organisation.
3. Rådet ska besluta med enkel majoritet i procedurfrågor och när det antar sin arbetsordning.

Artikel 241
(f.d. artikel 208 FEG)

Rådet får med enkel majoritet anmoda kommissionen att företa de utredningar som rådet finner nödvändiga för att förverkliga de gemensamma målen samt att förelägga rådet lämpliga förslag. Om kommissionen inte lägger fram något förslag, ska den underrätta rådet om skälen till detta.

Artikel 242
(f.d. artikel 209 FEG)

Rådet ska efter att ha hört kommissionen med enkel majoritet fastställa stadgar för de kommittéer som föreskrivs i fördragen.

Artikel 243
(f.d. artikel 210 FEG)

Rådet ska fastställa löner, arvoden och pensioner för Europeiska rådets ordförande, kommissionens ordförande, unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, kommissionens ledamöter, ordförande, ledamöter och justitiesekreterare vid Europeiska unionens domstol samt rådets generalsekreterare. Rådet ska också fastställa alla betalningar som utgår i stället för sådan ersättning.

AVSNITT 4

KOMMISSIONEN

Artikel 244

I enlighet med artikel 17.5 i fördraget om Europeiska unionen ska kommissionens ledamöter utses genom ett system med rotation som ska fastställas med enhällighet av Europeiska rådet och grundas på följande principer:

- a) Medlemsstaterna ska behandlas fullständigt jämlikt när det fastställs i vilken ordning och hur länge deras medborgare ska vara ledamöter av kommissionen; skillnaden mellan det totala antalet mandatperioder för medborgare från två givna medlemsstater får därför aldrig överstiga ett.
- b) Om inte annat följer av led a, ska var och en av de på varandra följande kommissionerna ha en sådan sammansättning att det på ett tillfredsställande sätt speglar samtliga medlemsstaters demografiska och geografiska spridning.

Artikel 245
(f.d. artikel 213 FEG)

Kommissionens ledamöter ska avhålla sig från varje handling som är oförenlig med deras skyldigheter. Medlemsstaterna ska respektera deras oberoende och inte söka påverka dem när de utför sina uppgifter.

Ledamöterna av kommissionen får inte under sin ämbets tid utöva någon annan avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet. De ska när de tillträder avge en högtidlig försäkran att såväl under som efter sin ämbets tid respektera de förpliktelser som följer med ämbetet, särskilt deras skyldighet att iakttä redbarhet och visa omdöme vid mottagande av vissa uppdrag eller förmåner efter ämbets tiden. Om dessa förpliktelser åsidosätts får domstolen, på begäran av rådet, som ska fatta beslut med enkel majoritet, eller kommissionen, allt efter omständigheterna besluta antingen att den berörda ledamoten ska avsättas från ämbetet enligt artikel 247 eller berövas rätten till pension eller andra förmåner i dess ställe.

Artikel 246
(f.d. artikel 215 FEG)

En kommissionsledamots ämbete ska, fränsett vid normala nytillsättningar och vid dödsfall, upphöra när ledamoten begär sitt entledigande eller avsätts.

För den entledigade, avsatta eller avlidna kommissionsledamotens återstående mandattid ska rådet, i samförstånd med kommissionens ordförande och efter att ha hört Europaparlamentet samt i enlighet med kriterierna i artikel 17.3 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen, till ny ledamot utse en ersättare av samma nationalitet.

Rådet får med enhällighet på förslag av kommissionens ordförande besluta att en ersättare inte behöver utses, särskilt om återstoden av ledamotens mandattid är kort.

Om ordföranden begär sitt entledigande, avsätts eller avlider, ska en ersättare utses för återstoden av hans mandattid. Förfarandet enligt artikel 17.7 första stycket i fördraget om Europeiska unionen ska tillämpas när en sådan ska utses.

Om unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik begär sitt entledigande, avsätts eller avlider, ska en ersättare utses för återstoden av hans eller hennes mandattid i enlighet med artikel 18.1 i fördraget om Europeiska unionen.

Om samtliga kommissionsledamöter begär sitt entledigande, ska de kvarstå i ämbetet och fortsätta att handlägga löpande ärenden till dess att ersättare har utsetts för återstoden av mandatperioden i enlighet med artikel 17 i fördraget om Europeiska unionen.

Artikel 247
(f.d. artikel 216 FEG)

Om en ledamot av kommissionen inte längre uppfyller de krav som ställs för att han ska kunna utföra sina uppgifter eller om han har gjort sig skyldig till allvarlig försummelse, får domstolen på begäran av rådet, som ska fatta beslut med enkel majoritet, eller kommissionen avsätta honom.

Artikel 248
(f.d. artikel 217.2 FEG)

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 18.4 i fördraget om Europeiska unionen ska kommissionens olika ansvarsområden struktureras och fördelas mellan dess ledamöter av dess ordförande, i enlighet med artikel 17.6 i det fördraget. Ordföranden får ändra denna ansvarsfördelning under mandatperioden. Kommissionens ledamöter ska under ledning av ordföranden utföra de uppgifter som denne ålägger dem.

Artikel 249
(f.d. artiklarna 218.2 och 212 FEG)

1. Kommissionen ska anta sin arbetsordning för att säkerställa att både den själv och dess avdelningar fullgör sina uppgifter. Den ska se till att arbetsordningen offentliggörs.
2. Kommissionen ska årligen, senast en månad före öppnandet av Europaparlamentets session offentliggöra en allmän rapport om unionens verksamhet.

Artikel 250
(f.d. artikel 219 FEG)

Kommissionen ska fatta sina beslut med en majoritet av sina ledamöter.

I arbetsordningen ska det anges när beslutförhet föreligger.

AVSNITT 5

EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

Artikel 251
(f.d. artikel 221 FEG)

Domstolen ska sammanträda i olika avdelningar eller i stor avdelning, i enlighet med föreskrifterna i stadgan för Europeiska unionens domstol.

När så föreskrivs i stadgan kan domstolen även sammanträda i plenum.

Artikel 252
(f.d. artikel 222 FEG)

Domstolen ska biträdas av åtta generaladvokater. På begäran av domstolen får rådet genom enhälligt beslut utöka antalet generaladvokater.

Generaladvokaterna ska vid offentliga domstolssessioner, fullständigt opartiskt och oavhängigt, lägga fram motiverade yttranden i ärenden som enligt stadgan för Europeiska unionens domstol kräver deras deltagande.

Artikel 253
(f.d. artikel 223 FEG)

Domstolens domare och generaladvokater ska utses bland personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller nödvändiga villkor för utövande av de högsta domarämbetena i hemlandet eller är jurister med allmänt erkända kvalifikationer; de ska utses för en tid av sex år av medlemsstaternas regeringar i samförstånd efter det att den kommitté som föreskrivs i artikel 255 har hörts.

En del av domartjänsterna och tjänsterna som generaladvokat ska nytillsättas vart tredje år i enlighet med föreskrifterna i stadgan för Europeiska unionens domstol.

Domarna ska bland sig välja domstolens ordförande för en tid av tre år. Ordföranden kan återväljas.

Avgående domare och generaladvokater kan utnännas på nytt.

Domstolen ska utse sin justitiesekreterare och fastställa instruktioner för denne.

Domstolen ska fastställa sina rättegångsregler. Dessa regler ska godkännas av rådet.

Artikel 254
(f.d. artikel 224 FEG)

Antalet domare vid tribunalen ska fastställas i stadgan för Europeiska unionens domstol. I stadgan kan det föreskrivas att tribunalen ska biträdas av generaladvokater.

Ledamöterna av tribunalen ska utses bland personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller nödvändiga villkor för utövande av höga domarämbeten. De ska utses för en tid av sex år av medlemsstaternas regeringar i samförstånd efter det att den kommitté som föreskrivs i artikel 255 har hörts. En del av ledamöterna ska nytillsättas vart tredje år. Avgående ledamöter kan utnännas på nytt.

Domarna ska bland sig välja tribunalens ordförande för en tid av tre år. Ordföranden kan återväljas.

Tribunalen ska utse sin justitiesekreterare och fastställa instruktioner för denne.

Tribunalen ska fastställa sina rättegångsregler i samförstånd med domstolen. Dessa regler ska godkännas av rådet.

Om inte annat föreskrivs i stadgan för Europeiska unionens domstol, ska de bestämmelser i fördragen som avser domstolen tillämpas på tribunalen.

Artikel 255

En kommitté ska inrättas med uppgift att avge yttrande om kandidaternas lämplighet att utöva ämbetena som domare och generaladvokat i domstolen och tribunalen innan medlemsstaternas regeringar ombesörjer utnämningarna i enlighet med artiklarna 253 och 254.

Kommittén ska bestå av sju personer utsedda bland före detta ledamöter av domstolen och tribunalen, ledamöter av nationella högsta domstolar och jurister med allmänt erkända kvalifikationer, varav en ska föreslås av Europaparlamentet. Rådet ska anta ett beslut som fastställer reglerna för kommitténs arbetsätt och ett beslut där dess ledamöter utses. Rådet ska besluta på initiativ av domstolens ordförande.

Artikel 256

(f.d. artikel 225 FEG)

1. Tribunalen ska vara behörig att i första instans pröva och avgöra de ärenden som anges i artiklarna 263, 265, 268, 270 och 272, med undantag av de ärenden som åvilar en specialdomstol som inrättas i enlighet med artikel 257 och de som enligt stadgan faller under domstolens behörighet. I stadgan kan det fastställas att tribunalen ska vara behörig för andra grupper av ärenden.

Tribunalens avgöranden enligt denna punkt kan överklagas till domstolen, dock endast i rättsfrågor, i enlighet med de villkor och begränsningar som fastställs i stadgan.

2. Tribunalen ska vara behörig att pröva och avgöra överklaganden mot avgöranden som fattas av specialdomstolarna* .

Tribunalens avgöranden enligt denna punkt kan i undantagsfall omprövas av domstolen, i enlighet med de villkor och begränsningar som fastställs i stadgan, om det finns en allvarlig risk för att de undergräver enhetligheten eller konsekvensen i unionsrätten.

3. Tribunalen ska vara behörig att pröva och avgöra frågor som hänskjutits för förhandsavgörande enligt artikel 267 på särskilda områden som fastställs i stadgan.

Om tribunalen anser att ett ärende kräver ett principbeslut som kan påverka enhetligheten eller konsekvensen i unionsrätten, kan den hänskjuta ärendet till domstolen för beslut.

Tribunalens avgöranden av frågor som hänskjutits för förhandsavgörande kan i undantagsfall omprövas av domstolen, i enlighet med de villkor och begränsningar som fastställs i stadgan, om det finns en allvarlig risk för att de undergräver enhetligheten eller konsekvensen i unionsrätten.

Artikel 257
(f.d. artikel 225a FEG)

Europaparlamentet och rådet får i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet inrätta specialdomstolar som är knutna till tribunalen och som har till uppgift att i första instans pröva och avgöra vissa grupper av ärenden på särskilda områden. Europaparlamentet och rådet ska besluta genom förordningar, antingen på förslag av kommissionen och efter att ha hört domstolen eller på begäran av domstolen och efter att ha hört kommissionen.

I förordningen om upprättandet av en specialdomstol ska bestämmelser om tribunalens sammansättning fastställas och omfattningen av dess behörighet preciseras.

Specialdomstolarnas beslut kan överklagas till tribunalen endast i rättsfrågor eller, om det i förordningen om upprättande av specialdomstolen så fastställs, även i sakfrågor.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Ledamöterna av specialdomstolarna ska utses bland personer vars oavhängighet inte kan ifrågasättas och som uppfyller nödvändiga villkor för utövande av domarämbeten. De ska utses av rådet genom enhälligt beslut.

Specialdomstolarna ska fastställa sina rättegångsregler i samförstånd med domstolen. Dessa regler ska godkännas av rådet.

Om inte annat föreskrivs i förordningen om upprättandet av specialdomstolen, ska de bestämmelser i fördragen som avser Europeiska unionens domstol och bestämmelserna i stadgan för Europeiska unionens domstol tillämpas på specialdomstolarna. Avdelning I i stadgan för Europeiska unionens domstol och artikel 64 i denna ska under alla omständigheter tillämpas på specialdomstolarna.

Artikel 258
(f.d. artikel 226 FEG)

Om kommissionen anser att en medlemsstat har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt fördragen, ska kommissionen avge ett motiverat yttrande i ärendet efter att ha givit den berörda staten tillfälle att inkomma med sina synpunkter.

Om den berörda staten inte rättar sig efter yttrandet inom den tid som angivits av kommissionen, får denna föra ärendet vidare till Europeiska unionens domstol.

Artikel 259
(f.d. artikel 227 FEG)

En medlemsstat som anser att en annan medlemsstat har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt fördragen får anhängiggöra ärendet vid Europeiska unionens domstol.

Innan en medlemsstat väcker talan mot en annan medlemsstat på grund av ett påstått åsidosättande av en skyldighet enligt fördragen, ska den lägga fram saken för kommissionen.

Kommissionen ska avge ett motiverat yttrande efter det att var och en av de berörda staterna beretts tillfälle att skriftligen och muntligen lägga fram sin egen sak och yttra sig över vad motparten anfört.

Om kommissionen inte yttrat sig inom tre månader efter det att saken lagts fram för den, ska detta inte hindra att ärendet anhängiggörs vid domstolen.

Artikel 260
(f.d. artikel 228 FEG)

1. Om Europeiska unionens domstol finner att en medlemsstat har underlåtit att uppfylla en skyldighet enligt fördragen, ska denna stat vidta de åtgärder som krävs för att följa domstolens dom.
2. Om kommissionen anser att den berörda medlemsstaten inte har vidtagit de åtgärder som krävs för att följa domstolens dom, får kommissionen, efter att ha gett staten tillfälle att framföra sina synpunkter, väcka talan vid Europeiska unionens domstol. Därvid ska kommissionen ange det standardbelopp eller vite som den med hänsyn till omständigheterna anser det lämpligt att den berörda medlemsstaten ska betala.

Om domstolen finner att den berörda medlemsstaten har underlåtit att efterkomma dess dom, kan den förelägga staten att betala ett standardbelopp eller ett vite.

Detta förfarande ska inte inverka på tillämpningen av artikel 259.

3. Om kommissionen för ett ärende vidare till domstolen i enlighet med artikel 258 därför att den anser att den berörda medlemsstaten inte har uppfyllt sin skyldighet att underrätta om åtgärder för införlivande av ett direktiv som antagits i enlighet med ett lagstiftningsförfarande, får kommissionen, om den anser det lämpligt, ange det standardbelopp eller vite som denna stat ska betala och som kommissionen anser lämpligt med hänsyn till omständigheterna.

Om domstolen fastställer underlåtenheten, kan den ålägga den berörda medlemsstaten att betala ett standardbelopp eller vite som inte är högre än det belopp som kommissionen har angett. Skyldigheten att betala får verkan den dag som anges i domstolens dom.

Artikel 261
(f.d. artikel 229 FEG)

I de förordningar som Europaparlamentet och rådet gemensamt eller rådet ensamt antar enligt bestämmelserna i fördragen får Europeiska unionens domstol ges en obegränsad behörighet i fråga om de påföljder som föreskrivs i förordningarna.

Artikel 262
(f.d. artikel 229a FEG)

Utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i fördragen får rådet, med enhällighet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter att ha hört Europaparlamentet, anta bestämmelser för att i den omfattning som det beslutar ge Europeiska unionens domstol behörighet att avgöra tvister som rör tillämpningen av de rättsakter som antagits på grundval av fördragen och genom vilka europeiska immateriella rättigheter skapas. Bestämmelserna träder i kraft efter det att de har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

Artikel 263
(f.d. artikel 230 FEG)

Europeiska unionens domstol ska granska lagenligheten av lagstiftningsakter, sådana akter* som antas av rådet, av kommissionen eller av Europeiska centralbanken och som inte är rekommendationer och yttranden, samt sådana rättsakter som antas av Europaparlamentet och av Europeiska rådet och som ska ha rättsverkan i förhållande till tredje man. Den ska även granska lagenligheten av sådana akter antagna av unionens organ eller byråer som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man.

För detta ändamål ska domstolen vara behörig att pröva talan som väcks av en medlemsstat, av Europaparlamentet, av rådet eller av kommissionen rörande bristande behörighet, åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, åsidosättande av fördragen eller av någon rättsregel som gäller deras tillämpning eller rörande maktmissbruk.

Domstolen ska på samma villkor vara behörig att pröva en talan som revisionsrätten, Europeiska centralbanken eller Regionkommittén väcker för att tillvarata sina rättigheter.

Alla fysiska eller juridiska personer får på de villkor som anges i första och andra styckena väcka talan mot en akt som är riktad till dem eller som direkt och personligen berör dem samt mot en regleringsakt som direkt berör dem och som inte medför genomförandeåtgärder.

I de akter genom vilka unionens organ och byråer inrättas kan särskilda villkor och former föreskrivas för talan som väcks av fysiska eller juridiska personer mot akter som antas av dessa organ eller byråer och som ska ha rättsverkan i förhållande till dem.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Talan som avses i denna artikel ska väckas inom två månader från den dag då åtgärden offentliggjordes eller delgavs klaganden eller, om så inte skett, från den dag då denne fick kännedom om åtgärden, allt efter omständigheterna.

Artikel 264
(f.d. artikel 231 FEG)

Om talan är välgrundad, ska Europeiska unionens domstol förklara den berörda rättsakten ogiltig.

Domstolen ska dock, om den anser det nödvändigt, ange vilka verkningar av den ogiltigförklarade akten som ska betraktas som bestående.

Artikel 265
(f.d. artikel 232 FEG)

Om Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, kommissionen eller Europeiska centralbanken i strid med fördragen underlåter att vidta åtgärder, får medlemsstaterna och unionens övriga institutioner väcka talan vid Europeiska unionens domstol för att få överträdelsen fastslagen. Denna artikel ska på samma villkor tillämpas på de av unionens organ och byråer som underlåter att vidta åtgärder.

En sådan talan ska endast tas upp om den institution, det organ eller den byrå som berörs dessförinnan anmodats att vidta åtgärder. Om institutionen, organet eller byrån inom två månader efter denna anmodan inte tagit ställning får talan väckas inom en ytterligare frist av två månader.

Varje fysisk eller juridisk person får på de villkor som anges i föregående stycken föra talan vid domstolen om att någon av unionens institutioner eller byråer eller något av dess organ underlåtit att till personen i fråga rikta någon annan rättsakt än en rekommendation eller ett yttrande.

Artikel 266
(f.d. artikel 233 FEG)

Den institution, det organ eller den byrå vars rättsakt har förklarats ogiltig eller vars underlåtenhet att agera har förklarats strida mot fördragen ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domen.

Denna skyldighet ska inte påverka någon förpliktelse som kan följa av tillämpningen av artikel 340 andra stycket.

Artikel 267
(f.d. artikel 234 FEG)

Europeiska unionens domstol ska vara behörig att meddela förhandsavgöranden angående

- a) tolkningen av fördragen,
- b) giltigheten och tolkningen av rättsakter som beslutas av unionens institutioner, organ eller byråer.

När en sådan fråga uppkommer vid en domstol i en medlemsstat får den domstolen, om den anser att ett beslut i frågan är nödvändigt för att döma i saken, begära att domstolen meddelar ett förhandsavgörande.

När en sådan fråga uppkommer i ett ärende vid en domstol i en medlemsstat, mot vars avgöranden det inte finns något rättsmedel enligt nationell lagstiftning, ska den nationella domstolen föra frågan vidare till domstolen.

Om en sådan fråga uppkommer i ett ärende vid en domstol i en medlemsstat i fråga om en frihetsberövad person, ska domstolen meddela sitt avgörande så snart som möjligt.

Artikel 268
(f.d. artikel 235 FEG)

Europeiska unionens domstol ska vara behörig att avgöra tvister om sådant skadestånd som avses i artikel 340 andra och tredje styckena.

Artikel 269

Domstolen är behörig att besluta om lagenligheten av en akt som antas av Europeiska rådet eller rådet i enlighet med artikel 7 i fördraget om Europeiska unionen endast på begäran av den medlemsstat som är föremål för ett fastställande av Europeiska rådet eller rådet och endast när det gäller iakttagandet av de regler som avser förfarandet i den artikeln.

Denna begäran ska inlämnas inom en månad från och med nämnda fastställande. Domstolen ska besluta inom en månad från begäran.

Artikel 270 (f.d. artikel 236 FEG)

Europeiska unionens domstol ska vara behörig att avgöra alla tvister mellan unionen och dess anställda inom de gränser och på de villkor som fastställts i tjänsteföreskrifterna för unionens tjänstemän och de anställningsvillkor som gäller för unionens övriga anställda.

Artikel 271 (f.d. artikel 237 FEG)

Europeiska unionens domstol ska inom de gränser som anges nedan vara behörig att avgöra tvister om

- a) fullgörandet av medlemsstaternas förpliktelser enligt Europeiska investeringsbankens stadga; bankens styrelse ska i detta avseende ha de befogenheter som tilldelats kommissionen i artikel 258,
- b) beslut av Europeiska investeringsbankens råd; varje medlemsstat, kommissionen och bankens styrelse får väcka talan i dessa frågor på de villkor som anges i artikel 263,
- c) beslut av Europeiska investeringsbankens styrelse; talan mot dessa beslut får endast föras av medlemsstaterna eller kommissionen på de villkor som anges i artikel 263 och endast på den grund att de formföreskrifter som avses i artikel 21.2, 21.5, 21.6 och 21.7 i bankens stadga har åsidosatts,

- d) fullgörandet av de nationella centralbankernas förpliktelser enligt fördragen och stadgan för ECBS och ECB. Därvid ska Europeiska centralbankens råd gentemot de nationella centralbankerna ha samma befogenheter som enligt artikel 258 tillkommer kommissionen gentemot medlemsstaterna. Om domstolen finner att en nationell centralbank har underlåtit att fullgöra en förpliktelse enligt fördragen, ska banken vidta de åtgärder som behövs för att följa domstolens dom.

Artikel 272
(f.d. artikel 238 FEG)

Europeiska unionens domstol ska vara behörig att träffa avgöranden med stöd av en skiljedoms klausul i ett offentligrättsligt eller privaträttsligt avtal, som ingåtts av unionen eller för dess räkning.

Artikel 273
(f.d. artikel 239 FEG)

Domstolen ska vara behörig att avgöra varje tvist mellan medlemsstater som berör ämnesområden som regleras i fördragen, om tvisten hänskjuts till domstolen enligt ett särskilt avtal mellan parterna.

Artikel 274
(f.d. artikel 240 FEG)

Utom i de fall där Europeiska unionens domstol är behörig enligt fördragen ska tvister i vilka unionen är part inte på denna grund vara undantagna från de nationella domstolarnas behörighet.

Artikel 275

Europeiska unionens domstol är inte behörig med avseende på bestämmelserna om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken eller med avseende på akter som antas på grundval av dessa bestämmelser.

Domstolen är dock behörig att kontrollera att artikel 40 i fördraget om Europeiska unionen följs och att pröva talan, utformad enligt artikel 263 fjärde stycket i det här fördraget om kontroll av lagenligheten av beslut om sådana restriktiva åtgärder mot fysiska eller juridiska personer som rådet har antagit på grundval av avdelning V kapitel 2 i fördraget om Europeiska unionen.

Artikel 276

När Europeiska unionens domstol utövar sina befogenheter med avseende på bestämmelserna i tredje delen avdelning V kapitlen 4 och 5 om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, är den inte behörig att pröva giltigheten eller proportionaliteten av insatser som polis eller andra brottsbekämpande organ gör i en medlemsstat eller av medlemsstaternas utövning av sitt ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten.

Artikel 277

(f.d. artikel 241 FEG)

Även om den frist som anges i artikel 263 sjätte* stycket har löpt ut, får parterna i en tvist om en akt med allmän giltighet som antagits av någon av unionens institutioner eller byråer eller något av dess organ, med stöd av artikel 263 andra stycket inför Europeiska unionens domstol göra gällande att akten inte ska tillämpas.

Artikel 278

(f.d. artikel 242 FEG)

Talan som förs vid Europeiska unionens domstol ska inte hindra verkställighet. Domstolen får dock om den anser att omständigheterna så kräver förordna om uppskov med verkställigheten av den påtalade rättsakten.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Artikel 279
(f.d. artikel 243 FEG)

I ärenden som anhängiggjorts vid Europeiska unionens domstol får denna föreskriva nödvändiga interimistiska åtgärder.

Artikel 280
(f.d. artikel 244 FEG)

Europeiska unionens domstols domar ska vara verkställbara enligt artikel 299.

Artikel 281
(f.d. artikel 245 FEG)

Stadgan för Europeiska unionens domstol ska fastställas i ett särskilt protokoll.

Europaparlamentet och rådet får i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ändra bestämmelserna i stadgan, med undantag av avdelning I och artikel 64 i denna. Europaparlamentet och rådet ska besluta antingen på begäran av domstolen och efter att ha hört kommissionen, eller på förslag av kommissionen och efter att ha hört domstolen.

AVSNITT 6

EUROPEISKA CENTRALBANKEN

Artikel 282

1. Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna ska utgöra Europeiska centralbankssystemet (ECBS). Europeiska centralbanken och de nationella centralbankerna i de medlemsstater som har euron som valuta, vilka utgör Eurosystemet, ska föra unionens monetära politik.

2. ECBS ska styras av Europeiska centralbankens beslutande organ. Huvudmålet för ECBS ska vara att upprätthålla prisstabilitet. Utan att åsidosätta detta mål ska det stödja den allmänna ekonomiska politiken inom unionen för att bidra till att förverkliga unionens mål.
3. Europeiska centralbanken är en juridisk person. Endast banken får tillåta utgivning av euron. Den ska vara oavhängig när den utövar sina befogenheter och förvaltar sin ekonomi. Unionens institutioner, organ och byråer samt medlemsstaternas regeringar ska respektera denna oavhängighet.
4. Europeiska centralbanken ska besluta om de åtgärder som krävs för att den ska kunna utföra sina uppgifter i enlighet med artiklarna 127–133 och 138 och på de villkor som fastställs i stadgan för ECBS och ECB. I enlighet med nämnda artiklar ska de medlemsstater som inte har euron som valuta, liksom deras centralbanker, behålla sina befogenheter på det monetära området.
5. Inom området för sina befogenheter ska Europeiska centralbanken höras om varje utkast till unionsakt samt om varje utkast till rättsregler på nationell nivå, och den får avge yttranden.

Artikel 283
(f.d. artikel 112 FEG)

1. Europeiska centralbankens råd ska bestå av Europeiska centralbankens direktionsledamöter samt cheferna för de nationella centralbankerna i medlemsstater som har euron som valuta.
2. Direktionen ska bestå av ordföranden, vice ordföranden och fyra andra ledamöter.

Ordföranden, vice ordföranden och de övriga direktionsledamöterna ska på rekommendation av rådet, som ska ha hört Europaparlamentet och Europeiska centralbankens råd, utses av Europeiska rådet, som ska besluta med kvalificerad majoritet, bland personer vars auktoritet och yrkeserfarenhet inom den finansiella sektorn är allmänt erkända.

Deras mandattid är åtta år; mandatet kan inte förnyas.

Endast medborgare i medlemsstaterna får vara direktionsledamöter.

Artikel 284
(f.d. artikel 113 FEG)

1. Rådets ordförande och en ledamot av kommissionen får delta utan rösträtt i Europeiska centralbankens råds sammanträden.

Rådets ordförande får lägga fram förslag för behandling i Europeiska centralbankens råd.

2. Europeiska centralbankens ordförande ska inbjudas att delta i rådets sammanträden när rådet behandlar frågor som rör mål och uppgifter för ECBS.

3. Europeiska centralbanken ska till Europaparlamentet, rådet och kommissionen samt till Europeiska rådet överlämna en årsrapport om verksamheten inom ECBS och om den monetära politiken under det föregående och det innevarande året. Europeiska centralbankens ordförande ska lägga fram denna rapport för rådet och Europaparlamentet som kan hålla en allmän debatt på grundval av rapporten.

Europeiska centralbankens ordförande och övriga direktionsledamöter kan på begäran av Europaparlamentet eller på eget initiativ höras av Europaparlamentets behöriga kommittéer.

AVSNITT 7

REVISIONSRÄTTEN

Artikel 285
(f.d. artikel 246 FEG)

Revisionsrätten ska revidera unionens räkenskaper.

Den ska bestå av en medborgare från varje medlemsstat. Dess ledamöter ska i unionens allmänna intresse fullgöra sina skyldigheter under full oavhängighet.

Artikel 286
(f.d. artikel 247 FEG)

1. Ledamöterna av revisionsrätten ska utses bland personer som i sina respektive stater hör till eller har hört till externa revisionsorgan eller som är kvalificerade för detta ämbete. Deras oavhängighet får inte kunna ifrågasättas.

2. Revisionsrättens ledamöter ska utses för en tid av sex år. Rådet ska efter att ha hört Europaparlamentet anta den förteckning över ledamöter som ska upprättas i enlighet med förslag från varje medlemsstat. Revisionsrättens ledamöter kan utnämnas på nytt.

Dessa ska bland sig välja revisionsrättens ordförande för en tid av tre år. Ordföranden kan återväljas.

3. Vid fullgörandet av dessa skyldigheter ska revisionsrättens ledamöter inte vare sig begära eller ta emot instruktioner från någon regering eller något annat organ. De ska avhålla sig från varje handling som är oförenlig med deras skyldigheter.

4. Ledamöterna av revisionsrätten får inte under sin ämbets tid utöva någon annan avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet. De ska när de tillträder avge en högtidlig försäkran att såväl under som efter sin ämbets tid respektera de förpliktelser som följer av ämbetet, särskilt deras skyldighet att iaktta redbarhet och visa omdöme vid mottagande av vissa uppdrag eller förmåner efter ämbets tiden.

5. Ämbetet för en ledamot av revisionsrätten ska, fränsett vid normala nytillsättningar och vid dödsfall, upphöra när ledamoten begär sitt entledigande eller avsätts genom ett avgörande av domstolen enligt punkt 6.

För den återstående mandattiden ska en ersättare utses.

Utom vid avsättning ska ledamöterna av revisionsrätten kvarstå i ämbetet till dess att de ersatts.

6. En ledamot av revisionsrätten får endast skiljas från sitt ämbete eller berövas rätten till pension eller andra förmåner i dess ställe, om domstolen på begäran av revisionsrätten finner att han inte längre uppfyller de förutsättningar som krävs eller fullgör de skyldigheter som följer av ämbetet.

7. Rådet ska fastställa anställningsvillkoren för revisionsrättens ordförande och ledamöter, särskilt deras löner, arvoden och pensioner. Rådet ska också* ~~med samma majoritet~~ fastställa alla betalningar som utgår i stället för sådan ersättning.

8. De bestämmelser i protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier som är tillämpliga på Europeiska unionens domstols domare, ska också tillämpas på ledamöterna av revisionsrätten.

Artikel 287
(f.d. artikel 248 FEG)

1. Revisionsrätten ska granska räkenskaperna över unionens samtliga inkomster och utgifter. Den ska också granska räkenskaperna över samtliga inkomster och utgifter för varje organ eller byrå som unionen har upprättat, såvida inte den rättsakt varigenom organet eller byrån upprättats utesluter en sådan granskning.

Revisionsrätten ska till Europaparlamentet och rådet avge en förklaring om räkenskapernas tillförlitlighet och de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet, vilken ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*. Denna förklaring får kompletteras med särskilda bedömningar av varje större område i unionens verksamhet.

2. Revisionsrätten ska pröva om samtliga inkomster och utgifter varit lagliga och korrekta och om den ekonomiska förvaltningen varit sund. Därvid ska den särskilt rapportera om alla fall av oegentligheter.

Granskningen av inkomsterna ska ske på grundval av både fastställda inkomstbelopp och inkomstbelopp som betalats in till unionen.

Granskningen av utgifterna ska ske på grundval av både gjorda åtaganden och verkställda utbetalningar.

Dessa granskningar får göras innan räkenskaperna avslutas för det ifrågavarande budgetåret.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

3. Granskningen ska grundas på bokföringsmaterial och vid behov ske på platsen i unionens övriga institutioner, i lokalerna hos varje organ eller byrå som förvaltar inkomster eller utgifter för unionens räkning och i medlemsstaterna, inbegripet i lokalerna hos varje fysisk eller juridisk person som erhåller betalningar från budgeten. I medlemsstaterna ska granskningen genomföras i samarbete med de nationella revisionsorganen eller, om dessa inte har nödvändiga befogenheter, i samarbete med behöriga nationella myndigheter. Revisionsrätten och medlemsstaternas nationella revisionsorgan ska samarbeta i en anda av förtroende och med bibehållet oberoende. Dessa organ eller myndigheter ska underrätta revisionsrätten om de avser att delta i granskningen.

Unionens övriga institutioner, alla organ eller byråer som förvaltar inkomster eller utgifter för unionens räkning, alla fysiska eller juridiska personer som erhåller betalningar från budgeten samt de nationella revisionsorganen eller, om dessa inte har nödvändiga befogenheter, behöriga nationella myndigheter, ska på revisionsrättens begäran till denna överlämna de handlingar eller den information som rätten behöver för att kunna fullgöra sin uppgift.

När det gäller Europeiska investeringsbankens förvaltning av unionens utgifter och inkomster ska revisionsrättens rätt till tillgång till den information som innehas av banken regleras av en överenskommelse mellan rätten, banken och kommissionen. Om ingen sådan överenskommelse finns, ska rätten likväl ha tillgång till den information som är nödvändig för att granska de unionsutgifter och unionsinkomster som banken förvaltar.

4. Revisionsrätten ska upprätta en årsrapport efter utgången av varje budgetår. Rapporten ska överlämnas till unionens övriga institutioner och tillsammans med institutionernas yttranden över revisionsrättens iakttagelser offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Revisionsrätten får också när som helst framföra synpunkter i särskilda frågor, speciellt i form av särskilda rapporter, och yttra sig på begäran av någon av unionens övriga institutioner.

Revisionsrätten ska anta sina årsrapporter, särskilda rapporter eller yttranden med en majoritet av sina ledamöter. Den kan emellertid inom sig inrätta avdelningar för att anta vissa kategorier av rapporter eller yttranden enligt de villkor som anges i dess arbetsordning.

Den ska biträda Europaparlamentet och rådet när dessa utövar sina kontrollbefogenheter i fråga om genomförandet av budgeten.

Revisionsrätten ska själv fastställa sin arbetsordning. Denna ska godkännas av rådet.

KAPITEL 2

UNIONENS RÄTTSAKTER, FÖRFARANDEN FÖR ANTAGANDE OCH ANDRA BESTÄMMELSER

AVSNITT 1

UNIONENS RÄTTSAKTER

Artikel 288 (f.d. artikel 249 FEG)

När institutionerna utövar unionens befogenheter ska de anta förordningar, direktiv, beslut, rekommendationer och yttranden.

En förordning ska ha allmän giltighet. Den ska till alla delar vara bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat.

Ett direktiv ska med avseende på det resultat som ska uppnås vara bindande för varje medlemsstat till vilken det är riktat, men ska överlåta åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet.

Ett beslut är till alla delar bindande. Om ett beslut anger till vem eller vilka det riktar sig, är det bindande endast för dessa.

Rekommendationer och yttranden ska inte vara bindande.

Artikel 289

1. Det ordinarie lagstiftningsförfarandet består i att Europaparlamentet och rådet på förslag av kommissionen gemensamt antar en förordning, ett direktiv eller ett beslut. Detta förfarande definieras i artikel 294.
2. I de särskilda fall som anges i fördragen ska ett särskilt lagstiftningsförfarande bestå i att Europaparlamentet med medverkan av rådet, eller rådet med medverkan av Europaparlamentet, antar en förordning, ett direktiv eller ett beslut.
3. De rättsakter som antas i enlighet med ett lagstiftningsförfarande utgör lagstiftningsakter.
4. I de särskilda fall som anges i fördragen kan lagstiftningsakter antas på initiativ av en grupp medlemsstater eller Europaparlamentet, på rekommendation av Europeiska centralbanken eller på begäran av domstolen eller Europeiska investeringsbanken.

Artikel 290

1. Genom en lagstiftningsakt kan det till kommissionen delegeras befogenhet att anta akter med allmän räckvidd som inte är lagstiftningsakter och som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av lagstiftningsakten.

Mål, innehåll, omfattning och varaktighet för delegeringen av befogenhet ska uttryckligen avgränsas i lagstiftningsakterna. De väsentliga delarna av ett område ska förbehållas lagstiftningsakterna och får därför inte bli föremål för delegering av befogenhet.

2. Lagstiftningsakterna ska uttryckligen fastställa de villkor som ska gälla för delegeringen; dessa villkor kan vara följande:
  - a) Europaparlamentet eller rådet får besluta att återkalla delegeringen.
  - b) Den delegerade akten får träda i kraft endast om Europaparlamentet eller rådet inte har gjort några invändningar inom den tidsfrist som anges i lagstiftningsakten.

Vid tillämpning av leden a och b ska Europaparlamentet besluta med en majoritet av sina ledamöter och rådet besluta med kvalificerad majoritet.

3. Adjektivet 'delegerad' ska införas i rubriken till delegerade akter.

Artikel 291

1. Medlemsstaterna ska vidta alla nationella lagstiftningsåtgärder som är nödvändiga för att genomföra unionens rättsligt bindande akter.
2. Om enhetliga villkor för genomförande av unionens rättsligt bindande akter krävs, ska kommissionen eller, i särskilda vederbörligen motiverade fall och i de fall som anges i artiklarna 24 och 26 i fördraget om Europeiska unionen, rådet tilldelas genomförandebefogenheter genom dessa akter.
3. Vid tillämpning av punkt 2 ska Europaparlamentet och rådet, genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, i förväg fastställa allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter.
4. Ordet 'genomförande' ska införas i rubriken till genomförandeaakterna.

Artikel 292

Rådet ska anta rekommendationer. Det ska besluta på förslag av kommissionen i samtliga fall där fördragen föreskriver att rådet ska anta akter på förslag av kommissionen. Rådet ska besluta med enhällighet på de områden där enhällighet krävs för antagandet av en unionsakt. Kommissionen ska anta rekommendationer, vilket även gäller Europeiska centralbanken i de särskilda fall som anges i fördragen.

AVSNITT 2

FÖRFARANDE FÖR ANTAGANDE AV AKTER OCH ANDRA BESTÄMMELSER

Artikel 293

(f.d. artikel 250 FEG)

1. När rådet i enlighet med fördragen beslutar på förslag av kommissionen krävs enhällighet för att rådet ska kunna ändra förslaget, utom i de fall som avses i artiklarna 294.10, 294.13, 310, 312, 314 och 315 andra stycket.
2. Så länge rådet inte har fattat något beslut, får kommissionen ändra sitt förslag när som helst under de förfaranden som leder fram till att en unionsrättsakt antas.

Artikel 294

(f.d. artikel 251 FEG)

1. När det i fördragen hänvisas till det ordinarie lagstiftningsförfarandet för antagandet av en rättsakt, ska följande förfarande tillämpas.
2. Kommissionen ska lägga fram ett förslag för Europaparlamentet och rådet.

Första behandlingen

3. Europaparlamentet ska anta sin ståndpunkt vid första behandlingen och översända den till rådet.
4. Om rådet godkänner Europaparlamentets ståndpunkt, är akten i fråga antagen i den lydelse som motsvarar Europaparlamentets ståndpunkt.
5. Om rådet inte godkänner Europaparlamentets ståndpunkt, ska det anta sin ståndpunkt vid första behandlingen och översända den till Europaparlamentet.
6. Rådet ska lämna Europaparlamentet en fullständig redogörelse för de skäl som ledde till att rådet antog sin ståndpunkt vid första behandlingen. Kommissionen ska lämna Europaparlamentet en fullständig redogörelse för sin ståndpunkt.

Andra behandlingen

7. Om Europaparlamentet inom tre månader efter detta översändande
  - a) godkänner rådets ståndpunkt vid första behandlingen, eller inte har beslutat något, ska akten i fråga anses som antagen i den lydelse som motsvarar rådets ståndpunkt,
  - b) med en majoritet av sina ledamöter avvisar rådets ståndpunkt vid första behandlingen, ska den föreslagna akten anses som icke antagen,
  - c) med en majoritet av sina ledamöter föreslår ändringar i rådets ståndpunkt vid första behandlingen, ska den ändrade texten översändas till rådet och kommissionen; kommissionen ska yttra sig över ändringarna.
8. Om rådet inom tre månader efter det att Europaparlamentets ändringar har mottagits, med kvalificerad majoritet
  - a) godkänner samtliga ändringar, ska akten i fråga anses som antagen,
  - b) inte godkänner samtliga ändringar, ska rådets ordförande i samförstånd med Europaparlamentets ordförande inom sex veckor sammankalla förlikningskommittén.
9. Rådet ska besluta med enhällighet om de ändringar som kommissionen har avstyrkt.

Förlikning

10. Förlikningskommittén, som ska bestå av rådets medlemmar eller företrädare för dessa och lika många företrädare för Europaparlamentet, ska ha till uppgift att, med en kvalificerad majoritet av rådets medlemmar eller företrädarna för dessa och en majoritet av de medlemmar som företräder Europaparlamentet, uppnå enighet om ett gemensamt utkast inom sex veckor efter det att den har sammankallats, på grundval av Europaparlamentets och rådets ståndpunkter vid andra behandlingen.
11. Kommissionen ska delta i förlikningskommitténs arbete och ta alla nödvändiga initiativ för att närma Europaparlamentets och rådets ståndpunkter till varandra.

12. Om förlikningskommittén inom sex veckor efter det att den har sammankallats inte godkänner ett gemensamt utkast, ska den föreslagna akten anses som icke antagen.

Tredje behandlingen

13. Om förlikningskommittén inom denna tid godkänner ett gemensamt utkast, ska Europaparlamentet och rådet var för sig ha sex veckor på sig från detta godkännande för att anta akten i fråga i enlighet med utkastet; Europaparlamentet ska därvid besluta med en majoritet av de avgivna rösterna och rådet med kvalificerad majoritet. Om så inte sker, ska den föreslagna akten anses som icke antagen.

14. De tidsfrister på tre månader respektive sex veckor som anges i denna artikel ska på Europaparlamentets eller rådets initiativ förlängas med högst en månad respektive två veckor.

Särskilda bestämmelser

15. Om en lagstiftningsakt i de fall som anges i fördragen är föremål för det ordinarie lagstiftningsförfarandet på initiativ av en grupp medlemsstater, på rekommendation av Europeiska centralbanken eller på begäran av domstolen, ska punkt 2, punkt 6 andra meningen och punkt 9 inte tillämpas.

I dessa fall ska Europaparlamentet och rådet till kommissionen översända utkastet till akt tillsammans med sina ståndpunkter vid första och andra behandlingen. Europaparlamentet eller rådet kan när som helst under förfarandet inhämta kommissionens yttrande, vilket kommissionen också kan avge på eget initiativ. Om den bedömer att det är nödvändigt, kan den också delta i förlikningskommittén i enlighet med punkt 11.

Artikel 295

Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska samråda och i samförstånd reglera formerna för sitt samarbete. I detta syfte får de med beaktande av fördragen ingå interinstitutionella avtal som kan vara bindande.

Artikel 296
(f.d. artikel 253 FEG)

Om fördragen inte anger vilken typ av akt som ska antas, ska institutionerna välja typ av akt i varje enskilt fall, med beaktande av tillämpliga förfaranden och proportionalitetsprincipen.

Rättsakter ska motiveras och innehålla en hänvisning till de förslag, initiativ, rekommendationer, framställningar eller yttranden som föreskrivs i fördragen.

När ett utkast till lagstiftningsakt läggs fram för Europaparlamentet och rådet, ska dessa avstå från att anta akter som inte anges i det lagstiftningsförfarande som är tillämpligt på det berörda området.

Artikel 297
(f.d. artikel 254 FEG)

1. Lagstiftningsakter som antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ska undertecknas av Europaparlamentets ordförande och rådets ordförande.

Lagstiftningsakter som antas i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande ska undertecknas av ordföranden för den institution som har antagit dem.

Lagstiftningsakterna ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*. De ska träda i kraft den dag som anges i dem eller, om det inte anges någon dag, den tjugonde dagen efter offentliggörandet.

2. Icke-lagstiftningsakter som antas i form av förordningar, direktiv och sådana beslut som inte anger till vem eller vilka de riktar sig ska undertecknas av ordföranden för den institution som har antagit dem.

Förordningar och direktiv som riktar sig till samtliga medlemsstater samt sådana beslut som inte anger till vem eller vilka de riktar sig ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*. De ska träda i kraft den dag som anges i akterna eller, om det inte anges någon dag, den tjugonde dagen efter offentliggörandet.

Övriga direktiv samt sådana beslut som anger till vem eller vilka de riktar sig ska delges den eller dem som de riktar sig till och får verkan genom denna delgivning.

Artikel 298

1. När unionens institutioner, organ och byråer fullgör sina uppgifter ska de stödja sig på en öppen, effektiv och oberoende europeisk administration.
2. Med beaktande av de tjänsteföreskrifter och anställningsvillkor som har antagits på grundval av artikel 336 ska Europaparlamentet och rådet genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa bestämmelser för detta ändamål.

Artikel 299 (f.d. artikel 256 FEG)

Akter antagna av rådet, kommissionen eller Europeiska centralbanken som medför betalningsskyldighet för andra än stater ska vara verkställbara.

Verkställigheten ska följa de civilprocessrättsliga regler som gäller i den medlemsstat inom vars territorium den sker. Beslutet om att verkställighet ska ske ska bifogas avgörandet utan andra formaliteter än kontroll av avgörandets äkthet genom den nationella myndighet som varje medlemsstats regering ska utse för detta ändamål samt meddela kommissionen och Europeiska unionens domstol.

När dessa formaliteter uppfyllts på begäran av den berörda parten, får denne fullfölja verkställigheten enligt den nationella lagstiftningen genom att hänskjuta ärendet direkt till den behöriga myndigheten.

Verkställigheten får skjutas upp endast genom beslut av domstolen. Domstolarna i de berörda staterna ska dock vara behöriga beträffande klagomål om att verkställigheten inte genomförs på regelrätt sätt.

KAPITEL 3

UNIONENS RÅDGIVANDE ORGAN

Artikel 300

1. Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska bistås av en ekonomisk och social kommitté och en regionkommitté, vilka ska ha rådgivande funktioner.
2. Ekonomiska och sociala kommittén ska bestå av företrädare för organisationer för arbetsgivare, löntagare och andra företrädare för det civila samhället, särskilt inom socioekonomiska, medborgerliga områden och fackområden samt kulturella områden.
3. Regionkommittén ska bestå av företrädare för regionala och lokala organ som antingen har valts till ett regionalt eller lokalt organ eller är politiskt ansvariga inför en vald församling.
4. Ekonomiska och sociala kommitténs och Regionkommitténs ledamöter ska inte bindas av några instruktioner. De ska i unionens allmänna intresse fullgöra sina skyldigheter under full oavhängighet.
5. Reglerna i punkterna 2 och 3 för hur dessa kommittéer ska vara sammansatta ska regelbundet ses över av rådet med hänsyn till den ekonomiska, sociala och demografiska utvecklingen inom unionen. Rådet ska på förslag av kommissionen anta beslut för detta ändamål.

AVSNITT 1

EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

Artikel 301 (f.d. artikel 258 FEG)

Antalet ledamöter i Ekonomiska och sociala kommittén får inte överstiga 350.

Kommitténs sammansättning ska fastställas i ett beslut som antas av rådet med enhällighet på förslag av kommissionen.

Rådet ska fastställa kommittéledamöternas arvoden.

Artikel 302
(f.d. artikel 259 FEG)

1. Kommitténs ledamöter ska utses för en tid av fem år. Rådet ska anta den förteckning över ledamöter som ska upprättas i enlighet med förslag från varje medlemsstat. Kommitténs ledamöter kan utnämnas på nytt.

2. Rådet ska besluta efter att ha hört kommissionen. Det får inhämta synpunkter från europeiska organisationer som representerar olika ekonomiska och sociala sektorer, eller det civila samhället, som berörs av unionens verksamhet.

Artikel 303
(f.d. artikel 260 FEG)

Kommittén ska bland sina medlemmar välja sin ordförande och sitt presidium för en tid av två och ett halvt år.

Den ska anta sin egen arbetsordning.

Kommittén ska sammankallas av ordföranden på begäran av Europaparlamentet, rådet eller kommissionen. Den kan också sammanträda på eget initiativ.

Artikel 304
(f.d. artikel 262 FEG)

Kommittén ska höras av Europaparlamentet, rådet eller kommissionen i de fall som anges i fördragen. Den får höras av dessa institutioner i samtliga fall då dessa finner det lämpligt. Den får på eget initiativ avge ett yttrande i sådana fall där den anser att det är lämpligt.

Om Europaparlamentet, rådet eller kommissionen anser det nödvändigt, ska de utsätta en frist inom vilken kommittén ska avge sitt yttrande; denna får inte understiga en månad från den dag kommitténs ordförande fått meddelande om ärendet. Efter fristens utgång får saken behandlas, även om något yttrande inte föreligger.

Kommitténs yttrande med protokoll från överläggningarna ska överlämnas till Europaparlamentet, rådet och kommissionen.

AVSNITT 2

REGIONKOMMITTÉN

Artikel 305

(f.d. artikel 263 andra, tredje och fjärde styckena FEG)

Antalet ledamöter i Regionkommittén får inte överstiga 350.

Kommitténs sammansättning ska fastställas i ett beslut som antas av rådet med enhällighet på förslag av kommissionen.

Kommitténs ledamöter och lika många suppleanter ska utses för en tid av fem år. De kan återväljas. Rådet ska anta den förteckning över ledamöter och suppleanter som ska upprättas i enlighet med förslag från varje medlemsstat. När ett sådant mandat som avses i artikel 300.3 och som ligger till grund för att ledamoten har föreslagits upphöra, ska mandatet i kommittén automatiskt upphöra, och ledamoten ska för den återstående delen av mandatperioden ersättas enligt samma förfarande. Ingen ledamot av kommittén får samtidigt vara ledamot av Europaparlamentet.

Artikel 306

(f.d. artikel 264 FEG)

Regionkommittén ska bland sina medlemmar välja sin ordförande och sitt presidium för en tid av två och ett halvt år.

Den ska anta sin arbetsordning.

Kommittén ska sammankallas av ordföranden på begäran av Europaparlamentet, rådet eller kommissionen. Den kan också sammanträda på eget initiativ.

Artikel 307
(f.d. artikel 265 FEG)

Regionkommittén ska höras av Europaparlamentet, rådet eller kommissionen i de fall som anges i fördragen och i alla övriga fall, särskilt sådana som rör gränsöverskridande samarbete, där en av dessa institutioner finner det lämpligt.

Om Europaparlamentet, rådet eller kommissionen anser det nödvändigt, ska de utsätta en frist inom vilken kommittén ska avge sitt yttrande; denna får inte understiga en månad från den dag kommitténs ordförande fått meddelande om ärendet. Efter fristens utgång får saken behandlas, även om något yttrande inte föreligger.

Om Ekonomiska och sociala kommittén hörs enligt artikel 304, ska Europaparlamentet, rådet eller kommissionen underrätta Regionkommittén om denna begäran om yttrande. Om Regionkommittén anser att särskilda regionala intressen berörs, får den avge ett yttrande i saken.

Den får på eget initiativ avge ett yttrande i sådana fall där den anser att det är lämpligt.

Kommitténs yttrande med protokoll från överläggningarna ska överlämnas till Europaparlamentet, rådet och kommissionen.

KAPITEL 4

EUROPEISKA INVESTERINGSBANKEN

Artikel 308
(f.d. artikel 266 FEG)

Europeiska investeringsbanken ska vara en juridisk person.

Medlemmarna i Europeiska investeringsbanken är medlemsstaterna.

Europeiska investeringsbankens stadga är såsom protokoll fogad till fördragen. Rådet kan med enhällighet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, på begäran av Europeiska investeringsbanken och efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen, eller på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och Europeiska investeringsbanken, ändra bankens stadga.

Artikel 309
(f.d. artikel 267 FEG)

Europeiska investeringsbanken ska ha till uppgift att genom att anlita kapitalmarknaderna och utnyttja egna medel bidra till en balanserad och störningsfri utveckling av den inre marknaden i unionens intresse. I detta syfte ska den genom att bevilja lån och garantier utan vinstsyfte underlätta finansieringen av följande projekt inom alla områden av ekonomin:

- a) Projekt som syftar till utveckling av mindre utvecklade regioner.
- b) Projekt som syftar till en modernisering eller omställning av företag eller till att skapa nya verksamheter med anledning av den inre marknads upprättande eller funktion och som på grund av sin storlek eller sin natur inte helt kan finansieras med de olika medel som är tillgängliga i de enskilda medlemsstaterna.
- c) Projekt av gemensamt intresse för flera medlemsstater, vilka på grund av sin storlek eller sin natur inte helt kan finansieras med de olika medel som är tillgängliga i de enskilda medlemsstaterna.

När banken fullgör sina uppgifter ska den underlätta finansieringen av investeringsprogram i samband med stöd från strukturfonderna och andra av unionens finansieringsorgan.

AVDELNING II

FINANSIELLA BESTÄMMELSER

Artikel 310 (f.d. artikel 268 FEG)

1. Unionens samtliga inkomster och utgifter ska beräknas för varje budgetår och tas upp i budgeten.

Unionens årliga budget ska fastställas av Europaparlamentet och rådet i enlighet med artikel 314.

Budgetens inkomster och utgifter ska balansera varandra.

2. De utgifter som tas upp i budgeten ska beviljas för ett budgetår i enlighet med den förordning som avses i artikel 322.

3. För verkställighet av de utgifter som tas upp i budgeten krävs det att en rättsligt bindande unionsakt först antas som ger en rättslig grund för unionens åtgärd och för verkställighet av motsvarande utgift i enlighet med den förordning som avses i artikel 322, med förbehåll för undantag som anges i denna.

4. För att budgetdisciplinen ska kunna upprätthållas får unionen inte anta akter som kan medföra betydande konsekvenser för budgeten, utan att avge en försäkran om att de utgifter som blir en följd av dessa akter kan finansieras inom ramen för unionens egna medel och med iakttagande av den fleråriga budgetram som avses i artikel 312.

5. Budgeten ska genomföras i överensstämmelse med principen om en sund ekonomisk förvaltning. Medlemsstaterna och unionen ska samarbeta med varandra för att de anslag som tagits upp i budgeten ska användas i överensstämmelse med denna princip.

6. Unionen och medlemsstaterna ska i enlighet med artikel 325 bekämpa bedrägerier och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen.

KAPITEL 1

UNIONENS EGNA MEDEL

Artikel 311 (f.d. artikel 269 FEG)

Unionen ska se till att den har nödvändiga medel för att nå sina mål och genomföra sin politik.

Utan att det inverkar på andra inkomster ska budgeten finansieras helt av egna medel.

Rådet ska, i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, med enhällighet och efter att ha hört Europaparlamentet, anta ett beslut med bestämmelser om systemet för unionens egna medel. Inom ramen för detta kan nya kategorier av egna medel inrättas eller en befintlig kategori upphävas. Beslutet träder i kraft först sedan det har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

Rådet ska genom förordningar i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande fastställa genomförandebestämmelser för systemet med unionens egna medel i den mån som detta föreskrivs i det beslut som antagits på grundval av tredje stycket. Rådet ska besluta efter Europaparlamentets godkännande.

KAPITEL 2

FLERÅRIG BUDGETRAM

Artikel 312

1. Den fleråriga budgetramen syftar till att säkerställa en regelbunden utveckling av unionens utgifter inom gränserna för dess egna medel.

Den ska fastställas för en period på minst fem år.

Unionens årliga budget ska respektera den fleråriga budgetramen.

2. Rådet ska i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande anta en förordning om fastställande av den fleråriga budgetramen. Rådet ska besluta med enhällighet efter godkännande av Europaparlamentet, som ska besluta med en majoritet av sina ledamöter.

Europeiska rådet får med enhällighet anta ett beslut om bemyndigande för rådet att besluta med kvalificerad majoritet när det antar den förordning som avses i första stycket.

3. Den fleråriga budgetramen ska fastställa beloppen för de årliga taken för anslag för åtaganden för varje utgiftskategori och det årliga taket för anslag för betalningar. Utgiftskategorierna, som ska vara få till antalet, ska motsvara unionens huvudsakliga verksamhetsområden.

Budgetramen ska innehålla alla övriga bestämmelser som behövs för att det årliga budgetförfarandet ska fungera väl.

4. Om rådets förordning om fastställande av en ny budgetram inte har antagits vid utgången av den period som omfattas av den föregående budgetramen, ska giltighetstiden för taken och de övriga bestämmelser som gäller den föregående periodens sista år förlängas tills den nya akten har antagits.

5. Under hela det förfarande som leder till antagandet av budgetramen, ska Europaparlamentet, rådet och kommissionen vidta alla nödvändiga åtgärder för att underlätta antagandet.

KAPITEL 3

UNIONENS ÅRLIGA BUDGET

Artikel 313

(f.d. artikel 272.1 FEG)

Budgetåret ska börja den 1 januari och sluta den 31 december.

Artikel 314
(f.d. artikel 272.2–272.10 FEG)

Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med ett särskilt budgetförfarande fastställa unionens årliga budget i enlighet med följande bestämmelser:

1. Varje institution, med undantag av Europeiska centralbanken, ska före den 1 juli upprätta en beräkning över sina utgifter för följande budgetår. Kommissionen ska sammanställa dessa beräkningar i ett budgetförslag som får innehålla avvikande beräkningar.

Budgetförslaget ska innehålla en beräkning över inkomster och en beräkning över utgifter.

2. Kommissionen ska förelägga Europaparlamentet och rådet budgetförslaget senast den 1 september året före det budgetår som förslaget avser.

Kommissionen får ändra budgetförslaget under förfarandet till dess att den förlikningskommitté som avses i punkt 5 sammankallas.

3. Rådet ska anta sin ståndpunkt om budgetförslaget, vilken ska översändas till Europaparlamentet senast den 1 oktober året före det budgetår som förslaget avser. Rådet ska lämna Europaparlamentet en fullständig redogörelse för de skäl som ledde till att rådet antog sin ståndpunkt.

4. Om Europaparlamentet inom 42 dagar* efter detta översändande

- a) godkänner rådets ståndpunkt, är budgeten antagen,
- b) inte har fattat något beslut, ska budgeten anses som antagen,
- c) med en majoritet av sina ledamöter antar ändringar, ska det ändrade förslaget översändas till rådet och kommissionen. Europaparlamentets ordförande ska i samförstånd med rådets ordförande omedelbart sammankalla förlikningskommittén. Förlikningskommittén ska dock inte sammankallas om rådet inom tio dagar efter detta översändande meddelar Europaparlamentet att det godkänner samtliga ändringar.

5. Förlikningskommittén, som ska bestå av rådets medlemmar eller företrädare för dessa och lika många företrädare för Europaparlamentet, ska ha till uppgift att på grundval av Europaparlamentets och rådets ståndpunkter med en kvalificerad majoritet av rådets medlemmar eller företrädarna för dessa och en majoritet av Europaparlamentets företrädare, uppnå enighet om ett gemensamt förslag inom 21 dagar* efter det att den sammankallats.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Kommissionen ska delta i förlikningskommitténs arbete och ta alla nödvändiga initiativ för att närma Europaparlamentets och rådets ståndpunkter till varandra.

6. Om förlikningskommittén inom de 21 dagar* som avses i punkt 5 uppnår enighet om ett gemensamt förslag, ska Europaparlamentet och rådet var för sig ha 14 dagar* på sig efter det att denna enighet har uppnåtts för att godkänna det gemensamma förslaget.
7. Om inom de 14 dagar* som avses i punkt 6
  - a) både Europaparlamentet och rådet godkänner det gemensamma förslaget eller inte fattar något beslut, eller om en av dessa institutioner godkänner det gemensamma förslaget medan den andra inte fattar något beslut, ska budgeten anses som slutgiltigt antagen i enlighet med det gemensamma förslaget, eller
  - b) Europaparlamentet med en majoritet av sina ledamöter och rådet båda avvisar det gemensamma förslaget, eller om en av dessa institutioner avvisar det gemensamma förslaget medan den andra inte fattar något beslut, ska ett nytt budgetförslag läggas fram av kommissionen, eller
  - c) Europaparlamentet med en majoritet av sina ledamöter avvisar det gemensamma förslaget medan rådet godkänner det, ska ett nytt budgetförslag läggas fram av kommissionen, eller
  - d) Europaparlamentet godkänner det gemensamma förslaget medan rådet avvisar det, får Europaparlamentet, inom 14 dagar* efter det att rådet har avvisat förslaget, med en majoritet av sina ledamöter och tre femtedelar av de avgivna rösterna besluta att bekräfta samtliga eller några av de ändringar som avses i punkt 4 c. Om någon av Europaparlamentets ändringar inte bekräftas, ska den i förlikningskommittén överenskomna ståndpunkten avseende den budgetpost som är föremål för denna ändring anses godkänd. Budgeten ska anses slutgiltigt antagen på grundval av detta.
8. Om förlikningskommittén inom de 21 dagar* som avses i punkt 5 inte uppnår enighet om ett gemensamt förslag, ska ett nytt budgetförslag läggas fram av kommissionen.
9. När det förfarande som anges i denna artikel har avslutats, ska Europaparlamentets ordförande förklara att budgeten är slutgiltigt antagen.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

10. Varje institution ska utöva de befogenheter som den tilldelas genom denna artikel med beaktande av fördragen och de akter som antagits i enlighet med dessa, särskilt om unionens egna medel och balansen mellan inkomster och utgifter.

Artikel 315
(f.d. artikel 273 FEG)

Om budgeten ännu inte har blivit slutgiltigt antagen i början av ett budgetår, får ett belopp som motsvarar högst en tolfedel av anslagen i den aktuella avdelningen i budgeten för det föregående budgetåret användas varje månad för en avdelning i budgeten i enlighet med bestämmelserna i den budgetförordning som utfärdats enligt artikel 322; det får dock inte överstiga en tolfedel av de anslag som anges i denna avdelning i budgetförslaget.

Under förutsättning att övriga villkor i första stycket iakttas får rådet, på förslag av kommissionen, ge sitt tillstånd till utgifter som överstiger en tolfedel, i enlighet med den budgetförordning som utfärdats enligt artikel 322. Rådet ska omedelbart överlämna beslutet till Europaparlamentet.

I det beslut som avses i andra stycket ska de åtgärder föreskrivas som krävs i fråga om resurser för tillämpningen av denna artikel, i överensstämmelse med de akter som avses i artikel 311.

Beslutet ska träda i kraft trettio dagar efter antagandet, om Europaparlamentet inom denna tidsfrist med en majoritet av sina ledamöter inte beslutar att minska dessa utgifter.

Artikel 316
(f.d. artikel 271 FEG)

På de villkor som ska fastställas enligt artikel 322 får anslag som inte avser personalutgifter och som inte förbrukats vid budgetårets utgång föras över, dock endast till det närmast följande budgetåret.

Anslagen ska delas in i avdelningar alltefter utgifternas art eller ändamål och ytterligare delas in i överensstämmelse med den budgetförordning som utfärdats enligt artikel 322.

Europaparlamentets, Europeiska rådets och rådets, kommissionens och Europeiska unionens domstols utgifter ska tas upp i särskilda delar av budgeten om inte annat följer av någon särskild ordning för vissa gemensamma utgifter.

KAPITEL 4

GENOMFÖRANDE AV BUDGETEN OCH ANSVARSFRIHET

Artikel 317 (f.d. artikel 274 FEG)

I överensstämmelse med principerna för en sund ekonomisk förvaltning ska kommissionen i samarbete med medlemsstaterna genomföra budgeten under eget ansvar och inom ramen för de beviljade anslagen enligt bestämmelserna i den budgetförordning som utfärdats enligt artikel 322. Medlemsstaterna ska samarbeta med kommissionen för att säkerställa att anslagen används i överensstämmelse med principerna för en sund ekonomisk förvaltning.

Budgetförordningen ska ange medlemsstaternas kontroll- och revisionskyldigheter vid genomförandet av budgeten samt deras ansvar i samband med detta. Den ska också ange det ansvar och de närmare särskilda bestämmelser som ska gälla för hur varje institution ska medverka när dess egna utgifter effektueras.

Kommissionen får inom budgeten föra över anslag från en avdelning till en annan och från en underavdelning till en annan, inom de gränser och på de villkor som anges i budgetförordningen.

Artikel 318 (f.d. artikel 275 FEG)

Kommissionen ska årligen till Europaparlamentet och rådet överlämna en redovisning för hur budgeten genomförts under det föregående budgetåret. Kommissionen ska till dem också överlämna en redovisning för unionens tillgångar och skulder.

Kommissionen ska till Europaparlamentet och rådet även överlämna en rapport med utvärdering av unionens finanser på grundval av de resultat som uppnåtts, särskilt i förhållande till de uppgifter som Europaparlamentet och rådet lämnat enligt artikel 319.

Artikel 319
(f.d. artikel 276 FEG)

1. På rekommendation av rådet ska Europaparlamentet bevilja kommissionen ansvarsfrihet för budgetens genomförande. I detta syfte ska rådet och Europaparlamentet i tur och ordning granska de räkenskaper och redovisningar samt den utvärderingsrapport som avses i artikel 318, revisionsrättens årsrapport tillsammans med de granskade institutionernas yttranden över revisionsrättens iakttagelser, den förklaring om räkenskapernas tillförlitlighet som avses i artikel 287.1 andra stycket samt de av revisionsrättens särskilda rapporter som är av betydelse i detta sammanhang.
2. Innan Europaparlamentet beviljar kommissionen ansvarsfrihet eller för andra ändamål i samband med att Europaparlamentet utövar sina befogenheter beträffande budgetens genomförande, kan det anmoda kommissionen att redogöra för verkställigheten av utgifterna eller för hur de finansiella kontrollsystemen fungerar. Kommissionen ska på begäran lägga fram alla nödvändiga uppgifter för Europaparlamentet.
3. Kommissionen ska vidta alla lämpliga åtgärder för att rätta sig efter iakttagelserna i besluten om ansvarsfrihet, andra iakttagelser från Europaparlamentet om verkställigheten av utgifterna samt de kommentarer som är fogade till rådets rekommendationer om ansvarsfrihet.

På begäran av Europaparlamentet eller rådet ska kommissionen rapportera om de åtgärder som den har vidtagit mot bakgrund av dessa iakttagelser och kommentarer, särskilt om de instruktioner som den har gett de avdelningar som ansvarar för budgetens genomförande. Dessa rapporter ska också översändas till revisionsrätten.

KAPITEL 5

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel 320
(f.d. artikel 277 FEG)

Den fleråriga budgetramen och den årliga budgeten ska upprättas i euro.

Artikel 321
(f.d. artikel 278 FEG)

Under förutsättning att kommissionen underrättar berörda medlemsstaters behöriga myndigheter får kommissionen överföra tillgångar som den innehar i en medlemsstats valuta till en annan medlemsstats valuta i den mån det behövs för att dessa tillgångar ska kunna användas för ändamål som avses i fördragen. Kommissionen ska så långt som möjligt undvika att företa sådana överföringar, om den har kontanter eller likvida medel i de valutor som den behöver.

Kommissionen ska stå i förbindelse med varje medlemsstat genom den myndighet som medlemsstaten utser. Vid genomförandet av finansiella transaktioner ska kommissionen anlita den berörda medlemsstatens sedelutgivande bank eller något annat finansinstitut som godkänts av medlemsstaten.

Artikel 322
(f.d. artikel 279 FEG)

1. Europaparlamentet och rådet ska genom förordningar, i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört revisionsrätten, anta
  - a) finansiella regler som särskilt ska ange närmare bestämmelser om budgetens uppställning och genomförande och om redovisning och revision,
  - b) regler om ordningen för kontrollen av finansiella aktörers, särskilt utanordnares och räkenskapsförares, ansvar.
2. Rådet ska genom beslut, på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och revisionsrätten, fastställa de sätt och det förfarande enligt vilka de budgetinkomster som fastställs i den ordning som gäller för unionens egna medel ska ställas till kommissionens förfogande samt bestämma nödvändiga åtgärder för att möta ett eventuellt likviditetsbehov.

Artikel 323

Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska se till att det finns finansiella medel tillgängliga för att unionen ska kunna fullgöra sina rättsliga förpliktelser gentemot tredje man.

Artikel 324

Regelbundna möten mellan Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande ska sammankallas på kommissionens initiativ inom ramen för de budgetförfaranden som avses i denna avdelning*. Ordförandena ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att främja samråd och närma sina institutioners ståndpunkter till varandra i syfte att göra det lättare att genomföra denna avdelning.

KAPITEL 6

BEKÄMPNING AV BEDRÄGERI

Artikel 325

(f.d. artikel 280 FEG)

1. Unionen och medlemsstaterna ska bekämpa bedrägerier och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen genom åtgärder som ska vidtas i enlighet med denna artikel och som ska ha avskräckande effekt och ge ett effektivt skydd i medlemsstaterna liksom i unionens institutioner, organ och byråer.
2. Medlemsstaterna ska vidta samma åtgärder för att bekämpa bedrägerier som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen, som de vidtar för att bekämpa bedrägerier som riktar sig mot deras egna ekonomiska intressen.
3. Utan att det påverkar tillämpningen av andra bestämmelser i fördragen ska medlemsstaterna samordna sina åtgärder för att skydda unionens ekonomiska intressen mot bedrägerier. De ska för detta ändamål tillsammans med kommissionen organisera ett nära och regelbundet samarbete mellan de behöriga myndigheterna.
4. Europaparlamentet och rådet ska i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört revisionsrätten besluta om nödvändiga åtgärder som rör förebyggande av och kamp mot bedrägerier som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen för att ge effektivt och likvärdigt skydd i medlemsstaterna liksom i unionens institutioner, organ och byråer.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

5. Kommissionen ska i samarbete med medlemsstaterna varje år för Europaparlamentet och rådet lägga fram en rapport om de åtgärder som vidtagits för att genomföra denna artikel.

AVDELNING III

FÖRDJUPADE SAMARBETEN

Artikel 326

(f.d. artiklarna 27a–27e, 40–40b och 43–45 FEU
och f.d. artiklarna 11–11a FEG)

De fördjupade samarbetena ska respektera fördragen och unionsrätten.

De får inte negativt påverka den inre marknaden eller den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen. De får inte innebära något hinder eller någon diskriminering i handeln mellan medlemsstaterna eller leda till snedvridning av konkurrensen dem emellan.

Artikel 327

(f.d. artiklarna 27a–27e, 40–40b och 43–45 FEU
och f.d. artiklarna 11–11a FEG)

De fördjupade samarbetena ska respektera de icke deltagande medlemsstaternas befogenheter, rättigheter och skyldigheter. Dessa medlemsstater får inte hindra de deltagande medlemsstaterna från att genomföra samarbetena.

Artikel 328

(f.d. artiklarna 27a–27e, 40–40b och 43–45 FEU
och f.d. artiklarna 11–11a FEG)

1. När de fördjupade samarbetena upprättas ska de vara öppna för samtliga medlemsstater, förutsatt att medlemsstaterna tar hänsyn till de eventuella villkor för deltagande som fastställs genom beslutet om bemyndigande. De ska också vara öppna vid varje annat tillfälle, under förutsättning att de utöver nämnda villkor tar hänsyn till de akter som redan har antagits inom denna ram.

Kommissionen och de medlemsstater som deltar i ett fördjupat samarbete ska se till att främja ett deltagande av så många medlemsstater som möjligt.

2. Kommissionen och vid behov unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik ska regelbundet informera Europaparlamentet och rådet om utvecklingen av de fördjupade samarbetena.

Artikel 329

(f.d. artiklarna 27a–27e, 40–40b och 43–45 FEU
och f.d. artiklarna 11–11a FEG)

1. De medlemsstater som önskar upprätta ett fördjupat samarbete sinsemellan på något av de områden som avses i fördragen, med undantag av områdena med exklusiv befogenhet och den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, ska rikta en begäran till kommissionen och närmare ange tillämpningsområdet och de mål som eftersträvas genom det planerade fördjupade samarbetet. Kommissionen får lägga fram ett förslag för rådet om detta. Om kommissionen inte lägger fram något förslag, ska den underrätta de berörda medlemsstaterna om skälen till detta.

Ett bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete enligt första stycket ska ges av rådet på förslag av kommissionen och efter Europaparlamentets godkännande.

2. En begäran från de medlemsstater som önskar upprätta ett fördjupat samarbete sinsemellan inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken ska riktas till rådet. Denna begäran ska överlämnas till unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, som ska avge ett yttrande om samstämmigheten mellan det fördjupade samarbete som planeras och unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, och till kommissionen, som ska avge ett yttrande, särskilt om samstämmigheten mellan det fördjupade samarbete som planeras och övrig unionspolitik. Begäran ska även översändas till Europaparlamentet för kännedom.

Bemyndigande att inleda ett fördjupat samarbete ska ges genom ett beslut av rådet, som ska besluta med enhällighet.

Artikel 330

(f.d. artiklarna 27a–27e, 40–40b och 43–45 FEU
och f.d. artiklarna 11–11a FEG)

Alla rådsmedlemmar får delta i rådets överläggningar, men endast de rådsmedlemmar som företräder medlemsstater som deltar i ett fördjupat samarbete får delta i omröstningen.

Endast rösterna från de deltagande medlemsstaternas företrädare krävs för enhällighet.

Kvalificerad majoritet ska definieras i enlighet med artikel 238.3.

Artikel 331

(f.d. artiklarna 27a–27e, 40–40b och 43–45 FEU
och f.d. artiklarna 11–11a FEG)

1. Varje medlemsstat som önskar delta i ett pågående fördjupat samarbete på något av de områden som avses i artikel 329.1 ska anmäla sin avsikt till rådet och kommissionen.

Kommissionen ska inom fyra månader efter det att anmälan har mottagits bekräfta den berörda medlemsstatens deltagande. Kommissionen ska, i förekommande fall, konstatera att villkoren för deltagande är uppfyllda och besluta om nödvändiga övergångsåtgärder för tillämpningen av de akter som redan antagits inom ramen för det fördjupade samarbetet.

Om kommissionen emellertid anser att villkoren för deltagande inte är uppfyllda, ska den ange vilka åtgärder som ska vidtas för att dessa villkor ska uppfyllas och fastställa en tidsfrist för en ny behandling av begäran. När tidsfristen har löpt ut, ska kommissionen behandla begäran på nytt i enlighet med förfarandet i andra stycket. Om kommissionen anser att villkoren för deltagande fortfarande inte är uppfyllda, får den berörda medlemsstaten hänskjuta frågan till rådet, som ska besluta om begäran. Rådet ska besluta i enlighet med artikel 330. Det får på kommissionens förslag även besluta om sådana övergångsåtgärder som avses i andra stycket.

2. Varje medlemsstat som önskar delta i ett pågående fördjupat samarbete inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken ska anmäla sin avsikt till rådet, unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och till kommissionen.

Rådet ska bekräfta den berörda medlemsstatens deltagande efter samråd med unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och efter att i förekommande fall ha fastställt att villkoren för deltagande är uppfyllda. Rådet får på förslag av unionens höga representant även besluta om nödvändiga övergångsåtgärder för tillämpningen av akter som redan antagits inom ramen för det fördjupade samarbetet. Om rådet emellertid anser att villkoren för deltagande inte är uppfyllda, ska det ange vilka åtgärder som ska vidtas för att dessa villkor ska uppfyllas och fastställa en tidsfrist för en ny behandling av begäran om deltagande.

Vid tillämpning av denna punkt ska rådet besluta med enhällighet och i enlighet med artikel 330.

Artikel 332

(f.d. artiklarna 27a–27e, 40–40b och 43–45 FEU
och f.d. artiklarna 11–11a FEG)

Andra utgifter för genomförandet av ett fördjupat samarbete än de förvaltningskostnader som institutionerna åsamkas ska bäras av de deltagande medlemsstaterna, om inte rådet med enhällighet bland alla sina medlemmar och efter att ha hört Europaparlamentet beslutar något annat.

Artikel 333

(f.d. artiklarna 27a–27e, 40–40b och 43–45 FEU
och f.d. artiklarna 11–11a FEG)

1. Om en bestämmelse i fördragen som kan komma att tillämpas inom ramen för ett fördjupat samarbete föreskriver att rådet ska besluta med enhällighet, får rådet med enhällighet i enlighet med bestämmelserna i artikel 330 anta ett beslut som föreskriver att det ska besluta med kvalificerad majoritet.
2. Om en bestämmelse i fördragen som kan komma att tillämpas inom ramen för ett fördjupat samarbete föreskriver att rådet ska anta akter i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, får rådet med enhällighet i enlighet med bestämmelserna i artikel 330 anta ett beslut som föreskriver att det ska besluta i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Rådet ska besluta efter att ha hört Europaparlamentet.
3. Punkterna 1 och 2 ska inte tillämpas på beslut som har militära eller försvarsmässiga konsekvenser.

Artikel 334
(f.d. artiklarna 27a–27e, 40–40b och 43–45 FEU
och f.d. artiklarna 11–11a FEG)

Rådet och kommissionen ska se till att de åtgärder som vidtas inom ramen för ett fördjupat samarbete är samstämmiga såväl inbördes som med unionens politik, och de ska samarbeta i detta syfte.

SJUNDE DELEN

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 335
(f.d. artikel 282 FEG)

Unionen ska i varje medlemsstat ha den mest vittgående rättskapacitet som tillerkänns juridiska personer enligt den nationella lagstiftningen: den ska särskilt kunna förvärva och avyttra fast och lös egendom samt föra talan inför domstolar och andra myndigheter. Den ska i sådana fall företrädas av kommissionen. Unionen ska dock i frågor som rör en viss institutions funktion företrädas av den institutionen i enlighet med dess administrativa självständighet.

Artikel 336
(f.d. artikel 283 FEG)

Europaparlamentet och rådet ska, genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört övriga berörda institutioner, fastställa tjänsteföreskrifter för tjänstemännen vid Europeiska * unionen och anställningsvillkor för övriga anställda vid unionen.

Artikel 337
(f.d. artikel 284 FEG)

Kommissionen får inom de gränser och på de villkor som med enkel majoritet fastställts av rådet i enlighet med bestämmelserna i fördragen inhämta den information och företa de kontroller som behövs för att fullgöra de uppgifter som anförtrotts kommissionen.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Artikel 338
(f.d. artikel 285 FEG)

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5 i protokollet om stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta om åtgärder för att framställa sådan statistik som behövs för unionens verksamhet.
2. Framställningen av unionsstatistik ska uppfylla krav på opartiskhet, tillförlitlighet, objektivitet, vetenskapligt oberoende, kostnadseffektivitet och insynsskydd för statistiska uppgifter; den får inte innebära en alltför stor belastning för de ekonomiska aktörerna.

Artikel 339
(f.d. artikel 287 FEG)

Medlemmarna av unionens institutioner, medlemmarna av kommittéer samt tjänstemän och övriga anställda i unionen ska, även efter det att deras uppdrag upphört, vara förpliktade att inte lämna ut upplysningar som omfattas av tystnadsplikt, särskilt uppgifter om företag, deras affärsförbindelser eller deras kostnadsförhållanden.

Artikel 340
(f.d. artikel 288 FEG)

Unionens avtalsrättsliga ansvar ska regleras av den lagstiftning som är tillämplig på avtalet i fråga.

Vad beträffar utomobligatoriskt ansvar ska unionen ersätta skada, som orsakats av dess institutioner eller av dess anställda under tjänsteutövning, i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar.

Med avvikelse från andra stycket ska Europeiska centralbanken ersätta skada som orsakats av banken själv eller av dess anställda under tjänsteutövning i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar.

De anställdas personliga ansvar gentemot unionen ska regleras av bestämmelserna i de tjänsteföreskrifter eller de anställningsvillkor som gäller för dem.

Artikel 341
(f.d. artikel 289 FEG)

Säte för unionens institutioner ska fastställas av medlemsstaternas regeringar i samförstånd.

Artikel 342
(f.d. artikel 290 FEG)

Reglerna i fråga om språk för unionens institutioner ska, med förbehåll för bestämmelserna i stadgan för Europeiska unionens domstol, enhälligt fastställas av rådet genom förordningar.

Artikel 343
(f.d. artikel 291 FEG)

Unionen ska, på de villkor som anges i protokollet av den 8 april 1965 om Europeiska unionens immunitet och privilegier, inom medlemsstaternas territorier åtnjuta den immunitet och de privilegier som krävs för att den ska kunna fullgöra sin uppgift. Detsamma ska gälla för Europeiska centralbanken och Europeiska investeringsbanken.

Artikel 344
(f.d. artikel 292 FEG)

Medlemsstaterna förbinder sig att inte lösa tvister om tolkningen eller tillämpningen av fördragen på annat sätt än som bestämts genom fördragen.

Artikel 345
(f.d. artikel 295 FEG)

Fördragen ska inte i något hänseende ingripa i medlemsstaternas egendomsordning.

Artikel 346
(f.d. artikel 296 FEG)

1. Bestämmelserna i fördragen ska inte hindra tillämpningen av följande regler:
  - a) Ingen medlemsstat ska vara förpliktad att lämna sådan information vars avslöjande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen.
  - b) Varje medlemsstat får vidta åtgärder, som den anser nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen i fråga om tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel; sådana åtgärder får inte försämra konkurrensvillkoren på den inre marknaden vad gäller varor som inte är avsedda speciellt för militärändamål.
2. Rådet får på förslag från kommissionen genom enhälligt beslut ändra den lista som rådet den 15 april 1958 fastställde över varor på vilka bestämmelserna i punkt 1 b ska tillämpas.

Artikel 347
(f.d. artikel 297 FEG)

Medlemsstaterna ska samråda med varandra för att genom gemensamma åtgärder hindra att den inre marknads funktion påverkas av åtgärder som en medlemsstat kan se sig tvungen att vidta vid allvarliga interna störningar som påverkar upprätthållandet av lag och ordning, i händelse av krig eller vid en allvarlig internationell spänning som innebär krigsfara eller för att fullgöra de skyldigheter den har tagit på sig i syfte att bevara fred och internationell säkerhet.

Artikel 348
(f.d. artikel 298 FEG)

Om åtgärder som vidtagits i de fall som avses i artiklarna 346 och 347 leder till att konkurrensvillkoren inom den inre marknaden snedvrids, ska kommissionen tillsammans med den berörda medlemsstaten undersöka hur åtgärderna kan anpassas till bestämmelserna i fördragen.

Med avvikelse från det förfarande som anges i artiklarna 258 och 259 får kommissionen eller en medlemsstat vända sig direkt till domstolen, om kommissionen eller medlemsstaten anser att en annan medlemsstat missbrukar sina befogenheter enligt artiklarna 346 och 347. Domstolen ska meddela sitt avgörande inom stängda dörrar.

Artikel 349
(f.d. artikel 299.2 andra, tredje och fjärde styckena FEG)

Rådet ska med beaktande av den strukturella, sociala och ekonomiska situationen i Guadeloupe, Franska Guyana, Martinique, Réunion, Saint-Barthélemy och Saint-Martin, och på Azorerna, Madeira och Kanarieöarna, vilken förvärras av dessas avlägsna belägenhet, ökaraktär, ringa storlek, besvärliga terräng- och klimatförhållanden samt ekonomiska beroende av ett fåtal produkter, vilka faktorer på grund av sin bestående natur och sammanlagda verkan allvarligt hämmar områdenas utveckling, på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet besluta om specifika åtgärder för att särskilt fastställa villkoren för hur fördragen ska tillämpas beträffande dessa områden, inklusive den gemensamma politiken. Om de specifika åtgärderna i fråga beslutas av rådet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, ska det också besluta på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet.

De åtgärder som avses i första stycket gäller särskilt tull- och handelspolitik, skattepolitik, frizoner, jordbruks- och fiskepolitik, villkor för leverans av råvaror och viktiga konsumtionsvaror, statligt stöd samt villkor för tillgång till strukturfonder och övergripande unionsprogram.

Rådet ska besluta om de åtgärder som avses i första stycket med beaktande av de yttersta randområdenas särdrag och särskilda begränsningar, utan att undergräva integriteten och sammanhanget hos unionsrätten, inklusive den inre marknaden och den gemensamma politiken.

Artikel 350
(f.d. artikel 306 FEG)

Bestämmelserna i fördragen ska inte hindra förekomsten och genomförandet av de regionala unionerna mellan Belgien och Luxemburg samt mellan Belgien, Luxemburg och Nederländerna, i den mån syftena med dessa regionala unioner inte uppnås genom tillämpning av fördragen.

Artikel 351
(f.d. artikel 307 FEG)

De rättigheter och förpliktelser som följer av avtal som ingåtts före den 1 januari 1958 eller, för stater som senare ansluter sig, före tidpunkten för deras anslutning mellan å ena sidan en eller flera medlemsstater och å andra sidan ett eller flera tredje länder ska inte påverkas av bestämmelserna i fördragen.

I den mån dessa avtal inte är förenliga med fördragen ska den eller de berörda medlemsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder för att undanröja det som är oförenligt med fördragen. Medlemsstaterna ska vid behov bistå varandra i detta syfte och i förekommande fall inta en gemensam hållning.

Vid tillämpning av sådana avtal som avses i första stycket ska medlemsstaterna beakta att de fördelar som varje medlemsstat beviljar enligt fördragen utgör en integrerad del av upprättandet av unionen och härigenom är oskiljaktigt förbundna med upprättandet av gemensamma institutioner, med överlämnandet av befogenheter till dessa och med beviljandet av samma fördelar av alla övriga medlemsstater.

Artikel 352
(f.d. artikel 308 FEG)

1. Om en åtgärd från unionens sida skulle visa sig nödvändig för att, inom ramen för den politik som fastställs i fördragen, nå något av de mål som avses i fördragen, och dessa inte föreskriver de nödvändiga befogenheterna för detta, ska rådet med enhällighet, på förslag av kommissionen och efter Europaparlamentets godkännande, anta lämpliga bestämmelser. Om bestämmelserna i fråga antas av rådet i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, ska det också besluta med enhällighet, på förslag av kommissionen och efter Europaparlamentets godkännande.

2. Kommissionen ska vid det förfarande för kontroll av subsidiaritetsprincipen som avses i artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen uppmärksamma nationella parlament på de förslag som grundar sig på den här artikeln.

3. De åtgärder som grundar sig på denna artikel får inte omfatta någon harmonisering av medlemsstaternas lagar och andra författningar i de fall där fördragen utesluter en sådan harmonisering.

4. Denna artikel får inte ligga till grund för att uppnå mål som omfattas av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och varje akt som antas i enlighet med denna artikel ska respektera de begränsningar som fastställs i artikel 40 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen.

Artikel 353

Artikel 48.7 i fördraget om Europeiska unionen ska inte tillämpas på följande artiklar:

- artikel 311 tredje och fjärde styckena,
- artikel 312.2 första stycket,
- artikel 352 och
- artikel 354.

Artikel 354

(f.d. artikel 309 FEG)

Vid tillämpning av artikel 7 i fördraget om Europeiska unionen om tillfälligt upphävande av vissa rättigheter som följer av medlemskap i unionen, får den medlem av Europeiska rådet eller rådet som företräder den berörda medlemsstaten inte delta i omröstningen, och den berörda medlemsstaten ska inte tas med i beräkningen av den tredjedel eller de fyra femtedelar av medlemsstaterna som anges i punkterna 1 och 2 i nämnda artikel. Att personligen närvarande eller företrädde medlemmar avstår från att rösta hindrar inte att sådana beslut som avses i punkt 2 i nämnda artikel antas.

Vid antagande av de beslut som avses i artikel 7.3 och 7.4 i fördraget om Europeiska unionen ska kvalificerad majoritet definieras i enlighet med artikel 238.3 b i det här fördraget.

Om rådet, till följd av ett beslut om tillfälligt upphävande av rösträtten som antagits i enlighet med artikel 7.3 i fördraget om Europeiska unionen, beslutar med kvalificerad majoritet på grundval av någon av bestämmelserna i fördragen, ska denna kvalificerade majoritet definieras i enlighet med artikel 238.3 b i det här fördraget eller, om rådet agerar på förslag av kommissionen eller unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, i enlighet med artikel 238.3 a.

Vid tillämpning av artikel 7 i fördraget om Europeiska unionen ska Europaparlamentet besluta med två tredjedelar av de avgivna rösterna, som ska representera majoriteten av dess ledamöter.

Artikel 355

(f.d. artikel 299.2 första stycket och 299.3–299.6 FEG)

Utöver bestämmelserna i artikel 52 i fördraget om Europeiska unionen angående fördragens territoriella tillämpningsområde ska följande bestämmelser tillämpas:

1. Bestämmelserna i fördragen ska gälla för Guadeloupe, Franska Guyana, Martinique, Réunion, Saint-Barthélemy och Saint-Martin, Azorerna, Madeira och Kanarieöarna i enlighet med artikel 349.
2. De utomeuropeiska länder och territorier som anges i bilaga II ska omfattas av den särskilda associeringsordning som fastställts i fjärde delen.

Fördragen ska inte tillämpas på de utomeuropeiska länder och territorier som har särskilda förbindelser med Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland och som inte har tagits med i den nämnda bilagan.
3. Bestämmelserna i fördragen ska tillämpas på de europeiska territorier vilkas utrikes angelägenheter omhändertas av en medlemsstat.
4. Bestämmelserna i fördragen ska omfatta Åland i enlighet med bestämmelserna i protokoll nr 2 i akten om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning.

5. Med avvikelse från artikel 52 i fördraget om Europeiska unionen och punkterna 1–4 i den här artikeln ska följande gälla:

- a) Fördragen ska inte tillämpas beträffande Färöarna.
  - b) Fördragen ska inte tillämpas beträffande Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands suveräna basområden Akrotiri och Dhekelia i Cypern, utom i den mån det är nödvändigt för genomförandet av arrangemangen i det protokoll om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands suveräna basområden i Cypern som bifogas akten om villkoren för Republiken Tjeckiens, Republiken Estlands, Republiken Cyperns, Republiken Lettlands, Republiken Litauens, Republiken Ungerns, Republiken Maltas, Republiken Polens, Republiken Sloveniens och Republiken Slovakiens anslutning till Europeiska unionen och i enlighet med bestämmelserna i det protokollet.
  - c) Fördragen ska tillämpas beträffande Kanalöarna och Isle of Man endast i den utsträckning det är nödvändigt för att säkerställa genomförandet av den ordning för dessa öar som anges i det fördrag om anslutning av nya medlemsstater till Europeiska ekonomiska gemenskapen och till Europeiska atomenergigemenskapen som undertecknats den 22 januari 1972.
6. Europeiska rådet får på initiativ av den berörda medlemsstaten anta ett beslut om ändring av ställningen i förhållande till unionen för ett danskt, franskt eller nederländskt land eller territorium som avses i punkterna 1 och 2. Europeiska rådet ska besluta med enhällighet efter att ha hört kommissionen.

Artikel 356
(f.d. artikel 312 FEG)

Detta fördrag har ingåtts på obegränsad tid.

Artikel 357
(f.d. artikel 313 FEG)

Detta fördrag ska ratificeras av de höga fördragsslutande parterna i enlighet med deras konstitutionella bestämmelser. Ratifikationsinstrumenten ska deponeras hos Republiken Italiens regering.

Detta fördrag träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter det att det sista ratifikationsinstrumentet har deponerats. Om emellertid detta har deponerats mindre än femton dagar före följande månads början, träder fördraget inte i kraft förrän den första dagen i den andra månaden efter det att det har deponerats.

Artikel 358

Bestämmelserna i artikel 55 i fördraget om Europeiska unionen ska tillämpas på det här fördraget.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta fördrag.

Som skedde i Rom den tjugofemte mars nittonhundrafemtiosju.

(förteckningen över befullmäktigade återges inte här)

PROTOKOLL

PROTOKOLL (nr 1)

OM DE NATIONELLA PARLAMENTENS ROLL I EUROPEISKA UNIONEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ERINRAR OM att det sätt på vilket de nationella parlamenten granskar sin regering i fråga om unionens verksamhet är en angelägenhet för varje medlemsstats särskilda konstitutionella organisation och praxis,

SOM ÖNSKAR uppmuntra till en större delaktighet från de nationella parlamentens sida i Europeiska unionens verksamhet och öka deras möjligheter att uttrycka sin uppfattning om utkast till unionens lagstiftningsakter och andra frågor som kan vara av särskilt intresse för dem,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

AVDELNING I

INFORMATION TILL DE NATIONELLA PARLAMENTEN

Artikel 1

Kommissionen ska översända sina samrådsdokument (grönböcker, vitböcker och meddelanden) direkt till de nationella parlamenten vid offentliggörandet. Kommissionen ska också översända det årliga lagstiftningsprogrammet samt alla andra instrument för lagstiftningsprogram eller politisk strategi till de nationella parlamenten samtidigt som de översänds till Europaparlamentet och rådet.

Artikel 2

Utkast till lagstiftningsakter som lämnas till Europaparlamentet och rådet ska översändas till de nationella parlamenten.

I detta protokoll avses med *utkast till lagstiftningsakt* sådana förslag från kommissionen, initiativ från en grupp medlemsstater, initiativ från Europaparlamentet, framställningar från domstolen, rekommendationer från Europeiska centralbanken och framställningar från Europeiska investeringsbanken som syftar till antagande av en lagstiftningsakt.

Kommissionen ska översända sina utkast till lagstiftningsakter direkt till de nationella parlamenten samtidigt som de översänds till Europaparlamentet och rådet.

Europaparlamentet ska översända sina utkast till lagstiftningsakter direkt till de nationella parlamenten.

Rådet ska till de nationella parlamenten översända de utkast till lagstiftningsakter som kommer från en grupp medlemsstater, domstolen, Europeiska centralbanken eller Europeiska investeringsbanken.

Artikel 3

De nationella parlamenten kan, i enlighet med förfarandet i protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande lämna ett motiverat yttrande om huruvida ett utkast till lagstiftningsakt är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Om utkastet till lagstiftningsakt kommer från en grupp medlemsstater, ska rådets ordförande översända det eller de motiverade yttrandena till dessa medlemsstaters regeringar.

Om utkastet till lagstiftningsakt kommer från domstolen, Europeiska centralbanken eller Europeiska investeringsbanken, ska rådets ordförande översända det eller de motiverade yttrandena till institutionen eller organet i fråga.

Artikel 4

En tidsfrist på åtta veckor ska iakttas mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten på unionens officiella språk och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning för antagande av detta eller för antagande av en ståndpunkt inom ramen för ett lagstiftningsförfarande. I brådskande fall kan dock undantag göras, varvid skälen ska anges i rådets akt eller ståndpunkt. Utom i vederbörligen motiverade, brådskande fall får inga överenskommelser komma till stånd om ett utkast till lagstiftningsakt under dessa åtta veckor. Utom i vederbörligen motiverade, brådskande fall ska en tidsfrist på tio dagar iakttas mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt förs upp på rådets preliminära dagordning och antagandet av en ståndpunkt.

Artikel 5

Dagordningarna för och resultaten av rådets möten, inklusive protokollen från de möten då rådet diskuterar utkast till lagstiftningsakter, ska översändas direkt till de nationella parlamenten samtidigt som de översänds till medlemsstaternas regeringar.

Artikel 6

När Europeiska rådet avser att tillämpa artikel 48.7 första eller andra stycket i fördraget om Europeiska unionen, ska de nationella parlamenten underrättas om Europeiska rådets initiativ minst sex månader innan ett beslut antas.

Artikel 7

Revisionsrätten ska för kännedom översända sin årsrapport till de nationella parlamenten samtidigt som den översänds till Europaparlamentet och rådet.

Artikel 8

Om det nationella parlamentariska systemet inte är ett enkammarssystem, ska artiklarna 1–7 gälla systemets samtliga kammare.

AVDELNING II

INTERPARLAMENTARISKT SAMARBETE

Artikel 9

Europaparlamentet och de nationella parlamenten ska tillsammans bestämma hur ett effektivt och regelbundet interparlamentariskt samarbete ska organiseras och främjas inom unionen.

Artikel 10

En konferens mellan parlamentariska organ för EU-frågor får till Europaparlamentet, rådet och kommissionen överlämna alla bidrag som den finner lämpliga. Konferensen ska dessutom främja utbyte av information och bästa praxis mellan de nationella parlamenten och Europaparlamentet, och även mellan deras fackutskott. Den kan också anordna interparlamentariska konferenser om särskilda teman, särskilt för att diskutera frågor om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, inklusive den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken. Konferensens bidrag ska inte vara bindande för de nationella parlamenten eller föregripa deras ståndpunkter.

PROTOKOLL (nr 2)

**OM TILLÄMPNING AV SUBSIDIARITETS-
OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPERNA**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR säkerställa att alla beslut fattas så nära unionens medborgare som möjligt,

SOM ÄR BESLUTNA att fastställa villkoren för tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, vilka anges i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen, och att upprätta ett system för att kontrollera tillämpningen av dessa principer,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

Varje institution ska fortlöpande se till att subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna enligt definitionerna i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen följs.

Artikel 2

Innan kommissionen föreslår en lagstiftningsakt ska den hålla omfattande samråd. Vid dessa samråd ska i förekommande fall den lokala och regionala dimensionen av de planerade åtgärderna beaktas. I mycket brådskande fall ska kommissionen inte hålla samråd. Den ska motivera sitt beslut i förslaget.

Artikel 3

I detta protokoll avses med *utkast till lagstiftningsakt* sådana förslag från kommissionen, initiativ från en grupp medlemsstater, initiativ från Europaparlamentet, framställningar från domstolen, rekommendationer från Europeiska centralbanken och framställningar från Europeiska investeringsbanken, som syftar till antagande av en lagstiftningsakt.

Artikel 4

Kommissionen ska översända sina utkast till lagstiftningsakter och sina ändrade utkast till de nationella parlamenten samtidigt som de översänds till unionslagstiftaren.

Europaparlamentet ska översända sina utkast till lagstiftningsakter och sina ändrade utkast till de nationella parlamenten.

Rådet ska till de nationella parlamenten översända de utkast till lagstiftningsakter som kommer från en grupp medlemsstater, domstolen, Europeiska centralbanken eller Europeiska investeringsbanken, liksom ändrade utkast.

Efter antagandet ska Europaparlamentet översända sina lagstiftningsresolutioner och rådet sina ståndpunkter till de nationella parlamenten.

Artikel 5

Utkasten till lagstiftningsakter ska motiveras med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Varje utkast till lagstiftningsakt bör innehålla ett formulär med närmare uppgifter som gör det möjligt att bedöma om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna har följts. Formuläret bör innehålla underlag som gör det möjligt att bedöma dess finansiella konsekvenser och, om det gäller ett direktiv, dess konsekvenser för de bestämmelser som medlemsstaterna ska genomföra, i förekommande fall även i den regionala lagstiftningen. Skäl som visar att något av unionens mål bättre kan uppnås på unionsnivån ska bygga på kvalitativa indikatorer och, varje gång det är möjligt, på kvantitativa sådana. I utkasten till lagstiftningsakter ska hänsyn tas till att det finansiella eller administrativa ansvar som vilar på unionen, nationella regeringar, regionala eller lokala myndigheter, ekonomiska aktörer och medborgare så långt som möjligt ska begränsas och stå i proportion till det mål som ska uppnås.

Artikel 6

Varje nationellt parlament eller kammare i ett sådant parlament får, inom åtta veckor från den dag då ett utkast till lagstiftningsakt på unionens officiella språk översänds, till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande lämna ett motiverat yttrande med skälen till att de anser att det aktuella utkastet inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Varje nationellt parlament eller kammare i ett sådant parlament ska i förekommande fall samråda med de regionala parlament som har lagstiftande befogenheter.

Om utkastet till lagstiftningsakt kommer från en grupp medlemsstater, ska rådets ordförande översända yttrandet till dessa medlemsstaters regeringar.

Om utkastet till lagstiftningsakt kommer från domstolen, Europeiska centralbanken eller Europeiska investeringsbanken, ska rådets ordförande översända yttrandet till den berörda institutionen eller det berörda organet.

Artikel 7

1. Europaparlamentet, rådet och kommissionen, samt i förekommande fall gruppen av medlemsstater, domstolen, Europeiska centralbanken eller Europeiska investeringsbanken, ska, om utkastet till lagstiftningsakt kommer från dem, ta hänsyn till motiverade yttranden från de nationella parlamenten eller en kammare i ett sådant parlament.

Varje nationellt parlament ska ha två röster, fördelade med hänsyn till det nationella parlamentariska systemet. I ett nationellt parlamentariskt tvåkamarsystem ska var och en av de båda kamrarna ha en röst.

2. Om minst en tredjedel av det totala antal röster som tilldelats de nationella parlamenten i enlighet med punkt 1 andra stycket står bakom motiverade yttranden om att ett utkast till lagstiftningsakt inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen, ska utkastet omprövas. För ett utkast till lagstiftningsakt som läggs fram på grundval av artikel 76 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och som avser området med frihet, säkerhet och rättvisa ska tröskeln vara en fjärdedel.

Efter omprövningen kan kommissionen eller, i förekommande fall, gruppen av medlemsstater, Europaparlamentet, domstolen, Europeiska centralbanken eller Europeiska investeringsbanken om utkastet till lagstiftningsakt kommer från dem, besluta att antingen vidhålla utkastet, ändra det eller dra tillbaka det. Detta beslut ska vara motiverat.

3. Dessutom ska, inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet, ett förslag till lagstiftningsakt omprövas om minst en enkel majoritet av de röster som tilldelats de nationella parlamenten i enlighet med punkt 1 andra stycket står bakom motiverade yttranden om att förslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Efter omprövningen kan kommissionen besluta att antingen vidhålla förslaget, ändra det eller dra tillbaka det.

Om kommissionen väljer att vidhålla förslaget, ska den i ett motiverat yttrande ange skälen till varför den anser att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Det motiverade yttrandet ska, liksom de nationella parlamentens motiverade yttranden, översändas till unionslagstiftaren för att beaktas inom ramen för förfarandet.

- a) Före den första behandlings slut ska lagstiftaren (Europaparlamentet och rådet) ta ställning till huruvida lagstiftningsförslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen och ska därvid särskilt beakta de motiveringar som angetts och delas av majoriteten av de nationella parlamenten samt kommissionens motiverade yttrande.
- b) Om lagstiftaren med en majoritet på 55 % av rådsmedlemmarna eller en majoritet av de avgivna rösterna i Europaparlamentet anser att lagstiftningsförslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen, ska förslaget inte behandlas vidare.

Artikel 8

Europeiska unionens domstol är behörig att pröva en talan om åsidosättande, genom en lagstiftningsakt, av subsidiaritetsprincipen, vilken har väckts, i enlighet med de närmare bestämmelserna i artikel 263 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, av en medlemsstat eller i enlighet med dess rättsordning har överlämnats av denna på dess nationella parlaments vägnar eller för en kammare i detta parlament.

I enlighet med de närmare bestämmelserna i samma artikel får en sådan talan även väckas av Regionkommittén mot lagstiftningsakter för vars antagande det i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt anges att Regionkommittén ska höras.

Artikel 9

Kommissionen ska varje år lägga fram en rapport för Europeiska rådet, Europaparlamentet, rådet och de nationella parlamenten om tillämpningen av artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. Denna årliga rapport ska även översändas till Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén.

OM STADGAN FÖR EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR fastställa den stadga för Europeiska unionens domstol som avses i artikel 281 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 160 i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

Artikel 1

Europeiska unionens domstol ska bildas och fullgöra sina uppgifter i enlighet med bestämmelserna i fördragen, fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratomfördraget) och denna stadga.

AVDELNING I

DOMARE OCH GENERALADVOKATER

Artikel 2

Varje domare ska, innan han tillträder sitt ämbete, inför domstolen vid offentligt sammanträde avlägga ed att opartiskt och samvetsgrant utöva sitt ämbete och att inte yppa vad som förekommit vid domstolens överläggningar.

Artikel 3

Domarna ska åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden. De ska åtnjuta immunitet vad avser åtgärder, inbegripet muntliga och skriftliga uttalanden, som de vidtagit i sin tjänsteutövning, även sedan deras uppdrag har upphört.

Domstolen får, efter beslut i plenum, häva immuniteten. Om beslutet gäller en ledamot av tribunalen eller en specialdomstol, ska domstolen fatta beslut efter att ha hört den berörda domstolen.

När immuniteten har hävts och straffrättsliga förfaranden vidtas mot en domare, ska denne ställas inför rätta i någon av medlemsstaterna endast vid den domstol som är behörig att döma ledamöterna av de högsta nationella domstolarna.

Artiklarna 11–14 och artikel 17 i protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier ska vara tillämpliga på Europeiska unionens domstols domare, generaladvokater, justitiesekreterare och biträdande referenter, utan att det påverkar tillämpningen av de bestämmelser om immunitet mot rättsliga förfaranden för domare som framgår av föregående stycken.

Artikel 4

Domarna får inte inneha något politiskt eller administrativt ämbete.

De får inte utöva någon avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet om inte rådet med enkel majoritet undantagsvis medger avvikelser härifrån.

De ska vid sitt tillträde avge en högtidlig försäkran att såväl under som efter sin ämbetsperiod respektera de förpliktelser som följer av ämbetet, särskilt skyldigheten att iaktta redbarhet och visa omdöme vid mottagande av vissa uppdrag eller förmåner efter ämbetsperioden.

I tveksamma fall ska domstolen fatta beslut. Om beslutet gäller en ledamot av tribunalen eller en specialdomstol, ska domstolen fatta beslut efter att ha hört den berörda domstolen.

Artikel 5

En domares ämbete ska, fränsett vid normala nytillsättningar och vid dödsfall, upphöra genom att domaren avgår.

När en domare avgår, ska hans avgångsskrivelse ställas till domstolens ordförande för vidare befordran till rådets ordförande. När så skett, blir platsen vakant.

Utom i de fall som avses i artikel 6 ska domaren kvarstå i ämbetet till dess hans efterträdare har tillträtt.

Artikel 6

En domare får endast skiljas från sitt ämbete eller berövas rätten till pension eller andra förmåner, om han enligt domarnas och generaladvokaternas enhälliga bedömning inte längre uppfyller de förutsättningar som krävs eller fullgör de skyldigheter som följer av ämbetet. Den berörde domaren får inte delta i överläggningen. Om den berörde domaren är ledamot av tribunalen eller en specialdomstol, ska domstolen fatta beslut efter att ha hört den berörda domstolen.

Domstolens justitiesekreterare ska underrätta Europaparlamentets och kommissionens ordförande om domstolens beslut samt anmäla detta för rådets ordförande.

Om beslutet innebär att en domare skiljs från sitt ämbete, ska sistnämnda anmälan medföra att platsen blir vakant.

Artikel 7

En domare som ska ersätta en ledamot av domstolen vars ämbetstid inte har gått ut, ska utses för återstoden av företrädarens mandattid.

Artikel 8

Bestämmelserna i artiklarna 2–7 ska tillämpas på generaladvokaterna.

AVDELNING II

DOMSTOLENS ORGANISATION

Artikel 9

Den nytillsättning av en del av domartjänsterna som ska äga rum vart tredje år ska avse omväxlande fjorton och tretton domare.

Den nytillsättning av en del av tjänsterna som generaladvokat som ska äga rum vart tredje år ska varje gång avse fyra generaladvokater.

Artikel 10

Justitiesekreteraren ska inför domstolen avlägga ed att opartiskt och samvetsgrant utöva sitt ämbete och att inte yppa vad som förekommit vid domstolens överläggningar.

Artikel 11

Domstolen ska utse en ersättare för justitiesekreteraren i händelse av förhinder för denne.

Artikel 12

Till domstolen ska knytas tjänstemän och andra anställda så att den kan fungera. De ska ansvara inför justitiesekreteraren under ordförandens överinseende.

Artikel 13

Europaparlamentet och rådet får på begäran av domstolen och i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet besluta att biträdande referenter ska utses samt fastställa instruktioner för dem. De biträdande referenterna får inkallas i enlighet med rättegångsreglernas bestämmelser för att delta i den förberedande handläggningen av ärenden som anhängiggjorts vid domstolen samt för att samarbeta med den domare som är referent.

Biträdande referenter ska utses bland personer vilkas oavhängighet inte kan ifrågasättas och som har de juridiska kvalifikationer som behövs; de ska utses av rådet med enkel majoritet. De ska inför domstolen avlägga ed att opartiskt och samvetsgrant utöva sitt ämbete och att inte yppa vad som förekommit vid domstolens överläggningar.

Artikel 14

Domarna, generaladvokaterna och justitiesekreteraren är skyldiga att vara bosatta där domstolen har sitt säte.

Artikel 15

Domstolen ska tjänstgöra permanent. Den ska fastställa semesterperioder med vederbörlig hänsyn till verksamhetens krav.

Artikel 16

Domstolen ska inom sig upprätta avdelningar med tre och fem domare. Domarna ska bland sig välja avdelningarnas ordförande. Ordförandena på avdelningar med fem domare ska väljas för en tid av tre år. De kan återväljas en gång.

Den stora avdelningen ska ha tretton domare. Ordförandeskapet för avdelningen ska innehas av domstolens ordförande. I den stora avdelningen ska även ordförandena på avdelningar med fem domare ingå och andra domare som ska utses i enlighet med domstolens rättegångsregler.

Domstolen ska sammanträda i stor avdelning när en medlemsstat eller en unionsinstitution som är part i ärendet begär det.

Domstolen ska sammanträda i plenum när ett ärende överlämnas för prövning i enlighet med artikel 228.2, 245.2, 247 eller 286.7 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Domstolen kan dessutom, efter att ha hört generaladvokaten, besluta att hänskjuta ett ärende till sammanträde i plenum när den bedömer att ett ärende har särskilt stor betydelse.

Artikel 17

Domstolens beslut ska vara giltiga endast om ett ojämnt antal domare är närvarande.

Om en avdelning består av tre eller fem domare, är avdelningens beslut giltiga endast om tre domare är närvarande.

Den stora avdelningens beslut är giltiga endast om nio domare är närvarande.

Vid sammanträde i plenum är domstolens beslut giltiga endast om femton domare är närvarande.

Vid förhinder för en domare på en avdelning får en domare på en annan avdelning tillkallas i enlighet med rättegångsreglerna.

Artikel 18

En domare eller en generaladvokat får inte delta i behandlingen av ett ärende i vilket han tidigare uppträtt som parts ombud, rådgivare eller advokat eller i vilket han som medlem av en domstol, en undersökningskommission eller i annan egenskap haft i uppgift att uttala sig.

Om en domare eller en generaladvokat av särskilda skäl inte anser att han bör delta i avgörandet eller handläggningen av ett visst ärende, ska han underrätta ordföranden om detta. Om ordföranden anser att en domare eller en generaladvokat av särskilda skäl inte bör delta eller framlägga förslag i ett visst ärende, ska han underrätta vederbörande om detta.

Vid svårighet att tillämpa denna artikel ska domstolen besluta i saken.

En part får inte åberopa en domares nationalitet eller att en domare av hans egen nationalitet inte tillhör domstolen eller en av dess avdelningar som skäl för att begära ändring i domstolens eller avdelningens sammansättning.

AVDELNING III

FÖRFARANDE VID DOMSTOLEN

Artikel 19

Medlemsstaterna och unionens institutioner ska vid domstolen företrädas av ett ombud som utses för varje ärende; ombudet får biträdas av en rådgivare eller av en advokat.

De andra stater än medlemsstaterna som är parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt Eftas övervakningsmyndighet enligt det avtalet ska företrädas på samma sätt.

Övriga parter ska företrädas av en advokat.

Endast en advokat som är behörig att uppträda inför domstol i någon av medlemsstaterna eller i en annan stat som är part i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet får företräda eller biträda en part vid domstolen.

Ombud, rådgivare och advokater som uppträder inför domstolen ska på de villkor som ska anges i rättegångsreglerna ha de rättigheter och den immunitet som behövs för att de oavhängigt ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Domstolen ska i enlighet med rättegångsreglerna gentemot de rådgivare och advokater som uppträder inför domstolen ha de befogenheter som domstolar normalt har.

Universitetslärare som är medborgare i medlemsstater vilkas lagstiftning ger dem rätt att företräda part inför domstol ska vid domstolen ha samma rättigheter som enligt denna artikel tillkommer advokater.

Artikel 20

Förfarandet vid domstolen ska bestå av en skriftlig och en muntlig del.

Det skriftliga förfarandet ska innebära att parterna och de unionsinstitutioner vilkas beslut är föremål för tvist delges ansökningar, inlagor, svaromål samt förklaringar och eventuella bemötanden samt alla handlingar och dokument som åberopas eller bestyrkta kopior av dessa.

Delgivningen ska ombesörjas av justitiesekreteraren i den ordning och inom de tidsfrister som föreskrivs i rättegångsreglerna.

Det muntliga förfarandet ska bestå i uppläsning av referentens rapport, hörande av ombud, rådgivare och advokater samt generaladvokatens förslag till avgörande och i förekommande fall förhör med vittnen och sakkunniga.

Om domstolen anser att ärendet inte omfattar någon ny rättsfråga kan den, efter att ha hört generaladvokaten, besluta att ärendet ska avgöras utan yttrande från generaladvokaten.

Artikel 21

Talan ska väckas vid domstolen genom en skriftlig ansökan som är ställd till justitiesekreteraren. Ansökan ska innehålla uppgifter om sökandens namn och hemvist samt den undertecknandes ställning, motpartens eller motparternas namn, tvisteföremålet, yrkanden samt en kort framställning av grunderna för talan.

Ansökan ska i förekommande fall åtföljas av den rättsakt som begärs ogiltigförklarad eller, i fall enligt artikel 265 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, av skriftligt bevis om dagen för den anmodan som avses i nämnda artiklar. Om ansökan inte åtföljs av dessa handlingar, ska justitiesekreteraren anmoda vederbörande att inom skälig tid inge dem; dock får talan inte avvisas på den grund att dessa handlingar inkommit först efter det att tiden för att väcka talan har gått ut.

Artikel 22

I fall som avses i artikel 18 i Euratomfördraget ska talan väckas vid domstolen genom en ansökan som är ställd till justitiesekreteraren. Ansökan ska innehålla uppgifter om sökandens namn och hemvist samt den undertecknandes ställning, en hänvisning till det beslut som överklagas, motparternas namn, tvisteföremålet, yrkandena och en kort framställning av grunderna för talan.

Ansökan ska åtföljas av en bestyrkt kopia av det beslut av skiljedomskommittén som överklagas.

Om domstolen avvisar talan, blir skiljedomskommitténs beslut slutgiltigt.

Om domstolen upphäver skiljedomskommitténs beslut, får saken i förekommande fall på begäran av någon av parterna tas upp på nytt inför skiljedomskommittén. Denna är bunden av domstolens rättsliga bedömning.

Artikel 23

I fall som avses i artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska beslut av en nationell domstol att uppskjuta handläggningen av ett ärende och hänskjuta det till domstolen anmälas till denna av den nationella domstolen. Om detta beslut ska därefter justitiesekreteraren underrätta parterna, medlemsstaterna och kommissionen, liksom den unionsinstitution, det unionsorgan eller den unionsbyrå* som har antagit den akt vars giltighet eller tolkning är omvistad.

Inom två månader efter underrättelsen har parterna, medlemsstaterna, kommissionen och i förekommande fall den unionsinstitution, det unionsorgan eller den unionsbyrå* som har antagit den akt vars giltighet eller tolkning är omvistad rätt att till domstolen inkomma med inlagor eller skriftliga synpunkter.

I fall som avses i artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska domstolens justitiesekreterare dessutom underrätta de andra stater än medlemsstaterna som är parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, samt Eftas övervakningsmyndighet enligt det avtalet, om den nationella domstolens beslut, och dessa har rätt att inom två månader efter underrättelsen inkomma med inlagor eller skriftliga synpunkter till domstolen, om något av avtalets tillämpningsområden berörs.

När det i ett avtal, som avser ett bestämt område och som har ingåtts av rådet och en eller flera tredje stater, föreskrivs att de senare ska ha rätt att inkomma med inlagor eller skriftliga synpunkter när en domstol i en medlemsstat har hänskjutit en fråga rörande avtalets tillämpningsområde till domstolen för förhandsavgörande, ska även de berörda tredje staterna underrättas om den nationella domstolens beslut som innehåller en sådan fråga, och de ska inom två månader efter underrättelsen ha rätt att till domstolen inkomma med inlagor eller skriftliga synpunkter.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

*Artikel 23a**

I rättegångsreglerna får föreskrivas ett förfarande för skyndsam handläggning och, när det gäller mål om förhandsavgörande som rör området med frihet, säkerhet och rättvisa, ett förfarande för brådskande mål.

För dessa förfaranden får föreskrivas en kortare tidsfrist för inlagor eller skriftliga yttranden än den som föreskrivs i artikel 23 och, med avvikelse från artikel 20 fjärde stycket, att generaladvokaten inte ska lämna något förslag till avgörande.

För det brådskande förfarandet får en begränsning dessutom föreskrivas av antalet parter och övriga intressenter som enligt artikel 23 har rätt att lämna inlagor och skriftliga yttranden, och i ytterst brådskande fall att den skriftliga delen av förfarandet ska utelämnas.

Artikel 24

Domstolen får begära att en part inkommer med alla de dokument och upplysningar som domstolen anser önskvärda. Om parten vägrar ska domstolen ta detta till protokollet.

Domstolen får även begära att medlemsstater och institutioner, organ eller byråer som inte är parter i målet ska lämna alla upplysningar som domstolen anser behövs för handläggningen.

Artikel 25

Domstolen får när som helst efter eget val anförtro sakkunniguppdrag åt enskilda personer, organ, myndigheter, kommittéer eller organisationer.

Artikel 26

Vittnen får höras i enlighet med rättegångsreglerna.

---

* Artikeln införd genom beslut 2008/79/EG, Euratom (EUT L 24, 29.1.2008, s. 42).

Artikel 27

Domstolen ska gentemot tredskande vittnen ha de befogenheter som i allmänhet tillkommer domstolar och får i enlighet med rättegångsreglerna döma till böter.

Artikel 28

Vittnen och sakkunniga får höras under ed enligt det formulär som fastställts i rättegångsreglerna eller på det sätt som lagstiftningen i vittnets eller den sakkunniges hemland föreskriver.

Artikel 29

Domstolen får förordna att ett vittne eller en sakkunnig ska höras av den behöriga rättsliga myndigheten på hans bostadsort.

Detta förordnande ska tillställas den behöriga rättsliga myndigheten för åtgärd i enlighet med föreskrifter som fastställts i rättegångsreglerna. De handlingar som utfärdats med anledning av begäran om förhör ska överlämnas till domstolen enligt samma regler.

Domstolen ska stå för kostnaderna med förbehåll för att de i förekommande fall påläggs parterna.

Artikel 30

En medlemsstat ska behandla mened eller ovarsam utsaga som ett vittne eller en sakkunnig gjort sig skyldig till, som om motsvarande brott begåtts inför nationell domstol i tvistemål. På anmodan av domstolen ska den berörda medlemsstaten väcka åtal mot gärningsmannen vid behörig nationell domstol.

Artikel 31

Domstolens förhandlingar ska vara offentliga om inte domstolen, när synnerliga skäl föreligger, på eget initiativ eller på begäran av parterna, bestämmer något annat.

Artikel 32

Domstolen får under förhandlingarna höra sakkunniga och vittnen samt parterna själva. De sistnämnda får dock föra sin talan muntligt endast genom ombud.

Artikel 33

Protokoll ska föras vid varje förhandling och undertecknas av ordföranden och justitiesekreteraren.

Artikel 34

Turordningslista för förhandlingarna ska fastställas av ordföranden.

Artikel 35

Domstolens överläggningar ska vara och förbli hemliga.

Artikel 36

Domar ska ange skälen för domsluten. De ska uppta namnen på de domare som deltog i överläggningarna.

Artikel 37

Domar ska undertecknas av ordföranden och justitiesekreteraren. De ska avkunnas vid offentligt sammanträde.

Artikel 38

Domstolen ska besluta i fråga om rättegångskostnader.

Artikel 39

Genom ett förenklat förfarande, som vid behov får avvika från enskilda föreskrifter i denna stadga och som ska fastställas i rättegångsreglerna, får domstolens ordförande besluta i fråga om framställning om uppskov enligt artikel 278 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 157 i Euratomfördraget, om tillämpning av interimistiska åtgärder enligt artikel 279 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller om uppskov med verkställighet enligt artikel 299 fjärde stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller artikel 164 tredje stycket i Euratomfördraget.

Vid förhinder för ordföranden ska denne ersättas av en annan domare i enlighet med rättegångsreglerna.

Avgöranden av ordföranden eller den domare som ersätter honom ska endast vara interimistiska och på intet sätt föregripa domstolens beslut i huvudsaken.

Artikel 40

Medlemsstaterna och unionens institutioner får intervensera i tvister inför domstolen.

Samma rätt ska gälla för unionens organ och byråer och varje annan person om de kan motivera att de har ett intresse av utgången av den tvist som underställts domstolen. Fysiska eller juridiska personer får inte intervensera i ärenden mellan medlemsstater, mellan unionens institutioner eller mellan medlemsstater och unionens institutioner.

Utan att det påverkar tillämpningen av andra stycket får de andra stater än medlemsstaterna som är parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt Eftas övervakningsmyndighet enligt det avtalet intervensera i tvister inför domstolen om något av avtalets tillämpningsområden berörs.

Genom yrkanden i interventionsansökan får endast en av parternas yrkanden biträdas.

Artikel 41

Om en rätteligen instämnd part inte inkommer med skriftligt svaromål, ska tredsdom meddelas mot honom. Talan mot domen får föras inom en månad efter delgivning. Sådan talan ska inte medföra uppskov med verkställigheten av tredsdomen om inte domstolen beslutar något annat.

Artikel 42

Medlemsstaterna, unionens institutioner, organ eller byråer och varje annan fysisk eller juridisk person får i de fall och på de villkor som ska anges i rättegångsreglerna i egenskap av tredje man föra talan mot en dom som meddelats utan att de blivit hörda, om domen berör deras rätt.

Artikel 43

I händelse av tveksamhet rörande innebörden och räckvidden av en dom, ska det ankomma på domstolen att klargöra dess rätta innebörd på begäran av en part eller en av unionens institutioner som har ett berättigat intresse därav.

Artikel 44

Framställning hos domstolen om ändring av en dom får endast grundas på upptäckten av en omständighet som kan utöva ett avgörande inflytande på ärendets utgång och som när domen meddelades var okänd för domstolen och för den som begär ändring.

Ändringsförfarandet ska inledas med ett beslut av domstolen i vilket uttryckligen konstateras att förekomsten av den nya omständigheten är av sådan art att det finns anledning till ändring och att framställningen av denna anledning kan tas upp till prövning.

Framställning om ändring får inte göras senare än tio år från den dag domen gavs.

Artikel 45

Tidsfrister med hänsyn till avstånd ska fastställas i rättegångsreglerna.

Försutten tid ska inte medföra rättsförlust, om vederbörande styrker förekomsten av oförutsebara omständigheter eller force majeure.

Artikel 46

Talan mot unionen om ansvar i utomobligatoriska rättsförhållanden ska preskriberas fem år efter den händelse som föranleder ansvarstalan. Preskription ska avbrytas genom att talan väcks vid domstolen eller genom att den skadelidande dessförinnan gör framställning hos en av unionens behöriga institutioner. I sistnämnda fall ska talan väckas inom den frist av två månader som anges i artikel 263 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt; bestämmelserna i artikel 265 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska tillämpas i förekommande fall.

Denna artikel ska även tillämpas på talan mot Europeiska centralbanken om ansvar i utomobligatoriska rättsförhållanden.

AVDELNING IV

TRIBUNALEN

Artikel 47

Artiklarna 9 första stycket, 14, 15, 17 första, andra, fjärde och femte styckena och 18 ska tillämpas på tribunalen och dess ledamöter.

Artikel 3 fjärde stycket och artiklarna 10, 11 och 14 ska också tillämpas på tribunalens justitiesekreterare.

Artikel 48

Tribunalen ska ha tjugosju domare.

Artikel 49

Tribunalens ledamöter kan kallas att tjänstgöra som generaladvokat.

För att biträda tribunalen då denna fullgör sin uppgift ska generaladvokaten fullständigt opartiskt och oavhängigt vid offentliga domstolssessioner lägga fram motiverade yttranden i vissa ärenden som handläggs vid tribunalen.

Kriterierna för att välja ut sådana ärenden liksom förfarandet vid tillsättning av generaladvokater ska fastställas i tribunalens rättegångsregler.

En ledamot av tribunalen som kallats att tjänstgöra som generaladvokat i ett ärende får inte delta i ärendets avgörande.

Artikel 50

Tribunalen ska sammanträda i avdelningar med tre eller fem domare. Domarna ska bland sig välja avdelningarnas ordförande. Ordförandena på avdelningar med fem domare ska väljas för en tid av tre år. De kan återväljas en gång.

Avdelningarnas sammansättning och tilldelningen av ärenden ska bestämmas i rättegångsreglerna. I vissa fall, som bestäms i rättegångsreglerna, kan tribunalen sammanträda i plenum eller med en domare.

I rättegångsreglerna får också föreskrivas att tribunalen ska sammanträda i stor avdelning i de fall och på de villkor som den själv ska fastställa.

Artikel 51

Med avvikelse från regeln i artikel 256.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska domstolen ha exklusiv behörighet i talan enligt artiklarna 263 och 265 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt vilken väcks av en medlemsstat

- a) mot en rättsakt antagen av Europaparlamentet eller rådet eller av dessa två institutioner gemensamt eller mot dessa institutioners underlåtenhet att vidta åtgärder, med undantag av
- beslut som rådet har fattat med stöd av artikel 108.2 tredje stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
  - rättsakter som rådet har antagit enligt en rådsförordning som rör handelspolitiska skyddsåtgärder i den mening som avses i artikel 207 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
  - rättsakter antagna av rådet genom vilka detta utövar genomförandebefogenheter i enlighet med artikel 291.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- b) mot en rättsakt antagen av kommissionen eller mot dess underlåtenhet att fatta beslut enligt artikel 331.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Talan enligt samma artiklar ska också omfattas av domstolens exklusiva behörighet, om talan väcks av en unionsinstitution mot en rättsakt antagen av Europaparlamentet, av rådet, av dessa två institutioner gemensamt eller av kommissionen eller mot dessa institutioners underlåtenhet att vidta åtgärder samt av en unionsinstitution mot en rättsakt antagen av Europeiska centralbanken eller mot dess underlåtenhet att vidta åtgärder.

Artikel 52

Domstolens ordförande och tribunalens ordförande ska gemensamt bestämma under vilka villkor tjänstemän och andra anställda vid domstolen ska tjänstgöra vid tribunalen så att den kan fungera. Vissa tjänstemän och andra anställda ska ansvara inför tribunalens justitiesekreterare under överinseende av tribunalens ordförande.

Artikel 53

Avdelning III ska tillämpas på förfarandet vid tribunalen.

Vid behov ska förfarandet vid tribunalen preciseras och kompletteras genom tribunalens rättegångsregler. Rättegångsreglerna får avvika från artikel 40 fjärde stycket och artikel 41 för att ta hänsyn till de särskilda förhållandena i de tvister som rör immateriella rättigheter.

Utan hinder av artikel 20 fjärde stycket får generaladvokaten framlägga sina motiverade yttranden skriftligen.

Artikel 54

Om en ansökan eller någon annan rättegångsinlaga som är ställd till tribunalen av misstag ges in till domstolens justitiesekreterare ska denne omedelbart skicka handlingen till tribunalens justitiesekreterare; likaså ska tribunalens justitiesekreterare, om en ansökan eller någon annan rättegångsinlaga som är ställd till domstolen av misstag ges in till honom, omedelbart skicka den till domstolens justitiesekreterare.

Om tribunalen finner att den inte har behörighet att pröva och avgöra ett ärende som omfattas av domstolens behörighet ska den hänskjuta ärendet till domstolen; likaså ska domstolen, om den finner att ett ärende omfattas av tribunalens behörighet, hänskjuta ärendet till tribunalen. Denna kan inte därefter förklara sig obehörig.

Om domstolen och tribunalen behandlar ärenden som avser samma sak eller samma tolkningsfrågor eller angår giltigheten av samma rättsakt, kan tribunalen efter att ha hört parterna skjuta upp handläggningen fram till dess att domstolen har dömt i ärendet, eller, om det gäller talan som väcks i enlighet med artikel 263 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, förklara sig obehörig så att domstolen får avgöra sådan talan. Under samma omständigheter kan domstolen också besluta att skjuta upp sin handläggning; i så fall ska handläggningen vid tribunalen fortsätta.

Om en medlemsstat och en unionsinstitution bestrider samma rättsakt, ska tribunalen förklara sig obehörig så att domstolen får avgöra sådan talan.

Artikel 55

Justitiesekreteraren ska meddela alla parter, samt alla medlemsstater och unionens institutioner, även om dessa inte intervenerat i tvisten inför tribunalen, om tribunalens slutliga avgöranden liksom om avgöranden som endast delvis avgör frågan om saken eller som avgör en rättegångsfråga om bristande behörighet eller något annat processhinder.

Artikel 56

Tribunalens slutliga avgöranden samt avgöranden av den rätten som endast delvis avgör sakfrågan eller som avgör en rättegångsfråga om bristande behörighet eller något annat processhinder får överklagas till domstolen inom två månader efter delgivningen av det avgörande som överklagas.

Varje part som helt eller delvis inte har vunnit bifall till sin talan har rätt att överklaga. Andra intervenienter än medlemsstaterna och unionens institutioner får emellertid endast överklaga om tribunalens beslut påverkar dem direkt.

Med undantag av ärenden som rör tvister mellan unionen och dess anställda får även medlemsstater och unionsinstitutioner som inte intervenerat i tvisten inför tribunalen överklaga. Dessa medlemsstater och unionsinstitutioner ska i sådana fall ha samma ställning som de medlemsstater och unionsinstitutioner som intervenerat i första instans.

Artikel 57

En person som av tribunalen fått avslag på sin interventionsansökan kan överklaga till domstolen inom två veckor efter delgivning av avslagsbeslutet.

Beslut av tribunalen enligt artikel 278 eller 279 eller artikel 299 fjärde stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller enligt artikel 157 eller artikel 164 tredje stycket i Euratomfördraget får överklagas till domstolen av parterna i ärendet inom två månader efter delgivning av beslutet.

Ett överklagande enligt första och andra styckena ska prövas och avgöras enligt förfarandet i artikel 39.

Artikel 58

Ett överklagande till domstolen ska vara begränsat till rättsfrågor. Det kan endast grundas på bristande behörighet hos tribunalen, på rättegångsfel som kränker den överklagandes intressen eller på att tribunalen har åsidosatt unionsrätten.

Ett överklagande får inte avse endast rättegångskostnadernas storlek och fördelning.

Artikel 59

Vid överklagande av ett beslut av tribunalen ska förfarandet vid domstolen bestå av en skriftlig och en muntlig del. I enlighet med villkoren i rättegångsreglerna kan domstolen efter att ha hört generaladvokaten och parterna avgöra ärendet utan muntligt förfarande.

Artikel 60

Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 278 och 279 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller artikel 157 i Euratomfördraget ska ett överklagande inte hindra verkställighet.

Med avvikelse från artikel 280 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska ett avgörande av tribunalen varigenom ett allmängiltigt beslut förklaras ogiltigt gälla först efter utgången av den tid som anges i artikel 56 första stycket i denna stadga eller, om ett överklagande har skett inom den tiden, efter det att överklagandet har avslagits. En part kan dock enligt artiklarna 278 och 279 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller artikel 157 i Euratomfördraget föra talan vid domstolen med yrkande om uppskov med verkställigheten av det beslut som har förklarats ogiltigt eller med yrkande om någon annan interimistisk åtgärd.

Artikel 61

Om överklagandet är välgrundat ska domstolen upphäva tribunalens avgörande. Domstolen kan själv slutligt avgöra ärendet, om detta är färdigt för avgörande, eller återförvisa ärendet till tribunalen för avgörande.

Om ett ärende återförvisas till tribunalen är denna bunden av domstolens beslut i rättsfrågor.

Om en medlemsstat eller en av unionens institutioner som inte intervenerat i tvisten inför tribunalen har överklagat och överklagandet är välgrundat kan domstolen, om den anser det nödvändigt, ange vilka verkningar av tribunalens upphävda avgörande som ska betraktas som bestående för parterna i ärendet.

Artikel 62

I fall som avses i artikel 256.2 och 256.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt kan förste generaladvokaten föreslå att domstolen omprövar tribunalens avgörande om han anser att det föreligger en allvarlig risk för att enhetligheten eller konsekvensen i unionsrätten undergrävs.

Förslaget ska läggas fram inom en månad efter det att tribunalen har meddelat sitt avgörande. Domstolen ska inom en månad efter det att förslaget har lagts fram av förste generaladvokaten besluta om avgörandet ska omprövas eller inte.

Artikel 62a

Domstolen ska pröva de frågor som omprövningen avser enligt ett brådskande förfarande på grundval av de handlingar som överlämnats av tribunalen.

Parter och övriga som avses i artikel 23 i denna stadga samt, i de fall som avses i artikel 256.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, parterna i målet vid tribunalen har rätt att inom en för detta ändamål fastställd frist inge inlagor eller skriftliga yttranden till domstolen rörande de frågor som omprövningen avser.

Domstolen kan besluta att inleda det muntliga förfarandet innan den prövar målet.

Artikel 62b

I de fall som avses i artikel 256.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 278 och 279 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ett förslag om omprövning och ett beslut att inleda omprövningsförfarandet inte hindra verkställighet. Om domstolen finner att tribunalens avgörande innebär att enhetligheten eller konsekvensen i unionsrätten undergrävs, ska den återförvisa målet till tribunalen, som är bunden av de bedömningar avseende rättsfrågor som domstolen har gjort. Domstolen får ange de verkningar av tribunalens avgörande som ska anses ha vunnit rättskraft i förhållande till parterna i målet. Om utgången i målet, mot bakgrund av resultatet av omprövningen, framgår av de faktiska omständigheter som tribunalens avgörande grundar sig på, ska domstolen emellertid avgöra målet slutligt.

I de fall som avses i artikel 256.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska, i avsaknad av ett förslag om omprövning eller ett beslut om inledande av omprövningsförfarande, tribunalens svar på de frågor som den förelagts få verkan vid utgången av de tidsfrister som föreskrivs i artikel 62 andra stycket. Om ett omprövningsförfarande inleds, ska det svar eller de svar som omprövningsförfarandet avser få verkan vid slutet av förfarandet, såvida inte domstolen beslutar annat. Om domstolen finner att tribunalens avgörande innebär att enhetligheten eller konsekvensen i unionsrätten undergrävs, ska domstolens svar på de frågor som omprövningen avser ersätta tribunalens svar.

AVDELNING IVa

SPECIALDOMSTOLAR

Artikel 62c

Bestämmelserna om behörighet, sammansättning, organisation och förfarande för de specialdomstolar som upprättas med stöd av artikel 257 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt återfinns i bilaga till denna stadga.

AVDELNING V
SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 63

Domstolens och tribunalens rättegångsregler ska innehålla alla bestämmelser som är nödvändiga för att tillämpa och vid behov komplettera denna stadga.

Artikel 64

Reglerna om språkanvändningen vid Europeiska unionens domstol ska fastställas i en förordning som antas av rådet med enhällighet. Denna förordning ska antas, antingen på begäran av domstolen och efter det att kommissionen och Europaparlamentet har hörts eller på förslag av kommissionen och efter det att domstolen och Europaparlamentet har hörts.

Till dess att dessa regler har antagits ska bestämmelserna om språkanvändning i domstolens rättegångsregler och tribunalens rättegångsregler fortsätta att gälla. Med avvikelse från artiklarna 253 och 254 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt krävs rådets enhälliga godkännande för att dessa bestämmelser ska kunna ändras eller upphävas.

EUROPEISKA UNIONENS PERSONALDOMSTOL

Artikel 1

Europeiska unionens personaldomstol, nedan kallad ”personaldomstolen”, ska i första instans utöva den behörighet att avgöra tvister mellan unionen och dess anställda, inbegripet tvister mellan organ eller byråer och deras personal, som tilldelats Europeiska unionens domstol genom artikel 270 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 2

Personaldomstolen ska bestå av sju domare. Om domstolen så begär får rådet med kvalificerad majoritet utöka antalet domare.

Domarna ska utnämnas av rådet för en tid av sex år. Avgående domare kan utnämnas på nytt.

Varje ledig befattning ska tillsättas genom att en ny domare utnämns för en tid av sex år.

Artikel 3

1. I enlighet med artikel 257 fjärde stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska domarna utnämnas av rådet efter samråd med den kommitté som avses i denna artikel. Vid utnämningen ska rådet se till att personaldomstolens sammansättning är välavvägd, med rekrytering bland medlemsstaternas medborgare över största möjliga geografiska område vad gäller företrädda nationella rättsordningar.

2. Alla som är medborgare i unionen och uppfyller villkoren enligt artikel 257 fjärde stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt får inge ansökan. Rådet ska på rekommendation av domstolen fastställa villkoren och formerna för ingivande och handläggning av ansökningar.
3. Det ska inrättas en kommitté bestående av sju personer utsedda bland före detta ledamöter av domstolen och tribunalen och jurister med allmänt erkända kvalifikationer. Rådet ska utse kommitténs ledamöter och fastställa reglerna för dess arbetssätt genom beslut på förslag av domstolens ordförande.
4. Kommittén ska avge yttrande om kandidaternas lämplighet att utöva ämbetet som domare vid personaldomstolen. Kommittén ska till sitt yttrande föga en förteckning över kandidater som har den lämpligaste erfarenheten på hög nivå. En sådan förteckning ska innehålla minst dubbelt så många kandidater som det antal domare som rådet ska utnämna.

Artikel 4

1. Domarna ska bland sig välja personaldomstolens ordförande för en tid av tre år. Ordföranden kan återväljas.
2. Personaldomstolen ska sammanträda i avdelningar med tre domare. I vissa fall, som bestäms i rättegångsreglerna, kan domstolen avgöra tvister i plenum, i en avdelning med fem domare eller med en enda domare.
3. Personaldomstolens ordförande ska vara ordförande i plenum och för avdelningen med fem domare. Ordförandena för avdelningarna med tre domare ska utses i enlighet med punkt 1. Om Europeiska unionens personaldomstols ordförande tjänstgör på en avdelning med tre domare ska han inneha ordförandeskapet på denna avdelning.
4. Behörigheten och beslutförheten i plenum samt avdelningarnas sammansättning och tilldelningen av ärenden ska bestämmas i rättegångsreglerna.

Artikel 5

Artiklarna 2–6, 14, 15, artikel 17 första, andra och femte styckena samt artikel 18 i stadgan för Europeiska unionens domstol ska tillämpas på personaldomstolen och dess ledamöter.

Den ed som avses i artikel 2 i stadgan ska avläggas inför domstolen, som också ska fatta de beslut som avses i artiklarna 3, 4 och 6 efter att ha hört personaldomstolen.

Artikel 6

1. Personaldomstolen ska stödja sig på domstolens och tribunalens administrativa enheter. Domstolens ordförande eller, i förekommande fall, tribunalens ordförande ska gemensamt med personaldomstolens ordförande bestämma under vilka villkor tjänstemän och andra anställda vid domstolen eller tribunalen ska tjänstgöra vid personaldomstolen så att den kan fungera. Vissa tjänstemän och andra anställda vid domstolen ska ansvara inför personaldomstolens justitiesekreterare under dess ordförandes överinseende.

2. Personaldomstolen ska utse sin justitiesekreterare och fastställa instruktioner för denne. Artikel 3 fjärde stycket och artiklarna 10, 11 och 14 i stadgan för Europeiska unionens domstol ska också tillämpas på personaldomstolens justitiesekreterare.

Artikel 7

1. Avdelning III i stadgan för Europeiska unionens domstol ska med undantag för artiklarna 22 och 23 tillämpas på förfarandet vid personaldomstolen. Vid behov ska förfarandet preciseras och kompletteras genom personaldomstolens rättegångsregler.

2. De regler i fråga om språkanvändning som gäller för tribunalen ska även gälla för personaldomstolen.

3. Den skriftliga delen av förfarandet ska omfatta ingivande av ansökan och svaromål, om inte personaldomstolen beslutar att en andra skriftväxling är nödvändig. När en andra skriftväxling har ägt rum kan personaldomstolen med parternas godkännande besluta att avgöra ärendet utan muntligt förfarande.
4. Personaldomstolen får i varje skede av förfarandet, även omedelbart efter ingivandet av ansökan, undersöka möjligheterna till förlikning och sträva efter att underlätta förlikning.
5. Personaldomstolen ska besluta i fråga om rättegångskostnader. Om inte annat föreskrivs i rättegångsreglerna, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.

Artikel 8

1. Om en ansökan eller någon annan rättegångsinlaga som är ställd till personaldomstolen av misstag ges in till domstolens eller tribunalens justitiesekreterare ska denne omedelbart skicka handlingen till personaldomstolens justitiesekreterare. Likaså ska personaldomstolens justitiesekreterare, om en ansökan eller någon annan rättegångsinlaga som är ställd till domstolen eller tribunalen av misstag ges in till honom, omedelbart skicka den till domstolens eller tribunalens justitiesekreterare.
2. Om personaldomstolen finner att den inte har behörighet att pröva och avgöra ett ärende som omfattas av domstolens eller tribunalens behörighet ska den hänskjuta ärendet till domstolen eller tribunalen. Likaså ska domstolen eller tribunalen, om den finner att ett ärende omfattas av personaldomstolens behörighet, hänskjuta ärendet till personaldomstolen; denna kan inte därefter förklara sig obehörig.
3. Om personaldomstolen och tribunalen behandlar ärenden som avser samma tolkningsfråga eller angår giltigheten av samma rättsakt kan personaldomstolen efter att ha hört parterna skjuta upp förfarandet till dess att tribunalen har dömt i ärendet.

Om personaldomstolen och tribunalen behandlar ärenden som avser samma sakfråga ska personaldomstolen förklara sig obehörig för att tribunalen ska kunna döma i ärendet.

Artikel 9

Personaldomstolens slutliga avgöranden samt avgöranden av den domstolen som endast delvis avgör sakfrågan eller som avgör en rättegångsfråga om bristande behörighet eller något annat processhinder får överklagas till tribunalen inom två månader efter delgivningen av det avgörande som överklagas.

Varje part vars talan helt eller delvis har lämnats utan bifall har rätt att överklaga. Andra intervenienter än medlemsstaterna och unionens institutioner får emellertid endast överklaga om personaldomstolens beslut påverkar dem direkt.

Artikel 10

1. En person som av personaldomstolen fått avslag på sin interventionsansökan kan överklaga till tribunalen inom två veckor efter delgivning av avslagsbeslutet.

2. Beslut av personaldomstolen enligt artiklarna 278, 279 eller artikel 299 fjärde stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller enligt artikel 157 eller artikel 164 tredje stycket i Euratomfördraget får överklagas till tribunalen av parterna i ärendet inom två månader efter delgivning av beslutet.

3. Ett överklagande enligt punkterna 1 och 2 kan prövas och avgöras av tribunalens ordförande genom ett förenklat förfarande, som vid behov får avvika från enskilda föreskrifter i denna bilaga och som kommer att fastställas i tribunalens rättegångsregler.

Artikel 11

1. Ett överklagande till tribunalen ska vara begränsat till rättsfrågor. Det kan endast grundas på bristande behörighet hos personaldomstolen, på rättegångsfel vid denna domstol som kränker den berörda partens intressen eller på att personaldomstolen har åsidosatt unionsrätten.

2. Ett överklagande får inte avse endast rättegångskostnadernas storlek och fördelning.

Artikel 12

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 278 och 279 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller artikel 157 i Euratomfördraget ska ett överklagande till tribunalen inte hindra verkställighet.
2. Vid överklagande av ett beslut av personaldomstolen ska förfarandet vid tribunalen bestå av en skriftlig och en muntlig del. I enlighet med villkoren i dess rättegångsregler kan tribunalen efter att ha hört parterna avgöra ärendet utan muntligt förfarande.

Artikel 13

1. Om överklagandet är välgrundat ska tribunalen upphäva personaldomstolens avgörande och själv avgöra ärendet. Tribunalen ska återförvisa ärendet till personaldomstolen för avgörande om ärendet inte är färdigt för avgörande.
2. Om ett ärende återförvisas till personaldomstolen är denna bunden av tribunalens beslut i rättsfrågor.

PROTOKOLL (nr 4)

**OM STADGAN FÖR EUROPEISKA CENTRALBANKSSYSTEMET
OCH EUROPEISKA CENTRALBANKEN**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR fastställa den stadga för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken som avses i artikel 129.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

KAPITEL I

EUROPEISKA CENTRALBANKSSYSTEMET

Artikel 1

Europeiska centralbankssystemet

I enlighet med artikel 282.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska Europeiska centralbanken (ECB) och de nationella centralbankerna utgöra Europeiska centralbankssystemet (ECBS). ECB och de nationella centralbankerna i de medlemsstater som har euron som valuta ska utgöra Eurosystemet.

ECBS och ECB ska fullgöra sina uppgifter och utöva sin verksamhet i enlighet med bestämmelserna i fördragen och denna stadga.

KAPITEL II

MÅL OCH UPPGIFTER FÖR ECBS

Artikel 2

Mål

Enligt artiklarna 127.1 och 282.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska huvudmålet för ECBS vara att upprätthålla prisstabilitet. Utan att åsidosätta detta mål ska ECBS stödja den allmänna ekonomiska politiken inom unionen i syfte att bidra till att förverkliga unionens mål enligt artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen. ECBS ska handla i överensstämmelse med principen om en öppen marknadsekonomi med fri konkurrens som främjar en effektiv resursfördelning, och iaktta de principer som anges i artikel 119 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 3

Uppgifter

3.1 Enligt artikel 127.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska de grundläggande uppgifterna för ECBS vara att

- utforma och genomföra unionens monetära politik,
- genomföra valutatransaktioner enligt bestämmelserna i artikel 219 i nämnda fördrag,
- inneha och förvalta medlemsstaternas officiella valutareserver,
- främja väl fungerande betalningssystem.

3.2 Enligt artikel 127.3 i nämnda fördrag ska artikel 3.1 tredje strecksatsen inte beröra medlemsstaternas regeringars innehav och förvaltning av rörelsemedel i utländsk valuta.

3.3 Enligt artikel 127.5 i nämnda fördrag ska ECBS medverka till att de behöriga myndigheterna smidigt kan genomföra sin politik när det gäller tillsyn över kreditinstitut och det finansiella systemets stabilitet.

Artikel 4 Rådgivande funktioner

Enligt artikel 127.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

- a) ska ECB höras
  - om varje förslag till unionsrättsakt inom ECB:s behörighetsområde,
  - av nationella myndigheter om varje förslag till rättsregler inom ECB:s behörighetsområde, dock inom de ramar och på de villkor som fastställs av rådet enligt förfarandet i artikel 41;
- b) får ECB i frågor inom sitt behörighetsområde avge yttranden till institutioner, organ eller byråer inom unionen eller till nationella myndigheter.

Artikel 5 Insamling av statistiska uppgifter

5.1 För att utföra ECBS uppgifter ska ECB med de nationella centralbankernas stöd samla in de statistiska uppgifter som behövs, antingen från de behöriga nationella myndigheterna eller direkt från de ekonomiska aktörerna. För detta ändamål ska ECB samarbeta med unionens* institutioner, organ eller byråer, med behöriga myndigheter i medlemsstaterna eller i tredje land samt med internationella organisationer.

5.2 De nationella centralbankerna ska så långt som möjligt utföra de uppgifter som anges i artikel 5.1.

5.3 ECB ska vid behov bidra till harmoniseringen av de regler och den praxis som gäller för insamling, sammanställning och distribution av statistik inom dess behörighetsområde.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

5.4 Rådet ska enligt förfarandet i artikel 41 fastställa kretsen av uppgiftsskyldiga fysiska och juridiska personer, sekretessföreskrifter samt lämpliga bestämmelser om genomförande och påföljder.

Artikel 6
Internationellt samarbete

6.1 I fråga om sådant internationellt samarbete som angår de uppgifter som har anförtrotts ECBS, ska ECB bestämma hur ECBS ska företrädas.

6.2 ECB och, med dess godkännande, de nationella centralbankerna får delta i internationella monetära institutioner.

6.3 Artiklarna 6.1 och 6.2 ska inte påverka tillämpningen av artikel 138 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

KAPITEL III
ECBS ORGANISATION

Artikel 7
Oavhängighet

Enligt artikel 130 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska varken ECB eller någon nationell centralbank eller någon medlem av deras beslutande organ, då de utövar de befogenheter och fullgör de uppgifter och skyldigheter som har tilldelats dem genom fördragen^{*} och denna stadga, begära eller ta emot instruktioner från unionens^{*} institutioner, organ eller byråer, från medlemsstaternas regeringar eller från något annat organ. Unionens institutioner, organ eller byråer och medlemsstaternas regeringar förbinder sig att respektera denna princip och att inte söka påverka medlemmarna av ECB:s eller de nationella centralbankernas beslutande organ när dessa fullgör sina uppgifter.

---

^{*} Föremål för pågående rättelseförfarande.

Artikel 8
Allmän princip

ECBS ska ledas av ECB:s beslutande organ.

Artikel 9
Europeiska centralbanken

9.1 ECB, som enligt artikel 282.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska vara en juridisk person, ska i varje medlemsstat ha den mest vittgående rättskapacitet som tillerkänns juridiska personer enligt den nationella lagstiftningen; ECB ska särskilt kunna förvärva och avyttra fast och lös egendom samt föra talan inför domstolar och andra myndigheter.

9.2 ECB ska säkerställa att de uppgifter som har tilldelats ECBS enligt artikel 127.2, 127.3 och 127.5 i nämnda fördrag utförs antingen inom ramen för ECB:s egen verksamhet enligt denna stadga eller genom de nationella centralbankerna enligt artiklarna 12.1 och 14.

9.3 Enligt artikel 129.3 i nämnda fördrag ska ECB:s beslutande organ vara ECB-rådet och direktionen.

Artikel 10
ECB-rådet

10.1 Enligt artikel 283.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska ECB-rådet bestå av ECB:s direktionsledamöter samt cheferna för de nationella centralbankerna i * de medlemsstater som har euron som valuta.

10.2 Varje medlem av ECB-rådet ska ha en röst. Från och med den dag då antalet medlemmar i ECB-rådet överstiger 21, ska varje direktionsledamot ha en röst och antalet centralbankschefer med rösträtt uppgå till 15. Dessa senare rösträtter ska tilldelas och alternera enligt följande:

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

- Från och med den dag då antalet centralbankschefer överstiger 15 och fram till den dag då antalet uppgår till 22 ska centralbankscheferna delas in i två grupper baserat på centralbanksmedlemsstatens andel i den sammanlagda bruttonationalprodukten till marknadspris i de medlemsstater som har euron som valuta och i den totala aggregerade balansräkningen för de monetära finansinstituten i medlemsstater som har antagit euron. Andelen i den sammanlagda bruttonationalprodukten till marknadspris och i den totala aggregerade balansräkningen ska tilldelas en vikt av 5/6 respektive 1/6. Den första gruppen ska bestå av fem centralbankschefer och den andra gruppen av de återstående centralbankscheferna. Rösträttsfrekvensen för centralbankscheferna i den första gruppen ska inte vara lägre än rösträttsfrekvensen för dem i den andra gruppen. Med förbehåll för vad som sägs i föregående mening ska den första gruppen tilldelas fyra rösträtter och den andra gruppen elva rösträtter.
- Från och med den dag då antalet centralbankschefer uppgår till 22 ska centralbankscheferna delas in i tre grupper enligt en rangordning utifrån kriterierna ovan. Den första gruppen ska bestå av fem centralbankschefer och tilldelas fyra rösträtter. Den andra gruppen ska bestå av hälften av det totala antalet centralbankschefer, rundat till närmaste högre heltal, och tilldelas åtta rösträtter. Den tredje gruppen ska bestå av de återstående centralbankscheferna och tilldelas tre rösträtter.
- Inom varje grupp ska centralbankscheferna ha rösträtt för lika långa tidsperioder.
- För beräkningen av andelarna i den sammanlagda bruttonationalprodukten till marknadspris ska artikel 29.2 i stadgan tillämpas. Den totala aggregerade balansräkningen för de monetära finansinstituten ska beräknas i enlighet med det statistiska regelverk som gäller inom unionen vid tidpunkten för beräkningen.
- Så snart den sammanlagda bruttonationalprodukten till marknadspris ändras i enlighet med artikel 29.3, eller närhelst antalet nationella centralbankschefer ökar, ska storleken och sammansättningen på grupperna justeras i enlighet med ovan angivna principer.
- ECB-rådet ska genom beslut med två tredjedelars majoritet av samtliga röstberättigade och icke röstberättigade medlemmar vidta nödvändiga åtgärder för att genomföra ovan angivna principer och kan besluta att senarelägga införandet av rotationssystemet till dess antalet centralbankschefer överstiger 18.

Personlig närvaro krävs för att rösträtt ska kunna utövas. Med avvikelse från denna regel kan det i den arbetsordning som avses i artikel 12.3 fastställas att medlemmar av ECB-rådet får rösta vid telefonkonferenser. I arbetsordningen ska också föreskrivas att en medlem av ECB-rådet som är förhindrad att delta i ECB-rådets möten under en längre period får utse en ersättare som medlem av ECB-rådet.

Bestämmelserna ovan påverkar inte den rösträtt som samtliga medlemmar av ECB-rådet, både röstberättigade och icke röstberättigade medlemmar, har enligt artiklarna 10.3, 40.2 och 40.3.

Om inte annat sägs i denna stadga ska ECB-rådet besluta med enkel majoritet av de röstberättigade medlemmarna. Vid lika röstetal ska ordföranden ha utslagsröst.

ECB-rådet är beslutfört om minst två tredjedelar av de röstberättigade medlemmarna är närvarande. Om ECB-rådet inte är beslutfört får ordföranden kalla till ett extra sammanträde, där beslut kan fattas utan hänsyn till närvaroregeln.

10.3 Vid beslut som fattas enligt artiklarna 28–30, 32 och 33 ska rösterna i ECB-rådet vägas enligt de nationella centralbankernas andelar i ECB:s tecknade kapital. Direktionsledamöternas röstvikt ska vara noll. Ett beslut som kräver kvalificerad majoritet ska antas om det stöds av röster som representerar minst två tredjedelar av ECB:s tecknade kapital och minst hälften av andelsägarna. Om en centralbankschef inte kan närvara, får han utse en ersättare för att avge hans vägda röst.

10.4 Sammanträdena ska vara hemliga. ECB-rådet kan besluta om att offentliggöra resultaten av sina överläggningar.

10.5 ECB-rådet ska sammanträda minst tio gånger om året.

Artikel 11 Direktionen

11.1 Enligt artikel 283.2 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska direktionen bestå av ordföranden, vice ordföranden och fyra andra ledamöter.

Ledamöterna ska utföra sina uppgifter på heltid. De får inte utöva någon annan avlönad eller oavlönad yrkesverksamhet, om inte ECB-rådet undantagsvis ger tillstånd till det.

11.2 Enligt artikel 283.2 b i nämnda fördrag ska ordföranden, vice ordföranden och de övriga direktionsledamöterna utses av Europeiska rådet bland personer vars auktoritet och yrkeserfarenhet inom den finansiella sektorn är allmänt erkända; Europeiska rådet ska besluta med kvalificerad majoritet på rekommendation av rådet, som ska ha hört Europaparlamentet och ECB-rådet*.

Deras mandattid är åtta år; mandatet kan inte förnyas.

Endast medborgare i medlemsstaterna får vara direktionsledamöter.

11.3 Anställningsvillkoren för direktionsledamöterna, särskilt deras löner, pensioner och andra sociala trygghetsförmåner, ska bestämmas i avtal med ECB och fastställas av ECB-rådet på förslag av en kommitté som ska bestå av tre medlemmar utsedda av ECB-rådet och tre medlemmar utsedda av rådet. Direktionsledamöterna ska inte ha rösträtt i de frågor som avses i denna punkt.

11.4 Om en direktionsledamot inte längre uppfyller de krav som ställs för att han ska kunna utföra sina uppgifter eller om han gjort sig skyldig till allvarlig försummelse, får domstolen på begäran av ECB-rådet eller direktionen avsätta honom.

11.5 Varje direktionsledamot som är personligen närvarande ska ha rösträtt och för detta ändamål förfoga över en röst. Om inte något annat har bestämts, ska direktionen besluta med enkel majoritet av de avgivna rösterna. Vid lika röstetal ska ordföranden ha utslagsröst. Närmare bestämmelser om omröstningen ska fastställas i den arbetsordning som avses i artikel 12.3.

11.6 Direktionen ska ansvara för ECB:s löpande verksamhet.

11.7 Vid en vakans i direktionen ska en ny ledamot utses enligt artikel 11.2.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Artikel 12

De beslutande organens ansvarsområden

12.1 ECB-rådet ska anta de riktlinjer och fatta de beslut som behövs för att säkerställa att de uppgifter utförs som har anförtrotts ECBS enligt fördragen och denna stadga. ECB-rådet ska utforma unionens monetära politik, efter omständigheterna inklusive beslut om mellanliggande monetära mål, nyckelräntesatser och tillförseln av reserver inom ECBS, samt anta de riktlinjer som behövs för att genomföra besluten.

Direktionen ska genomföra den monetära politiken enligt ECB-rådets riktlinjer och beslut. Därvid ska direktionen ge de nationella centralbankerna de anvisningar som behövs. Dessutom kan vissa befogenheter genom beslut av ECB-rådet delegeras till direktionen.

I den utsträckning som det anses möjligt och ändamålsenligt och utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i denna artikel, ska ECB anlita de nationella centralbankerna för att genomföra transaktioner som ingår i uppgifterna för ECBS.

12.2 Direktionen ska ansvara för förberedelserna av ECB-rådets sammanträden.

12.3 ECB-rådet ska anta en arbetsordning som fastställer den interna organisationen för ECB och dess beslutande organ.

12.4 ECB-rådet ska utöva de rådgivande funktioner som avses i artikel 4.

12.5 ECB-rådet ska fatta de beslut som avses i artikel 6.

Artikel 13

Ordföranden

13.1 Ordföranden eller i hans frånvaro vice ordföranden ska leda sammanträdena i ECB-rådet och direktionen.

13.2 Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 38 ska ordföranden eller den person som han utser företräda ECB utåt.

Artikel 14

De nationella centralbankerna

14.1 Enligt artikel 131 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska varje medlemsstat säkerställa att dess nationella lagstiftning, inbegripet stadgan för dess nationella centralbank, är förenlig med fördragen och denna stadga.

14.2 I stadgarna för de nationella centralbankerna ska särskilt föreskrivas att ämbetstiden för chefen för en nationell centralbank ska vara minst fem år.

En centralbankschef får avsättas endast om han inte längre uppfyller de krav som ställs för att han ska kunna utföra sina uppgifter eller om han gjort sig skyldig till allvarlig försummelse. Ett beslut om avsättning får överklagas vid domstolen av den berörda centralbankschefen eller ECB-rådet på den grunden att fördragen eller någon rättsregel om dess tillämpning har överträtts. En sådan talan ska väckas inom två månader från det att beslutet offentliggjordes eller delgavs den som vill väcka talan eller, i annat fall, från den dag då den senare fick kännedom om beslutet.

14.3 De nationella centralbankerna är en integrerad del av ECBS och ska handla i överensstämmelse med ECB:s riktlinjer och instruktioner. ECB-rådet ska vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att ECB:s riktlinjer och instruktioner följs och ska kräva att all nödvändig information ställs till ECB-rådets förfogande.

14.4 De nationella centralbankerna kan utföra andra uppgifter än de som anges i denna stadga, såvida inte ECB-rådet med en majoritet av två tredjedelar av de avgivna rösterna finner att dessa uppgifter strider mot ECB:s mål och funktioner. Sådana uppgifter ska utföras på de nationella centralbankernas eget ansvar och egen risk och ska inte betraktas som en del av ECBS funktioner.

Artikel 15

Rapporteringskyldighet

15.1 ECB ska minst varje kvartal upprätta och offentliggöra rapporter om ECBS verksamhet.

15.2 En konsoliderad rapport över ECBS finansiella ställning ska offentliggöras varje vecka.

15.3 Enligt artikel 284.3* i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska ECB till Europaparlamentet, rådet och kommissionen samt till Europeiska rådet överlämna en årsrapport om verksamheten inom ECBS och om den monetära politiken under det föregående och det innevarande året.

15.4 De rapporter som avses i denna artikel ska kostnadsfritt ställas till förfogande för intresserade.

Artikel 16 Sedlar

Enligt artikel 128.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska ECB-rådet ha ensamrätt att tillåta utgivning av eurosedlar inom unionen. ECB och de nationella centralbankerna får ge ut sedlar. Endast sedlar som ges ut av ECB och de nationella centralbankerna ska vara lagliga betalningsmedel inom unionen.

ECBS ska såvitt möjligt ta hänsyn till gällande praxis när det gäller utgivning och utformning av sedlar.

KAPITEL IV

ECBS MONETÄRA UPPGIFTER OCH TRANSAKTIONER

Artikel 17 Konton i ECBS och de nationella centralbankerna

För att genomföra sina transaktioner får ECB och de nationella centralbankerna öppna konton för kreditinstitut, offentliga organ och andra marknadsaktörer och som säkerhet ta emot tillgångar, inklusive kontobaserade värdepapper.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Artikel 18
Marknads- och kredittransaktioner

18.1 För att förverkliga målen för ECBS och utföra dess uppgifter får ECB och de nationella centralbankerna

- verka för de finansiella marknaderna genom att köpa och sälja fordringar och lätt omsättningsbara värdepapper med leverans (omgående eller på termin) eller enligt återköpsavtal och genom att ge och ta upp lån i sådan fordringar och värdepapper, såväl i euro som i andra valutor, samt genom transaktioner med ädelmetaller,
- utföra lånetransaktioner med kreditinstitut och andra marknadsaktörer, varvid lån ska lämnas mot tillfredsställande säkerheter.

18.2 ECB ska fastställa allmänna principer för marknads- och kredittransaktioner som utförs av ECB själv eller av de nationella centralbankerna samt för hur de villkor ska tillkännages enligt vilka de är beredda att ingå i sådana transaktioner.

Artikel 19
Minimireserver

19.1 Om inte annat följer av artikel 2 kan ECB, för att uppfylla målen för den monetära politiken, kräva att kreditinstitut som är etablerade i medlemsstaterna ska hålla minimireserver på konton hos ECB och de nationella centralbankerna. ECB-rådet får fastställa regler för att beräkna och fastställa de minimireserver som krävs. Om kraven åsidosätts, ska ECB ha rätt att ta ut straffränta och att förelägga andra sanktioner med jämförlig verkan.

19.2 För tillämpningen av denna artikel ska rådet enligt förfarandet i artikel 41 fastställa basen för minimireserverna och den högsta tillåtna kvoten mellan dessa reserver och basen för dem samt lämpliga sanktioner vid ett åsidosättande.

Artikel 20
Andra instrument för monetär styrning

ECB-rådet får med en majoritet av två tredjedelar av de avgivna rösterna besluta om tillämpning av sådana andra operativa metoder för monetär styrning som ECB-rådet med beaktande av artikel 2 anser ändamålsenliga.

Rådet ska enligt förfarandet i artikel 41 fastställa tillämpningsområdet för sådana metoder, om de innebär förpliktelser för tredje man.

Artikel 21

Transaktioner med offentliga organisationer

21.1 Enligt artikel 123 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är det förbjudet för ECB och de nationella centralbankerna att ge unionens* institutioner, organ eller byråer, centrala, regionala, lokala eller andra myndigheter, andra offentlighetsrättsliga organ eller offentliga företag i medlemsstaterna rätt att övertrassera sina konton eller att ge dem andra former av krediter; detsamma gäller ECB:s och de nationella centralbankernas förvärv av skuldförbindelser direkt från dem.

21.2 ECB och de nationella centralbankerna får fungera som fiskala ombud för de enheter som avses i artikel 21.1.

21.3 Bestämmelserna i denna artikel ska inte gälla offentligt ägda kreditinstitut; dessa ska behandlas av de nationella centralbankerna och ECB på samma sätt som privata kreditinstitut vad gäller tillförseln av centralbanksreserver.

Artikel 22

Clearing- och betalningssystem

ECB och de nationella centralbankerna får ställa anordningar till förfogande och ECB får utfärda förordningar för att säkerställa effektiva och sunda clearing- och betalningssystem inom unionen och i förbindelser med tredje land.

Artikel 23

Externa transaktioner

ECB och de nationella centralbankerna får

- upprätta förbindelser med centralbanker och finansinstitut i andra länder och vid behov med internationella organisationer,

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

- köpa och sälja, för omgående leverans eller på termin, alla slags valutatillgångar och ädelmetaller; begreppet ”valutatillgång” ska omfatta värdepapper och alla andra tillgångar oberoende av form, som är utställda i något lands valuta eller i beräkningsenheter,
- inneha och förvalta de tillgångar som avses i denna artikel,
- utföra alla slags banktransaktioner med tredje land och internationella organisationer, inklusive upplåning och utlåning.

Artikel 24
Andra transaktioner

Utöver de transaktioner som följer av deras uppgifter får ECB och de nationella centralbankerna utföra transaktioner för egna administrativa ändamål eller för sin personal.

KAPITEL V

TILLSYN

Artikel 25
Tillsyn

25.1 ECB kan ge råd till och konsulteras av rådet, kommissionen och medlemsstaternas behöriga myndigheter om räckvidden och genomförandet av sådan unionslagstiftning som avser tillsynen över kreditinstitut och det finansiella systemets stabilitet.

25.2 I enlighet med sådana förordningar som antas av rådet enligt artikel 127.6 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt får ECB utföra särskilda uppgifter i samband med tillsynen över kreditinstitut och andra finansinstitut med undantag av försäkringsföretag.

KAPITEL VI

FINANSIELLA BESTÄMMELSER FÖR ECBS

Artikel 26 Räkenskaper

26.1 ECB:s och de nationella centralbankernas räkenskapsår ska börja den 1 januari och sluta den 31 december.

26.2 ECB:s årsbokslut ska upprättas av direktionen i enlighet med de principer som fastställs av ECB-rådet. Bokslutet ska godkännas av ECB-rådet och därefter offentliggöras.

26.3 För analytiska och operativa ändamål ska direktionen upprätta en konsoliderad balansräkning för ECBS, som ska omfatta sådana tillgångar och skulder hos de nationella centralbankerna som hänför sig till ECBS.

26.4 För tillämpningen av denna artikel ska ECB-rådet fastställa de regler som behövs för att standardisera bokföring och rapportering av de nationella centralbankernas transaktioner.

Artikel 27 Revision

27.1 ECB:s och de nationella centralbankernas räkenskaper ska granskas av oavhängiga externa revisorer som ECB-rådet har rekommenderat och rådet godkänt. Revisorerna ska ha befogenhet att granska alla räkenskapshandlingar och konton hos ECB och de nationella centralbankerna samt att få alla uppgifter om deras transaktioner.

27.2 Artikel 287 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska endast tillämpas vid granskning av effektiviteten i ECB:s förvaltning.

Artikel 28
ECB:s kapital

28.1 ECB:s kapital ska vara 5 miljarder EUR. Kapitalet kan ökas genom beslut av ECB-rådet med kvalificerad majoritet enligt artikel 10.3, inom de gränser och på de villkor som fastställs av rådet enligt förfarandet i artikel 41.

28.2 De nationella centralbankerna ska vara de enda tecknarna och innehavarna av kapital i ECB. Teckningen av kapital ska ske enligt den fördelningsnyckel som fastställs enligt artikel 29.

28.3 ECB-rådet ska med kvalificerad majoritet enligt artikel 10.3 bestämma i vilken omfattning och form som kapitalet ska betalas in.

28.4 Om inte annat följer av artikel 28.5 får centralbankernas andelar i ECB:s tecknade kapital inte överlåtas, pantsättas eller utmätas.

28.5 Om den fördelningsnyckel som avses i artikel 29 ändras, ska de nationella centralbankerna överlåta kapitalandelar till varandra i den omfattning som behövs för att säkerställa att fördelningen av kapitalandelar motsvarar den ändrade nyckeln. ECB-rådet ska fastställa villkoren för sådana överlåtelser.

Artikel 29
Fördelningsnyckel för teckningen av kapital

29.1 Fördelningsnyckeln för teckning av ECB:s kapital, som fastställdes för första gången 1998 när ECBS upprättades, ska bestämmas genom att varje nationell centralbank tilldelas en vikt i denna nyckel som motsvarar summan av

- 50 % av den berörda medlemsstatens andel av unionens befolkning näst sista året före upprättandet av ECBS,
- 50 % av den berörda medlemsstatens andel av unionens bruttonationalprodukt till marknadspris under de senaste fem åren före näst sista året före upprättandet av ECBS.

Procentsatserna ska avrundas nedåt eller uppåt till närmaste multipel av 0,0001 procentenheter.

29.2 Det statistiska underlag som ska användas för tillämpningen av denna artikel ska ställas till förfogande av kommissionen enligt de regler som rådet antar enligt förfarandet i artikel 41.

29.3 De vikter som tilldelas de nationella centralbankerna ska ändras vart femte år efter upprättandet av ECBS; därvid ska bestämmelserna i artikel 29.1 tillämpas. Den ändrade fördelningsnyckeln ska tillämpas från och med den första dagen i det närmast följande året.

29.4 ECB-rådet ska vidta alla övriga åtgärder som behövs för tillämpningen av denna artikel.

Artikel 30

Överföring av reservtillgångar till ECB

30.1 Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 28 ska de nationella centralbankerna upp till ett belopp som motsvarar 50 miljarder EUR förse ECB med reservtillgångar, som dock inte får bestå av medlemsstaternas valutor, euro, IMF-reservpositioner eller SDR. ECB-rådet ska besluta om vilken andel som ska betalas in till ECB i samband med dess upprättande och vilka belopp som ska betalas in vid senare tidpunkter. ECB ska ha obegränsad rätt att inneha och förvalta de reservtillgångar som överförs till ECB och att använda dem för de ändamål som anges i denna stadga.

30.2 Bidraget från varje nationell centralbank ska fastställas i förhållande till bankens andel i ECB:s tecknade kapital.

30.3 ECB ska kreditera varje nationell centralbank med en fordran som motsvarar dess bidrag. ECB-rådet ska fastställa denomineringen och avkastningen för sådana fordringar.

30.4 ECB kan kräva inbetalning av valutareserver enligt artikel 30.2 utöver det i artikel 30.1 fastställa beloppet, inom de gränser och på de villkor som fastställs av rådet enligt förfarandet i artikel 41.

30.5 ECB får inneha och förvalta IMF-reservpositioner och SDR samt bestämma att sådana tillgångar ska läggas samman.

30.6 ECB-rådet ska vidta alla övriga åtgärder som behövs för tillämpningen av denna artikel.

Artikel 31

De nationella centralbankernas innehav av reservtillgångar

31.1 De nationella centralbankerna ska ha rätt att utföra transaktioner för att uppfylla sina förpliktelser mot internationella organisationer i enlighet med artikel 23.

31.2 Alla övriga transaktioner i sådana valutareserver som kvarstår i de nationella centralbankerna efter de överföringar som avses i artikel 30 samt medlemsstaternas transaktioner med rörelsemedel i utländsk valuta ska över en bestämd gräns, som ska fastställas i enlighet med artikel 31.3, godkännas av ECB för att säkerställa överensstämmelse med unionens penning- och valutapolitik.

31.3 ECB-rådet ska utfärda riktlinjer för att underlätta sådana transaktioner.

Artikel 32

Fördelning av de nationella centralbankernas monetära inkomster

32.1 Inkomsterna för de nationella centralbankerna då de fullgör monetära uppgifter för ECBS (härefter kallade "monetära inkomster") ska fördelas vid utgången av varje räkenskapsår i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.

32.2 Summan av de monetära inkomsterna för varje nationell centralbank ska vara lika med centralbankens årliga inkomster av de tillgångar som den innehar som motvärden till sedlar i omlopp och till inlåning från kreditinstitut. Dessa tillgångar ska reserveras av de nationella centralbankerna i enlighet med riktlinjer som ECB-rådet ska fastställa.

32.3 Om ECB-rådet efter införandet av euron finner att det på grund av de nationella centralbankernas balansräkningsstrukturer inte är möjligt att tillämpa artikel 32.2, kan ECB-rådet med kvalificerad majoritet och med avvikelse från artikel 32.2 besluta om att de monetära inkomsterna ska beräknas enligt någon annan metod under en tid av högst 5 år.

32.4 Varje nationell centralbanks monetära inkomster ska minskas med ett belopp som motsvarar centralbankens räntebetalningar till följd av förpliktelser på grund av inlåning från kreditinstituten enligt artikel 19.

ECB-rådet kan besluta att de nationella centralbankerna ska ersättas för kostnader i samband med sedelutgivning eller i undantagsfall för särskilda förluster till följd av monetära transaktioner som företagits för ECBS. Ersättning ska lämnas i den form som ECB-rådet finner lämplig; sådana belopp får avräknas från de nationella centralbankernas monetära inkomster.

32.5 Summan av de nationella centralbankernas monetära inkomster ska fördelas på de nationella centralbankerna i förhållande till deras inbetalda andelar av ECB:s kapital, om inte annat följer av beslut som ECB-rådet fattar enligt artikel 33.2.

32.6 Avräkning och betalning av saldon från fördelningen av de monetära inkomsterna ska utföras av ECB enligt ECB-rådets riktlinjer.

32.7 ECB-rådet ska vidta alla övriga åtgärder som behövs för tillämpningen av denna artikel.

Artikel 33

Fördelning av ECB:s resultat

33.1 ECB:s nettovinst ska fördelas på följande sätt:

- a) Ett belopp som ECB-rådet bestämmer och som inte får överstiga 20 % av nettovinsten ska avsättas till den allmänna reservfonden inom en gräns som motsvarar 100 % av kapitalet.
- b) Återstoden ska fördelas mellan ECB:s andelsägare i förhållande till deras inbetalda andelar.

33.2 Vid förlust för ECB kan underskottet avräknas mot ECB:s allmänna reservfond och – om det behövs och efter beslut av ECB-rådet – mot de monetära inkomsterna för det ifrågavarande räkenskapsåret i förhållande till och upp till de belopp som fördelas på de nationella centralbankerna enligt artikel 32.5.

KAPITEL VII

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 34 Rättsakter

34.1 I enlighet med artikel 132 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska ECB

- utfärda förordningar i den utsträckning som behövs för att genomföra de uppgifter som anges i artikel 3.1 första strecksatsen, artiklarna 19.1, 22 eller 25.2 samt i de fall som ska anges i de rättsakter från rådet som avses i artikel 41,
- fatta de beslut som behövs för att fullgöra de uppgifter som har anförtrotts ECBS genom fördragen och denna stadga,
- avge rekommendationer och yttranden.

34.2 ECB kan besluta om att offentliggöra sina beslut, rekommendationer och yttranden.

34.3 Inom de gränser och på de villkor som fastställs av rådet enligt förfarandet i artikel 41 ska ECB ha rätt att förelägga företag böter eller viten om de inte uppfyller sina förpliktelser enligt ECB:s förordningar och beslut.

Artikel 35 Domstolskontroll m.m.

35.1 ECB:s åtgärder eller underlåtenhet att handla ska prövas eller tolkas av Europeiska unionens domstol i de fall och på de villkor som fastställts i fördragen. ECB kan väcka talan i de fall och på de villkor som fastställts i fördragen.

35.2 Tvister mellan ECB å ena sidan och dess borgenärer, gäldenärer eller andra personer å den andra ska avgöras av de behöriga nationella domstolarna, utom när Europeiska unionens domstol är behörig.

35.3 ECB ska ansvara enligt artikel 340 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. De nationella centralbankerna ska ansvara enligt sin nationella lagstiftning.

35.4 Europeiska unionens domstol ska vara behörig att träffa avgöranden med stöd av en skiljedoms klausul i ett offentligt eller privaträttsligt avtal som har ingåtts av ECB eller för dess räkning.

35.5 Beslut av ECB om att väcka talan vid Europeiska unionens domstol ska fattas av ECB-rådet.

35.6 Europeiska unionens domstol ska vara behörig att avgöra tvister om en nationell centralbanks fullgörande av sina förpliktelser enligt fördragen och * denna stadga. Om ECB anser att en nationell centralbank har underlåtit att fullgöra en förpliktelse enligt fördragen och * denna stadga, ska ECB avge ett motiverat yttrande i ärendet efter att ha gett den berörda nationella centralbanken tillfälle att framföra sina synpunkter. Om den berörda nationella centralbanken inte rättar sig efter yttrandet inom den tid som ECB bestämmer, kan ECB väcka talan vid Europeiska unionens domstol.

Artikel 36 Personal

36.1 ECB-rådet ska på förslag av direktionen fastställa anställningsvillkoren för ECB:s personal.

36.2 Europeiska unionens domstol ska vara behörig att avgöra alla tvister mellan ECB och dess anställda inom de gränser och på de villkor som följer av anställningsvillkoren.

Artikel 37 (f.d. artikel 38) Sekreteress

37.1 Ledamöterna av de beslutande organen och personalen i ECB och de nationella centralbankerna ska även sedan deras uppdrag har upphört vara förpliktade att inte lämna ut upplysningar som omfattas av tystnadsplikt.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

37.2 För personer som har tillgång till uppgifter som enligt unionsföreskrifter omfattas av tystnadsplikt ska de föreskrifterna gälla.

Artikel 38 (f.d. artikel 39)

Firmatecknare

ECB blir rättsligt bunden gentemot tredje man genom ordföranden eller två direktionsledamöter eller genom underskrift av två medlemmar av ECB:s personal som ordföranden har bemyndigat att teckna ECB:s firma.

Artikel 39 (f.d. artikel 40)

Immunitet och privilegier

ECB ska, på de villkor som anges i protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier, inom medlemsstaternas territorier åtnjuta den immunitet och de privilegier som krävs för att de ska kunna fullgöra sina uppgifter.

KAPITEL VIII

STADGEÄNDRINGAR OCH TILLÄGGSFÖRESKRIFTER

Artikel 40 (f.d. artikel 41)

Förenklat ändringsförfarande

40.1 Enligt artikel 129.5 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt kan Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ändra artiklarna 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1 a och 36 i denna stadga, antingen genom beslut på rekommendation av ECB och efter att ha hört kommissionen eller på förslag av kommissionen och efter att ha hört ECB.

40.2 Artikel 10.2 kan ändras genom ett beslut av Europeiska rådet vilket antas med enhällighet, antingen på rekommendation av Europeiska centralbanken och efter det att Europaparlamentet och kommissionen har hörts eller på rekommendation av kommissionen och efter det att Europaparlamentet och Europeiska centralbanken har hörts. Dessa ändringar träder i kraft först sedan de har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser.

40.3 En rekommendation av ECB enligt denna artikel kräver ett enhälligt beslut av ECB-rådet.

Artikel 41 (f.d. artikel 42)
Tilläggsföreskrifter

Enligt artikel 129.6 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska rådet, antingen på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och ECB eller på rekommendation av ECB och efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen, anta de bestämmelser som avses i artiklarna 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 och 34.3 i denna stadga.

KAPITEL IX

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER
OCH ANDRA BESTÄMMELSER OM ECBS

Artikel 42 (f.d. artikel 43)
Allmänna bestämmelser

42.1 Ett undantag enligt artikel 139 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska medföra att den berörda medlemsstaten inte får några rättigheter eller skyldigheter enligt följande artiklar i denna stadga: 3, 6, 9.2, 12.1, 14.3, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 26.2, 27, 30, 31, 32, 33, 34 och 49.

42.2 Centralbankerna i medlemsstater med undantag enligt artikel 139 i nämnda fördrag ska behålla sina befogenheter på den monetära politikens område enligt nationell lagstiftning.

42.3 Enligt artikel 139 i nämnda fördrag ska med ”medlemsstater” avses ”de medlemsstater som har euron som valuta” i följande artiklar i denna stadga: 3, 11.2 och 19.

42.4 Med ”nationella centralbanker” ska avses ”centralbanker i de medlemsstater som har euron som valuta” i följande artiklar i denna stadga: 9.2, 10.2, 10.3, 12.1, 16, 17, 18, 22, 23, 27, 30, 31, 32, 33.2 och 49.

42.5 Med ”andelsägare” ska i artiklarna 10.3 och 33.1 avses ”centralbanker i de medlemsstater som har euron som valuta”.

42.6 Med ”ECB:s tecknade kapital” ska i artiklarna 10.3 och 30.2 avses ”ECB:s kapital tecknat av centralbankerna i de medlemsstater som har euron som valuta”.

Artikel 43 (f.d. artikel 44)
Övergångsuppgifter för ECB

ECB ska överta de av Europeiska monetära institutets tidigare uppgifter som avses i artikel 141.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som till följd av undantag för en eller flera medlemsstater fortfarande måste utföras efter införandet av euron.

ECB ska ge råd under förberedelserna för att upphäva de undantag som avses i artikel 140 i nämnda fördrag.

Artikel 44 (f.d. artikel 45)
ECB:s allmänna råd

44.1 Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 129.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska det allmänna rådet inrättas som ECB:s tredje beslutande organ.

44.2 Det allmänna rådet ska bestå av ECB:s ordförande och vice ordförande samt cheferna för de nationella centralbankerna. Övriga direktionsledamöter får delta utan rösträtt i det allmänna rådets sammanträden.

44.3 Det allmänna rådets ansvarsområden anges uttömmande i artikel 46 i denna stadga.

Artikel 45 (f.d. artikel 46)
Det allmänna rådets arbetsordning

45.1 ECB:s ordförande eller, i hans frånvaro, vice ordförande ska leda sammanträdena i det allmänna rådet.

45.2 Rådets ordförande och en ledamot av kommissionen får delta utan rösträtt i det allmänna rådets sammanträden.

45.3 Ordföranden ska förbereda det allmänna rådets sammanträden.

45.4 Med avvikelse från artikel 12.3 ska det allmänna rådet anta sin egen arbetsordning.

45.5 Det allmänna rådets sekretariat ska tillhandahållas av ECB.

Artikel 46 (f.d. artikel 47)
Det allmänna rådets ansvarsområden

46.1 Det allmänna rådet ska

- utföra de uppgifter som avses i artikel 43,
- medverka till att fullgöra de rådgivande funktioner som avses i artiklarna 4 och 25.1.

46.2 Det allmänna rådet ska medverka till

- att samla in statistiska uppgifter enligt artikel 5,
- ECB:s rapporteringsverksamhet enligt artikel 15,
- att införa de regler som enligt artikel 26.4 behövs för tillämpningen av artikel 26,

- att vidta alla övriga åtgärder som enligt artikel 29.4 behövs för tillämpningen av artikel 29,
- att fastställa anställningsvillkoren för ECB:s personal enligt artikel 36.

46.3 Det allmänna rådet ska bidra till de nödvändiga förberedelserna för att enligt bestämmelserna i artikel 140.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt oåterkalleligen låsa växelkurserna för valutorna i medlemsstater med undantag i förhållande till euron.

46.4 Det allmänna rådet ska underrättas av ECBS ordförande om ECB-rådets beslut.

Artikel 47 (f.d. artikel 48)
Övergångsbestämmelser för ECB:s kapital

Enligt artikel 29.1 ska varje nationell centralbank tilldelas en vikt i fördelningsnyckeln för teckning av ECB:s kapital. Med avvikelse från artikel 28.3 ska centralbankerna i medlemsstater med undantag inte betala in sitt tecknade kapital, såvida inte det allmänna rådet med en majoritet av minst två tredjedelar av ECB:s tecknade kapital och minst hälften av andelsägarna beslutar att en minimiprocentsats ska betalas in som bidrag till ECB:s driftkostnader.

Artikel 48 (f.d. artikel 49)
Uppskjuten betalning av kapital, reserver och avsättningar i ECB

48.1 Centralbanken i en medlemsstat vars undantag har upphävts ska betala in sin tecknade andel av ECB:s kapital i samma omfattning som de andra centralbankerna i de medlemsstater* som har euron som valuta och till ECB föra över reservtillgångar enligt artikel 30.1. Det belopp som ska föras över ska beräknas genom multiplikation av värdet av de reservtillgångar uttryckt i EUR efter omräkning till den aktuella växelkursen som redan har förts över till ECB enligt artikel 30.1, med kvoten mellan antalet andelar som har tecknats av den berörda nationella centralbanken och antalet andelar som redan har betalats in av de andra nationella centralbankerna.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

48.2 Utöver den betalning som ska göras enligt artikel 48.1 ska den berörda centralbanken bidra till ECB:s reserver, till sådana avsättningar som är likvärdiga med reserver samt till de belopp som återstår att tillföra reserverna och avsättningarna enligt saldot för resultaträkningen per den 31 december året innan undantaget upphävdes. Bidragsbeloppet ska beräknas genom multiplikation av summan av reserverna, enligt definitionen ovan och enligt ECB:s godkända balansräkning, med den faktor som anger förhållandet mellan antalet andelar som har tecknats av den berörda centralbanken och antalet andelar som redan har betalats in av de andra centralbankerna.

48.3 När ett eller flera länder blir medlemsstater och deras respektive nationella centralbanker blir en del av ECBS ska ECB:s tecknade kapital och högsta belopp för reservtillgångar som får föras över till ECB automatiskt ökas. Ökningen ska beräknas genom att respektive då gällande belopp multipliceras med kvoten, inom fördelningsnyckeln för det utvidgade kapitalet, mellan de berörda inträdande nationella centralbankernas viktning och viktningen för de nationella centralbanker som redan är medlemmar av ECBS. Varje nationell centralbanks viktning i fördelningsnyckeln ska beräknas analogt med artikel 29.1 och i enlighet med artikel 29.2. De referensperioder som ska användas för statistiska uppgifter ska vara samma som de som tillämpades vid den senaste femårsjusteringen av viktningarna enligt artikel 29.3.

Artikel 49 (f.d. artikel 52)
Växling av sedlar i medlemsstaternas valutor*

Efter den oåterkalleliga låsningen av växelkurserna i enlighet med artikel 140.3** i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska ECB-rådet vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att sedlar utställda i valutor med oåterkalleligen låsta växelkurser växlas av de nationella centralbankerna till parivärdet.

Artikel 50 (f.d. artikel 53)
Övergångsbestämmelsernas tillämplighet

Artiklarna 42–47 ska tillämpas så länge det finns medlemsstater med undantag.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

** Föremål för pågående rättelseförfarande.

OM EUROPEISKA INVESTERINGSBANKENS STADGA

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR fastställa den stadga för Europeiska investeringsbanken, som avses i artikel 308 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

Den enligt artikel 308 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt upprättade Europeiska investeringsbanken, härfter kallad ”banken”, är härmed bildad; den ska fullgöra sina uppgifter och utöva sin verksamhet i överensstämmelse med bestämmelserna i det fördraget och denna stadga.

Artikel 2

Banken ska ha den uppgift som anges i artikel 309 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 3

I enlighet med artikel 308 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska medlemsstaterna vara medlemmar i banken.

Artikel 4

1. Banken ska ha ett kapital på 164 808 169 000 EUR, som ska tecknas av medlemsstaterna med följande belopp:

Tyskland	26 649 532 500
Frankrike	26 649 532 500
Italien	26 649 532 500
Förenade kungariket	26 649 532 500
Spanien	15 989 719 500
Belgien	7 387 065 000
Nederländerna	7 387 065 000
Sverige	4 900 585 500
Danmark	3 740 283 000
Österrike	3 666 973 500
Polen	3 411 263 500
Finland	2 106 816 000
Grekland	2 003 725 500
Portugal	1 291 287 000
Tjeckien	1 258 785 500
Ungern	1 190 868 500
Irland	935 070 000
Rumänien	863 514 500
Slovakien	428 490 500
Slovenien	397 815 000
Bulgarien	290 917 500
Litauen	249 617 500
Luxemburg	187 015 500
Cypern	183 382 000
Lettland	152 335 000
Estland	117 640 000
Malta	69 804 000

Medlemsstaterna ska vara ansvariga endast intill det belopp av deras andelar av det tecknade kapitalet som inte inbetalats.

2. När en ny medlem upptas ska detta medföra en ökning av det tecknade kapitalet som motsvarar det tilläggskapital den nya medlemmen ska bidra med.
3. Bankens råd får enhälligt besluta om ökning av det tecknade kapitalet.
4. En medlems andel av det tecknade kapitalet får varken överlåtas, pantsättas eller utmätas.

Artikel 5

1. Det tecknade kapitalet ska inbetalas av medlemsstaterna med 5 procent i genomsnitt av de belopp som fastställts i artikel 4.1.
2. Om det tecknade kapitalet ska ökas, ska bankens råd enhälligt fastställa den procentsats som ska inbetalas och formerna för inbetalningen. Kontantinbetalningar får endast göras i euro.
3. Styrelsen kan begära att den återstående delen av det tecknade kapitalet betalas in, i den mån detta behövs för att uppfylla bankens förpliktelser.

Varje medlemsstat ska betala i proportion till sin andel av det tecknade kapitalet.

Artikel 6 (f.d. artikel 8)

Banken ska förvaltas och ledas av ett bankens råd, en styrelse och en direktion.

Artikel 7
(f.d. artikel 9)

1. Bankens råd ska vara sammansatt av ministrar utsedda av medlemsstaterna.
2. Bankens råd ska fastställa allmänna riktlinjer för bankens kreditpolitik i enlighet med unionens mål.

Bankens råd ska se till att dessa riktlinjer följs.

3. Bankens råd ska vidare
  - a) besluta om ökning av det tecknade kapitalet enligt artikel 4.3 och artikel 5.2,
  - b) i enlighet med artikel 9.1 fastställa de principer som ska gälla för finansieringsverksamheten inom ramen för bankens uppgift,
  - c) utöva de befogenheter som anges i artiklarna 9 och 11 när ledamöter av styrelsen och direktionen ska utses eller avsättas samt de befogenheter som anges i artikel 13.1 andra stycket,
  - d) bevilja finansiering för investeringsverksamhet som helt eller delvis ska genomföras utanför medlemsstaternas territorier i enlighet med artikel 16.1,
  - e) godkänna styrelsens årsrapport,
  - f) godkänna den årliga balansräkningen och resultaträkningen,
  - g) utöva de övriga befogenheter och fullgöra de uppgifter som det tilldelas genom denna stadga,
  - h) godkänna bankens arbetsordning.
4. Inom ramen för fördraget och denna stadga ska bankens råd vara behörigt att enhälligt fatta beslut om att bankens verksamhet ska inställas och om dess eventuella likvidation.

Artikel 8
(f.d. artikel 10)

Om inte annat föreskrivs i denna stadga ska bankens råds beslut fattas med en majoritet av ledamöterna. Denna majoritet ska företräda minst 50 % av det tecknade kapitalet.

För kvalificerad majoritet ska det krävas 18 röster och 68 % av det tecknade kapitalet.

Att personligen närvarande eller företrädda ledamöter avstår från att rösta ska inte hindra att beslut som kräver enhällighet antas.

Artikel 9
(f.d. artikel 11)

1. Styrelsen ska besluta om att bevilja finansiering, särskilt i form av lån och garantier, samt om att ta upp lån; den ska fastställa räntesatserna för beviljade lån samt provisioner och andra avgifter. Den kan på grundval av ett beslut som fattas med kvalificerad majoritet delegera vissa av sina befogenheter till direktionen. Den ska fastställa villkoren och formerna för denna delegering samt övervaka dess genomförande.

Styrelsen ska se till att banken förvaltas enligt sunda principer; den ska se till att banken leds i överensstämmelse med bestämmelserna i fördragen, denna stadga samt de allmänna riktlinjer som fastställts av bankens råd. Styrelsen ska vara skyldig att vid räkenskapsårets utgång förelägga bankens råd en rapport och efter godkännande offentliggöra denna.

2. Styrelsen ska bestå av 28 ledamöter och 18 suppleanter.

Ledamöterna ska utses av bankens råd för en tid av fem år, med en ledamot nominerad av varje medlemsstat och en nominerad av kommissionen.

Suppleanterna ska utses av bankens råd för en tid av fem år enligt följande:

– Två suppleanter ska nomineras av Tyskland.

- Två suppleanter ska nomineras av Frankrike.
- Två suppleanter ska nomineras av Italien.
- Två suppleanter ska nomineras av Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland.
- En suppleant ska nomineras i samförstånd mellan Spanien och Portugal.
- En suppleant ska nomineras i samförstånd mellan Belgien, Luxemburg och Nederländerna.
- Två suppleanter ska nomineras i samförstånd mellan Danmark, Grekland, Irland och Rumänien.
- Två suppleanter ska nomineras i samförstånd mellan Estland, Lettland, Litauen, Österrike, Finland och Sverige.
- Tre suppleanter ska nomineras i samförstånd mellan Bulgarien, Tjeckien, Cypern, Ungern, Malta, Polen, Slovenien och Slovakien.
- En suppleant ska nomineras av kommissionen.

Styrelsen ska adjungera sex experter utan rösträtt: tre som ledamöter och tre som suppleanter.

Ledamöternas och suppleanternas mandat kan förnyas.

Reglerna för deltagande i styrelsens sammanträden samt de bestämmelser som ska gälla för suppleanter och adjungerade experter ska anges i arbetsordningen.

Ordföranden eller vid förfall för denne en av de vice ordförandena i direktionen ska leda styrelsens sammanträden, dock utan att delta i omröstningar.

Till ledamöter av styrelsen ska utses personer vilkas oavhängighet och duglighet inte kan ifrågasättas; de ska vara ansvariga endast gentemot banken.

3. En ledamot ska kunna avsättas av bankens råd endast om han inte längre uppfyller de villkor som krävs för att han ska kunna utföra sina uppgifter; bankens råd ska med kvalificerad majoritet besluta om detta.

Om årsrapporten inte godkänns, ska styrelsen avgå.

4. I händelse av vakans till följd av dödsfall eller frivillig avgång, avsättning eller samfällid avgång, ska platsen besättas enligt punkt 2. För en ledamots återstående mandattid ska en ersättare utses utom vid allmän nytillsättning.

5. Bankens råd ska fastställa ersättning åt styrelsens ledamöter. Det ska fastställa vilken verksamhet som är oförenlig med en ledamots eller en suppleants uppgifter.

Artikel 10 (f.d. artikel 12)

1. Varje ledamot ska ha en röst i styrelsen. Han får delegera sin rösträtt i samtliga fall enligt de närmare föreskrifter som ska fastställas i bankens arbetsordning.

2. Om inte annat bestäms i denna stadga ska styrelsen fatta beslut med minst en tredjedel av de röstberättigade ledamöterna, vilka ska representera minst femtio procent av det tecknade kapitalet. För kvalificerad majoritet ska det krävas arton röster och sextioåtta procent av det tecknade kapitalet. I bankens arbetsordning ska det fastställas hur många ledamöter som ska vara närvarande för att styrelsen ska vara beslutför.

Artikel 11 (f.d. artikel 13)

1. Direktionen ska bestå av en ordförande och åtta vice ordförande, vilka på förslag av styrelsen ska utses av bankens råd för en tid av sex år. Deras mandat kan förnyas.

Bankens råd kan enhälligt ändra antalet ledamöter av direktionen.

2. På förslag av styrelsen som ska besluta med kvalificerad majoritet får bankens råd, likaså genom beslut med kvalificerad majoritet, avsätta ledamöter av direktionen.

3. Direktionen ska, under ordförandens ledning och under styrelsens kontroll, ansvara för bankens löpande verksamhet.

Den ska förbereda styrelsens beslut, särskilt i fråga om upptagande av lån och beviljande av finansiering, särskilt i form av lån och garantier; den ska se till att dessa beslut verkställs.

4. Direktionen ska genom majoritetsbeslut yttra sig över förslag till upptagande av lån och beviljande av finansiering, särskilt i form av lån och garantier.

5. Bankens råd ska fastställa ersättning åt direktionens ledamöter och ska fastställa vilken verksamhet som är oförenlig med deras uppgifter.

6. Ordföranden eller vid förhinder för honom en av de vice ordförandena ska företräda banken i rättsliga och andra frågor.

7. Bankens personal ska lyda under ordföranden. De ska anställas och avskedas av honom. Vid valet av personal ska hänsyn tas inte endast till personlig lämplighet och yrkesmeriter, utan också till skälig representation av medlemsstaternas medborgare. Arbetsordningen ska ange vilket organ som ska ha befogenhet att anta de bestämmelser som ska gälla för personalen.

8. Direktionen och bankens personal ska ansvara endast gentemot banken och utöva sina uppdrag i full oavhängighet.

Artikel 12
(f.d. artikel 14)

1. En kommitté bestående av sex medlemmar, som utsetts av bankens råd på grund av deras duglighet, ska kontrollera att bankens verksamhet följer bästa bankpraxis samt ansvara för bankens revision.

2. Den kommitté som avses i punkt 1 ska varje år undersöka om bankens verksamhet bedrivits enligt gällande regler och om räkenskaperna förts i föreskriven ordning. Den ska därför kontrollera att bankens verksamhet har bedrivits med respekt för de formkrav och förfaranden som föreskrivs i denna stadga och i arbetsordningen.

3. Den kommitté som avses i punkt 1 ska intyga att redovisningarna och all finansiell information i de årsräkenskaper som upprättas av styrelsen ger en rättvisande bild av bankens finansiella situation, vad gäller både tillgångar och skulder, samt av resultatet av dess verksamhet och kassaflödet för räkenskapsåret i fråga.

4. Arbetsordningen ska ange vilka kvalifikationer ledamöterna i den kommitté som avses i punkt 1 ska ha samt fastställa villkor och former för kommitténs verksamhet.

Artikel 13
(f.d. artikel 15)

Banken ska stå i förbindelse med varje medlemsstat genom den myndighet som utsetts av medlemsstaten. När banken ska genomföra finansiella transaktioner, ska den anlita den nationella centralbanken i den berörda medlemsstaten eller andra finansinstitut som godkänts av medlemsstaten.

Artikel 14
(f.d. artikel 16)

1. Banken ska samarbeta med alla internationella organisationer med liknande verksamhetsområden.

2. Banken ska sträva efter att upprätta lämpliga förbindelser för samarbete med bank- och finansinstitut i de länder där den bedriver sin verksamhet.

Artikel 15
(f.d. artikel 17)

På begäran av en medlemsstat eller kommissionen eller på eget initiativ ska bankens råd på samma villkor som gällde för utfärdandet av riktlinjerna tolka eller komplettera de riktlinjer som rådet fastställt enligt artikel 7 i denna stadga.

Artikel 16
(f.d. artikel 18)

1. Inom ramen för de uppgifter som fastställts i artikel 309 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska banken bevilja finansiering, särskilt i form av lån och garantier, till sina medlemmar eller till privata eller offentliga företag för investeringar som ska genomföras inom medlemsstaternas territorier, i den mån medel från andra källor inte är tillgängliga på skäliga villkor.

Banken får dock genom beslut med kvalificerad majoritet av bankens råd på förslag av styrelsen, bevilja finansiering av investeringar^{*}, som helt eller delvis ska genomföras utanför medlemsstaternas territorier.

2. Lån ska, så långt det är möjligt, beviljas endast under förutsättning att även andra finansieringskällor utnyttjas.

3. När ett lån beviljas ett företag eller en organisation som inte är en medlemsstat, ska banken bevilja lånet under förutsättning av antingen en garanti från den medlemsstat inom vars territorium investeringen ska genomföras eller andra tillräckliga garantier eller gäldenärens ekonomiska soliditet.

Om det krävs för genomförandet av den verksamhet som anges i artikel 309 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska styrelsen dessutom, i enlighet med de principer som bankens råd har fastställt i enlighet med artikel 7.3 b, med kvalificerad majoritet fastställa villkoren och formerna för all finansiering som har en särskild riskprofil och som av detta skäl anses utgöra en särskild verksamhet.

4. Banken får garantera lån som upptas av offentliga eller privata företag eller andra organisationer för att genomföra sådana projekt som avses i artikel 309 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

5. Den totala utestående summan av lån och garantier som beviljats av banken ska inte överstiga 250 % av det tecknade kapitalet, reserverna, de provisioner som inte använts samt överskottet i resultaträkningen. Det sammanlagda beloppet för de berörda posterna ska beräknas efter avdrag med ett belopp motsvarande det tecknade kapitalet, oavsett om det har inbetalats eller inte, med avseende på varje deltagande från bankens sida.

---

^{*} Föremål för pågående rättelseförfarande.

Det belopp som utbetalas för bankens deltagande får sammanlagt aldrig överstiga den inbetalda delen av kapitalet, reserverna, de provisioner som inte använts samt överskottet i resultaträkningen.

I undantagsfall ska bankens särskilda verksamheter, så som de fastställts av bankens råd och styrelse i enlighet med punkt 3, tilldelas särskilda anslag ur reserverna.

Denna punkt ska även tillämpas på bankens sammanställda redovisning.

6. Banken ska säkra sig mot kursrisker genom att förse låne- och garantiavtal med sådana klausuler som den finner lämpliga.

Artikel 17
(f.d. artikel 19)

1. Räntesatserna för bankens lån samt provisionerna och övriga avgifter ska anpassas till gällande villkor på kapitalmarknaden och ska beräknas så att intäkterna härav gör det möjligt för banken att uppfylla sina förpliktelser, täcka sina kostnader och risker och bilda en reservfond enligt artikel 22.

2. Banken ska inte bevilja någon sänkning av räntesatserna. Om en sänkning av räntesatsen synes påkallad med hänsyn till investeringens särskilda art, får den berörda medlemsstaten eller tredje part bevilja räntegottgörelse i den utsträckning som detta är förenligt med reglerna i artikel 107 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 18
(f.d. artikel 20)

Banken ska i sin finansieringsverksamhet beakta följande principer:

1. Den ska säkerställa att dess medel utnyttjas på mest effektiva sätt i unionens intresse.

Den får endast bevilja lån eller ställa garantier för upptagande av lån

- a) när betalningar av ränta och amortering i fråga om investeringar som har genomförts av företag inom produktionssektorn säkerställs genom verksamhetens avkastning eller, i fråga om andra investeringar, genom en förbindelse tecknad av den stat i vilken investeringen görs eller på annat sätt, och
- b) när investeringens genomförande bidrar till en höjning av den allmänna ekonomiska produktiviteten och främjar förverkligandet av den inre marknaden.

2. Den ska inte förvärva intressen i företag eller ta på sig ansvar för dessas ledning, om inte skyddet av bankens rättigheter så kräver för att säkerställa återbetalning av dess fordran.

Om det krävs för genomförandet av den verksamhet som anges i artikel 309 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska styrelsen emellertid, i enlighet med de principer som bankens råd har fastställt i enlighet med artikel 7.3 b, med kvalificerad majoritet fastställa villkoren och formerna för ett förvärv av aktier i ett kommersiellt företag, i allmänhet som ett komplement till ett lån eller en garanti, om detta är nödvändigt för att finansiera en investering eller ett program.

3. Den får överlåta sina fordringar på kapitalmarknaden och får för detta ändamål kräva att dess låntagare utfärdar obligationer eller andra värdepapper.

4. Varken banken eller medlemsstaterna får ställa villkor om att de belopp som lånats ut av banken ska användas inom en viss medlemsstat.

5. Den får bevilja lån på villkor att internationella anbud infordras.

6. Den ska inte finansiera investering, vare sig helt eller delvis, om den medlemsstat på vars territorium investeringen ska genomföras motsätter sig detta.

7. Som ett komplement till sin låneverksamhet får banken tillhandahålla tekniska tjänster enligt de villkor och närmare bestämmelser som bankens råd fastställer med kvalificerad majoritet och med iakttagande av denna stadga.

Artikel 19
(f.d. artikel 21)

1. Varje företag eller offentligt eller privat organ får vända sig direkt till banken med ansökningar om finansiering. Ansökningar kan även lämnas antingen genom kommissionen eller genom den medlemsstat på vars territorium investeringen ska genomföras.
2. När ansökningar ges in genom kommissionen, ska de föreläggas den medlemsstat på vars territorium investeringen ska genomföras för yttrande. När de ges in genom en stat, ska de föreläggas kommissionen för yttrande. Ansökningar som kommer direkt från företag ska föreläggas den berörda medlemsstaten och kommissionen.

Den berörda medlemsstaten och kommissionen ska yttra sig inom två månader. Om svar inte har kommit in inom denna tid, får banken utgå från att investeringen i fråga inte möter några invändningar.
3. Styrelsen ska besluta om finansieringsverksamhet som förelagts den av direktionen.
4. Direktionen ska undersöka om finansieringsverksamhet som förelagts den står i överensstämmelse med bestämmelserna i denna stadga, särskilt de i artiklarna 16 och 18*. Om direktionen tillstyrker finansieringen, ska den förelägga styrelsen motsvarande förslag; direktionen får göra sin tillstyrkan beroende av sådana villkor som den anser vara väsentliga. Om direktionen avstyrker att finansieringen beviljas, ska den förelägga styrelsen de relevanta handlingarna tillsammans med sitt yttrande.
5. Om direktionen avstyrkt, får styrelsen endast bevilja ifrågavarande finansiering genom enhälligt beslut.
6. Om kommissionen avstyrkt, får styrelsen endast bevilja ifrågavarande finansiering genom enhälligt beslut, varvid den ledamot som utsetts efter nominering av kommissionen ska avstå från att delta i omröstningen.
7. Om både direktionen och kommissionen avstyrkt, får styrelsen inte bevilja ifrågavarande finansiering.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

8. Om en omstrukturering av en finansieringsverksamhet som avser godkända investeringar är berättigad för att skydda bankens rättigheter och intressen, ska direktionen omedelbart vidta de nödåtgärder som den anser nödvändiga, under förutsättning att den omedelbart redogör för dessa inför styrelsen.

Artikel 20
(f.d. artikel 22)

1. Banken ska på* kapitalmarknaderna låna upp de medel som den behöver för att kunna fullgöra sina uppgifter.
2. Banken får ta upp lån på medlemsstaternas kapitalmarknad inom ramen för den lagstiftning som gäller för dessa marknader.

De behöriga myndigheterna i en medlemsstat med undantag enligt artikel 139.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt får motsätta sig detta endast om allvarliga störningar kan befaras på denna stats kapitalmarknad.

Artikel 21
(f.d. artikel 23)

1. På följande sätt får banken använda disponibla medel som den inte omedelbart behöver för att uppfylla sina förpliktelser:
  - a) Den får företa placeringar på penningmarknaderna.
  - b) Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 18.2, får den köpa eller sälja värdepapper.
  - c) Den får företa varje annan finansiell transaktion inom ramen för sina uppgifter.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 23 ska banken vid förvaltningen av sina placeringar inte företa valutaarbitrage, som inte direkt behövs för att genomföra dess utlåning eller fullgöra förbindelser som den ingått i samband med att lån tagits upp eller garantier beviljats.
3. Banken ska i frågor som avses i denna artikel handla i samförstånd med behöriga myndigheter eller den nationella centralbanken* i den berörda medlemsstaten.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Artikel 22
(f.d. artikel 24)

1. En reservfond som uppgår till 10 procent av det tecknade kapitalet ska gradvis bildas. Om bankens åtaganden motiverar det, får styrelsen besluta om att bilda ytterligare reserver. Så länge reservfonden inte färdigbildats, ska den tillföras

- a) ränteintäkter från lån som banken beviljat av de belopp som medlemsstaterna ska inbetala enligt artikel 5,
- b) ränteintäkter från lån som banken beviljat av de belopp som utgör återbetalning av de lån som avses under a,

i den utsträckning dessa ränteintäkter inte är nödvändiga för att uppfylla bankens förpliktelser och för att täcka dess kostnader.

2. Reservfondens medel ska placeras så, att de när som helst är tillgängliga för fondens ändamål.

Artikel 23
(f.d. artikel 25)

1. Banken ska alltid ha rätt att föra över tillgångar som den innehar till en av valutorna i de medlemsstater som inte har euron som valuta för att genomföra finansiella transaktioner i överensstämmelse med dess uppgifter enligt artikel 309 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och med beaktande av bestämmelserna i artikel 21 i denna stadga. Banken ska så långt som möjligt undvika att företa sådana överföringar, om den har kontanter eller likvida medel i den valuta som den behöver.

2. Banken får inte konvertera tillgångar som den innehar i valutan i en av de medlemsstater som inte har euron som valuta till ett tredje lands valuta utan medlemsstatens samtycke.

3. Banken får fritt förfoga över den del av sitt kapital som inbetalats och över valutor som upplånats på marknader utanför gemenskapen.

4. Medlemsstaterna förbinder sig att ställa de valutor till bankens gäldenärers förfogande som behövs för betalning av kapital och ränta på sådana lån, som banken beviljat eller garanterat för investeringar som ska genomföras på medlemsstaternas territorier.

Artikel 24
(f.d. artikel 26)

Om en medlemsstat inte uppfyller de förpliktelser som följer av medlemskap enligt denna stadga, särskilt förpliknelsen att inbetala sin andel av det tecknade kapitalet eller sina ränteinbetalningar och amorteringar, får bankens råd med kvalificerad majoritet besluta att beviljandet av lån eller garantier till denna medlemsstat eller dess medborgare ska inställas.

Ett sådant beslut befriar varken staten eller dess medborgare från deras förpliktelser gentemot banken.

Artikel 25
(f.d. artikel 27)

1. Om bankens råd beslutar att inställa bankens verksamhet ska all verksamhet utan dröjsmål upphöra, med undantag för sådana åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att bankens tillgångar används, skyddas och bevaras i behörig ordning samt att dess åtaganden infrias.
2. I händelse av likvidation ska bankens råd utse likvidatorer och ge dem instruktioner för att genomföra likvidationen. Det* ska sörja för att personalens rättigheter skyddas.

Artikel 26
(f.d. artikel 28)

1. Banken ska i varje medlemsstat ha den mest vittgående rättskapacitet som tillerkänns juridiska personer enligt den nationella lagstiftningen; den ska särskilt kunna förvärva och avyttra fast och lös egendom samt föra talan inför domstolar och andra myndigheter.
2. Bankens tillgångar ska undantas från varje slag av rekvisition eller expropriation.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Artikel 27
(f.d. artikel 29)

Utom då Europeiska unionens domstol är behörig, ska tvister mellan å ena sidan banken och å andra sidan dess långivare, låntagare eller tredje man avgöras av de behöriga nationella domstolarna. Banken får i avtal föreskriva ett skiljedomsförfarande.

Banken ska ha domicil i var och en av medlemsstaterna. Den får emellertid i avtal fastställa ett särskilt domicil.

Bankens tillgångar får endast genom ett avgörande av domstol tas i beslag eller göras till föremål för exekution.

Artikel 28
(f.d. artikel 30)

1. Bankens råd kan med enhällighet besluta att upprätta filialer eller andra enheter vilka ska vara juridiska personer och ha ekonomisk självbestämmanderätt.

2. Bankens råd ska med enhällighet anta stadgar för de filialer och enheter som avses i punkt 1. I stadgarna ska särskilt fastställas filialernas och enheternas mål, struktur, kapital, medlemsregler, säte, finansiella medel, interventionsmöjligheter och förfarande vid revision samt deras förhållande till bankens organ.

3. Banken har behörighet att delta i förvaltningen av dessa filialer och enheter och bidra till deras tecknade kapital upp till det belopp som bankens råd med enhällighet bestämmer.

4. Protokollet om Europeiska unionens immunitet och privilegier ska tillämpas på de filialer och enheter som avses i punkt 1 i den mån de faller under unionsrätten, på ledamöterna i deras organ då de fullgör sina uppgifter och på deras personal enligt samma villkor som gäller för banken.

Utdelningar, kapitalvinster och övriga inkomster från sådana filialer och enheter som andra medlemmar än Europeiska unionen och banken har rätt till, ska dock vara underkastade tillämplig skattelagstiftning.

5. Europeiska unionens domstol har behörighet att inom de gränser som fastställs i det följande pröva tvister om åtgärder som antagits av organ som tillhör en filial eller enhet som omfattas av unionsrätten. Sådana åtgärder får överklagas av varje medlem i en sådan filial eller enhet i egenskap av medlem eller av medlemsstaterna enligt villkoren i artikel 263 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

6. Bankens råd kan med enhällighet besluta att personalen vid de filialer och enheter som faller under unionsrätten ska omfattas av samma anställningsvillkor som gäller för banken med iakttagande av deras respektive interna förfaranden.

Upprättat i Rom den tjugofemte mars nittonhundrafemtiosju.

**OM LOKALISERING AV SÄTEN FÖR EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER
OCH VISSA AV DESS ORGAN, BYRÅER OCH ENHETER**

FÖRETRÄDARNA FÖR MEDLEMSSTATERNAS REGERINGAR,

SOM BEAKTAR artikel 341 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 189 i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, och

SOM PÅMINNER OM OCH BEKRÄFTAR beslutet av den 8 april 1965 och som, utan att det påverkar tillämpningen av beslut om säten för framtida institutioner, organ, byråer och enheter,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

Enda artikel

- a) Europaparlamentet ska ha sitt säte i Strasbourg där de tolv månatliga plenarsammanträdena, inklusive budgetsammanträdet, ska hållas. Extra plenarsammanträden ska hållas i Bryssel. Europaparlamentets utskott ska sammanträda i Bryssel. Europaparlamentets generalsekretariat och dess enheter ska vara kvar i Luxemburg.
- b) Rådet ska ha sitt säte i Bryssel. Under april, juni och oktober ska rådet hålla sina sammanträden i Luxemburg.
- c) Kommissionen ska ha sitt säte i Bryssel. De enheter som förtecknas i artiklarna 7, 8 och 9 i beslutet av den 8 april 1965 ska inrättas i Luxemburg.
- d) Europeiska unionens domstol ska ha sitt säte i Luxemburg.
- e) Revisionsrätten ska ha sitt säte i Luxemburg.

- f) Ekonomiska och sociala kommittén ska ha sitt säte i Bryssel.
- g) Regionkommittén ska ha sitt säte i Bryssel.
- h) Europeiska investeringsbanken ska ha sitt säte i Luxemburg.
- i) Europeiska centralbanken ska ha sitt säte i Frankfurt.
- j) Europeiska polisbyrån (Europol) ska ha sitt säte i Haag.

OM EUROPEISKA UNIONENS IMMUNITET OCH PRIVILEGIER

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR att, i enlighet med artikel 343 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 191 i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, nedan kallad Euratom, ska Europeiska unionen och Euratom åtnjuta sådan immunitet och sådana privilegier inom medlemsstaternas territorium som behövs för att de ska kunna utföra sina uppgifter,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

KAPITEL I

EUROPEISKA UNIONENS EGENDOM,
MEDEL, TILLGÅNGAR OCH TRANSAKTIONER

Artikel 1

Unionens lokaler och byggnader ska vara okränkbara. De får inte genomsökas, beslagtogs, konfiskeras eller exproprieras. Unionens egendom och tillgångar får inte utan tillstånd från domstolen bli föremål för några administrativa eller rättsliga tvångsåtgärder.

Artikel 2

Unionens arkiv ska vara okränkbara.

Artikel 3

Unionen, dess tillgångar, inkomster och övrig egendom ska vara befriade från alla direkta skatter.

Medlemsstaternas regeringar ska i alla de fall där så är möjligt vidta lämpliga åtgärder för att efterskänka eller betala tillbaka summan av de indirekta skatter och avgifter som ingår i priset på lös eller fast egendom när unionen för tjänstebruk gör betydande inköp i vilka denna typ av skatter och avgifter inkluderas i priset. Dessa bestämmelser får dock inte tillämpas på ett sådant sätt att konkurrensen inom unionen snedvrids.

Ingen befrielse ska beviljas för sådana skatter och avgifter som utgör betalning för allmännyttiga tjänster.

Artikel 4

Unionen ska vara befriad från alla tullar, förbud och restriktioner vad avser import och export av varor som är avsedda för tjänstebruk. Varor som på detta sätt har förts in i en stat får inte avyttras – vare sig detta sker mot betalning eller inte – inom denna stats territorium, om det inte sker på villkor som godkänts av den stats regering.

Unionen ska också vara befriad från alla tullar, förbud och restriktioner vad avser import och export av unionens publikationer.

KAPITEL II

MEDDELANDEN OCH IDENTITETSHANDLINGAR

Artikel 5 (f.d. artikel 6)

Vad avser unionens officiella meddelanden och översändandet av alla dess dokument ska unionens institutioner inom varje medlemsstats territorium åtnjuta samma behandling som staten i fråga ger diplomatiska beskickningar.

Officiell korrespondens och andra former av officiella meddelanden som unionens institutioner skickar får inte censureras.

Artikel 6
(f.d. artikel 7)

Identitetshandling i den form som rådet med enkel majoritet ska fastställa kan av ordförandena för unionens institutioner utställas till ledamöter, medlemmar och anställda i unionens institutioner och ska godtas som giltig resehandling av medlemsstaternas myndigheter. Dessa identitetshandlingar ska utställas till tjänstemän och övriga anställda enligt de villkor som fastställts i tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen och anställningsvillkoren för övriga anställda i unionen.

Kommissionen får sluta avtal om att dessa identitetshandlingar ska gälla som giltiga resehandlingar inom tredje lands territorium.

KAPITEL III

EUROPAPARLAMENTETS LEDAMÖTER

Artikel 7
(f.d. artikel 8)

Europaparlamentets ledamöter får inte underkastas någon begränsning av administrativ eller annan natur i sin rörelsefrihet under resa till eller från Europaparlamentets mötesplats.

Europaparlamentets ledamöter ska, vad avser tull- och valutakontroll,

- a) av sin egen regering beviljas samma förmåner som högre tjänstemän som tillfälligt reser utomlands i offentligt uppdrag,
- b) av regeringarna i övriga medlemsstater beviljas samma förmåner som företrädare för utländska regeringar med tillfälligt offentligt uppdrag.

Artikel 8
(f.d. artikel 9)

Europaparlamentets ledamöter får inte förhöras, kvarhållas eller lagföras på grund av yttranden de gjort eller röster de avlagt under utövandet av sitt ämbete.

Artikel 9
(f.d. artikel 10)

Under Europaparlamentets sessioner ska dess ledamöter åtnjuta

- a) vad avser deras egen stats territorium, den immunitet som beviljas parlamentsledamöter i deras land,
- b) vad avser alla andra medlemsstaters territorium, immunitet vad gäller alla former av kvarhållande och lagföring.

Immuniteten ska även vara tillämplig på ledamöterna under resan till och från Europaparlamentets mötesplats.

Immuniteten kan inte återopas av en ledamot som tas på bar gärning och kan inte hindra Europaparlamentet att utöva sin rätt att upphäva en av dess ledamöters immunitet.

KAPITEL IV

FÖRETRÄDARE FÖR DE MEDLEMSSTATER SOM DELTAR I ARBETET I EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER

Artikel 10
(f.d. artikel 11)

Företrädare för de medlemsstater som deltar i arbetet i unionens institutioner, deras rådgivare och tekniska experter ska i sin tjänsteutövning och under resan till och från mötesplatsen åtnjuta sedvanliga privilegier, immunitet och lättnader.

Denna artikel ska även vara tillämplig på ledamöter av unionens rådgivande organ.

KAPITEL V

TJÄNSTEMÄN OCH ANSTÄLLDA I EUROPEISKA UNIONEN

Artikel 11 (f.d. artikel 12)

Inom varje medlemsstats territorium och oberoende av statstillhörighet ska tjänstemän och övriga anställda i unionen

- a) åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden vad avser handlingar som de har begått i sin tjänsteutövning, inbegripet muntliga och skriftliga uttalanden, om inte annat följer av bestämmelserna i de fördrag som dels behandlar reglerna för tjänstemännens och de anställdas ansvar gentemot unionen, och dels Europeiska unionens domstols behörighet att döma i tvister mellan unionen och dess tjänstemän och övriga anställda; de ska åtnjuta denna immunitet även efter det att deras uppdrag har upphört,
- b) tillsammans med sina äkta makar och av dem försörjda familjemedlemmar vara undantagna från bestämmelser om begränsning av invandring och formaliteter för registrering av utlänningar,
- c) beviljas samma lättnader i fråga om valuta- och växlingsbestämmelser som normalt beviljas tjänstemän i internationella organisationer,
- d) då de tillträder sin tjänst i landet i fråga, ha rätt att tullfritt föra in sitt bohag och sina personliga tillhörigheter, samt ha rätt att tullfritt föra ut sitt bohag och sina personliga tillhörigheter då deras tjänstgöringstid i landet är slut, om inte annat följer av de villkor som regeringen i det land där rätten utövas, i båda fallen, anser nödvändiga,
- e) ha rätt att tullfritt införa ett motorfordon för personligt bruk som antingen förvärvats enligt gällande regler för hemmamarknaden i det land där de senast var bosatta eller i det land där de är medborgare, samt ha rätt att tullfritt föra ut fordonet, om inte annat följer av de villkor som det berörda landets regering, i båda fallen, anser nödvändiga.

Artikel 12
(f.d. artikel 13)

Unionens tjänstemän och övriga anställda ska vara skyldiga att betala skatt till unionen på de löner och arvoden de får av unionen enligt de villkor och det förfarande som Europaparlamentet och rådet har fastställt genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört de berörda institutionerna.

De ska vara befriade från nationella skatter på de löner och arvoden de får av unionen.

Artikel 13
(f.d. artikel 14)

Unionens tjänstemän och övriga anställda som enbart på grund av sin tjänsteutövning i unionen bosätter sig inom territoriet för en annan medlemsstat än den i vilken de vid tiden för sitt tjänstetillträde vid unionen var skatterättsligt bosatta, ska – vad avser inkomst- och förmögenhetsbeskattning samt arvsskatt och tillämpningen av avtal om undvikande av dubbelbeskattning som ingåtts mellan unionens medlemsstater – i båda länderna behandlas som om de fortfarande var bosatta på sin tidigare bostadsort, förutsatt att denna befinner sig inom en av unionens medlemsstater. Detta gäller även för äkta makar, förutsatt att de inte utövar någon egen yrkesverksamhet, och för barn som de personer som avses i denna artikel försörjer och har hand om.

Lös egendom som tillhör de personer som avses i föregående stycke och som finns inom den stats territorium i vilken de uppehåller sig, ska vara befriad från arvsskatt i den staten. Vid fastställande av sådan skatt ska den lösa egendomen anses finnas i den stat där personerna skatterättsligt är bosatta, om inte annat följer av tredje lands rätt och eventuell tillämpning av bestämmelser i internationella avtal om dubbelbeskattning.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna artikel ska inte hänsyn tas till en bostadsort som enbart beror på tjänsteutövning inom andra internationella organisationer.

Artikel 14
(f.d. artikel 15)

Europaparlamentet och rådet ska, genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha hört de berörda institutionerna, fastställa ordningen för sociala förmåner för unionens tjänstemän och övriga anställda.

Artikel 15
(f.d. artikel 16)

Europaparlamentet och rådet ska genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och efter att ha samrått med övriga berörda institutioner, besluta vilka grupper av unionens tjänstemän och övriga anställda bestämmelserna i artikel 11, artikel 12 andra stycket och artikel 13 helt eller delvis ska tillämpas på.

Medlemsstaternas regeringar ska regelbundet underrättas om namn, ställning och adress på de tjänstemän och övriga anställda som ingår i dessa grupper.

KAPITEL VI

IMMUNITET OCH PRIVILEGIER FÖR TREDJELANDS BESKICKNINGAR
ACKREDITERADE HOS EUROPEISKA UNIONEN

Artikel 16
(f.d. artikel 17)

Den medlemsstat på vars territorium unionen har sitt säte ska bevilja tredje lands beskickning som är ackrediterad hos unionen immunitet och privilegier enligt diplomatisk sedvänja.

KAPITEL VII

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 17 (f.d. artikel 18)

Privilegier, immunitet och lättnader ska endast beviljas unionens tjänstemän och övriga anställda om det ligger i unionens intresse.

Var och en av unionens institutioner ska upphäva den immunitet som har beviljats en tjänsteman eller en annan anställd, om institutionen anser att upphävandet av immuniteten inte strider mot unionens intresse.

Artikel 18 (f.d. artikel 19)

Unionens institutioner ska vid tillämpningen av detta protokoll samarbeta med de berörda medlemsstaternas ansvariga myndigheter.

Artikel 19 (f.d. artikel 20)

Artiklarna 11–14 och artikel 17 ska vara tillämpliga på kommissionens ledamöter.

Artikel 20 (f.d. artikel 21)

Artiklarna 11–14 och artikel 17 ska vara tillämpliga på Europeiska unionens domstols domare, generaladvokater, justitiesekreterare och biträdande referenter, utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 3 i protokollet om stadgan för Europeiska unionens domstol vad avser immunitet mot rättsliga förfaranden för domare och generaladvokater.

Artikel 21
(f.d. artikel 22)

Detta protokoll ska även vara tillämpligt på Europeiska investeringsbanken, på ledamöterna av dess organ, dess personal och de företrädare för medlemsstaterna som deltar i bankens arbete, utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i protokollet om bankens stadga.

Europeiska investeringsbanken ska dessutom vara befriad från alla skatter eller liknande avgifter vid de tillfällen då dess kapital utökas och från de olika formaliteter som kan vara förknippade därmed i den stat där banken har sitt säte. På samma sätt ska bankens upplösning eller likvidation inte medföra några skatter eller avgifter. Slutligen ska den verksamhet som banken och dess organ bedriver i enlighet med dess stadga inte vara föremål för någon omsättningsskatt.

Artikel 22
(f.d. artikel 23)

Detta protokoll ska också tillämpas på Europeiska centralbanken, medlemmarna av dess beslutande organ och dess personal, dock utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i protokollet om stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken.

Europeiska centralbanken ska dessutom vara befriad från alla skatter och liknande avgifter på grund av en ökning av dess kapital och från olika formaliteter som kan vara förenade därmed i den stat där banken har sitt säte. Bankens och dess beslutande organs verksamhet enligt stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken ska inte påföras någon omsättningsskatt.

**OM ARTIKEL 6.2 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN
ANGÅENDE UNIONENS ANSLUTNING TILL EUROPEISKA KONVENTIONEN
OM SKYDD FÖR DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA
OCH DE GRUNDLÄGGANDE FRIHETERNA**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

Avtalet om unionens anslutning till europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad *Europakonventionen*) i enlighet med artikel 6.2 i fördraget om Europeiska unionen ska avspegla nödvändigheten att bevara unionens och unionsrättens särdrag, särskilt när det gäller

- a) de särskilda bestämmelserna för unionens eventuella deltagande i kontrollmyndigheterna enligt Europakonventionen,
- b) de mekanismer som är nödvändiga för att säkerställa att talan som väcks av icke-medlemsstater och framställningar från enskilda vederbörligen riktas till medlemsstaterna och/eller unionen, beroende på det enskilda fallet.

Artikel 2

Det avtal som avses i artikel 1 ska säkerställa att unionens anslutning inte påverkar vare sig unionens eller dess institutioners befogenheter. Det ska säkerställa att ingen av dess bestämmelser påverkar medlemsstaternas särskilda situation i förhållande till Europakonventionen, särskilt vad gäller dess protokoll, av medlemsstaterna vidtagna åtgärder som avviker från Europakonventionen i enlighet med artikel 15 i denna och medlemsstaternas reservationer mot Europakonventionen i enlighet med artikel 57 i denna.

Artikel 3

Ingen av det i artikel 1 avsedda avtalets bestämmelser ska påverka artikel 344 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

**OM RÅDETS BESLUT OM GENOMFÖRANDE AV ARTIKEL 16.4
I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN OCH
ARTIKEL 238.2 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT
UNDER TIDEN 1 NOVEMBER 2014–31 MARS 2017
OCH FRÅN OCH MED DEN 1 APRIL 2017**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR den grundläggande betydelsen av att nå en överenskommelse om rådets beslut om genomförande av artikel 16.4 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 238.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt under tiden 1 november 2014–31 mars 2017 och från och med den 1 april 2017 (nedan kallat *beslutet*) vid godkännandet av Lissabonfördraget,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Enda artikel

Innan rådet behandlar ett utkast som antingen syftar till att ändra eller upphäva beslutet eller någon av dess bestämmelser, eller att indirekt ändra dess räckvidd eller mening genom ändring av en annan unionsrättsakt, ska Europeiska rådet först hålla en överläggning om nämnda utkast och ska då besluta med konsensus i enlighet med artikel 15.4 i fördraget om Europeiska unionen.

**OM DET PERMANENTA STRUKTURERADE SAMARBETE SOM
INRÄTTAS GENOM ARTIKEL 42 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR artikel 42.6 och artikel 46 i fördraget om Europeiska unionen,

SOM ERINRAR OM att unionen för en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik som bygger på en ständigt ökande samstämmighet mellan medlemsstaternas åtgärder,

SOM ERINRAR OM att den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik utgör en integrerande del av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken; att unionen genom denna politik tillförsäkras en operativ kapacitet som stöder sig på civila och militära resurser; att unionen får använda sig av denna utanför unionen för de uppdrag som avses i artikel 43 i fördraget om Europeiska unionen i syfte att bevara fred, förebygga konflikter och förstärka den internationella säkerheten i enlighet med principerna i FN-stadgan; samt att utförandet av dessa uppgifter bygger på den militära kapacitet som tillhandahålls av medlemsstaterna, i enlighet med principen om en enda uppsättning av styrkor,

SOM ERINRAR OM att unionens gemensamma säkerhets- och försvarspolitik inte påverkar den särskilda karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik,

SOM ERINRAR OM att unionens gemensamma säkerhets- och försvarspolitik respekterar de skyldigheter som följer av Nordatlantiska fördraget för de medlemsstater som anser att deras gemensamma försvar genomförs inom ramen för Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato), som förblir grundvalen för dess medlemmars kollektiva försvar, och är förenlig med den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik som har beslutats inom denna ram,

SOM ÄR ÖVERTYGADE OM att en mer framträdande roll för unionen när det gäller säkerhet och försvar kommer att bidra till vitaliteten hos en förnyad atlantpakt, i samklang med ”Berlin plus”-arrangemangen,

SOM ÄR BESLUTNA att unionen ska vara i stånd att fullt ut ikläda sig det ansvar som åligger den inom det internationella samfundet,

SOM INSER att Förenta nationerna kan begära unionens bistånd för att genomföra brådskande insatser i enlighet med kapitlen VI och VII i FN-stadgan,

SOM INSER att en förstärkning av säkerhets- och försvarspolitiken kommer att kräva ansträngningar från medlemsstaternas sida när det gäller kapacitet,

SOM ÄR MEDVETNA om att inledningen av en ny etapp i utvecklingen av den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken förutsätter beslutsamma ansträngningar av de medlemsstater som är beredda till detta,

SOM ERINRAR OM vikten av att unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik är fullt delaktig i arbetet med det permanenta strukturerade samarbetet,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

Det permanenta strukturerade samarbete som avses i artikel 42.6 i fördraget om Europeiska unionen ska vara öppet för varje medlemsstat som efter ikraftträdandet av Lissabonfördraget förbinder sig att

- a) mer intensivt utveckla sin försvarskapacitet genom att utveckla sina nationella bidrag och genom deltagande, i förekommande fall, i multinationella styrkor, i de viktigaste europeiska försvarsmaterielprogrammen och i den verksamhet som utförs av byrån för utveckling av försvarskapacitet och för forskning, anskaffning och försvarsmateriel (Europeiska försvarsbyrån), och
- b) ha kapacitet att senast 2010, antingen nationellt eller som en del av multinationella styrkor, tillhandahålla särskilda stridsenheter för de planerade uppdragen, sammansatta på taktisk nivå som en stridsgrupp med stödelement, inklusive transport och logistik, som inom 5–30 dagar kan genomföra de uppdrag som avses i artikel 43 i fördraget om Europeiska unionen, särskilt för att tillmötesgå framställningar från Förenta nationerna, och som kan underhållas under en inledande period på 30 dagar, med möjlighet till förlängning upp till minst 120 dagar.

Artikel 2

De medlemsstater som deltar i det permanenta strukturerade samarbetet ska för att uppnå målen i artikel 1 förbinda sig att

- a) från och med ikraftträdandet av Lissabonfördraget samarbeta i syfte att nå överenskomna mål avseende nivån på utgifterna för investeringar i försvarsmateriel och att regelbundet ompröva dessa mål mot bakgrund av säkerhetsmiljön och unionens internationella ansvar,
- b) så långt möjligt tillnärma sina försvarsstrukturer, särskilt genom att harmonisera identifieringen av de militära behoven genom att gemensamt utnyttja och i förekommande fall specialisera sina försvarsresurser och sin försvarskapacitet samt uppmuntra samarbete när det gäller utbildning och logistik,
- c) vidta konkreta åtgärder för att öka styrkornas tillgänglighet, interoperabilitet, flexibilitet och tilltransportförmåga, särskilt genom att identifiera gemensamma mål när det gäller att sända styrkor, inklusive genom att eventuellt se över sina nationella beslutsförfaranden,
- d) samarbeta för att se till att de vidtar nödvändiga åtgärder för att åtgärda, även genom multinationella strategier och utan att deras förpliktelser inom Nato åsidosätts, de brister som konstateras inom ramen för ”mekanismen för kapacitetsutveckling”,
- e) i förekommande fall delta i utvecklingen av större gemensamma eller europeiska materielprogram inom ramen för Europeiska försvarsbyrån.

Artikel 3

Europeiska försvarsbyrån ska bidra till en regelbunden utvärdering av de deltagande medlemsstaternas bidrag när det gäller kapacitet, särskilt bidrag som tillhandahålls enligt kriterier som ska fastställas bland annat på grundval av artikel 2, och ska rapportera minst en gång om året om detta. Utvärderingen kan ligga till grund för rekommendationer och beslut som rådet antar i enlighet med artikel 46 i fördraget om Europeiska unionen.

OM ARTIKEL 42 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR behovet av att fullt ut genomföra bestämmelserna i artikel 42.2* och 17.3 i fördraget om Europeiska unionen,

SOM BEAKTAR att unionens politik i enlighet med artikel 42 inte ska påverka den särskilda karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik och att den ska respektera de skyldigheter som vissa medlemsstater, som anser att deras gemensamma försvar förverkligas genom NATO, har enligt Nordatlantiska fördraget och vara förenlig med den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik som har upprättats inom den ramen,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Europeiska unionen ska tillsammans med Västeuropeiska unionen utarbeta arrangemang för ett ökat ömsesidigt samarbete.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

OM FÖRFARANDET VID ALLTFÖR STORA UNDERSKOTT

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR fastställa närmare bestämmelser om det förfarande vid alltför stora underskott som avses i artikel 126 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

De referensvärden som avses i artikel 126.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska vara

- 3 % för kvoten mellan det förväntade eller faktiska underskottet i den offentliga sektorns finanser och bruttonationalprodukten till marknadspris,
- 60 % för kvoten mellan skuldsättningen i den offentliga sektorn och bruttonationalprodukten till marknadspris.

Artikel 2

I artikel 126 i nämnda fördrag och i detta protokoll avses med

- *offentlig*: hela den offentliga sektorn, dvs. centrala, regionala och lokala myndigheter samt sociala trygghetssystem – med undantag av kommersiell verksamhet – enligt definitionen i det europeiska nationalräkenskapssystemet,
- *underskott*: nettoupplåning enligt definitionen i det europeiska nationalräkenskapssystemet,
- *investering*: fasta bruttoinvesteringar enligt definitionen i det europeiska nationalräkenskapssystemet,

- *skuld*: den samlade bruttoskulden till nominellt värde som är utestående vid årets utgång och som är konsoliderad mellan och inom de olika områdena inom den offentliga sektorn enligt definitionen i första strecksatsen.

Artikel 3

För att säkerställa att förfarandet vid alltför stora underskott fungerar effektivt ska medlemsstaternas regeringar enligt detta förfarande ansvara för underskottet i den offentliga sektorn enligt definitionen i artikel 2 första strecksatsen. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella förfaranden på budgetområdet gör det möjligt för dem att uppfylla de förpliktelser inom detta område som följer av fördragen. Medlemsstaterna ska snabbt och regelbundet underrätta kommissionen om sina förväntade och faktiska underskott och om sin skuldnivå.

Artikel 4

Kommissionen ska tillhandahålla det statistiska underlag som ska användas för tillämpningen av detta protokoll.

OM KONVERGENSKRITERIER

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR fastställa närmare bestämmelser för de konvergenzkriterier som ska vägleda unionen då den beslutar att avskaffa undantagen för medlemsstater med undantag enligt artikel 140.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt*,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

Kriteriet om prisstabilitet enligt artikel 140.1 första strecksatsen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt innebär att en medlemsstat under en tid av ett år före granskningen ska uppvisa en hållbar prisutveckling och en genomsnittlig inflationstakt som inte med mer än 1,5 procentenheter överstiger inflationstakten i de, högst tre medlemsstater som har uppnått de bästa resultaten i fråga om prisstabilitet. Inflationen ska mätas med hjälp av konsumentprisindex på en jämförbar grund, med beaktande av skillnader i nationella definitioner.

Artikel 2

Kriteriet om den offentliga sektorns finanser enligt artikel 140.1 andra strecksatsen i nämnda fördrag innebär att medlemsstaten vid tidpunkten för granskningen inte får vara föremål för något beslut av rådet enligt artikel 126.6 i nämnda fördrag om att ett alltför stort underskott föreligger.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Artikel 3

Kriteriet om deltagande i Europeiska monetära systemets växelkursmekanism enligt artikel 140.1 tredje strecksatsen i nämnda fördrag innebär att kursrörelserna för en medlemsstats valuta ska ha legat inom det normala fluktuationsutrymmet enligt Europeiska monetära systemets växelkursmekanism, utan att allvarliga spänningar har uppstått, under minst de senaste två åren före granskningen. Särskilt ska medlemsstaten inte på eget initiativ ha devalverat sin valutas bilaterala centralkurs i förhållande till euron under denna period.

Artikel 4

Kriteriet om konvergens i räntesatserna enligt artikel 140.1 fjärde strecksatsen i nämnda fördrag innebär att en medlemsstat under en tid av ett år före granskningen ska ha haft en genomsnittlig långfristig nominell räntesats som inte med mer än två procentenheter överstiger motsvarande räntesats i de, högst tre medlemsstater som har uppnått de bästa resultaten i fråga om prisstabilitet. Räntesatserna ska beräknas på grundval av långfristiga statsobligationer eller jämförbara värdepapper, med beaktande av skillnader i nationella definitioner.

Artikel 5

Kommissionen ska tillhandahålla det statistiska underlag som ska användas för tillämpningen av detta protokoll.

Artikel 6

Rådet ska enhälligt på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet och ECB* samt Ekonomiska och finansiella kommittén, anta lämpliga bestämmelser om den närmare utformningen av de konvergenskriterier som anges i artikel 140 i nämnda fördrag; de bestämmelserna ska därefter ersätta detta protokoll.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

PROTOKOLL (nr 14)

OM EUROGRUPPEN

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR främja förutsättningarna för en starkare ekonomisk tillväxt i Europeiska unionen och i detta syfte utveckla en allt närmare samordning av den ekonomiska politiken i euroområdet,

SOM ÄR MEDVETNA OM behovet av särskilda bestämmelser för en förstärkt dialog mellan de medlemsstater som har euron som valuta i avvaktan på att euron blir valuta i unionens alla medlemsstater,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

Ministrarna från de medlemsstater som har euron som valuta ska hålla informella sammanträden. Dessa ska äga rum vid behov för att diskutera frågor förknippade med det särskilda ansvar som de delar när det gäller den gemensamma valutan. Kommissionen ska delta i sammanträdena. Europeiska centralbanken ska inbjudas att delta i dessa sammanträden, som ska förberedas av företrädarna för finansministrarna från de medlemsstater som har euron som valuta och kommissionen.

Artikel 2

Ministrarna från de medlemsstater som har euron som valuta ska med en majoritet av dessa medlemsstater välja en ordförande för två och ett halvt år.

**OM VISSA BESTÄMMELSER ANGÅENDE
FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM MEDGER att Förenade kungariket inte har åtagit sig eller på annan grund är skyldigt att införa euron, om inte dess regering och parlament har fattat ett särskilt beslut om detta,

SOM BEAKTAR att Förenade kungarikets regering den 16 oktober 1996 och den 30 oktober 1997 anmälde till rådet att den inte har för avsikt att delta i den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen,

SOM KONSTATERAR att Förenade kungarikets regering normalt finansierar sitt upplåningsbehov genom försäljning av skuldförbindelser till den privata sektorn,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

1. Förenade kungariket är förpliktat att införa euron endast om det till rådet anmäler sin avsikt att göra detta.
2. Punkterna 3–8 och 10 ska tillämpas på Förenade kungariket, med beaktande av den anmälan som Förenade kungarikets regering lämnade till rådet den 16 oktober 1996 och den 30 oktober 1997.
3. Förenade kungariket ska behålla sina befogenheter på den monetära politikens område enligt sin nationella lagstiftning.
4. Artiklarna 119 andra stycket, 126.1, 126.9, 126.11, 127.1–127.5, 128, 130, 131, 132, 133, 138, 140.3, 219, 282.2, med undantag av första och sista meningen, 282.5 och 283 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska inte tillämpas på Förenade kungariket. Detsamma gäller artikel 121.2 i detta fördrag vad avser antagandet av de delar av de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken som rör euroområdet generellt. I dessa bestämmelser ska hänvisningar till unionen eller medlemsstaterna inte omfatta Förenade kungariket och hänvisningar till de nationella centralbankerna inte omfatta Bank of England.

5. Förenade kungariket ska bemöda sig om att undvika ett alltför stort underskott i den offentliga sektorns finanser.

Artiklarna 143 och 144 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska fortsätta att tillämpas på Förenade kungariket. Artiklarna 134.4 och 142 ska tillämpas på Förenade kungariket som om Förenade kungariket hade beviljats undantag.

6. Förenade kungarikets rösträtt ska inte gälla i fråga om sådana rådsakter som avses i de artiklar som räknas upp i punkt 4 och i de fall som avses i artikel 139.4 första stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Artikel 139.4 andra stycket i nämnda fördrag ska därför tillämpas.

Förenade kungariket ska inte heller ha rätt att delta i utnämningen av ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter av ECB:s direktion enligt artikel 283.2 b i nämnda fördrag.

7. Artiklarna 3, 4, 6, 7, 9.2, 10.1, 10.3, 11.2, 12.1, 14, 16, 18–20, 22, 23, 26, 27, 30–34 och 49 i protokollet om stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken ("stadgan") ska inte tillämpas på Förenade kungariket.

I dessa artiklar ska hänvisningar till unionen eller medlemsstaterna inte omfatta Förenade kungariket och hänvisningar till de nationella centralbankerna inte omfatta Bank of England.

Hänvisningarna i artiklarna 10.3 och 30.2 i stadgan till "ECB:s tecknade kapital" ska inte omfatta kapital som har tecknats av Bank of England.

8. Artikel 141.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artiklarna 43–47 i stadgan ska, oavsett om det finns medlemsstater med undantag, gälla med följande ändringar:

- a) Hänvisningarna i artikel 43 till ECB:s och EMI:s uppgifter ska omfatta de uppgifter som fortfarande behöver utföras efter införandet av euron till följd av eventuella beslut från Förenade kungarikets sida att inte införa euron.
- b) Utöver de uppgifter som avses i artikel 46 ska ECB också lämna råd och medverka vid förberedelsen av varje beslut av rådet om Förenade kungariket som fattas enligt punkterna 9 a och 9 c.

c) Bank of England ska betala sin tecknade andel av ECB:s kapital som bidrag till ECB:s driftkostnader på samma grunder som de nationella centralbankerna i medlemsstater med undantag.

9. Förenade kungariket får när som helst anmäla att det har för avsikt att införa euron. I så fall ska följande gälla:

a) Förenade kungariket har rätt att införa euron, förutsatt att det uppfyller de nödvändiga villkoren. Rådet ska, på begäran av Förenade kungariket och på de villkor och enligt det förfarande som anges i artikel 140.1 och 140.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, besluta huruvida Förenade kungariket uppfyller de nödvändiga villkoren.

b) Bank of England ska betala in sin andel av det tecknade kapitalet, föra över valutatillgångar till ECB och bidra till ECB:s reserver på samma grunder som den nationella centralbanken i en medlemsstat vars undantag har upphävts.

c) Rådet ska, på de villkor och enligt det förfarande som anges i artikel 140.3 i nämnda fördrag, fatta alla andra beslut som behövs för att göra det möjligt för Förenade kungariket att införa euron.

Om Förenade kungariket inför euron enligt bestämmelserna i detta protokoll ska punkterna 3–8 upphöra att gälla.

10. Utan hinder av artikel 123 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artikel 21.1 i stadgan får Förenade kungarikets regering behålla sin "ways and means"-kredit hos Bank of England om och så länge som Förenade kungariket inte inför euron.

OM VISSA BESTÄMMELSER ANGÅENDE DANMARK

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM TAR HÄNSYN TILL att den danska grundlagen innehåller bestämmelser som kan innebära att en folkomröstning ska hållas i Danmark innan Danmark avstår från sitt undantag,

SOM TAR HÄNSYN TILL att den danska regeringen den 3 november 1993 till rådet anmälde sin avsikt att inte delta i den tredje etappen av den ekonomiska och monetära unionen,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

1. Danmark ska medges undantag, med hänsyn till den danska regeringens anmälan av den 3 november 1993 till rådet. Verkan av detta undantag ska vara att alla artiklar och bestämmelser i fördragen och i stadgan för ECBS och ECB som avser undantag ska tillämpas på Danmark.
2. För att upphäva undantaget ska förfarandet enligt artikel 140 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt inledas endast på begäran av Danmark.
3. Om undantaget upphävs ska bestämmelserna i detta protokoll inte längre tillämpas.

PROTOKOLL (nr 17)

OM DANMARK

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR lösa vissa särskilda problem angående Danmark,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Bestämmelserna i artikel 14 i protokollet om stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken ska inte inverka på rätten för Danmarks nationalbank att utföra sina nuvarande uppgifter vad beträffar de delar av Konungariket Danmark som inte hör till unionen.

PROTOKOLL (nr 18)

OM FRANKRIKE

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR ta hänsyn till en särskild fråga om Frankrike,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Frankrike ska behålla ensamrätten till penningutgivning i Nya Kaledonien och Franska Polynesien samt på Wallis- och Futunaöarna enligt villkoren i sin nationella lagstiftning och ha ensamrätt att fastställa CFP-francens parivärde.

**OM SCHENGENREGELVERKET INFÖRLIVAT
INOM EUROPEISKA UNIONENS RAMAR**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM KONSTATERAR att de avtal om gradvis avskaffande av kontroller vid de gemensamma gränserna som några av Europeiska unionens medlemsstater undertecknade i Schengen den 14 juni 1985 och den 19 juni 1990, samt de därmed förbundna avtal och de regler som har antagits på grundval av dessa avtal, har införlivats inom Europeiska unionens ramar genom Amsterdamfördraget av den 2 oktober 1997,

SOM ÖNSKAR bevara Schengenregelverket, så som det har utvecklats sedan Amsterdamfördraget trädde i kraft, samt utveckla regelverket för att bidra till förverkligandet av målet att erbjuda unionens medborgare ett område med frihet, säkerhet och rättvisa utan inre gränser,

SOM BEAKTAR Danmarks särskilda ställning,

SOM BEAKTAR att Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland inte deltar i tillämpningen av alla bestämmelser i Schengenregelverket, men att dessa stater dock bör ges möjlighet att helt eller delvis godta andra bestämmelser i detta regelverk,

SOM INSER att det följaktligen är nödvändigt att använda bestämmelserna i fördragen när det gäller ett närmare samarbete mellan vissa medlemsstater,

SOM BEAKTAR behovet att behålla särskilda förbindelser med Republiken Island och Konungariket Norge, eftersom båda dessa stater, liksom de nordiska stater som är medlemmar i Europeiska unionen, är bundna av bestämmelserna i den nordiska passunionen,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

Konungariket Belgien, Republiken Bulgarien, Republiken Tjeckien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Estland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Italien, Republiken Cypern, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Storhertigdömet Luxemburg, Republiken Ungern, Republiken Malta, Konungariket Nederländerna, Republiken Österrike, Republiken Polen, Republiken Portugal, Rumänien, Republiken Slovenien, Republiken Slovakien, Republiken Finland och Konungariket Sverige bemyndigas att upprätta ett fördjupat samarbete sinsemellan på de områden som omfattas av de bestämmelser som har fastställts av rådet och som utgör Schengenregelverket. Detta samarbete ska genomföras inom Europeiska unionens institutionella och rättsliga ramar och med iakttagande av de relevanta bestämmelserna i fördragen.

Artikel 2

Schengenregelverket ska gälla för de medlemsstater som avses i artikel 1, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3 i anslutningsakten av den 16 april 2003 och artikel 4 i anslutningsakten av den 25 april 2005. Rådet ska ersätta den verkställande kommitté som har inrättats genom Schengenavtalen.

Artikel 3

Danmarks deltagande i beslut om åtgärder som innebär en utveckling av Schengenregelverket samt genomförandet och tillämpningen av dessa åtgärder i Danmark ska omfattas av de relevanta bestämmelserna i protokollet om Danmarks ställning.

Artikel 4

Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland får när som helst begära att vissa eller samtliga bestämmelser i detta regelverk ska tillämpas på dem.

Rådets beslut i anledning av en sådan begäran ska fattas med enhällighet bland de medlemmar som avses i artikel 1 och företrädaren för regeringen i den berörda staten.

Artikel 5

1. Förslag och initiativ som utvecklar Schengenregelverket ska omfattas av de tillämpliga bestämmelserna i fördragen.

Om antingen Irland eller Förenade kungariket inte inom rimlig tid skriftligen har underrättat rådet om att medlemsstaten önskar delta, ska i detta sammanhang de medlemsstater som avses i artikel 1 samt Irland eller Förenade kungariket, om någon av dem önskar delta i de ifrågavarande samarbetsområdena, anses ha fått ett sådant bemyndigande som avses i artikel 329 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

2. Om antingen Irland eller Förenade kungariket anses ha lämnat en underrättelse i enlighet med ett beslut enligt artikel 4, kan medlemsstaten ändå skriftligen inom tre månader underrätta rådet om att den inte önskar delta i förslaget eller initiativet. I så fall ska Irland eller Förenade kungariket inte delta i dess antagande. Så snart som den senare underrättelsen har lämnats, ska förfarandet för antagande av den åtgärd som utvecklar Schengenregelverket avbrytas fram till dess att det förfarande som anges i punkt 3 eller 4 har avslutats eller till dess att underrättelsen har dragits tillbaka när som helst under förfarandet.

3. Ett beslut som har fattats av rådet i enlighet med artikel 4 ska, för den medlemsstat som lämnat en underrättelse i enlighet med punkt * 2, från och med den dag då den föreslagna åtgärden träder i kraft, inte längre tillämpas i den utsträckning som rådet anser nödvändig och på villkor som ska fastställas i ett beslut av rådet, som ska besluta med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen. Det beslutet ska fattas i enlighet med följande kriterier: rådet ska sträva efter att den berörda medlemsstaten även i fortsättningen deltar i så stor utsträckning som möjligt, utan att detta allvarligt påverkar den praktiska genomförbarheten av Schengenregelverkets olika delar, samtidigt som deras samstämmighet respekteras. Kommissionen ska lägga fram sitt förslag så snart som möjligt efter det att en underrättelse enligt punkt 2 har lämnats. Rådet ska, vid behov efter att ha sammankallat två på varandra följande möten, fatta beslut inom fyra månader efter kommissionens förslag.

4. Om rådet vid fyramånadersperiodens utgång inte har antagit ett beslut, får en medlemsstat utan dröjsmål begära att ärendet överlämnas till Europeiska rådet. I så fall ska Europeiska rådet vid sitt nästa möte med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen fatta ett beslut i enlighet med de kriterier som avses i punkt 3.

---

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

5. Om rådet eller Europeiska rådet, alltefter omständigheterna, inte har antagit sitt beslut efter det att förfarandet enligt punkt 3 eller 4 har avslutats, ska det avbrutna förfarandet för antagande av en åtgärd som utvecklar Schengenregelverket återupptas. Om denna åtgärd därefter antas, ska ett beslut som rådet har fattat i enlighet med artikel 4 från och med den dag då åtgärden träder i kraft, inte längre vara tillämpligt för den berörda medlemsstaten i den utsträckning och på de villkor som kommissionen beslutar, om inte medlemsstaten har dragit tillbaka sin underrättelse enligt punkt 2 före antagandet av åtgärden. Kommissionen ska besluta senast den dag då åtgärden antas. När kommissionen fattar sitt beslut ska den respektera de kriterier som avses i punkt 3.

Artikel 6

Republiken Island och Konungariket Norge ska associeras till genomförandet av Schengenavtalens regelverk och den vidare utvecklingen av detta. Rådet ska med dessa stater avtala om lämpliga förfaranden för detta och härvid besluta med enhällighet bland de medlemmar som nämns i artikel 1. Det avtalet ska innehålla bestämmelser om Islands och Norges bidrag till eventuella ekonomiska konsekvenser av genomförandet av detta protokoll.

Rådet ska genom enhälligt beslut ingå ett särskilt avtal med Island och Norge för att fastställa rättigheter och skyldigheter mellan å ena sidan Irland och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland och å andra sidan Island och Norge på sådana områden som omfattas av Schengenregelverket och som är tillämpliga på dessa stater.

Artikel 7

I samband med förhandlingarna om nya medlemsstaters tillträde till Europeiska unionen ska Schengenregelverket samt ytterligare åtgärder som institutionerna beslutar på detta regelverks tillämpningsområde betraktas som ett regelverk som måste godtas fullt ut av alla stater som ansöker om tillträde.

**OM TILLÄMPNING AV VISSA INSLAG I ARTIKEL 26
I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT
PÅ FÖRENADE KUNGARIKET OCH IRLAND**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR avgöra vissa frågor som rör Förenade kungariket och Irland,

SOM BEAKTAR att det under många år förekommit särskilda arrangemang för resor mellan Förenade kungariket och Irland,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

Förenade kungariket ska – utan hinder av artiklarna 26 och 77 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, andra bestämmelser i det fördraget eller i fördraget om Europeiska unionen, åtgärder som har beslutats enligt de fördragen eller internationella avtal som ingåtts av unionen eller av unionen och dess medlemsstater med en eller flera tredje stater – ha rätt att vid sina gränser med andra medlemsstater genomföra sådana kontroller av personer som vill resa in i Förenade kungariket som det anser nödvändiga i syfte att

- a) kontrollera rätten att resa in i Förenade kungariket för medborgare i medlemsstater och för deras familjemedlemmar när de utövar rättigheter som följer av unionsrätten, liksom för sådana medborgare i andra stater som har fått sådana rättigheter genom en överenskommelse som Förenade kungariket är bundet av, och
- b) avgöra om andra personer ska ges tillstånd att resa in i Förenade kungariket.

Artiklarna 26 och 77 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller andra bestämmelser i det fördraget eller fördraget om Europeiska unionen eller andra åtgärder som har beslutats inom ramen för dessa fördrag ska inte på något sätt påverka Förenade kungarikets rätt att införa eller genomföra sådana kontroller. Hänvisningar till Förenade kungariket i denna artikel ska anses inbegripa territorier för vars yttre förbindelser Förenade kungariket ansvarar.

Artikel 2

Förenade kungariket och Irland får fortsätta att komma överens om inbördes arrangemang rörande fri rörlighet för personer mellan sina territorier ("den gemensamma resezon"), samtidigt som rättigheterna för de personer som avses i artikel 1 första stycket a i detta protokoll fullt ut ska respekteras. Följaktligen ska bestämmelserna i artikel 1 i detta protokoll, så länge dessa länder upprätthåller sådana arrangemang, vara tillämpliga på Irland på samma villkor och under samma förhållanden som på Förenade kungariket. Artiklarna 26 och 77 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller andra bestämmelser i det fördraget eller fördraget om Europeiska unionen eller andra åtgärder som har beslutats inom ramen för dessa fördrag, ska inte på något sätt påverka några sådana arrangemang.

Artikel 3

De andra medlemsstaterna ska ha rätt att vid sina gränser eller vid varje plats för inresa till deras territorium genomföra kontroller av personer som vill resa in på deras territorium från Förenade kungariket eller andra territorier för vars yttre förbindelser det landet ansvarar för samma ändamål som i artikel 1 i detta protokoll eller från Irland under den tid som bestämmelserna i artikel 1 i detta protokoll är tillämpliga på Irland.

Artiklarna 26 och 77 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller andra bestämmelser i det fördraget eller fördraget om Europeiska unionen eller andra åtgärder som beslutats inom ramen för dessa fördrag ska inte på något sätt påverka de andra medlemsstaternas rätt att införa eller genomföra sådana kontroller.

**OM FÖRENADE KUNGARIKETS OCH IRLANDS STÄLLNING
MED AVSEENDE PÅ OMRÅDET MED FRIHET, SÄKERHET OCH RÄTTVISA**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR avgöra vissa frågor som rör Förenade kungariket och Irland,

SOM BEAKTAR protokollet om tillämpning av vissa inslag i artikel 26 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på Förenade kungariket och Irland,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

Om inte annat följer av artikel 3 ska Förenade kungariket och Irland inte delta i rådets beslut om föreslagna åtgärder enligt avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Enhällighet bland rådets medlemmar, med undantag av företrädarna för Förenade kungarikets och Irlands regeringar, ska krävas för sådana beslut i rådet som ska antas enhälligt.

Vid tillämpning av denna artikel ska kvalificerad majoritet definieras i enlighet med artikel 238.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 2

Till följd av artikel 1 och om inte annat följer av artiklarna 3, 4 och 6 ska inga bestämmelser i avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, inga åtgärder som beslutas enligt den avdelningen, inga bestämmelser i ett internationellt avtal som ingås av unionen i enlighet med den avdelningen och inga beslut av Europeiska unionens domstol som innebär en tolkning av en sådan bestämmelse eller åtgärd vara bindande för eller tillämpliga i Förenade kungariket eller Irland; inga sådana bestämmelser, åtgärder eller beslut ska på något sätt påverka dessa staters befogenheter, rättigheter och skyldigheter; inga sådana bestämmelser, åtgärder eller beslut ska på något sätt påverka gemenskapens eller unionens regelverk eller utgöra en del av unionsrätten, såsom detta regelverk och denna rätt gäller för Förenade kungariket eller Irland.

Artikel 3

1. Förenade kungariket eller Irland kan inom tre månader efter det att ett förslag eller initiativ har lagts fram för rådet i enlighet med avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt skriftligen meddela rådets ordförande att Förenade kungariket eller Irland önskar delta i beslutet om och tillämpningen av en sådan föreslagen åtgärd, varefter den staten ska ha rätt att göra detta.

Enhällighet bland rådets medlemmar, med undantag av en medlem som inte har lämnat ett sådant meddelande, ska krävas för sådana beslut i rådet som ska antas enhälligt. En åtgärd som beslutats enligt denna punkt ska vara bindande för alla medlemsstater som deltog i beslutet.

Villkoren för Förenade kungarikets och Irlands deltagande i utvärderingar som rör de områden som omfattas av avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska fastställas i åtgärder som beslutas i enlighet med artikel 70 i nämnda fördrag.

Vid tillämpning av denna artikel ska kvalificerad majoritet definieras i enlighet med artikel 238.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

2. Om beslut om en sådan åtgärd som avses i punkt 1 efter en rimlig tidsperiod inte kan fattas med Förenade kungariket eller Irland som deltagare, får rådet besluta om en sådan åtgärd i enlighet med artikel 1 utan att Förenade kungariket eller Irland deltar. I det fallet är artikel 2 tillämplig.

Artikel 4

Förenade kungariket eller Irland får när som helst efter beslut om en åtgärd i rådet i enlighet med avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt underrätta rådet och kommissionen om sin önskan att godta åtgärden. I så fall ska det förfarande som avses i artikel 331.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt gälla i tillämpliga delar.

Artikel 4a

1. Bestämmelserna i detta protokoll ska för Förenade kungariket och Irland också tillämpas på sådana åtgärder som föreslås eller beslutas i enlighet med avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och som ändrar en befintlig åtgärd som är bindande för länderna.
2. I de fall då rådet, som beslutar på förslag av kommission, emellertid konstaterar att Förenade kungarikets eller Irlands uteblivna deltagande i den ändrade versionen av en befintlig åtgärd gör det praktiskt omöjligt för andra medlemsstater eller unionen att tillämpa åtgärden, får rådet uppmana medlemsstaten i fråga att lämna en underrättelse i enlighet med artikel 3 eller 4. Vid tillämpning av artikel 3 börjar ytterligare en tvåmånadersperiod att löpa samma dag som rådet har gjort ett sådant konstaterande.

Om Förenade kungariket eller Irland vid utgången av den tvåmånadersperiod som följer på rådets konstaterande inte har lämnat någon underrättelse i enlighet med artikel 3 eller 4, ska den befintliga åtgärden inte längre vara bindande för eller tillämplig på medlemsstaten, om den inte har lämnat någon underrättelse i enlighet med artikel 4 innan ändringsåtgärden trädde i kraft. Detta får verkan den dag då ändringsåtgärden träder i kraft eller vid utgången av tvåmånadersperioden, beroende på vilket som inträffar sist.

Vid tillämpning av denna punkt ska rådet, efter att ha diskuterat ärendet ingående, besluta med kvalificerad majoritet av sina medlemmar som företräder de medlemsstater som deltar eller har deltagit i antagandet av ändringsåtgärden. En kvalificerad majoritet av rådet ska definieras i enlighet med artikel 238.3 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

3. Rådet får med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen slå fast att Förenade kungariket eller Irland ska bära eventuella direkta ekonomiska konsekvenser som landets avbrutna deltagande i den befintliga åtgärden med nödvändighet och oundvikligen har lett till.
4. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av artikel 4.

Artikel 5

En medlemsstat som inte är bunden av en åtgärd som har beslutats i enlighet med avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska inte på något sätt belastas ekonomiskt av den åtgärden utöver de administrativa kostnader detta åsamkar institutionerna om inte rådet med enhällighet bland alla sina medlemmar och efter att ha hört Europaparlamentet beslutar något annat.

Artikel 6

När Förenade kungariket eller Irland i sådana fall som avses i detta protokoll är bundet av en åtgärd som rådet har beslutat om i enlighet med avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska relevanta bestämmelser i fördragen vara tillämpliga på den staten när det gäller den åtgärden.

Artikel 6a

Förenade kungariket och Irland ska inte vara bundna av de bestämmelser på grundval av artikel 16 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som avser behandling av personuppgifter i medlemsstaterna när dessa utövar verksamhet som omfattas av tillämpningsområdet för kapitlen 4 och 5 i avdelning V i tredje delen i det fördraget, i de fall då Förenade kungariket eller Irland inte är bundna av unionens bestämmelser om formerna för straffrättsligt samarbete eller polissamarbete inom ramen för vilka de bestämmelser måste iakttas som fastställs på grundval av artikel 16.

Artikel 7

Artiklarna 3, 4 och 4a ska inte påverka tillämpningen av protokollet om Schengenregelverket införlivat inom Europeiska unionens ramar.

Artikel 8

Irland får skriftligen meddela rådet att landet inte längre önskar omfattas av detta protokoll. I så fall kommer de normala bestämmelserna i fördraget att gälla för Irland.

Artikel 9

Detta protokoll ska i fråga om Irland inte tillämpas på artikel 75 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

OM DANMARKS STÄLLNING

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ERINRAR OM det beslut som fattades av stats- eller regeringscheferna, församlade i Europeiska rådet i Edinburgh den 12 december 1992, om vissa problem som togs upp av Danmark med avseende på fördraget om Europeiska unionen,

SOM HAR NOTERAT Danmarks ståndpunkt när det gäller medborgarskap, Ekonomiska och monetära unionen, försvarspolitik samt rättsliga och inrikes frågor, enligt vad som anges i Edinburghbeslutet,

SOM ÄR MEDVETNA OM att en fortsättning inom ramen för fördragen av en rättsordning som går tillbaka till Edinburgh-beslutet betydligt kommer att begränsa Danmarks deltagande på för unionen viktiga samarbetsområden och att det skulle ligga i unionens intresse att säkerställa hela regelverket inom området med frihet, säkerhet och rättvisa,

SOM DÄRFÖR ÖNSKAR upprätta en rättslig ram för att ge Danmark möjlighet att delta i beslut om åtgärder som föreslås på grundval av avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och som välkomnar det faktum att Danmark har för avsikt att begagna sig av denna möjlighet när så är möjligt i enlighet med landets konstitutionella krav,

SOM NOTERAR att Danmark inte kommer att hindra övriga medlemsstater från att vidareutveckla sitt samarbete i fråga om åtgärder som inte är bindande för Danmark,

SOM ÄR MEDVETNA OM artikel 3 i protokollet om Schengenregelverket införlivat inom Europeiska unionens ramar,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

DEL I

Artikel 1

Danmark ska inte delta i rådets beslut om föreslagna åtgärder i enlighet med avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Enhällighet bland rådsmedlemmarna, med undantag av företrädaren för Danmarks regering, ska krävas för sådana beslut i rådet som ska antas enhälligt.

Vid tillämpning av denna artikel ska kvalificerad majoritet definieras i enlighet med artikel 238.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 2

Inga bestämmelser i avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, inga åtgärder som beslutats i enlighet med den avdelningen, inga bestämmelser i ett internationellt avtal som ingåtts av unionen i enlighet med den avdelningen och inga beslut av Europeiska unionens domstol som innebär en tolkning av sådana bestämmelser eller åtgärder eller av åtgärder som har ändrats eller kan ändras i enlighet med den avdelningen ska vara bindande för eller tillämpliga i Danmark; inga sådana bestämmelser, åtgärder eller beslut ska på något sätt påverka Danmarks befogenheter, rättigheter och skyldigheter; inga sådana bestämmelser, åtgärder eller beslut ska på något sätt påverka gemenskapens eller unionens regelverk eller utgöra en del av unionsrätten, såsom detta regelverk eller denna rätt gäller för Danmark. I synnerhet ska sådana unionsakter på området för polissamarbete och straffrättsligt samarbete som antas före ikraftträdandet av Lissabonfördraget och som ändras, fortsätta att vara bindande för eller tillämpliga på Danmark i oförändrad form.

Artikel 2a

Artikel 2 i detta protokoll ska även tillämpas på de bestämmelser grundade på artikel 16 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som avser behandling av personuppgifter i medlemsstaterna, när dessa utövar verksamhet som omfattas av tillämpningsområdet för kapitlen 4 och 5 i avdelning V i tredje delen i fördraget.

Artikel 3

De åtgärder som avses i artikel 1 ska inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Danmark, annat än de administrativa kostnader som åsamkas institutionerna.

Artikel 4

1. Danmark ska, inom en tid av sex månader efter det att rådet har beslutat om en åtgärd i fråga om ett förslag eller initiativ om utbyggnad av Schengenregelverket som omfattas av denna del, besluta huruvida det ska genomföra denna åtgärd i sin nationella lagstiftning. Om det beslutar att göra detta, kommer åtgärden att i enlighet med internationell rätt ge upphov till en förpliktelse mellan Danmark och de övriga medlemsstater som är bundna av åtgärden.
2. Om Danmark beslutar att inte genomföra en sådan åtgärd av rådet som avses i punkt 1 kommer de medlemsstater som är bundna av denna åtgärd och Danmark att överväga vilka lämpliga åtgärder som ska vidtas.

DEL II

Artikel 5

När det gäller åtgärder rådet beslutar på det område som omfattas av artiklarna 26.1, 42 och 43–46 i fördraget om Europeiska unionen kommer Danmark inte att delta i arbetet med att utarbeta och genomföra sådana unionsbeslut och unionsåtgärder som har anknytning till försvarsfrågor. Därför ska Danmark inte delta i beslut om sådana åtgärder. Danmark kommer inte att hindra övriga medlemsstater från att vidareutveckla sitt samarbete på detta område. Danmark behöver inte bidra till finansieringen av driftsutgifter som uppkommer till följd av sådana åtgärder eller göra militära kapaciteter tillgängliga för unionen.

Enhällighet bland rådsmedlemmarna, med undantag av företrädaren för Danmarks regering, ska krävas för de akter som rådet ska anta med enhällighet.

Vid tillämpning av denna artikel ska kvalificerad majoritet definieras i enlighet med artikel 238.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

DEL III

Artikel 6

Artiklarna 1, 2 och 3 ska inte tillämpas på åtgärder för att bestämma de tredje länder vars medborgare är skyldiga att ha visering när de passerar medlemsstaternas yttre gränser eller på åtgärder som avser en enhetlig utformning av viseringar.

DEL IV

Artikel 7

Danmark kan när som helst i enlighet med sina konstitutionella bestämmelser meddela de övriga medlemsstaterna att Danmark inte längre vill utnyttja hela eller delar av detta protokoll. I sådana fall kommer Danmark att fullt ut tillämpa alla relevanta åtgärder som då är i kraft och som har vidtagits inom Europeiska unionens ramar.

Artikel 8

1. När som helst och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 7 får Danmark i enlighet med sina konstitutionella krav meddela övriga medlemsstater att med verkan från och med den första dagen i månaden efter meddelandet ska del I utgöras av bestämmelserna i bilagan. I så fall ska artiklarna 5–8 omnumreras som en följd av detta.
2. Sex månader efter den dag då ett sådant meddelande som avses i punkt 1 får verkan ska hela Schengenregelverket samt de beslutade åtgärder för att utveckla detta regelverk som dittills varit bindande för Danmark som skyldigheter enligt internationell rätt vara bindande för Danmark som unionsrätt.

Artikel 1

Om inte annat följer av artikel 3, ska Danmark inte delta när rådet beslutar om åtgärder som föreslås i enlighet med avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Enhällighet bland rådsmedlemmarna, med undantag av företrädaren för Danmarks regering, ska krävas för sådana akter som rådet ska anta med enhällighet.

Vid tillämpning av denna artikel ska kvalificerad majoritet definieras i enlighet med artikel 238.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 2

Till följd av artikel 1, och om inte annat följer av artiklarna 3, 4 och 8, ska inga bestämmelser i avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, inga åtgärder som beslutas i enlighet med nämnda avdelning, inga bestämmelser i ett internationellt avtal som ingås av unionen i enlighet med nämnda avdelning och inga beslut av Europeiska unionens domstol som innebär en tolkning av en sådan bestämmelse eller åtgärd vara bindande för eller tillämpliga på Danmark. Dessa bestämmelser, åtgärder eller beslut ska inte på något sätt påverka Danmarks befogenheter, rättigheter eller skyldigheter. Dessa bestämmelser, åtgärder eller beslut ska inte på något sätt ändra gemenskapens eller unionens regelverk eller utgöra en del av unionsrätten, så som detta regelverk och denna rätt gäller för Danmark.

Artikel 3

1. Danmark kan inom tre månader efter det att ett förslag eller initiativ har lagts fram för rådet i enlighet med avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt skriftligen meddela rådets ordförande att Danmark önskar delta i beslutet om och tillämpningen av en sådan föreslagen åtgärd, varefter Danmark ska ha rätt att göra detta.

2. Om rådet efter en rimlig tidsperiod inte kan besluta om en sådan åtgärd som avses i punkt 1 med deltagande av Danmark, får rådet besluta om den i punkt 1 avsedda åtgärden i enlighet med artikel 1 utan att Danmark deltar. I det fallet är artikel 2 tillämplig.

Artikel 4

Danmark kan när som helst efter ett beslut om en åtgärd i enlighet med avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt meddela rådet och kommissionen att det har för avsikt att godta åtgärden. I så fall ska förfarandet i artikel 331.1 i nämnda fördrag gälla i tillämpliga delar.

Artikel 5

1. Bestämmelserna i detta protokoll ska för Danmark också tillämpas på sådana åtgärder som föreslås eller beslutas i enlighet med avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och som ändrar en befintlig åtgärd som är bindande för landet.

2. I de fall då rådet, som beslutar på förslag av kommission, emellertid konstaterar att Danmarks uteblivna deltagande i den ändrade versionen av en befintlig åtgärd gör det praktiskt omöjligt för andra medlemsstater eller unionen att tillämpa åtgärden, får rådet uppmana Danmark att lämna en underrättelse i enlighet med artikel 3 eller 4. Vid tillämpning av artikel 3 börjar ytterligare en tvåmånadersperiod att löpa samma dag som rådet har ett sådant konstaterande.

Om Danmark vid utgången av den tvåmånadersperiod som följer på rådets konstaterande inte har lämnat någon underrättelse i enlighet med artikel 3 eller 4, ska den befintliga åtgärden inte längre vara bindande för eller tillämplig på Danmark, om Danmark inte har lämnat någon underrättelse i enlighet med artikel 4 innan ändringsåtgärden trädde i kraft. Detta får verkan den dag då ändringsåtgärden träder i kraft eller vid utgången av tvåmånadersperioden, beroende på vilket som inträffar sist.

Vid tillämpning av denna punkt ska rådet, efter att ha diskuterat ärendet ingående, besluta med kvalificerad majoritet av sina medlemmar som företräder de medlemsstater som deltar eller har deltagit i antagandet av ändringsåtgärden. En kvalificerad majoritet av rådet ska definieras i enlighet med artikel 238.3 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

3. Rådet får med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen slå fast att Danmark ska bära de eventuella direkta ekonomiska konsekvenser som landets avbrutna deltagande i den befintliga åtgärden med nödvändighet och oundvikligen har lett till.

4. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av artikel 4.

Artikel 6

1. Ett meddelande enligt artikel 4 ska lämnas senast sex månader efter det slutgiltiga beslutet om en åtgärd som utvecklar Schengenregelverket.

Om Danmark inte lämnar något meddelande i enlighet med artikel 3 eller 4 med avseende på en åtgärd som utvecklar Schengenregelverket, kommer de medlemsstater som är bundna av åtgärden och Danmark att överväga vilka lämpliga åtgärder som ska vidtas.

2. Ett meddelande enligt artikel 3 med avseende på en åtgärd som utvecklar Schengenregelverket ska oåterkalleligen anses utgöra ett meddelande enligt artikel 3 med avseende på alla ytterligare förslag eller initiativ som är avsedda att utveckla denna åtgärd, i den mån ett sådant förslag eller initiativ är avsett att utveckla Schengenregelverket.

Artikel 7

Danmark ska inte vara bundet av de bestämmelser på grundval av artikel 16 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt som avser behandling av personuppgifter i medlemsstaterna när dessa utövar verksamhet som omfattas av tillämpningsområdet för kapitlen 4 och 5 i avdelning V i tredje delen i fördraget, i de fall då Danmark inte är bundet av unionens bestämmelser om formerna för straffrättsligt samarbete eller polissamarbete inom ramen för vilka de bestämmelser måste iakttas som fastställs på grundval av artikel 16.

Artikel 8

När Danmark i sådana fall som avses i denna del är bundet av en åtgärd som rådet har beslutat i enlighet med avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska relevanta bestämmelser i fördragen vara tillämpliga på Danmark när det gäller den åtgärden.

Artikel 9

Om Danmark inte är bundet av en åtgärd som har beslutats i enlighet med avdelning V i tredje delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska det inte belastas ekonomiskt av den åtgärden utöver de administrativa kostnader som detta förorsakar institutionerna, om inte rådet med enhällighet bland alla sina medlemmar och efter att ha hört Europaparlamentet beslutar något annat.

**OM MEDLEMSSTATERNAS YTTRE FÖRBINDELSER
I FRÅGA OM PASSAGE AV YTTRE GRÄNSER**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR medlemsstaternas behov av att säkerställa effektiva kontroller vid sina yttre gränser, vid behov i samarbete med tredje land,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Bestämmelserna om åtgärder som rör passage av de yttre gränserna i artikel 77.2 b i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska inte påverka medlemsstaternas behörighet att förhandla om eller ingå avtal med tredje land, såvitt dessa avtal är förenliga med unionsrätten och med andra relevanta internationella avtal.

**OM ASYL FÖR MEDBORGARE
I EUROPEISKA UNIONENS MEDLEMSSTATER**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR att unionen enligt artikel 6.1 i fördraget om Europeiska unionen erkänner de rättigheter, friheter och principer som fastställs i stadgan om de grundläggande rättigheterna,

SOM BEAKTAR att enligt artikel 6.3 i fördraget om Europeiska unionen ska de grundläggande rättigheterna, så som de garanteras i europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, ingå i unionsrätten som allmänna principer,

SOM BEAKTAR att Europeiska unionens domstol har behörighet att säkerställa att Europeiska gemenskapen vid tolkning och tillämpning av artikel 6.1 och 6.3 i fördraget om Europeiska unionen följer lagen,

SOM BEAKTAR att varje europeisk stat som ansöker om medlemskap i unionen i enlighet med artikel 49 i fördraget om Europeiska unionen måste respektera de värden som anges i artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen,

SOM ÄR MEDVETNA OM att det i artikel 7 i fördraget om Europeiska unionen inrättas en mekanism för tillfälligt upphävande av vissa rättigheter om en medlemsstat allvarligt och ihållande åsidosätter dessa värden,

SOM ERINRAR OM att varje medborgare i en medlemsstat, i sin egenskap av unionsmedborgare, åtnjuter särskild status och särskilt skydd som ska garanteras av medlemsstaterna i enlighet med bestämmelserna i andra delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

SOM ÄR MEDVETNA OM att fördragen inrättar ett område utan inre gränser och ger varje unionsmedborgare rätt att fritt röra sig och bosätta sig på medlemsstaternas territorium,

SOM ÖNSKAR hindra att asylrätten utnyttjas för andra ändamål än vad som är avsett,

SOM BEAKTAR att detta protokoll tar hänsyn till slutgiltigheten av och syftet med Genèvekonventionen av den 28 juli 1951 om flyktingars rättsliga ställning,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Enda artikel

Med beaktande av den skydds nivå som Europeiska unionens medlemsstater erbjuder såvitt avser de grundläggande rättigheterna och friheterna ska medlemsstaterna betraktas som säkra ursprungsländer i förhållande till varandra för alla rättsliga och praktiska syften som har samband med asylärenden. Följaktligen får ansökningar om asyl som ges in av en medborgare i en medlemsstat endast i följande fall beaktas eller förklaras tillåtna att behandlas av en annan medlemsstat:

- a) Om den medlemsstat i vilken sökanden är medborgare sedan Amsterdamfördraget har trätt i kraft och med åberopande av artikel 15 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna vidtar åtgärder som medför att den medlemsstaten inom sitt territorium inte uppfyller sina skyldigheter enligt konventionen.
- b) Om ett sådant förfarande som avses i artikel 7.1 i fördraget om Europeiska unionen har inletts och fram till dess rådet eller, i förekommande fall, Europeiska rådet fattar ett beslut med avseende på detta beträffande den medlemsstat i vilken sökanden är medborgare.
- c) Om rådet har antagit ett beslut i enlighet med artikel 7.1 i fördraget om Europeiska unionen när det gäller den medlemsstat i vilken sökanden är medborgare eller om Europeiska rådet har antagit ett beslut i enlighet med artikel 7.2 i det fördraget när det gäller den medlemsstat i vilken sökanden är medborgare.
- d) Om en medlemsstat ensidigt fattar ett sådant beslut när det gäller en ansökan från en medborgare i en annan medlemsstat; i så fall ska rådet omedelbart underrättas; ansökan ska behandlas med utgångspunkt i antagandet att den är uppenbart ogrundad utan att detta, oberoende av omständigheterna, på något sätt påverkar medlemsstaternas befogenhet att fatta beslut.

OM UTÖVANDET AV DELADE BEFOGENHETER

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Enda artikel

När unionen vidtar åtgärder på ett visst område ska, vad avser artikel 2.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt angående delade befogenheter, tillämpningsområdet för detta befogenhetsutövande endast omfatta de delar som styrs av unionsakten i fråga och således inte omfatta hela området.

OM TJÄNSTER AV ALLMÄNT INTRESSE

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR framhålla vikten av tjänster av allmänt intresse,

HAR ENATS OM följande tolkningsbestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

Unionens gemensamma värden i fråga om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse i den mening som avses i artikel 14 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt inbegriper särskilt

- nationella, regionala och lokala myndigheters avgörande roll och stora handlingsutrymme när det gäller att tillhandahålla, beställa och organisera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse så nära användarnas behov som möjligt,
- mångfalden av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse och de skillnader i användarnas behov och preferenser som olika geografiska, sociala eller kulturella förhållanden kan leda till,
- en hög nivå av kvalitet, säkerhet och överkomlighet, likabehandling samt främjande av allmän tillgång och användarnas rättigheter.

Artikel 2

Bestämmelserna i fördragen ska inte på något sätt påverka medlemsstaternas behörighet att tillhandahålla, beställa och organisera tjänster av allmänt intresse som inte är av ekonomisk art.

PROTOKOLL (nr 27)

OM DEN INRE MARKNADEN OCH KONKURRENS

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR att den inre marknaden enligt definitionen i artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen innefattar en ordning som säkerställer att konkurrensen inte snedvrids,

HAR ENATS OM

att unionen för detta ändamål, om nödvändigt, ska vidta åtgärder enligt bestämmelserna i fördragen, inbegripet enligt artikel 352 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Detta protokoll ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

OM EKONOMISK, SOCIAL OCH TERRITORIELL SAMMANHÅLLNING

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ERINRAR OM att artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen bland annat nämner målen att främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning samt solidaritet mellan medlemsstaterna och att nämnda sammanhållning ingår i de områden med delad befogenhet för unionen som räknas upp i artikel 4.2 c i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

SOM ERINRAR OM att bestämmelserna i tredje delen avdelning XVIII om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning som helhet utgör den rättsliga grundvalen för att konsolidera och ytterligare utveckla unionens insatser vad gäller ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, inklusive upprättandet av en ny fond,

SOM ERINRAR OM att artikel 177 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt föreskriver att en sammanhållningsfond ska inrättas,

SOM UPPMÄRKSAMMAR att Europeiska investeringsbanken lånar ut stora och ökande belopp till förmån för de fattigare regionerna,

SOM UPPMÄRKSAMMAR önskemålet om större flexibilitet vid tilldelning av medel från strukturfonderna,

SOM UPPMÄRKSAMMAR önskemålet om en differentiering av nivån för unionens deltagande i program och projekt i vissa länder,

SOM UPPMÄRKSAMMAR förslaget om att ta större hänsyn till medlemsstaternas relativa välstånd inom systemet med egna medel,

BEKRÄFTAR PÅ NYTT att främjandet av ekonomisk, social och territoriell sammanhållning är avgörande för unionens fulla utveckling och varaktiga framgång,

BEKRÄFTAR PÅ NYTT sin övertygelse om att strukturfonderna även i fortsättningen har att spela en betydande roll när det gäller att uppnå unionens mål i fråga om sammanhållning,

BEKRÄFTAR PÅ NYTT sin övertygelse om att Europeiska investeringsbanken bör fortsätta att använda merparten av sina medel till att främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning och förklarar sig villiga att se över Europeiska investeringsbankens kapitalbehov så snart det behövs för detta ändamål,

ÄR ENIGA OM, att sammanhållningsfonden ska ge ekonomiska bidrag från unionen till projekt på miljöområdet och området för transeuropeiska nät i sådana medlemsstater som har en bruttonationalinkomst per capita som är lägre än 90 % av genomsnittet för unionen och som har ett program för att uppfylla de villkor för ekonomisk konvergens som anges i artikel 126 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

FÖRKLARAR, att de avser att tillåta större flexibilitet vid tilldelning av medel från strukturfonderna för särskilda behov som inte täcks av de nuvarande reglerna för strukturfonderna,

FÖRKLARAR att de är villiga att differentiera nivåerna för unionens deltagande i strukturfondernas program och projekt i syfte att undvika orimligt stora ökningar i budgetutgifterna för mindre välmående medlemsstater,

INSER att det är nödvändigt att regelbundet övervaka de framsteg som görs för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning och förklarar sig villiga att undersöka alla nödvändiga åtgärder i detta avseende,

FÖRKLARAR att de avser att ta större hänsyn till de enskilda medlemsstaternas bidragskapacitet inom systemet med egna medel och att undersöka om de mindre välmående medlemsstaterna kan kompenseras för de regressiva inslag som finns i det nuvarande systemet med egna medel,

ÄR ENIGA OM att foga detta protokoll till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

**OM SYSTEMET FÖR RADIO OCH TV
I ALLMÄNHETENS TJÄNST I MEDLEMSSTATERNA**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ANSER att systemet för radio och TV i allmänhetens tjänst i medlemsstaterna har ett direkt samband med de demokratiska, sociala och kulturella behoven i varje samhälle och med behovet att bevara mångfalden i medierna,

HAR ENATS om följande tolkningsbestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Bestämmelserna i fördragen ska inte påverka medlemsstaternas behörighet att svara för finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst i den utsträckning som denna finansiering beviljas radio- och TV-organisationerna för att de ska utföra det uppdrag att verka i allmänhetens tjänst som har tilldelats dem, utformats och organiserats av varje medlemsstat och i den utsträckning som finansieringen inte påverkar handelsvillkoren och konkurrensen inom unionen i en omfattning som kan strida mot det gemensamma intresset, varvid kraven på att utföra uppdraget att verka i allmänhetens tjänst ska beaktas.

**OM POLENS OCH FÖRENADE KUNGARIKETS TILLÄMPNING AV
EUROPEISKA UNIONENS STADGA OM DE GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETERNA**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM BEAKTAR att unionen i artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen erkänner de rättigheter, friheter och principer som fastställs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

SOM BEAKTAR att stadgan ska tillämpas i strikt överensstämmelse med bestämmelserna i nämnda artikel 6 och avdelning VII i själva stadgan,

SOM BEAKTAR att nämnda artikel 6 föreskriver att stadgan ska tillämpas och tolkas av Polens och Förenade kungarikets domstolar i strikt överensstämmelse med de förklaringar som avses i den artikeln,

SOM BEAKTAR att stadgan innehåller såväl rättigheter som principer,

SOM BEAKTAR att stadgan innehåller såväl bestämmelser av civil och politisk karaktär som bestämmelser av ekonomisk och social karaktär,

SOM BEAKTAR att stadgan bekräftar de rättigheter, friheter och principer som erkänns inom unionen och gör dem mer synliga, dock utan att skapa några nya rättigheter eller principer,

SOM ERINRAR OM Polens och Förenade kungarikets skyldigheter enligt fördraget om Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt unionsrätten i allmänhet,

SOM NOTERAR Polens och Förenade kungarikets önskan att klargöra vissa aspekter av tillämpningen av stadgan,

SOM DÄRFÖR ÖNSKAR klargöra tillämpningen av stadgan i förhållande till Polens och Förenade kungarikets lagar och administrativa åtgärder samt möjligheten till rättslig prövning i Polen och Förenade kungariket,

SOM BEKRÄFTAR att hänvisningarna i detta protokoll till genomförandet av specifika bestämmelser i stadgan inte på något sätt påverkar genomförandet av andra bestämmelser i stadgan,

SOM BEKRÄFTAR att detta protokoll inte påverkar tillämpningen av stadgan på övriga medlemsstater,

SOM BEKRÄFTAR att detta protokoll inte påverkar Polens och Förenade kungarikets övriga skyldigheter enligt fördraget om Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt unionsrätten i allmänhet,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

1. Stadgan ska inte utvidga Europeiska unionens domstols, eller någon av Polens eller Förenade kungarikets domstolars, möjlighet att fastslå att Polens eller Förenade kungarikets lagar och andra författningar, administrativa praxis eller administrativa åtgärder är oförenliga med de grundläggande rättigheter, friheter och principer som den bekräftar.

2. I synnerhet, och för att skingra varje tvivel, innehåller avdelning IV i stadgan ingenting som medför rättigheter tillämpliga på Polen eller Förenade kungariket som kan bli föremål för rättslig prövning, utom i den mån Polen eller Förenade kungariket har föreskrivit sådana rättigheter i sin nationella lagstiftning.

Artikel 2

Om det i en bestämmelse i stadgan hänvisas till nationell lagstiftning och praxis, ska den vara tillämplig på Polen eller på Förenade kungariket endast i den mån de rättigheter och principer som den innehåller erkänns i Polens eller Förenade kungarikets lagstiftning eller praxis.

**OM IMPORT TILL EUROPEISKA UNIONEN
AV OLJEPRODUKTER SOM RAFFINERATS I NEDERLÄNDSKA ANTILLERNA**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR närmare reglera det handelssystem som tillämpas vid import till Europeiska unionen av oljeprodukter som raffinerats i Nederländska Antillerna,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

Detta protokoll gäller för oljeprodukter som omfattas av nr 27.10, 27.11, 27.12, ex 27.13 (paraffin, petroleumvax eller "scale wax" och återstoden från paraffin) och 27.14 i Brysselnomenklaturen och som importeras för att användas i medlemsstaterna.

Artikel 2

På de villkor som anges i detta protokoll ska medlemsstaterna åta sig att för oljeprodukter som har raffinerats i Nederländska Antillerna bevilja de tullförmåner som följer av detta territoriums associering med unionen. Dessa bestämmelser ska gälla oavsett vilka ursprungsregler som medlemsstaterna tillämpar.

Artikel 3

1. Om kommissionen på begäran av en medlemsstat eller på eget initiativ konstaterar att import till unionen, enligt den i artikel 2 angivna ordningen, av oljeprodukter som raffinerats i Nederländska Antillerna skapar faktiska svårigheter på marknaden i en eller flera medlemsstater, ska kommissionen besluta om att medlemsstaterna i fråga ska införa, höja eller återinföra tullar på denna import i sådan utsträckning och för en så lång tid som behövs för att komma till rätta med situationen. De tullar som införs, höjs eller återinförs får inte överstiga dem som för samma produkter tillämpas gentemot tredje land.
2. Bestämmelserna i punkt 1 kan under alla omständigheter tillämpas om unionens import av oljeprodukter som raffinerats i Nederländska Antillerna uppgår till två miljoner ton per år.
3. Rådet ska informeras om de beslut som kommissionen fattar enligt punkterna 1 och 2, inklusive de beslut som syftar till att avslå en medlemsstats begäran. Rådet ska på begäran av en medlemsstat pröva besluten och kan när som helst ändra eller upphäva dem.

Artikel 4

1. Om en medlemsstat anser att den import av i Nederländska Antillerna raffinerade oljeprodukter som sker antingen direkt eller via en annan medlemsstat och enligt den ordning som föreskrivs i artikel 2, skapar faktiska svårigheter på den förstnämnda statens marknad och att åtgärder för att komma till rätta med svårigheterna omedelbart måste vidtas, kan staten på eget initiativ besluta om att tillämpa tullar på sådan import; tullarna får dock inte överstiga dem som för samma produkter tillämpas gentemot tredje land. Medlemsstaten ska underrätta kommissionen om sitt beslut och kommissionen ska inom en månad besluta om huruvida de av staten vidtagna åtgärderna ska bestå, ändras eller upphävas. Bestämmelserna i artikel 3.3 ska tillämpas på kommissionens beslut.
2. Om de kvantiteter av i Nederländska Antillerna raffinerade oljeprodukter, som antingen direkt eller via någon annan medlemsstat och enligt den i artikel 2 föreskrivna ordningen importeras till en eller flera medlemsstater i Europeiska unionen, under ett kalenderår överstiger det antal ton som anges i bilagan till detta protokoll, ska de åtgärder som den eller de medlemsstaterna har vidtagit enligt punkt 1 för det aktuella året anses berättigade; efter att ha förvissat sig om att det fastställda antalet ton har uppnåtts, ska kommissionen protokollföra åtgärderna. I sådana fall får inte de övriga medlemsstaterna föra saken inför rådet.

Artikel 5

Om unionen beslutar att tillämpa kvantitativa restriktioner på oljeprodukter oavsett varifrån dessa importerats, kan restriktionerna även tillämpas på import av sådana produkter från Nederländska Antillerna. I sådana fall ska Nederländska Antillerna beviljas en fördelaktigare behandling än tredje land.

Artikel 6

1. Rådet ska enhälligt och efter att ha hört Europaparlamentet och kommissionen ompröva bestämmelserna i artikel 2–5 när en gemensam ursprungsdefinition antas för oljeprodukter, som kommer från tredje land eller associerade länder, när beslut fattas inom ramen för en gemensam handelspolitik för produkterna i fråga eller när en gemensam energipolitik fastställs.
2. Vid en sådan omprövning ska dock under alla omständigheter likvärdiga fördelar behållas för Nederländska Antillerna i lämplig form och för en minsta kvantitet av 2½ miljoner ton oljeprodukter.
3. Unionens åtaganden i fråga om de likvärdiga fördelar som anges i punkt 2 kan om det behövs fördelas på ländernivå; därvid ska hänsyn tas till det antal ton som anges i bilagan till detta protokoll.

Artikel 7

För att genomföra detta protokoll ska kommissionen följa utvecklingen av importen till medlemsstaterna av oljeprodukter som har raffinerats i Nederländska Antillerna. Medlemsstaterna ska i enlighet med av kommissionen utfärdade administrativa föreskrifter lämna kommissionen all ändamålsenlig information; kommissionen ska sprida informationen.

Som skedde i Bryssel den trettonde november nittonhundrasextiotvå.

BILAGA TILL PROTOKOLLET

För genomförandet av artikel 4.2 i protokollet om import till Europeiska unionen av oljeprodukter som raffinerats i Nederländska Antillerna, har de höga fördragsslutande parterna beslutat att kvantiteten 2 miljoner ton oljeprodukter från Antillerna ska fördelas mellan medlemsstaterna enligt följande:

Tyskland ...	625 000 ton
Den ekonomiska unionen mellan Belgien och Luxemburg ...	200 000 ton
Frankrike ...	75 000 ton
Italien ...	10 000 ton
Nederländerna ...	1 000 000 ton

OM FÖRVÄRV AV EGENDOM I DANMARK

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ÖNSKAR lösa vissa särskilda problem av intresse för Danmark,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Utan hinder av bestämmelserna i fördragen får Danmark fortsätta att tillämpa sin gällande lagstiftning om förvärv av fritidsbostäder.

PROTOKOLL (nr 33)

**OM ARTIKEL 157 I FÖRDRAGET
OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Vid tillämpningen av artikel 157 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska förmåner för arbetstagare på grund av sociala trygghetssystem inte anses som lön om och i den mån förmånerna kan hänföras till anställningstider före den 17 maj 1990, utom när det gäller arbetstagare eller deras förmånsberättigade anhöriga som före den tidpunkten har väckt talan vid domstol eller inlett ett likvärdigt förfarande enligt tillämplig nationell lagstiftning.

OM EN SÄRSKILD ORDNING FÖR GRÖNLAND

Enda artikel

1. Vid import till unionen av sådana produkter som omfattas av den gemensamma marknadsorganisationen för fiskeprodukter och som har sitt ursprung på Grönland ska produkterna, samtidigt som den gemensamma marknadsorganisationen följs, vara undantagna från tullar och avgifter med motsvarande verkan samt från kvantitativa restriktioner och åtgärder med motsvarande verkan, om de möjligheter till tillgång till grönländska fiskezoner som har beviljats unionen med stöd av ett avtal mellan unionen och den behöriga myndigheten för Grönland är tillfredsställande för unionen.
2. Alla åtgärder, inklusive beslut om åtgärderna, som avser ordningen för import av sådana produkter, ska vidtas enligt förfarandet i artikel 43 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

OM ARTIKEL 40.3.3 I IRLANDS FÖRFATTNING

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

Inga bestämmelser i fördragen, i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen eller i fördrag eller rättsakter om ändring eller komplettering av dessa fördrag ska påverka tillämpningen i Irland av artikel 40.3.3 i Irlands författning.

OM ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ANSER att det är nödvändigt att fastställa övergångsbestämmelser för att organisera övergången mellan de institutionella bestämmelser i fördragen som är tillämpliga före ikraftträdandet av Lissabonfördraget och de bestämmelser som fastställs i det fördraget,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

Artikel 1

I detta protokoll avses med *fördragen* fördraget om Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

AVDELNING I

BESTÄMMELSER ANGÅENDE EUROPAPARLAMENTET

Artikel 2

I god tid före 2009 års val till Europaparlamentet ska Europeiska rådet i enlighet med artikel 14.2 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen anta ett beslut om Europaparlamentets sammansättning.

Fram till slutet av valperioden 2004–2009 ska Europaparlamentets sammansättning och antalet ledamöter vara desamma som vid dagen för ikraftträdandet av Lissabonfördraget.

AVDELNING II

BESTÄMMELSER ANGÅENDE KVALIFICERAD MAJORITET

Artikel 3

1. I enlighet med artikel 16.4 i fördraget om Europeiska unionen ska bestämmelserna i den punkten och bestämmelserna i artikel 238.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt angående definitionen av kvalificerad majoritet i Europeiska rådet och rådet få verkan den 1 november 2014.
2. Under tiden 1 november 2014–31 mars 2017 kan en rådsmedlem, när ett beslut ska fattas med kvalificerad majoritet, begära att beslutet ska fattas med kvalificerad majoritet enligt definitionen i punkt 3. I det fallet är punkterna 3 och 4 tillämpliga.
3. Till och med den 31 oktober 2014 ska följande bestämmelser gälla, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 235.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt:

När Europeiska rådet och rådet ska besluta med kvalificerad majoritet, ska medlemmarnas röster viktas på följande sätt:

Belgien	12
Bulgarien	10
Tjeckien	12
Danmark	7
Tyskland	29
Estland	4
Irland	7
Grekland	12
Spanien	27
Frankrike	29
Italien	29
Cypern	4
Lettland	4
Litauen	7
Luxemburg	4
Ungern	12
Malta	3
Nederländerna	13
Österrike	10
Polen	27
Portugal	12
Rumänien	14
Slovenien	4
Slovakien	7
Finland	7
Sverige	10
Förenade kungariket	29

För beslut ska krävas minst 255 röster från en majoritet av medlemmarna, när beslut i enlighet med fördragen ska fattas på förslag av kommissionen. I andra fall ska minst 255 röster från minst två tredjedelar av medlemmarna krävas för beslut.

När en akt antas av Europeiska rådet eller rådet med kvalificerad majoritet, får en medlem av Europeiska rådet eller rådet begära en kontroll av att de medlemsstater som utgör denna kvalificerade majoritet motsvarar minst 62 % av unionens totala befolkning. Om det visar sig att detta villkor inte är uppfyllt, ska akten inte antas.

4. Till och med den 31 oktober 2014 ska, i de fall då, med tillämpning av fördragen, inte samtliga rådsmedlemmar deltar i omröstningen, nämligen när det hänvisas till kvalificerad majoritet i enlighet med definitionen i artikel 238.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, kvalificerad majoritet definieras som samma andel av de viktade rösterna och samma andel av rådsmedlemmarnas antal samt, i förekommande fall, samma procentandel av de berörda medlemsstaternas befolkning som fastställs i punkt 3 i den här artikeln.

AVDELNING III

BESTÄMMELSER ANGÅENDE RÅDETS KONSTELLATIONER

Artikel 4

Fram till ikraftträdandet av det beslut som avses i artikel 16.6 första stycket i fördraget om Europeiska unionen får rådet sammanträda i de konstellationer som anges i andra och tredje styckena i nämnda punkt samt i de övriga konstellationer över vilka en förteckning ska upprättas genom ett beslut som rådet i konstellationen allmänna frågor ska anta med enkel majoritet.

AVDELNING IV

BESTÄMMELSER ANGÅENDE KOMMISSIONEN, INBEGRIPET UNIONENS HÖGA REPRESENTANT FÖR UTRIKES FRÅGOR OCH SÄKERHETSPOLITIK

Artikel 5

De kommissionsledamöter som tjänstgör vid den tidpunkt då Lissabonfördraget träder i kraft ska förbli i tjänst till dess att deras mandattid löper ut. Den dag då unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik utnämns ska mandattiden emellertid löpa ut för den ledamot som har samma nationalitet som den höga representanten.

AVDELNING V

BESTÄMMELSER ANGÅENDE RÅDETS GENERALSEKRETERARE, HÖG REPRESENTANT FÖR DEN GEMENSAMMA UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIKEN, OCH RÅDETS STÄLLFÖRETRÄDANDE GENERALSEKRETERARE

Artikel 6

Mandattiden för rådets generalsekreterare, hög representant för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, och rådets ställföreträdande generalsekreterare ska löpa ut den dag då Lissabonfördraget träder i kraft. Rådet ska utnämna en generalsekreterare i enlighet med artikel 240.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

AVDELNING VI

BESTÄMMELSER ANGÅENDE DE RÅDGIVANDE ORGANEN

Artikel 7

Fram till ikraftträdandet av det beslut som avses i artikel 301 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska fördelningen av ledamöter i Ekonomiska och sociala kommittén vara följande:

Belgien	12	Luxemburg	6
Bulgarien	12	Ungern	12
Tjeckien	12	Malta	5
Danmark	9	Nederländerna	12
Tyskland	24	Österrike	12
Estland	7	Polen	21
Irland	9	Portugal	12
Grekland	12	Rumänien	15
Spanien	21	Slovenien	7
Frankrike	24	Slovakien	9
Italien	24	Finland	9
Cypern	6	Sverige	12
Lettland	7	Förenade kungariket	24
Litauen	9		

Artikel 8

Fram till ikraftträdandet av det beslut som avses i artikel 305 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska fördelningen av ledamöter i Regionkommittén vara följande:

Belgien	12	Luxemburg	6
Bulgarien	12	Ungern	12
Tjeckien	12	Malta	5
Danmark	9	Nederländerna	12
Tyskland	24	Österrike	12
Estland	7	Polen	21
Irland	9	Portugal	12
Grekland	12	Rumänien	15
Spanien	21	Slovenien	7
Frankrike	24	Slovakien	9
Italien	24	Finland	9
Cypern	6	Sverige	12
Lettland	7	Förenade kungariket	24
Litauen	9		

AVDELNING VII

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER ANGÅENDE AKTER SOM ANTAS PÅ GRUNDVAL AV AVDELNINGARNA V OCH VI I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONEN FÖRE IKRAFTTRÄDANDET AV LISSABONFÖRDRAGET

Artikel 9

Rättsverkan för de akter som unionens institutioner, organ och byråer antar på grundval av fördraget om Europeiska unionen före ikraftträdandet av Lissabonfördraget ska bestå så länge dessa akter inte upphävs, ogiltigförklaras eller ändras med tillämpning av fördragen. Detta gäller även för de konventioner mellan medlemsstater som ingås på grundval av fördraget om Europeiska unionen.

Artikel 10

1. Som en övergångsåtgärd ska institutionerna när det gäller sådana unionsakter på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete som har antagits före ikraftträdandet av Lissabonfördraget, ha följande befogenheter den dag då det fördraget träder i kraft: kommissionens befogenheter enligt artikel 258 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska inte vara tillämpliga, och de befogenheter som Europeiska unionens domstol har enligt avdelning VI i fördraget om Europeiska union, i den lydelse som är i kraft före ikraftträdandet av Lissabonfördraget, ska vara oförändrade, också när de har godkänts enligt artikel 35.2 i nämnda fördrag om Europeiska unionen.
2. Om en sådan akt som avses i punkt 1 ändras, innebär detta att de i den punkten nämnda institutionernas befogenheter enligt fördragen ska vara tillämpliga på den ändrade akten för de medlemsstater på vilka den ändrade akten är tillämplig.
3. Den övergångsåtgärd som anges i punkt 1 ska under alla omständigheter upphöra att gälla fem år efter dagen för ikraftträdandet av Lissabonfördraget.

4. Senast sex månader före utgången av den övergångsperiod som avses i punkt 3 får Förenade kungariket meddela rådet att landet när det gäller de akter som avses i punkt 1 inte godtar de i punkt 1 nämnda institutionernas befogenheter enligt fördragen. Om Förenade kungariket har meddelat detta, ska de akter som avses i punkt 1 inte längre vara tillämpliga på landet från och med den dag då den övergångsperiod som avses i punkt 3 löper ut. Detta stycke ska inte tillämpas när det gäller de ändrade akter som är tillämpliga på Förenade kungariket enligt punkt 2.

Rådet ska med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen besluta om nödvändiga följd- och övergångsarrangemang. Förenade kungariket ska inte delta i antagandet av detta beslut. Kvalificerad majoritet i rådet ska definieras i enlighet med artikel 238.3 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Rådet får med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen också anta ett beslut om att Förenade kungariket ska bära de eventuella direkta ekonomiska konsekvenser som landets avbrutna deltagande i nämnda akter med nödvändighet och oundvikligen har lett till.

5. Förenade kungariket får när som helst i efterhand meddela rådet att landet önskar delta i akter som inte längre är tillämpliga på landet i enlighet med punkt 4 första stycket. I så fall ska de tillämpliga bestämmelserna i protokollet om Schengenregelverket införlivat inom Europeiska unionens ramar, eller i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning när det gäller området med frihet, säkerhet och rättvisa, alltefter omständigheterna, tillämpas. Institutionernas befogenheter i fråga om dessa akter ska vara de som anges i fördragen. När unionens institutioner och Förenade kungariket agerar i enlighet med tillämpliga protokoll, ska de sträva efter att på nytt få Förenade kungariket att i så stor utsträckning som möjligt delta i unionens regelverk på området med frihet, säkerhet och rättvisa, utan att detta allvarligt påverkar den praktiska genomförbarheten av regelverkets olika delar, samtidigt som deras samstämmighet respekteras.

**OM DE EKONOMISKA FÖLJDerna AV ATT
EKSG-FÖRDRAGET UPPHÖR ATT GÄLLA OCH
OM KOL- OCH STÅLFORSKNINGSFONDEN**

DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

SOM ERINRAR om att Europeiska kol- och stålgemenskapens alla tillgångar och skulder per den 23 juli 2002 har överförts till Europeiska gemenskapen från och med den 24 juli 2002,

SOM BEAKTAR önskemålet att dessa medel ska användas för forskning inom sektorer med anknytning till kol- och stålindustrin samt behovet av att fastställa vissa särskilda bestämmelser för detta,

HAR ENATS OM följande bestämmelser, som ska fogas till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Artikel 1

1. Nettovärdet av dessa tillgångar och skulder enligt EKSG:s balansräkning per den 23 juli 2002 ska, med förbehåll för alla ökningar eller minskningar som kan inträffa som en följd av avvecklingen, betraktas som tillgångar avsedda för forskning inom sektorer med anknytning till kol- och stålindustrin och betecknas som "EKSG under avveckling". När avvecklingen är slutförd ska tillgångarna betecknas som "Kol- och stålforskningsfondens tillgångar".
2. Intäkterna från dessa tillgångar, vilka ska betecknas som "Kol- och stålforskningsfonden", ska endast användas för forskning utanför ramprogrammet för forskning inom sektorer med anknytning till kol- och stålindustrin i enlighet med bestämmelserna i detta protokoll och i rättsakter som antas på grundval av detta.

Artikel 2

Rådet ska i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande och efter Europaparlamentets godkännande, anta de nödvändiga bestämmelserna för genomförande av detta protokoll, inklusive grundprinciperna.

Rådet ska, på förslag av kommissionen och efter att ha hört Europaparlamentet, föreskriva åtgärder med fleråriga ekonomiska riktlinjer för förvaltning av Kol- och stålforskningsfondens tillgångar och tekniska riktlinjer för fondens forskningsprogram.

Artikel 3

Om inte annat föreskrivs i detta protokoll och i rättsakter som antas på grundval av detta, ska bestämmelserna i fördragen vara tillämpliga.

BILAGOR

BILAGA I

LISTA SOM AVSES I ARTIKEL 38 I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT

1. Nummer i Brysselnomen- klaturen	2. Varuslag
KAPITEL 1	Levande djur
KAPITEL 2	Kött, fläsk och andra ätbara djurdelar
KAPITEL 3	Fisk, kräftdjur och blötdjur
KAPITEL 4	Mjölk och mejeriprodukter; ägg, naturlig honung
KAPITEL 5	
05.04	Tarmar, blåsor och magar (hela eller sönderdelade) av andra djur än fiskar
05.15	Animaliska produkter, ej hänförliga till annat nummer; döda djur av de slag som avses i kapitel 1 och 3, otjänliga till människoföda
KAPITEL 6	Levande växter och alster av blomsterodling
KAPITEL 7	Köksväxter m.m.
KAPITEL 8	Ätbara frukter, skal av citrusfrukter eller melon
KAPITEL 9	Kaffe, te och kryddor med undantag av matte (nr 09.03)

1. Nummer i Brysselnoten- klaturen	2. Varuslag
KAPITEL 10	Spannmål
KAPITEL 11	Produkter av kvarnindustri; malt, stärkelse, inulin och gluten
KAPITEL 12	Oljehaltiga frön och frukter; diverse andra frön och frukter; växter för industriellt eller medicinskt bruk; halm och foderväxter
KAPITEL 13	
ex 13.03	Pektin
KAPITEL 15	
15.01	Ister och annat fett av svin eller fjäderfä, utsmält eller utpressat
15.02	Talg (av nötkreatur, får eller getter), rå eller utsmält, premier jus härunder inbegripen
15.03	Solarstearin och oleostearin (presstalg); isterolja, talgolja och oleomargarin, icke emulgerade, blandade eller på annat sätt beredda
15.04	Fetter och oljor, även raffinerade, av fisk eller havsdäggdjur
15.07	Vegetabiliska fetter och feta oljor, råa, renade eller raffinerade
15.12	Härdade animaliska eller vegetabiliska fetter och feta oljor, även raffinerade men icke vidare bearbetade
15.13	Margarin, konstister och annat berett ätbart fett
15.17	Återstoder från bearbetning av fetter eller feta oljor eller animaliska eller vegetabiliska vaxer
KAPITEL 16	Varor av kött, fläsk, fisk, kräftdjur eller blötdjur

1. Nummer i Brysselnomen- klaturen	2. Varuslag
KAPITEL 17	
17.01	Bet- och rörsocker i fast form
17.02	Annat socker; sirap och andra sockerlösningar; konstgjord honung samt blandningar av konstgjord och naturlig honung; sockerkulör
17.03	Melass, även avfärgad
17.05(*)	Socker, sirap och andra sockerlösningar samt melass, aromatiserade eller färgade, utom fruktsaft med tillsats av socker, oavsett mängd
KAPITEL 18	
18.01	Kakaoböner, hela eller krossade, även rostade
18.02	Kakaoskal och kakaoavfall
KAPITEL 20	Varor av köksväxter och frukter samt av andra växter och växtdelar
KAPITEL 22	
22.04	Druvmust i jäsning, även druvmust vars jäsning avbrutits på annat sätt än genom tillsats av alkohol
22.05	Vin av färska druvor; druvmust vars jäsning avbrutits genom tillsats av alkohol

* Numret tillagt genom artikel 1 i Europeiska ekonomiska gemenskapens råds förordning nr 7a av den 18 december 1959 (EGT nr 7, 30.1.1961, s. 71/61).

1. Nummer i Brysselnomen- klaturen	2. Varuslag
KAPITEL 22 (forts.)	
22.07	Andra jästa drycker, såsom cider (äppel- och päronvin) och mjöd
ex 22.08(*) ex 22.09(*)	Etylalkohol, denaturerad eller ej, oavsett styrka, som är framställd av jordbruksprodukter som finns uppräknade i bilaga I**, utom likörer och andra sprithaltiga drycker och sammansatta alkoholhaltiga beredningar (så kallade ”koncentrerade extrakt”) för framställning av drycker
22.10(*)	Ättika
KAPITEL 23	Återstoder och avfall från livsmedelsindustrin; beredda fodermedel
KAPITEL 24	
24.01	Råtobak samt avfall av tobak
KAPITEL 45	
45.01	Naturkork, obearbetad, krossad, granulerad eller malen; även som korkavfall
KAPITEL 54	
54.01	Lin, oberett eller berett men icke spunnet; blånor och avfall av lin, rivna varor härunder inbegripna
KAPITEL 57	
57.01	Mjuk hampa (<i>Cannabis sativa</i>), oberedd eller beredd men icke spunnen; blånor och avfall av mjuk hampa, rivna varor härunder inbegripna

* Numret tillagt genom artikel 1 i Europeiska ekonomiska gemenskapens råds förordning nr 7a av den 18 december 1959 (EGT nr 7, 30.1.1961, s. 71/61).

** Föremål för pågående rättelseförfarande.

BILAGA II

UTOMEUROPEISKA LÄNDER OCH TERRITORIER PÅ VILKA BESTÄMMELSERNA I FJÄRDE DELEN I FÖRDRAGET OM EUROPEISKA UNIONENS FUNKTIONSSÄTT SKA TILLÄMPAS

- Grönland
- Nya Kaledonien och tillhörande områden
- Franska Polynesien
- De franska sydliga och antarktiska områdena
- Wallis- och Futunaöarna
- Mayotte
- Saint-Pierre och Miquelon
- Aruba
- Nederländska Antillerna:
  - Bonaire
  - Curaçao
  - Saba
  - Sint Eustatius
  - Sint Maarten
- Anguilla
- Caymanöarna
- Falklandsöarna
- Sydgeorgien och Sydsandwichöarna
- Montserrat
- Pitcairn
- S:ta Helena med tillhörande områden
- Brittiska antarktiska territoriet
- Brittiska territoriet i Indiska oceanen
- Turks- och Caicosöarna
- Brittiska Jungfruöarna
- Bermuda

FÖRKLARINGAR
SOM FOGAS TILL SLUTAKTEN
FRÅN DEN REGERINGSKONFERENS
SOM ANTAGIT LISSABONFÖRDRAGET
undertecknat den 13 december 2007

A. FÖRKLARINGAR OM BESTÄMMELSER I FÖRDRAGEN

1. Förklaring om Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

I Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, som är rättsligt bindande, bekräftas de grundläggande rättigheter som garanteras av konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och som de följer av de konstitutionella traditioner som är gemensamma för medlemsstaterna.

Stadgan utvidgar inte tillämpningsområdet för unionsrätten utöver unionens befogenheter och fastställer inte någon ny befogenhet eller uppgift för unionen, och ändrar inte de befogenheter och uppgifter som fastställs genom fördragen.

2. Förklaring till artikel 6.2 i fördraget om Europeiska unionen

Konferensen är enig om att unionens anslutning till europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna bör genomföras på villkor som gör det möjligt att bevara särdragen i unionens rättsordning. I detta sammanhang noterar konferensen den regelbundna dialogen mellan Europeiska unionens domstol och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna; denna dialog kan komma att förstärkas när unionen ansluts till konventionen.

3. Förklaring till artikel 8 i fördraget om Europeiska unionen

Unionen kommer att beakta den särskilda situationen för länder med litet territorium som har särskilda närhetsförbindelser med unionen.

4. Förklaring om Europaparlamentets sammansättning

Extraplatsen i Europaparlamentet kommer att tilldelas Italien.

5. Förklaring om Europeiska rådets politiska överenskommelse om utkastet till beslut om Europaparlamentets sammansättning

En politisk överenskommelse kommer att nås i Europeiska rådet om det reviderade utkastet till beslut om Europaparlamentets sammansättning för valperioden 2009–2014, grundat på Europaparlamentets förslag.

6. Förklaring till artikel 15.5 och 15.6, artikel 17.6 och 17.7 och artikel 18 i fördraget om Europeiska unionen

Vid valet av de personer som ska inneha befattningarna som Europeiska rådets ordförande, kommissionens ordförande och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik bör vederbörlig hänsyn tas till behovet av att respektera de geografiska och demografiska skillnaderna inom unionen och dess medlemsstater.

7. Förklaring till artikel 16.4 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 238.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen förklarar att beslutet om genomförande av artikel 16.4 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 238.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt kommer att antas av rådet dagen för undertecknandet av Lissabonfördraget och kommer att träda i kraft samma dag som det fördraget träder i kraft. Utkastet till beslut återges nedan.

Utkast till rådets beslut
om genomförande av artikel 16.4 i fördraget om Europeiska unionen och
artikel 238.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
under tiden 1 november 2014–31 mars 2017 och från och med den 1 april 2017

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR BESLUTAT FÖLJANDE

av följande skäl:

- (1) Det bör antas bestämmelser som möjliggör en smidig övergång från det system för beslutsfattande i rådet med kvalificerad majoritet som definieras i artikel 3.3 i protokollet om övergångsbestämmelser, vilket kommer att fortsätta att vara tillämpligt till och med den 31 oktober 2014, till det omröstningssystem som föreskrivs i artikel 16.4 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 238.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, vilket kommer att tillämpas från och med den 1 november 2014, inbegripet – under en övergångsperiod till och med den 31 mars 2017 – sådana särskilda bestämmelser som föreskrivs i artikel 3.2 i det protokollet.
- (2) Det erinras om att det är brukligt att rådet gör sitt yttersta för att stärka den demokratiska legitimiteten hos akter som antas med kvalificerad majoritet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Avsnitt 1

Bestämmelser med tillämplighet under tiden 1 november 2014–31 mars 2017

Artikel 1

Under tiden 1 november 2014–31 mars 2017 gäller att om rådsmedlemmar som företräder

- a) minst tre fjärdedelar av den befolkning eller
- b) minst tre fjärdedelar av det antal medlemsstater

som krävs för att utgöra en blockerande minoritet till följd av tillämpningen av artikel 16.4 första stycket i fördraget om Europeiska unionen eller artikel 238.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt uppger att de motsätter sig att rådet antar en akt med kvalificerad majoritet, ska rådet hålla överläggningar i frågan.

Artikel 2

Rådet ska under dessa överläggningar göra allt som står i dess makt för att, inom rimlig tid och utan att det påverkar de obligatoriska tidsfrister som anges i unionsrätten, nå en tillfredsställande lösning för att bemöta de farhågor som framförts av de i artikel 1 avsedda rådsmedlemmarna.

Artikel 3

För detta ändamål ska rådets ordförande, med kommissionens bistånd och med iakttagande av rådets arbetsordning, ta alla nödvändiga initiativ för att underlätta skapandet av en bredare bas för överenskommelse i rådet. Rådets medlemmar ska bistå ordföranden.

Avsnitt 2

Bestämmelser med tillämplighet från och med den 1 april 2017

Artikel 4

Från och med den 1 april 2017 gäller att om rådsmedlemmar som företräder

- a) minst 55 % av den befolkning eller
- b) minst 55 % av det antal medlemsstater

som krävs för att utgöra en blockerande minoritet till följd av tillämpningen av artikel 16.4 första stycket i fördraget om Europeiska unionen eller artikel 238.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt uppger att de motsätter sig att rådet antar en akt med kvalificerad majoritet, ska rådet hålla överläggningar i frågan.

Artikel 5

Rådet ska under dessa överläggningar göra allt som står i dess makt för att, inom rimlig tid och utan att det påverkar de obligatoriska tidsfrister som anges i unionsrätten, nå en tillfredsställande lösning för att bemöta de farhågor som framförts av de i artikel 4 avsedda rådsmedlemmarna.

Artikel 6

För detta ändamål ska rådets ordförande, med kommissionens bistånd och med iakttagande av rådets arbetsordning, ta alla nödvändiga initiativ för att underlätta skapandet av en bredare bas för överenskommelse i rådet. Rådets medlemmar ska bistå ordföranden.

Avsnitt 3
Ikraftträdande

Artikel 7

Detta beslut träder i kraft samma dag som Lissabonfördraget träder i kraft.

8. Förklaring om de praktiska åtgärder som ska vidtas när Lissabonfördraget träder i kraft när det gäller ordförandeskapet i Europeiska rådet och i rådet i konstellationen utrikes frågor

Om Lissabonfördraget träder i kraft efter den 1 januari 2009, uppmanar konferensen de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som utövar det halvårsvis roterande ordförandeskapet i rådet vid den tidpunkten, å ena sidan, och den person som kommer att väljas till Europeiska rådets ordförande och den person som kommer att utses till unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, å andra sidan, att i samråd med det följande halvårsvis roterande ordförandeskapet vidta de konkreta åtgärder som behövs för att säkerställa en effektiv övergång när det gäller de materiella och organisatoriska aspekterna av utövandet av ordförandeskapet i Europeiska rådet och i rådet i konstellationen utrikes frågor.

9. Förklaring till artikel 16.9 i fördraget om Europeiska unionen om Europeiska rådets beslut om utövande av rådets ordförandeskap

Konferensen förklarar att rådet bör börja utarbeta beslutet om förfarandena för att genomföra beslutet om hur rådets ordförandeskap ska utövas så snart som Lissabonfördraget har undertecknats och bör ge sitt politiska godkännande inom sex månader. Ett utkast till beslut av Europeiska rådet, vilket kommer att antas samma dag som nämnda fördrag träder i kraft, återges nedan.

Utkast till Europeiska rådets beslut
om utövande av rådets ordförandeskap

Artikel 1

1. Rådets ordförandeskap, med undantag av konstellationen utrikes frågor, ska innehas av på förhand bestämda grupper med tre medlemsstater under en period av 18 månader. Dessa grupper ska sättas samman genom jämlik rotation mellan medlemsstaterna med hänsyn till deras olikartade karaktär och den geografiska jämvikten inom unionen.
2. Varje medlem i gruppen ska i tur och ordning vara ordförande i alla rådskonstellationer i sex månader, med undantag av konstellationen utrikes frågor. Övriga medlemmar av gruppen ska bistå ordförandeskapet i alla dess uppgifter på grundval av ett gemensamt program. Gruppens medlemmar får sinsemellan besluta om alternativa arrangemang.

Artikel 2

Ordförandeskapet för kommittén med de ständiga representanterna för medlemsstaternas regeringar ska innehas av en företrädare för den medlemsstat som innehar ordförandeskapet i rådet i konstellationen allmänna frågor.

Ordförandeskapet för kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik ska innehas av en företrädare för unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik.

Ordförandeskapet i de förberedande organen i de olika rådskonstellationerna, med undantag av konstellationen utrikes frågor, ska ombesörjas av den medlem av gruppen som innehar ordförandeskapet i rådskonstellationen i fråga, såvida inget annat beslutas i enlighet med artikel 4.

Artikel 3

Rådet i konstellationen allmänna frågor ska i samarbete med kommissionen säkerställa samstämmigheten och kontinuiteten i de olika rådskonstellationernas arbete inom ramen för en flerårig programplanering. De medlemsstater som innehar ordförandeskapet ska med bistånd av rådets generalsekretariat vidta alla åtgärder som behövs för att organisera rådets arbete och få det att fungera väl.

Artikel 4

Rådet ska anta ett beslut om tillämpningsåtgärder för detta beslut.

10. Förklaring till artikel 17 i fördraget om Europeiska unionen

Konferensen anser att kommissionen, när den inte längre kommer att inbegripa medborgare från alla medlemsstater, särskilt bör uppmärksamma nödvändigheten av att säkerställa full öppenhet i sina förbindelser med samtliga medlemsstater. Därför bör kommissionen ha nära förbindelser med alla medlemsstater, oavsett om de har en egen medborgare som kommissionsledamot eller ej, och kommissionen bör därvid ägna särskild uppmärksamhet åt nödvändigheten av att utbyta information och samråda med alla medlemsstater.

Konferensen anser även att kommissionen bör vidta alla lämpliga åtgärder för att se till att full hänsyn tas till de faktiska politiska, sociala och ekonomiska förhållandena i alla medlemsstater, även i dem som inte har någon medborgare som kommissionsledamot. En av dessa åtgärder bör vara att man ser till att dessa medlemsstaters ställning beaktas genom att bestämmelser om lämpliga organisatoriska arrangemang antas.

11. Förklaring till artikel 17.6 och 17.7 i fördraget om Europeiska unionen

Konferensen anser att Europaparlamentet och Europeiska rådet i enlighet med bestämmelserna i fördragen har gemensamt ansvar för att den process som leder fram till valet av Europeiska kommissionens ordförande förlöper smidigt. Företrädare för Europaparlamentet och Europeiska rådet kommer därför att före Europeiska rådets beslut hålla de samråd som är nödvändiga, inom den ram som anses lämpligast. I enlighet med artikel 17.7 första stycket kommer dessa samråd att inriktas på kvalifikationerna hos kandidaterna till befattningen som kommissionens ordförande, med beaktande av valen till Europaparlamentet. Arrangemangen för dessa samråd kan komma att bestämmas närmare, vid lämplig tidpunkt, i samförstånd mellan Europaparlamentet och Europeiska rådet.

12. Förklaring till artikel 18 i fördraget om Europeiska unionen

1. Konferensen förklarar att lämpliga kontakter kommer att upprättas med Europaparlamentet under det förberedande arbetet inför utnämningen av unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, vilken i enlighet med artikel 18 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 5 i protokollet om övergångsbestämmelser kommer att ske samma dag som Lissabonfördraget träder i kraft; den höga representantens mandatperiod kommer att löpa från den dagen till slutet av mandatperioden för den då tjänstgörande kommissionen.
2. Konferensen erinrar vidare om att unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, vars mandatperiod inleds i november 2009 samtidigt som och med samma varaktighet som nästa kommissions mandatperiod, kommer att utnämnas i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 17 och 18 i fördraget om Europeiska unionen.

13. Förklaring om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken

Konferensen framhåller att de bestämmelser i fördraget om Europeiska unionen som avser den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, inklusive inrättandet av befattningen som unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik samt inrättandet av en avdelning för yttre åtgärder inte påverkar medlemstaternas nuvarande ansvar för utformningen och genomförandet av deras utrikespolitik och inte heller deras nationella representation i tredjeländer och internationella organisationer.

Konferensen erinrar även om att de bestämmelser som styr den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik inte påverkar den särskilda karaktären hos medlemsstaternas säkerhets- och försvarspolitik.

Konferensen framhåller att Europeiska unionen och dess medlemsstater även fortsättningsvis kommer att vara bundna av bestämmelserna i Förenta nationernas stadga, och särskilt säkerhetsrådets och dess medlemmars primära ansvar för att upprätthålla internationell fred och säkerhet.

14. Förklaring om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken

Utöver de särskilda regler och förfaranden som avses i artikel 24.1 i fördraget om Europeiska unionen framhåller konferensen att bestämmelserna om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, däribland när det gäller unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och avdelningen för yttre åtgärder, inte kommer att påverka varje enskild medlemsstats nuvarande rättsliga grund, ansvar och befogenheter i fråga om att utforma och genomföra sin utrikespolitik, sin nationella diplomattjänst, sina förbindelser med tredjeländer och sitt deltagande i internationella organisationer, inbegripet en medlemsstats medlemskap i FN:s säkerhetsråd.

Konferensen noterar även att bestämmelserna om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken inte ger kommissionen några nya befogenheter att ta initiativ till beslut eller ger Europaparlamentet en utökad roll.

Konferensen erinrar även om att bestämmelserna som styr den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik inte påverkar den särskilda karaktären hos medlemsstaternas säkerhets- och försvarspolitik.

15. Förklaring till artikel 27 i fördraget om Europeiska unionen

Konferensen förklarar att så snart Lissabonfördraget har undertecknats bör rådets generalsekreterare, den höga representanten för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, kommissionen och medlemsstaterna inleda det förberedande arbetet med den europeiska avdelningen för yttre åtgärder.

16. Förklaring till artikel 55.2 i fördraget om Europeiska unionen

Konferensen anser att möjligheten att göra översättningar av fördragen till de språk som avses i artikel 55.2 bidrar till att uppnå målet för unionen att respektera rikedom hos sin kulturella och språkliga mångfald enligt artikel 3.3 fjärde stycket. I detta sammanhang bekräftar konferensen den vikt som unionen fäster vid Europas kulturella mångfald och den särskilda uppmärksamhet som den fortsatt kommer att ägna dessa och andra språk.

Konferensen rekommenderar de medlemsstater som vill utnyttja den möjlighet som medges i artikel 55.2 att inom sex månader efter undertecknandet av Lissabonfördraget meddela rådet till vilket eller vilka språk som fördragen kommer att översättas.

17. Förklaring om företräde

Konferensen erinrar om att fördragen och den rätt som antas av unionen på grundval av fördragen i enlighet med Europeiska unionens domstols fasta rättspraxis har företräde framför medlemsstaternas rätt på de villkor som fastställs i nämnda rättspraxis.

Dessutom har konferensen beslutat att till slutakten foga yttrandet från rådets juridiska avdelning om företräde i dess lydelse enligt dokument 11197/07 (JUR 260):

*"Yttrande från rådets juridiska avdelning
av den 22 juni 2007*

Det följer av rättspraxis vid domstolen att EG-lagstiftningens företräde är en grundläggande princip inom gemenskapsrätten. Enligt domstolen är denna princip en konstitutiv del av Europeiska gemenskapens särdrag. Vid tidpunkten för den första domen enligt denna rättspraxis (Costa mot Enel, den 15 juli 1964, mål 6/64¹) nämndes inte företräde i fördraget. Så är fallet än idag. Att principen om företräde inte kommer att införas i det framtida fördraget ändrar inte på något vis den gällande principen och gällande rättspraxis från domstolen."

18. Förklaring om avgränsningen av befogenheter

Konferensen understryker att, i enlighet med det system för uppdelning av befogenheter mellan unionen och medlemsstaterna som föreskrivs i fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, ska varje befogenhet som inte tilldelas unionen i fördragen tillhöra medlemsstaterna.

---

¹ "Härav följer (...) att den rätt som uppkommit ur fördraget och som härrör från en autonom källa [kan] alltså inte, till följd av sin självständiga och särpräglade karaktär, ... rättsligt befinna sig i konflikt med någon som helst nationell lagtext utan att förlora sin gemenskapskaraktär och utan att den rättsliga grunden för själva gemenskapen sätts i fråga."

När fördragen tilldelar unionen en befogenhet som ska delas med medlemsstaterna på ett visst område, ska medlemsstaterna utöva sin befogenhet i den mån som unionen inte har utövat sin befogenhet eller har beslutat att inte längre utöva den. Den sistnämnda situationen kan uppstå när de behöriga unionsinstitutionerna beslutar att upphäva en lagstiftningsakt, särskilt för att säkerställa en ständig respekt för subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Rådet får, på initiativ av en eller flera av sina medlemmar (medlemsstaternas företrädare) och i enlighet med artikel 241 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, uppmana kommissionen att lägga fram förslag till upphävande av en lagstiftningsakt. Konferensen välkomnar kommissionens förklaring att den kommer att ägna särskild uppmärksamhet åt dessa uppmaningar.

Företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i en regeringskonferens, får också, i enlighet med det ordinarie ändringsförfarande som fastställs i artikel 48.2–48.5 i fördraget om Europeiska unionen, besluta att ändra de fördrag som ligger till grund för unionen, inklusive för att utöka eller minska de befogenheter som tilldelas unionen i de nämnda fördragen.

19. Förklaring till artikel 8 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen är enig om att unionen, i sina allmänna insatser för att undanröja bristande jämställdhet mellan kvinnor och män, inom sina olika politikområden kommer att sträva efter att bekämpa alla slag av våld i hemmet. Medlemsstaterna bör vidta alla nödvändiga åtgärder för att förhindra och bestraffa dessa brottsliga handlingar samt att stödja och skydda brottsoffren.

20. Förklaring till artikel 16 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen förklarar att, varje gång sådana regler om skydd av personuppgifter som kan få direkta konsekvenser för den nationella säkerheten ska antas på grundval av artikel 16, måste vederbörlig hänsyn tas till detta. Den erinrar om att den för närvarande tillämpliga lagstiftningen (se särskilt direktiv 95/46/EG) föreskriver särskilda undantag i detta avseende.

21. Förklaring om skydd av personuppgifter på området
för straffrättsligt samarbete och polissamarbete

Konferensen är medveten om att det på grund av de särskilda förhållanden som gäller på områdena för straffrättsligt samarbete och polissamarbete kan visa sig bli nödvändigt med särskilda regler om skydd av personuppgifter och om fri rörlighet för sådana uppgifter på dessa områden, på grundval av artikel 16 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

22. Förklaring till artiklarna 48 och 79
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen anser att om ett utkast till lagstiftningsakt på grundval av artikel 79.2 skulle påverka viktiga aspekter av en medlemsstats sociala trygghetssystem, inbegripet dess omfattning, kostnader eller ekonomiska struktur, eller inverka på den ekonomiska jämvikten i det systemet enligt artikel 48 andra stycket, kommer den medlemsstatens intressen vederbörligen att beaktas.

23. Förklaring till artikel 48 andra stycket
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen erinrar om att Europeiska rådet i detta fall ska besluta med konsensus i enlighet med artikel 15.4 i fördraget om Europeiska unionen.

24. Förklaring om Europeiska unionens ställning som juridisk person

Konferensen bekräftar att det faktum att Europeiska unionen är en juridisk person inte på något sätt ger unionen rätt att lagstifta eller agera utanför de befogenheter som medlemsstaterna tilldelat den i fördragen.

25. Förklaring till artiklarna 75 och 215
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen erinrar om att respekt för de grundläggande rättigheterna och friheterna i synnerhet innebär att tillbörlig uppmärksamhet ägnas åt skydd och efterlevnad av den rätt att utnyttja de garantier som föreskrivs i lagar och som tillkommer berörda fysiska personer eller berörda enheter. För detta ändamål och i syfte att garantera en grundlig rättslig prövning av beslut om vidtagande av restriktiva åtgärder mot en fysisk person eller en enhet, måste sådana beslut grunda sig på klara och tydliga kriterier. Dessa kriterier bör vara anpassade till det specifika innehållet i varje restriktiv åtgärd.

26. Förklaring om en medlemsstats icke-deltagande
i en åtgärd som grundar sig på avdelning V i tredje delen
av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen förklarar att när en medlemsstat väljer att inte delta i en åtgärd som grundar sig på avdelning V i tredje delen av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, kommer rådet att ingående diskutera tänkbara återverkningar och konsekvenser av att medlemsstaten inte deltar i åtgärden.

Dessutom får varje medlemsstat uppmana kommissionen att undersöka situationen med utgångspunkt i artikel 116 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Föregående stycken påverkar inte en medlemsstats möjligheter att hänskjuta frågan till Europeiska rådet.

27. Förklaring till artikel 85.1 andra stycket
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen anser att nationella bestämmelser och förfaranden för inledande av brottsutredningar bör beaktas i de förordningar som avses i artikel 85.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

28. Förklaring till artikel 98
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen noterar att bestämmelserna i artikel 98 ska tillämpas i enlighet med gällande praxis. Uttrycket "sådana åtgärder är nödvändiga för att uppväga de ekonomiska nackdelar som uppkommit genom Tysklands delning för näringslivet i vissa av de områden i förbundsrepubliken som påverkats av delningen" ska tolkas i enlighet med befintlig rättspraxis från Europeiska unionens domstol.

29. Förklaring till artikel 107.2 c
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen noterar att artikel 107.2 c ska tolkas i enlighet med befintlig rättspraxis från Europeiska unionens domstol om tillämpligheten av bestämmelserna på stöd som beviljas vissa områden i Förbundsrepubliken Tyskland som påverkats av Tysklands tidigare delning.

30. Förklaring till artikel 126
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

När det gäller artikel 126 bekräftar konferensen att en ökning av tillväxtpotentialen och ett säkerställande av sunda offentliga finanser utgör de två grundpelarna i unionens och medlemsstaternas ekonomiska politik och budgetpolitik. Stabilitets- och tillväxtpakten är ett viktigt instrument för att uppnå dessa mål.

Konferensen bekräftar på nytt sitt åtagande när det gäller bestämmelserna om stabilitets- och tillväxtpakten, vilka utgör ramen för samordningen av budgetpolitiken i medlemsstaterna.

Konferensen bekräftar att ett system som grundar sig på regler är den bästa garantin för att åtaganden genomförs och för att alla medlemsstater behandlas lika.

I detta sammanhang bekräftar konferensen på nytt även att den står fast vid målen i Lissabonstrategin: nya arbetstillfällen, strukturreformer och social sammanhållning.

Unionen strävar efter att uppnå välavvägd ekonomisk tillväxt och prisstabilitet. I den ekonomiska politiken och budgetpolitiken ska därför de rätta prioriteringarna fastställas när det gäller ekonomiska reformer, innovation, konkurrenskraft och förstärkande av privata investeringar och privatkonsumtionen under perioder med svag ekonomisk tillväxt. Inriktningen i budgetbeslut på nationell nivå och unionsnivå bör återspegla detta, särskilt genom en omstrukturering av de offentliga inkomsterna och utgifterna samtidigt som budgetdisciplinen respekteras i enlighet med fördragen och stabilitets- och tillväxtpakten.

Vikten av en sund budgetpolitik genom hela konjunkturcykeln understryks av de budgetmässiga och ekonomiska utmaningar som medlemsstaterna står inför.

Konferensen är enig om att medlemsstaterna aktivt bör använda perioder av ekonomisk återhämtning till att stärka de offentliga finanserna och förbättra sin budgetsituation. Målet är att under goda tider gradvis uppnå ett budgetöverskott som ger det nödvändiga utrymmet för anpassning till konjunkturedgångar och därigenom bidrar till långsiktig stabilitet i de offentliga finanserna.

Medlemsstaterna ser fram emot eventuella förslag från kommissionen och ytterligare bidrag från medlemsstaterna i syfte att förstärka och förtydliga genomförandet av stabilitets- och tillväxtpakten. Medlemsstaterna kommer att vidta alla nödvändiga åtgärder för att öka sina ekonomiers tillväxtpotential. Förbättrad samordning av den ekonomiska politiken skulle kunna stödja denna målsättning. Denna förklaring föregriper inte den framtida debatten om stabilitets- och tillväxtpakten.

31. Förklaring till artikel 156 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen bekräftar att de politikområden som beskrivs i artikel 156 i huvudsak faller inom medlemsstaternas behörighetsområde. De främjande åtgärder och samordningsåtgärder som ska vidtas på unionsnivå i enlighet med bestämmelserna i denna artikel är av kompletterande karaktär. De tjänar till att förstärka samarbetet mellan medlemsstaterna och inte till att harmonisera de nationella systemen. De garantier och den praxis som finns i varje medlemsstat när det gäller ansvaret hos arbetsmarknadens parter påverkas inte av dessa åtgärder.

Denna förklaring påverkar inte tillämpningen av de bestämmelser i fördragen som tilldelar unionen befogenheter, inbegripet avseende sociala frågor.

32. Förklaring till artikel 168.4 c
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen förklarar att de åtgärder om vilka beslut ska fattas i enlighet med artikel 168.4 c måste respektera de gemensamma angelägenheterna i fråga om säkerhet och ha till syfte att fastställa höga kvalitets- och säkerhetsstandarder, om de nationella standarder som påverkar den inre marknaden i annat fall hindrar att en hög nivå av skydd för människors hälsa uppnås.

33. Förklaring till artikel 174
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen anser att hänvisningen i artikel 174 till öregioner även kan inbegripa hela östater, förutsatt att nödvändiga kriterier uppfylls.

34. Förklaring till artikel 179
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen är enig om att unionen vederbörligen kommer att beakta de grundläggande riktlinjerna och valen i medlemsstaternas forskningspolitik när den vidtar åtgärder inom forskning och teknisk utveckling.

35. Förklaring till artikel 194
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen anser att artikel 194 inte påverkar medlemsstaternas rätt att vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa sin energiförsörjning på de villkor som anges i artikel 347.

36. Förklaring till artikel 218 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt om medlemsstaternas förhandlingar om och ingående av internationella avtal avseende området med frihet, säkerhet och rättvisa

Konferensen bekräftar att medlemsstaterna har rätt att förhandla om och ingå avtal med tredjeländer eller internationella organisationer på de områden som omfattas av tredje delen avdelning V kapitlen 3, 4 och 5, om avtalen i fråga överensstämmer med unionsrätten.

37. Förklaring till artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Utan att det påverkar de åtgärder som unionen har beslutat för att uppfylla kravet på solidaritet med en medlemsstat som utsätts för en terroristattack eller som drabbas av en naturkatastrof eller en katastrof som orsakas av människor, ska ingen av bestämmelserna i artikel 222 vara avsedd att påverka en annan medlemsstats rätt att välja det lämpligaste sättet att uppfylla sitt eget krav på solidaritet med den medlemsstaten.

38. Förklaring till artikel 252 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt angående antalet generaladvokater i domstolen

Konferensen förklarar att om domstolen, i enlighet med artikel 252 första stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, begär att antalet generaladvokater ska utökas med tre (till elva i stället för åtta) kommer rådet genom enhälligt beslut att godkänna en sådan ökning.

I det fallet samtycker konferensen till att Polen, liksom redan nu är fallet med Tyskland, Frankrike, Italien, Spanien och Förenade kungariket, får en ständig generaladvokat och inte längre deltar i rotationssystemet, varvid fem generaladvokater i stället för tre kommer att rotera i det nuvarande rotationssystemet.

39. Förklaring till artikel 290
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen noterar att kommissionen, i enlighet med sin fasta praxis, avser att fortsätta att samråda med av medlemsstaterna utsedda experter vid utarbetandet av kommissionens utkast till delegerade akter på området finansiella tjänster.

40. Förklaring till artikel 329
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen förklarar att medlemsstaterna när de gör en begäran om upprättande av ett fördjupat samarbete får ange om de redan i det skedet avser att tillämpa artikel 333, om utökning av omröstningarna med kvalificerad majoritet, eller använda det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

41. Förklaring till artikel 352
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen förklarar att hänvisningen i artikel 352.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt till unionens mål avser de mål som anges i artikel 3.2 och 3.3 i fördraget om Europeiska unionen och målen i artikel 3.5 i nämnda fördrag när det gäller yttre åtgärder enligt femte delen i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Det är därför uteslutet att en åtgärd som grundar sig på artikel 352 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt endast ska eftersträva mål som anges i artikel 3.1 i fördraget om Europeiska unionen. I detta sammanhang noterar konferensen att i enlighet med artikel 31.1 i fördraget om Europeiska unionen får lagstiftningsakter inte antas på området för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

42. Förklaring till artikel 352
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konferensen understryker att, i enlighet med Europeiska unionens domstols fasta rättspraxis, kan artikel 352 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, som är en integrerad del av ett institutionellt system som grundas på principen om tilldelad befogenhet, inte ligga till grund för en utvidgning av tillämpningsområdet för unionens befogenhet utöver den allmänna ram som skapas av bestämmelserna i fördragen som helhet, särskilt de bestämmelser i vilka unionens uppgifter och verksamhet fastställs. Denna artikel kan under inga omständigheter användas som grund för antagande av bestämmelser som i sak skulle innebära en ändring av fördragen utan att det förfarande som fastställts för detta ändamål har följts.

43. Förklaring till artikel 355.6
i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

De höga fördragsslutande parterna samtycker till att Europeiska rådet enligt artikel 355.6 antar ett beslut som leder till en ändring av ställningen för Mayotte i förhållande till unionen, så att detta territorium blir ett yttersta randområde enligt artikel 355.1 och artikel 349, när de franska myndigheterna meddelar Europeiska rådet och kommissionen att den pågående utvecklingen när det gäller öns interna ställning medger detta.

B. FÖRKLARINGAR OM PROTOKOLL SOM ÄR FOGADE TILL FÖRDRAGEN

44. Förklaring till artikel 5 i protokollet om Schengenregelverket
införlivat inom Europeiska unionens ramar

Konferensen noterar att om en medlemsstat, i enlighet med artikel 5.2 i protokollet om Schengenregelverket införlivat inom Europeiska unionens ramar, har lämnat en underrättelse om att den inte önskar delta i ett förslag eller initiativ, kan underrättelsen dras tillbaka när som helst innan den åtgärd som utvecklar Schengenregelverket antas.

45. Förklaring till artikel 5.2 i protokollet om Schengenregelverket
införlivat inom Europeiska unionens ramar

Konferensen förklarar att när Förenade kungariket eller Irland har underrättat rådet om att medlemsstaten inte har för avsikt att delta i en åtgärd som utvecklar en del av Schengenregelverket i vilken den deltar, kommer rådet att hålla en ingående diskussion om eventuella följder av att den medlemsstaten inte deltar i åtgärden. Diskussionen inom rådet bör föras mot bakgrund av de uppgifter som kommissionen lämnar om förhållandet mellan förslaget och Schengenregelverket.

46. Förklaring till artikel 5.3 i protokollet om Schengenregelverket
införlivat inom Europeiska unionens ramar

Konferensen erinrar om att om rådet inte fattar något beslut efter en första diskussion om sakfrågorna, får kommissionen lägga fram ett ändrat förslag för ytterligare en omprövning av sakfrågorna i rådet inom tidsfristen på fyra månader.

47. Förklaring till artikel 5.3, 5.4 och 5.5 i protokollet om Schengenregelverket
införlivat inom Europeiska unionens ramar

Konferensen noterar att de villkor som ska anges i det beslut som avses i artikel 5.3, 5.4 eller 5.5 i protokollet om Schengenregelverket införlivat inom Europeiska unionens ramar, kan fastställa att den berörda medlemsstaten i förekommande fall ska bära de direkta ekonomiska konsekvenser som med nödvändighet och oundvikligen följer av att den upphör att delta i en del av eller hela det regelverk som avses i ett beslut som fattas av rådet i enlighet med artikel 4 i nämnda protokoll.

48. Förklaring om protokollet om Danmarks ställning

Konferensen noterar att Danmark förklarar att det inte kommer att använda sin rösträtt för att förhindra antagande av de bestämmelser som inte är tillämpliga på Danmark när det gäller rättsakter som ska antas av rådet ensamt eller gemensamt med Europaparlamentet och som innehåller både bestämmelser som är tillämpliga på Danmark och bestämmelser som inte är tillämpliga på Danmark, därför att de har en rättslig grund för vilken del I i protokollet om Danmarks ställning är tillämplig.

Konferensen noterar dessutom att Danmark, på grundval av konferensens förklaring om artikel 222, förklarar att landets deltagande i åtgärder eller rättsakter enligt artikel 222 kommer att ske i enlighet med del I och del II i protokollet om Danmarks ställning.

49. Förklaring om Italien

Konferensen noterar att det i protokollet om Italien, som 1957 fogades till fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, ändrat vid antagandet av fördraget om Europeiska unionen, preciseras följande:

"DE HÖGA FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA

SOM ÖNSKAR lösa vissa problem avseende Italien,

HAR ENATS OM följande bestämmelser som ska fogas till detta fördrag.

GEMENSKAPENS MEDLEMSSTATER

BEAKTAR att den italienska regeringen genomför ett tioårigt ekonomiskt utvecklingsprogram vars mål är att rätta till obalanserna i den italienska ekonomin i synnerhet genom att bygga upp en infrastruktur i de mindre utvecklade områdena i södra Italien och på de italienska öarna samt genom att skapa nya arbetstillfällen för att avskaffa arbetslösheten,

HÄNVISAR TILL att principerna och målen i den italienska regeringens program har övervägts och blivit godkända av internationella samarbetsorgan i vilka medlemsstaterna är medlemmar,

INSER att det ligger i deras gemensamma intresse att målen i det italienska programmet uppnås,

ÄR ENIGA OM att rekommendera gemenskapens institutioner att använda alla de medel och förfaranden som föreskrivs i fördraget och då särskilt att på ett lämpligt sätt utnyttja Europeiska investeringsbankens och Europeiska socialfondens resurser för att underlätta genomförandet av den italienska regeringens uppgift,

ANSER att gemenskapens institutioner vid tillämpningen av fördraget bör beakta de stora påfrestningar som Italiens ekonomi kommer att utsättas för under de kommande åren och det önskvärda i att undvika sådana riskfyllda belastningar, särskilt vad gäller betalningsbalansen eller sysselsättningsnivån, som skulle kunna äventyra tillämpningen av fördraget i Italien,

ERKÄNNER särskilt att det vid tillämpningen av artiklarna 109h och 109i blir nödvändigt att se till att de åtgärder som krävs av den italienska regeringen inte äventyrar genomförandet av regeringens program för ekonomisk utveckling och höjning av befolkningens levnadsstandard."

50. Förklaring till artikel 10
i protokollet om övergångsbestämmelser

Konferensen uppmanar Europaparlamentet, rådet och kommissionen att inom ramen för sina respektive befogenheter sträva efter att, i lämpliga fall och i den mån det är möjligt inom den tidsfrist på fem år som anges i artikel 10.3 i protokollet om övergångsbestämmelser, anta rättsakter som ändrar eller ersätter de akter som avses i artikel 10.1 i det protokollet.

C. FÖRKLARINGAR FRÅN MEDLEMSSTATERNA

51. Förklaring från Konungariket Belgien om de nationella parlamenten

Belgien preciserar att, enligt dess konstitutionella rätt, agerar såväl det federala parlamentets representanthus och senat som de olika gemenskapernas och regionernas parlamentariska församlingar, med hänsyn till de befogenheter som utövas av unionen, som ingående delar i det nationella parlamentariska systemet eller kammare i det nationella parlamentet.

52. Förklaring från Konungariket Belgien, Republiken Bulgarien, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien, Republiken Italien, Republiken Cypern, Republiken Litauen, Storhertigdömet Luxemburg, Republiken Ungern, Republiken Malta, Republiken Österrike, Republiken Portugal, Rumänien, Republiken Slovenien och Republiken Slovakien om Europeiska unionens symboler

Belgien, Bulgarien, Tyskland, Grekland, Spanien, Italien, Cypern, Litauen, Luxemburg, Ungern, Malta, Österrike, Portugal, Rumänien, Slovenien och Slovakien förklarar att flaggan som föreställer en cirkel av tolv gula stjärnor på blå botten, hymnen som är hämtad från Hymn till glädjen i Ludwig van Beethovens nionde symfoni, mottot *Förenade i mångfalden*, euron som Europeiska unionens valuta och Europadagen den 9 maj även i fortsättningen för dem kommer att vara symboler för medborgarnas gemensamma tillhörighet till Europeiska unionen och deras anknytning till denna.

53. Förklaring från Republiken Tjeckien om Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

1. Republiken Tjeckien erinrar om att bestämmelserna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna riktar sig till Europeiska unionens institutioner och organ med beaktande av subsidiaritetsprincipen och fördelningen av befogenheter mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater såsom den bekräftas i förklaring (nr 18) om avgränsningen av befogenheter. Republiken Tjeckien betonar att bestämmelserna i stadgan riktar sig till medlemsstaterna enbart när de tillämpar unionsrätten och inte när de antar och tillämpar nationell rätt oberoende av unionsrätten.
2. Republiken Tjeckien understryker även att stadgan inte innebär någon utvidgning av tillämpningsområdet för unionsrätten och inte medför någon ny befogenhet för unionen. Den inskränker inte tillämpningsområdet för nationell rätt och begränsar inte några av de nationella myndigheternas nuvarande befogenheter på detta område.
3. Republiken Tjeckien betonar att i den mån som grundläggande rättigheter och principer enligt medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner erkänns i denna stadga ska rättigheterna och principerna tolkas i samstämmighet med dessa traditioner.

4. Republiken Tjeckien understryker vidare att ingen bestämmelse i denna stadga får tolkas som att den inskränker eller inkräktar på de mänskliga rättigheter och grundläggande friheter som inom respektive tillämpningsområde erkänns i unionsrätten och de internationella konventioner i vilka unionen eller samtliga medlemsstater är parter, särskilt europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, samt i medlemsstaternas författningar.

54. Förklaring från Förbundsrepubliken Tyskland,
Irland, Republiken Ungern,
Republiken Österrike och Konungariket Sverige

Tyskland, Irland, Ungern, Österrike och Sverige noterar att de centrala bestämmelserna i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen inte har ändrats i sak sedan det fördraget trädde i kraft och behöver uppdateras. De stöder därför tanken på en konferens mellan företrädarna för medlemsstaternas regeringar, som bör sammankallas så snart som möjligt.

55. Förklaring från Konungariket Spanien
och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland

Fördragen är tillämpliga på Gibraltar i dess egenskap av ett europeiskt territorium för vars yttre förbindelser en medlemsstat är ansvarig. Detta medför inte någon förändring av de berörda medlemsstaternas ståndpunkter.

56. Förklaring från Irland om artikel 3 i protokollet om Förenade kungarikets
och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa

Irland bekräftar sin uppslutning bakom unionen som ett område med frihet, säkerhet och rättvisa och med respekt för de grundläggande rättigheterna samt de olika rättssystemen och rättsliga traditionerna i medlemsstaterna, inom vilket medborgarna åtnjuter en hög säkerhetsnivå.

Irland förklarar därför att landet är fast beslutet att i enlighet med artikel 3 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa i största möjliga utsträckning utöva sin rätt att delta i beslut om åtgärder enligt avdelning IV i tredje delen av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Irland kommer i synnerhet att i största möjliga utsträckning delta i åtgärder på området för polissamarbete.

Irland erinrar dessutom om att landet i enlighet med artikel 8 i protokollet skriftligen får meddela rådet att landet inte längre önskar omfattas av protokollet. Irland avser att inom tre år efter Lissabonfördragets ikraftträdande se över hur dessa bestämmelser fungerar.

57. Förklaring från Republiken Italien om Europaparlamentets sammansättning

Italien konstaterar att enligt artikel 10 och artikel 14 i fördraget om Europeiska unionen ska Europaparlamentet vara sammansatt av företrädare för unionens medborgare, vilka ska företrädas med degressiv proportionalitet.

Italien konstaterar även att enligt artikel 9 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 20 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska varje medborgare i en medlemsstat ha unionsmedborgarskap.

Därför anser Italien, utan att det påverkar tillämpningen av beslutet om valperioden 2009–2014, att varje beslut som antas av Europeiska rådet på Europaparlamentets initiativ och med dess godkännande för att fastställa Europaparlamentets sammansättning ska respektera de principer som anges i artikel 14.2 första stycket.

58. Förklaring från Republiken Lettland, Republiken Ungern och Republiken Malta om stavningen av namnet på den gemensamma valutan i fördragen

Utan att det påverkar den enhetliga stavningen av namnet på Europeiska unionens gemensamma valuta enligt fördragen och hur denna anges på sedlar och mynt, förklarar Lettland, Ungern och Malta att stavningen av namnet på den gemensamma valutan, inbegripet de avledningar av detta ord som används i den lettiska, den ungerska och den maltesiska versionen av fördragen, inte har någon inverkan på de befintliga reglerna i det lettiska, det ungerska och det maltesiska språket.

59. Förklaring från Konungariket Nederländerna
till artikel 312 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konungariket Nederländerna kommer att godkänna ett beslut enligt artikel 312.2 andra stycket i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt när en revidering av det beslut som avses i artikel 311 tredje stycket i det fördraget har givit Nederländerna en tillfredsställande lösning på dess i förhållande till unionens budget alltför negativa nettobetalningssituation.

60. Förklaring från Konungariket Nederländerna
till artikel 355 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Konungariket Nederländerna förklarar att ett initiativ till ett beslut enligt artikel 355.6 i syfte att ändra Nederländska Antillernas och/eller Arubas ställning i förhållande till unionen kommer att läggas fram endast på grundval av ett beslut som fattats i enlighet med Konungariket Nederländernas stadga.

61. Förklaring från Republiken Polen
om Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

Stadgan påverkar inte på något sätt medlemsstaternas rätt att lagstifta på området för allmän moral, familjerätt samt skyddet för människans värdighet och respekt för människans fysiska och moraliska integritet.

62. Förklaring från Republiken Polen om protokollet om Polens
och Förenade kungarikets tillämpning av Europeiska unionens stadga
om de grundläggande rättigheterna

Republiken Polen förklarar att, med hänsyn till traditionerna från fackföreningsrörelsen Solidaritet och dess betydelsefulla bidrag till kampen för sociala rättigheter och arbetstagares rättigheter, respekterar landet fullt ut de sociala rättigheter och arbetstagares rättigheter som fastställs i unionsrätten och särskilt de rättigheter som bekräftas i avdelning IV i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

63. Förklaring från Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om definitionen av begreppet "medborgare"

Med avseende på fördragen och fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen och någon av de akter som har sin grund i dessa fördrag eller som fortsätter att gälla i kraft av dessa, upprepar Förenade kungariket den förklaring landet avgav den 31 december 1982 om definitionen av begreppet "medborgare" med undantaget att hänvisningen till "medborgare i de brittiska beroende territorierna" ska tolkas som "medborgare i de brittiska utomeuropeiska territorierna".

64. Förklaring från Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om rösträtten i val till Europaparlamentet

Förenade kungariket noterar att artikel 14 i fördraget om Europeiska unionen och andra bestämmelser i fördragen inte är avsedda att ändra grunden för rösträtten i val till Europaparlamentet.

65. Förklaring från Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland om artikel 75 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Förenade kungariket stöder fullt ut kraftfulla åtgärder när det gäller att besluta om ekonomiska sanktioner som syftar till att förebygga och bekämpa terrorism och därmed sammanhängande verksamhet. Förenade kungariket förklarar därför att det har för avsikt att, i enlighet med artikel 3 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, utöva sin rätt att delta i antagandet av alla förslag som läggs fram enligt artikel 75 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

JÄMFÖRELSETABELLER¹

Fördraget om Europeiska unionen

Tidigare numrering i fördraget om Europeiska unionen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionen
AVDELNING I – ALLMÄNNA GEMENSAMMA BESTÄMMELSER	AVDELNING I – ALLMÄNNA GEMENSAMMA BESTÄMMELSER
Artikel 1	Artikel 1
	Artikel 2
Artikel 2	Artikel 3
Artikel 3 (upphävd) ²	
	Artikel 4
	Artikel 5 ³
Artikel 4 (upphävd) ⁴	
Artikel 5 (upphävd) ⁵	
Artikel 6	Artikel 6
Artikel 7	Artikel 7
	Artikel 8
AVDELNING II – BESTÄMMELSER OM ÄNDRING AV FÖRDRAGET OM UPPRÄTTANDET AV EUROPEISKA EKONOMISKA GEMENSKAPEN I SYFTE ATT UPPRÄTTA EUROPEISKA GEMENSKAPEN	AVDELNING II – BESTÄMMELSER OM DEMOKRATISKA PRINCIPER
Artikel 8 (upphävd) ⁶	Artikel 9
	Artikel 10 ⁷
	Artikel 11
	Artikel 12

¹ Dessa två tabeller har sitt ursprung i de tabeller som avses i artikel 5 i Lissabonfördraget, dock utan mittenkolumnen som återgav den tillfälliga numreringen i Lissabonfördraget.

² Ersatt i sak av artikel 7 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *FEUF*) och artikel 13.1 och artikel 21.3 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen (nedan kallat *EU-fördraget*).

³ Ersätter artikel 5 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (nedan kallat *EG-fördraget*).

⁴ Ersatt i sak av artikel 15 i *EU-fördraget*.

⁵ Ersatt i sak av artikel 13.2 i *EU-fördraget*.

⁶ Genom artikel 8 i *EU-fördraget*, vilken gällde före Lissabonfördragets ikraftträdande (nedan kallat *det nuvarande EU-fördraget*), ändrades *EG-fördraget*. Dessa ändringar har införlivats i det senare fördraget och artikel 8 är upphävd. Artikelns nummer används för att införa en ny bestämmelse.

⁷ Punkt 4 ersätter i sak artikel 191 första stycket i *EG-fördraget*.

Tidigare numrering i fördraget om Europeiska unionen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionen
AVDELNING III – BESTÄMMELSER OM ÄNDRING AV FÖRDRAGET OM UPPRÄTTANDET AV EUROPEISKA KOL- OCH STÅLGEMENSKAPEN	AVDELNING III – INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER
Artikel 9 (upphävd) ¹	Artikel 13
	Artikel 14 ²
	Artikel 15 ³
	Artikel 16 ⁴
	Artikel 17 ⁵
	Artikel 18
	Artikel 19 ⁶
AVDELNING IV – BESTÄMMELSER OM ÄNDRING AV FÖRDRAGET OM UPPRÄTTANDET AV EUROPEISKA ATOMENERGI- GEMENSKAPEN	AVDELNING IV – BESTÄMMELSER OM FÖRDJUPADE SAMARBETEN
Artikel 10 (upphävd) ⁷ <i>Artiklarna 27a–27e (ersatta)</i> <i>Artiklarna 40–40b (ersatta)</i> <i>Artiklarna 43–45 (ersatta)</i>	Artikel 20 ⁸

¹ Genom artikel 9 i det nuvarande EU-fördraget ändrades fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stål gemenskapen. Det fördraget upphörde att gälla den 23 juli 2002. Artikel 9 är upphävd och dess nummer används för att införa en annan bestämmelse.

² – Punkterna 1 och 2 ersätter i sak artikel 189 i EG-fördraget.
– Punkterna 1–3 ersätter i sak artikel 190.1–190.3 i EG-fördraget.
– Punkt 1 ersätter i sak artikel 192 första stycket i EG-fördraget.
– Punkt 4 ersätter i sak artikel 197 första stycket i EG-fördraget.

³ Ersätter i sak artikel 4 i [EU-fördraget](#).

⁴ – Punkt 1 ersätter i sak artikel 202 första och andra strecksatserna i EG-fördraget.
– Punkterna 2 och 9 ersätter i sak artikel 203 i EG-fördraget.
– Punkterna 4 och 5 ersätter i sak artikel 205.2 och 205.4 i EG-fördraget.

⁵ – Punkt 1 ersätter i sak artikel 211 i EG-fördraget.
– Punkterna 3 och 7 ersätter i sak artikel 214 i EG-fördraget.
– Punkt 6 ersätter i sak artikel 217.1, 217.3 och 217.4 i EG-fördraget.

⁶ – Ersätter i sak artikel 220 i EG-fördraget.

– Punkt 2 första stycket ersätter i sak artikel 221 första stycket i EG-fördraget.

⁷ Genom artikel 10 i det nuvarande EU-fördraget ändrades fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen. Dessa ändringar har införlivats i det fördraget och artikel 10 är upphävd. Artikelns nummer används för att införa en annan bestämmelse.

⁸ Ersätter även artiklarna 11 och 11a i EG-fördraget.

Tidigare numrering i fördraget om Europeiska unionen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionen
AVDELNING V – BESTÄMMELSER OM EN GEMENSAM UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIK	AVDELNING V – ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM UNIONENS YTTRE ÅTGÄRDER OCH SÄRSKILDA BESTÄMMELSER OM DEN GEMENSAMMA UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIKEN
	Kapitel 1 – Allmänna bestämmelser om unionens yttre åtgärder
	Artikel 21
	Artikel 22
	Kapitel 2 – Särskilda bestämmelser om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken
	Avsnitt 1 – Gemensamma bestämmelser
	Artikel 23
Artikel 11	Artikel 24
Artikel 12	Artikel 25
Artikel 13	Artikel 26
	Artikel 27
Artikel 14	Artikel 28
Artikel 15	Artikel 29
<i>Artikel 22 (flyttad)</i>	Artikel 30
<i>Artikel 23 (flyttad)</i>	Artikel 31
Artikel 16	Artikel 32
Artikel 17 (flyttad)	<i>Artikel 42</i>
Artikel 18	Artikel 33
Artikel 19	Artikel 34
Artikel 20	Artikel 35
Artikel 21	Artikel 36
Artikel 22 (flyttad)	<i>Artikel 30</i>
Artikel 23 (flyttad)	<i>Artikel 31</i>
Artikel 24	Artikel 37
Artikel 25	Artikel 38
	Artikel 39
<i>Artikel 47 (flyttad)</i>	Artikel 40

Tidigare numrering i fördraget om Europeiska unionen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionen
Artikel 26 (upphävd)	
Artikel 27 (upphävd)	
Artikel 27a (ersatt) ¹	<i>Artikel 20</i>
Artikel 27b (ersatt) ¹	<i>Artikel 20</i>
Artikel 27c (ersatt) ¹	<i>Artikel 20</i>
Artikel 27d (ersatt) ¹	<i>Artikel 20</i>
Artikel 27e (ersatt) ¹	<i>Artikel 20</i>
Artikel 28	Artikel 41
	Avsnitt 2 – Bestämmelser om den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken
<i>Artikel 17 (flyttad)</i>	Artikel 42
	Artikel 43
	Artikel 44
	Artikel 45
	Artikel 46
AVDELNING VI – BESTÄMMELSER OM POLISSAMARBETE OCH STRAFFRÄTTSLIGT SAMARBETE (upphävd) ²	
Artikel 29 (ersatt) ³	
Artikel 30 (ersatt) ⁴	
Artikel 31 (ersatt) ⁵	
Artikel 32 (ersatt) ⁶	
Artikel 33 (ersatt) ⁷	
Artikel 34 (upphävd)	
Artikel 35 (upphävd)	
Artikel 36 (ersatt) ⁸	
Artikel 37 (upphävd)	
Artikel 38 (upphävd)	
Artikel 39 (upphävd)	

¹ Artiklarna 27a–27e i det nuvarande EU-fördraget, om närmare samarbete, ska även ersättas med artiklarna 326–334 i FEUF.

² Bestämmelserna i avdelning VI i det nuvarande EU-fördraget om polissamarbete och straffrättsligt samarbete ska ersättas med bestämmelserna i kapitlen 1, 4 och 5 i avdelning IV i tredje delen i FEUF.

³ Ersatt av artikel 67 i FEUF.

⁴ Ersatt av artiklarna 87 och 88 i FEUF.

⁵ Ersatt av artiklarna 82, 83 och 85 i FEUF.

⁶ Ersatt av artikel 89 i FEUF.

⁷ Ersatt av artikel 72 i FEUF.

⁸ Ersatt av artikel 71 i FEUF.

Tidigare numrering i fördraget om Europeiska unionen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionen
Artikel 40 (ersatt) ¹	<i>Artikel 20</i>
Artikel 40a (ersatt) ¹	<i>Artikel 20</i>
Artikel 40b (ersatt) ¹	<i>Artikel 20</i>
Artikel 41 (upphävd)	
Artikel 42 (upphävd)	
AVDELNING VII – BESTÄMMELSER OM ETT NÄRMARE SAMARBETE (ersatt) ²	<i>AVDELNING IV – BESTÄMMELSER OM FÖRDJUPADE SAMARBETEN</i>
Artikel 43 (ersatt) ²	<i>Artikel 20</i>
Artikel 43a (ersatt) ²	<i>Artikel 20</i>
Artikel 43b (ersatt) ²	<i>Artikel 20</i>
Artikel 44 (ersatt) ²	<i>Artikel 20</i>
Artikel 44a (ersatt) ²	<i>Artikel 20</i>
Artikel 45 (ersatt) ²	<i>Artikel 20</i>
AVDELNING VIII – SLUTBESTÄMMELSER	AVDELNING VI – SLUTBESTÄMMELSER
Artikel 46 (upphävd)	
	Artikel 47
Artikel 47 (ersatt [*])	<i>Artikel 40</i>
Artikel 48	Artikel 48
Artikel 49	Artikel 49
	Artikel 50
	Artikel 51
	Artikel 52
Artikel 50 (upphävd)	
Artikel 51	Artikel 53
Artikel 52	Artikel 54
Artikel 53	Artikel 55

¹ Artiklarna 40–40b i det nuvarande EU-fördraget om ett närmare samarbete, ska även ersättas med artiklarna 326–334 i FEUF.

² Artiklarna 43–45 och avdelning VII i det nuvarande EU-fördraget om ett närmare samarbete, ska även ersättas med artiklarna 326–334 i FEUF.

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
FÖRSTA DELEN – PRINCIPERNA	FÖRSTA DELEN – PRINCIPERNA
Artikel 1 (upphävd)	
	Artikel 1
Artikel 2 (upphävd) ¹	
	Avdelning I – Unionens befogenhetskategorier och befogenhetsområden
	Artikel 2
	Artikel 3
	Artikel 4
	Artikel 5
	Artikel 6
	Avdelning II – Allmänna bestämmelser
	Artikel 7
Artikel 3.1 (upphävd) ²	
Artikel 3.2	Artikel 8
Artikel 4 (flyttad)	<i>Artikel 119</i>
Artikel 5 (ersatt) ³	
	Artikel 9
	Artikel 10
Artikel 6	Artikel 11
<i>Artikel 153.2 (flyttad)</i>	Artikel 12
	Artikel 13 ⁴
Artikel 7 (upphävd) ⁵	
Artikel 8 (upphävd) ⁶	
Artikel 9 (upphävd)	
Artikel 10 (upphävd) ⁷	

¹ Ersatt i sak av artikel 3 i EU-fördraget.

² Ersatt i sak av artiklarna 3–6 i FEUF.

³ Ersatt av artikel 5 i EU-fördraget.

⁴ Införande av bestämmelserna i protokollet om djurskydd och djurens välfärd.

⁵ Ersatt i sak av artikel 13 i EU-fördraget.

⁶ Ersatt i sak av artikel 13 i EU-fördraget och artikel 282.1 i FEUF.

⁷ Ersatt i sak av artikel 4.3 i EU-fördraget.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Artikel 11 (ersatt) ¹	<i>Artiklarna 326–334</i>
Artikel 11a (ersatt) ¹	<i>Artiklarna 326–334</i>
Artikel 12 (flyttad)	<i>Artikel 18</i>
Artikel 13 (flyttad)	<i>Artikel 19</i>
Artikel 14 (flyttad)	<i>Artikel 26</i>
Artikel 15 (flyttad)	<i>Artikel 27</i>
Artikel 16	Artikel 14
<i>Artikel 255 (flyttad)</i>	Artikel 15
<i>Artikel 286 (ersattflyttad)</i>	Artikel 16
	Artikel 17
ANDRA DELEN – UNIONS-MEDBORGARSKAP	ANDRA DELEN – ICKE-DISKRIMINERING OCH UNIONSMEDBORGARSKAP
<i>Artikel 12 (flyttad)</i>	Artikel 18
<i>Artikel 13 (flyttad)</i>	Artikel 19
Artikel 17	Artikel 20
Artikel 18	Artikel 21
Artikel 19	Artikel 22
Artikel 20	Artikel 23
Artikel 21	Artikel 24
Artikel 22	Artikel 25
TREDJE DELEN – GEMENSKAPENS POLITIK	TREDJE DELEN – UNIONENS POLITIK OCH INRE ÅTGÄRDER
	Avdelning I – Den inre marknaden
<i>Artikel 14 (flyttad)</i>	Artikel 26
<i>Artikel 15 (flyttad)</i>	Artikel 27
Avdelning I – Fri rörlighet för varor	Avdelning II – Fri rörlighet för varor
Artikel 23	Artikel 28
Artikel 24	Artikel 29
Kapitel 1 – Tullunionen ^{en}	Kapitel 1 – Tullunionen ^{en}
Artikel 25	Artikel 30
Artikel 26	Artikel 31
Artikel 27	Artikel 32

¹ Ersatt även av artikel 20 i EU-fördraget.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
<i>Tredje delen, A</i> ~~avdelning X tredje delen, –~~ <i>Tullsamarbete (flyttad)</i>	Kapitel 2 – Tullsamarbete
<i>Artikel 135 (flyttad)</i>	Artikel 33
Kapitel 2 – Förbud mot kvantitativa restriktioner mellan medlemsstaterna	Kapitel 3 – Förbud mot kvantitativa restriktioner mellan medlemsstaterna
Artikel 28	Artikel 34
Artikel 29	Artikel 35
Artikel 30	Artikel 36
Artikel 31	Artikel 37
Avdelning II – Jordbruk	Avdelning III – Jordbruk och fiskeri
Artikel 32	Artikel 38
Artikel 33	Artikel 39
Artikel 34	Artikel 40
Artikel 35	Artikel 41
Artikel 36	Artikel 42
Artikel 37	Artikel 43
Artikel 38	Artikel 44
Avdelning III – Fri rörlighet för personer, tjänster och kapital	Avdelning IV – Fri rörlighet för personer, tjänster och kapital
Kapitel 1 – Arbetstagare	Kapitel 1 – Arbetstagare
Artikel 39	Artikel 45
Artikel 40	Artikel 46
Artikel 41	Artikel 47
Artikel 42	Artikel 48
Kapitel 2 – Etableringsrätt	Kapitel 2 – Etableringsrätt
Artikel 43	Artikel 49
Artikel 44	Artikel 50
Artikel 45	Artikel 51
Artikel 46	Artikel 52
Artikel 47	Artikel 53
Artikel 48	Artikel 54
<i>Artikel 294 (flyttad)</i>	Artikel 55

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Kapitel 3 – Tjänster	Kapitel 3 – Tjänster
Artikel 49	Artikel 56
Artikel 50	Artikel 57
Artikel 51	Artikel 58
Artikel 52	Artikel 59
Artikel 53	Artikel 60
Artikel 54	Artikel 61
Artikel 55	Artikel 62
Kapitel 4 – Kapital och betalningar	Kapitel 4 – Kapital och betalningar
Artikel 56	Artikel 63
Artikel 57	Artikel 64
Artikel 58	Artikel 65
Artikel 59	Artikel 66
Artikel 60 (flyttad)	Artikel 75
Avdelning IV – Visering, asyl, invandring och annan politik som rör fri rörlighet för personer	Avdelning V – Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa
	Kapitel 1 – Allmänna bestämmelser
Artikel 61	Artikel 67 ¹
	Artikel 68
	Artikel 69
	Artikel 70
	Artikel 71 ²
Artikel 64.1 (ersatt)	Artikel 72 ³
	Artikel 73
Artikel 66 (ersatt)	Artikel 74
Artikel 60 (flyttad)	Artikel 75
	Artikel 76

¹ Ersätter även artikel 29 i det nuvarande EU-fördraget.

² Ersätter artikel 36 i det nuvarande EU-fördraget.

³ Ersätter även artikel 33 i det nuvarande EU-fördraget.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
	Kapitel 2 – Politik som gäller gränskontroll, asyl och invandring
Artikel 62	Artikel 77
Artikel 63 punkterna 1 och 2 och artikel 64.2 ^{1*}	Artikel 78
Artikel 63 punkterna 3 och 4	Artikel 79
	Artikel 80
Artikel 64.1 (ersatt)	<i>Artikel 72</i>
	Kapitel 3 – Civilrättsligt samarbete
Artikel 65	Artikel 81
Artikel 66 (ersatt)	<i>Artikel 74</i>
Artikel 67 (upphävd)	
Artikel 68 (upphävd)	
Artikel 69 (upphävd)	
	Kapitel 4 – Straffrättsligt samarbete
	Artikel 82 ²
	Artikel 83 ²
	Artikel 84
	Artikel 85 ²
	Artikel 86
	Kapitel 5 – Polissamarbete
	Artikel 87 ³
	Artikel 88 ³
	Artikel 89 ⁴
Avdelning V – Transporter	Avdelning VI – Transporter
Artikel 70	Artikel 90
Artikel 71	Artikel 91
Artikel 72	Artikel 92
Artikel 73	Artikel 93
Artikel 74	Artikel 94
Artikel 75	Artikel 95

¹ Artikel 63 punkterna 1 och 2 i EG-fördraget ska ersättas med artikel 78.1 och 78.2 i FEUF och artikel 64.2 ska ersättas med artikel 78.3 i FEUF.

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

² Ersätter artikel 31 i det nuvarande EU-fördraget.

³ Ersätter artikel 30 i det nuvarande EU-fördraget.

⁴ Ersätter artikel 32 i det nuvarande EU-fördraget.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Artikel 76	Artikel 96
Artikel 77	Artikel 97
Artikel 78	Artikel 98
Artikel 79	Artikel 99
Artikel 80	Artikel 100
Avdelning VI – Gemensamma regler om konkurrens, beskattning och tillnärmning av lagstiftning	Avdelning VII – Gemensamma regler om konkurrens, beskattning och tillnärmning av lagstiftning
Kapitel 1 – Konkurrensregler	Kapitel 1 – Konkurrensregler
Avsnitt 1 – Regler tillämpliga på företag	Avsnitt 1 – Regler tillämpliga på företag
Artikel 81	Artikel 101
Artikel 82	Artikel 102
Artikel 83	Artikel 103
Artikel 84	Artikel 104
Artikel 85	Artikel 105
Artikel 86	Artikel 106
Avsnitt 2 – Statligt stöd	Avsnitt 2 – Statligt stöd
Artikel 87	Artikel 107
Artikel 88	Artikel 108
Artikel 89	Artikel 109
Kapitel 2 – Bestämmelser om skatter och avgifter	Kapitel 2 – Bestämmelser om skatter och avgifter
Artikel 90	Artikel 110
Artikel 91	Artikel 111
Artikel 92	Artikel 112
Artikel 93	Artikel 113
Kapitel 3 – Tillnärmning av lagstiftning	Kapitel 3 – Tillnärmning av lagstiftning
<i>Artikel 95 (flyttad)</i>	Artikel 114
<i>Artikel 94 (flyttad)</i>	Artikel 115
Artikel 96	Artikel 116
Artikel 97	Artikel 117
	Artikel 118

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Avdelning VII – Ekonomisk och monetär politik	Avdelning VIII – Ekonomisk och monetär politik
<i>Artikel 4 (flyttad)</i>	Artikel 119
Kapitel 1 – Ekonomisk politik	Kapitel 1 – Ekonomisk politik
Artikel 98	Artikel 120
Artikel 99	Artikel 121
Artikel 100	Artikel 122
Artikel 101	Artikel 123
Artikel 102	Artikel 124
Artikel 103	Artikel 125
Artikel 104	Artikel 126
Kapitel 2 – Monetär politik	Kapitel 2 – Monetär politik
Artikel 105	Artikel 127
Artikel 106	Artikel 128
Artikel 107	Artikel 129
Artikel 108	Artikel 130
Artikel 109	Artikel 131
Artikel 110	Artikel 132
Artikel 111.1– 111.3 och 111.5 (flyttade)	<i>Artikel 219</i>
Artikel 111.4 (flyttad)	<i>Artikel 138</i>
	Artikel 133
Kapitel 3 – Institutionella bestämmelser	Kapitel 3 – Institutionella bestämmelser
Artikel 112 (flyttad)	<i>Artikel 283</i>
Artikel 113 (flyttad)	<i>Artikel 284*</i>
Artikel 114	Artikel 134
Artikel 115	Artikel 135
	Kapitel 4 – Särskilda bestämmelser för de medlemsstater som har euron som valuta
	Artikel 136
	Artikel 137
<i>Artikel 111.4 (flyttad)</i>	Artikel 138

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Kapitel 4 – Övergångsbestämmelser	Kapitel 5 – Övergångsbestämmelser
Artikel 116 (upphävd)	
	Artikel 139
Artikel 117.1 och 117.2 sjätte strecksatsen och 117.3–117.9 (upphävd ~~a~~)	
Artikel 117.2 fem första strecksatserna (flyttade)	<i>Artikel 141.2</i>
<i>Artikel 121.1 (flyttad)</i> <i>Artikel 122.2 andra meningen (flyttad)</i> <i>Artikel 123.5 (flyttad)</i>	Artikel 140 ¹
Artikel 118 (upphävd)	
<i>Artikel 123.3 (flyttad)</i> <i>Artikel 117.2 fem första strecksatserna (flyttad)</i>	Artikel 141 ²
<i>Artikel 124.1 (flyttad)</i>	Artikel 142
Artikel 119	Artikel 143
Artikel 120	Artikel 144
Artikel 121.1 (flyttad)	<i>Artikel 140.1</i>
Artikel 121.2–121.4 (upphävd)	
Artikel 122.1 ~~1~~ –122.2 första meningen ~~1~~ , 122.3, 122.4, 122.5 och 122.6 (upphävd)	
Artikel 122.2 andra meningen (flyttad)	<i>Artikel 140.2 första stycket</i>
Artikel 123.1, 123.2 och 123.4 (upphävd)	
Artikel 123.3 (flyttad)	<i>Artikel 141.1</i>
Artikel 123.5 (flyttad)	<i>Artikel 140.3</i>

¹ – Artikel 140.1 ska ha samma lydelse som artikel 121.~~1~~²,
– artikel 140.2 ska ha samma lydelse som artikel 122.2 andra meningen,
– artikel 140.3 ska ha samma lydelse som artikel 123.5.

² – Artikel 141.1 ska ha samma lydelse som artikel 123.3,
– artikel 141.2 ska ha samma lydelse som de fem första strecksatserna i artikel 117.2.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Artikel 124.1 (flyttad)	<i>Artikel 142</i>
Artikel 124.2 (upphävd)	
Avdelning VIII – Sysselsättning	Avdelning IX – Sysselsättning
Artikel 125	Artikel 145
Artikel 126	Artikel 146
Artikel 127	Artikel 147
Artikel 128	Artikel 148
Artikel 129	Artikel 149
Artikel 130	Artikel 150
Avdelning IX – Gemensam handelspolitik (flyttad)	<i>Femte delen, avdelning II – <u>Den Gemensamma handelspolitiken</u></i>
Artikel 131 (flyttad)	<i>Artikel 206</i>
Artikel 132 (upphävd)	
Artikel 133 (flyttad)	<i>Artikel 207</i>
Artikel 134 (upphävd)	
Avdelning X – Tullsamarbete (flyttad)	<i>Tredje delen, avdelning II, kapitel 2 – Tullsamarbete</i>
Artikel 135 (flyttad)	<i>Artikel 33</i>
Avdelning XI – Socialpolitik, utbildning, yrkesutbildning och ungdomsfrågor	Avdelning X – Socialpolitik
Kapitel 1 – Sociala bestämmelser (upphävd)	
Artikel 136	Artikel 151
	Artikel 152
Artikel 137	Artikel 153
Artikel 138	Artikel 154
Artikel 139	Artikel 155
Artikel 140	Artikel 156
Artikel 141	Artikel 157
Artikel 142	Artikel 158
Artikel 143	Artikel 159
Artikel 144	Artikel 160
Artikel 145	Artikel 161

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Kapitel 2 – Europeiska socialfonden	Avdelning XI – Europeiska socialfonden
Artikel 146	Artikel 162
Artikel 147	Artikel 163
Artikel 148	Artikel 164
Kapitel 3 – Utbildning, yrkesutbildning, ungdomsfrågor	Avdelning XII – Utbildning, yrkesutbildning, ungdomsfrågor och idrott
Artikel 149	Artikel 165
Artikel 150	Artikel 166
Avdelning XII – Kultur	Avdelning XIII – Kultur
Artikel 151	Artikel 167
Avdelning XIII – Folkhälsa	Avdelning XIV – Folkhälsa
Artikel 152	Artikel 168
Avdelning XIV – Konsumentskydd	Avdelning XV – Konsumentskydd
Artikel 153.1, 153.3, <u>153.4 och 153.5</u>	Artikel 169
Artikel 153.2 (flyttad)	<i>Artikel 12</i>
Avdelning XV – Transeuropeiska nät	Avdelning XVI – Transeuropeiska nät
Artikel 154	Artikel 170
Artikel 155	Artikel 171
Artikel 156	Artikel 172
Avdelning XVI – Industri	Avdelning XVII – Industri
Artikel 157	Artikel 173
Avdelning XVII – Ekonomisk och social sammanhållning	Avdelning XVIII – Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning
Artikel 158	Artikel 174
Artikel 159	Artikel 175
Artikel 160	Artikel 176
Artikel 161	Artikel 177
Artikel 162	Artikel 178

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Avdelning XVIII – Forskning och teknisk utveckling	Avdelning XIX – Forskning och teknisk utveckling samt rymden
Artikel 163	Artikel 179
Artikel 164	Artikel 180
Artikel 165	Artikel 181
Artikel 166	Artikel 182
Artikel 167	Artikel 183
Artikel 168	Artikel 184
Artikel 169	Artikel 185
Artikel 170	Artikel 186
Artikel 171	Artikel 187
Artikel 172	Artikel 188
	Artikel 189
Artikel 173	Artikel 190
Avdelning XIX – Miljö	Avdelning XX – Miljö
Artikel 174	Artikel 191
Artikel 175	Artikel 192
Artikel 176	Artikel 193
	Avdelning XXI – Energi
	Artikel 194
	Avdelning XXII – Turism
	Artikel 195
	Avdelning XXIII – Civilskydd
	Artikel 196
	Avdelning XXIV – Administrativt samarbete
	Artikel 197
Avdelning XX – Utvecklingssamarbete (flyttad)	<i>Femte delen, avdelning III, kapitel 1 – Utvecklingssamarbete</i>
Artikel 177 (flyttad)	<i>Artikel 208</i>
Artikel 178 (upphävd) ^{1 *}	
Artikel 179 (flyttad)	<i>Artikel 209</i>
Artikel 180 (flyttad)	<i>Artikel 210</i>
Artikel 181 (flyttad)	<i>Artikel 211</i>

¹ Ersatt i sak av artikel 208.1 andra stycket andra meningen i FEUF.

* Föremål för pågående rättelseförfarande.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Avdelning XXI – Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredje_land (flyttad)	<i>Femte delen, avdelning III, kapitel 2 – Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer</i>
Artikel 181a (flyttad)	<i>Artikel 212</i>
FJÄRDE DELEN – ASSOCIERING AV UTOMEUROPEISKA LÄNDER OCH TERRITORIER	FJÄRDE DELEN – ASSOCIERING AV UTOMEUROPEISKA LÄNDER OCH TERRITORIER
Artikel 182	Artikel 198
Artikel 183	Artikel 199
Artikel 184	Artikel 200
Artikel 185	Artikel 201
Artikel 186	Artikel 202
Artikel 187	Artikel 203
Artikel 188	Artikel 204
	FEMTE DELEN – UNIONENS YTTRE ÅTGÄRDER
	Avdelning I – Allmänna bestämmelser om unionens yttre åtgärder
	Artikel 205
<i>Tredje delen, avdelning IX – Gemensam handelspolitik (flyttad)</i>	Avdelning II – Den gemensamma handelspolitiken
<i>Artikel 131 (flyttad)</i>	Artikel 206
<i>Artikel 133 (flyttad)</i>	Artikel 207
	Avdelning III – Samarbete med tredjeländer och humanitärt bistånd
<i>Tredje delen, avdelning XX – Utvecklingssamarbete (flyttad)</i>	Kapitel 1 – Utvecklingssamarbete
<i>Artikel 177 (flyttad)</i>	Artikel 208 ¹
<i>Artikel 179 (flyttad)</i>	Artikel 209
<i>Artikel 180 (flyttad)</i>	Artikel 210
<i>Artikel 181 (flyttad)</i>	Artikel 211

¹ Punkt 1 andra stycket andra meningen ersätter i sak artikel 178 i EG-fördraget.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
<i>Tredje delen, avdelning XXI – Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredje land (flyttad)</i>	Kapitel 2 – Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer
<i>Artikel 181a (flyttad)</i>	Artikel 212
	Artikel 213
	Kapitel 3 – Humanitärt bistånd
	Artikel 214
	Avdelning IV – Restriktiva åtgärder
<i>Artikel 301 (ersatt)</i>	Artikel 215
	Avdelning V – Internationella avtal
	Artikel 216
<i>Artikel 310 (flyttad)</i>	Artikel 217
<i>Artikel 300 (ersatt)</i>	Artikel 218
<i>Artikel 111.1–111.3 och 111.5 (flyttade)</i>	Artikel 219
	Avdelning VI – Unionens förbindelser med internationella organisationer och tredjeländer samt unionens delegationer
<i>Artiklarna 302–304 (ersatta)</i>	Artikel 220
	Artikel 221
	Avdelning VII – Solidaritetsklausul
	Artikel 222
FEMTE DELEN – GEMENSKAPENS INSTITUTIONER	SJÄTTE DELEN – INSTITUTIONELLA OCH FINANSIELLA BESTÄMMELSER
Avdelning I – Institutionella bestämmelser	Avdelning I – Institutionella bestämmelser
Kapitel 1 – Institutionerna	Kapitel 1 – Institutionerna
Avsnitt 1 – Europaparlamentet	Avsnitt 1 – Europaparlamentet
Artikel 189 (upphävd) ¹	
Artikel 190.1–190.3 (upphävd) ²	
Artikel 190.4–190.5	Artikel 223

¹ Ersatt i sak av artikel 14.1 och 14.2 i EU-fördraget.

² Ersatt i sak av artikel 14.1–14.3 i EU-fördraget.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Artikel 191 första stycket (upphävd) ¹	
Artikel 191 andra stycket	Artikel 224
Artikel 192 första stycket (upphävd) ²	
Artikel 192 andra stycket	Artikel 225
Artikel 193	Artikel 226
Artikel 194	Artikel 227
Artikel 195	Artikel 228
Artikel 196	Artikel 229
Artikel 197 första stycket (upphävd) ³	
Artikel 197 andra, tredje och fjärde styckena	Artikel 230
Artikel 198	Artikel 231
Artikel 199	Artikel 232
Artikel 200	Artikel 233
Artikel 201	Artikel 234
	Avsnitt 2 – Europeiska rådet
	Artikel 235
	Artikel 236
Avsnitt 2 – Rådet	Avsnitt 3 – Rådet
Artikel 202 (upphävd) ⁴	
Artikel 203 (upphävd) ⁵	
Artikel 204	Artikel 237
Artikel 205.2 och 205.4 (upphävd) ⁶	
Artikel 205.1 och 205.3	Artikel 238
Artikel 206	Artikel 239
Artikel 207	Artikel 240
Artikel 208	Artikel 241
Artikel 209	Artikel 242
Artikel 210	Artikel 243

¹ Ersatt i sak av artikel 11.4 i EU-fördraget.

² Ersatt i sak av artikel 14.1 i EU-fördraget.

³ Ersatt i sak av artikel 14.4 i EU-fördraget.

⁴ Ersatt i sak av artikel 16.1 i EU-fördraget och artiklarna 290 och 291 i FEUF.

⁵ Ersatt i sak av artikel 16.2 och 16.9 i EU-fördraget.

⁶ Ersatt i sak av artikel 16.4 och 16.5 i EU-fördraget.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Avsnitt 3 – Kommissionen	Avsnitt 4 – Kommissionen
Artikel 211 (upphävd) ¹	
	Artikel 244
Artikel 212 (flyttad)	Artikel 249.2
Artikel 213	Artikel 245
Artikel 214 (upphävd) ²	
Artikel 215	Artikel 246
Artikel 216	Artikel 247
Artikel 217.1, 217.3 och 217.4 (upphävd) ³	
Artikel 217.2	Artikel 248
Artikel 218.1 (upphävd) ⁴	
Artikel 218.2	Artikel 249
Artikel 219	Artikel 250
Avsnitt 4 – Domstolen	Avsnitt 5 – Europeiska unionens domstol
Artikel 220 (upphävd) ⁵	
Artikel 221 första stycket (upphävd) ⁶	
Artikel 221 andra och tredje styckena	Artikel 251
Artikel 222	Artikel 252
Artikel 223	Artikel 253
Artikel 224 ⁷	Artikel 254
	Artikel 255
Artikel 225	Artikel 256
Artikel 225a	Artikel 257
Artikel 226	Artikel 258

¹ Ersatt i sak av artikel 17.1 i EU-fördraget.

² Ersatt i sak av artikel 17.3 och 17.7 i EU-fördraget.

³ Ersatt i sak av artikel 17.6 i EU-fördraget.

⁴ Ersatt i sak av artikel 295 i FEUF.

⁵ Ersatt i sak av artikel 19 i EU-fördraget.

⁶ Ersatt i sak av artikel 19.2 första stycket i EU-fördraget.

⁷ Första meningen i första stycket är ersatt i sak av artikel 19.2 andra stycket i EU-fördraget.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Artikel 227	Artikel 259
Artikel 228	Artikel 260
Artikel 229	Artikel 261
Artikel 229a	Artikel 262
Artikel 230	Artikel 263
Artikel 231	Artikel 264
Artikel 232	Artikel 265
Artikel 233	Artikel 266
Artikel 234	Artikel 267
Artikel 235	Artikel 268
	Artikel 269
Artikel 236	Artikel 270
Artikel 237	Artikel 271
Artikel 238	Artikel 272
Artikel 239	Artikel 273
Artikel 240	Artikel 274
	Artikel 275
	Artikel 276
Artikel 241	Artikel 277
Artikel 242	Artikel 278
Artikel 243	Artikel 279
Artikel 244	Artikel 280
Artikel 245	Artikel 281
	Avsnitt 6 – Europeiska centralbanken
	Artikel 282
<i>Artikel 112 (flyttad)</i>	Artikel 283
<i>Artikel 113 (flyttad)</i>	Artikel 284
Avsnitt 5 – Revisionsrätten	Avsnitt 7 – Revisionsrätten
Artikel 246	Artikel 285
Artikel 247	Artikel 286
Artikel 248	Artikel 287

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Kapitel 2 – Gemensamma bestämmelser för flera institutioner	Kapitel 2 – Unionens rättsakter, förfaranden för antagande och andra bestämmelser
	Avsnitt 1 – Unionens rättsakter
Artikel 249	Artikel 288
	Artikel 289
	Artikel 290 ¹
	Artikel 291 ¹
	Artikel 292
	Avsnitt 2 – Förfaranden för antagande av akter och andra bestämmelser
Artikel 250	Artikel 293
Artikel 251	Artikel 294
Artikel 252 (upphävd)	
	Artikel 295
Artikel 253	Artikel 296
Artikel 254	Artikel 297
	Artikel 298
Artikel 255 (flyttad)	<i>Artikel 15</i>
Artikel 256	Artikel 299
	Kapitel 3 – Unionens rådgivande organ
	Artikel 300
Kapitel 3 – Ekonomiska och sociala kommittén	Avsnitt 1 – Ekonomiska och sociala kommittén
Artikel 257 (upphävd) ²	
Artikel 258 första, andra och fjärde styckena	Artikel 301
Artikel 258 tredje stycket (upphävd) ³	

¹ Ersätter i sak artikel 202 tredje strecksatsen i EG-fördraget.

² Ersatt i sak av artikel 300.2 i FEUF.

³ Ersatt i sak av artikel 300.4 i FEUF.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Artikel 259	Artikel 302
Artikel 260	Artikel 303
Artikel 261 (upphävd)	
Artikel 262	Artikel 304
Kapitel 4 – Regionkommittén	Avsnitt 2 – Regionkommittén
Artikel 263 första och femte styckena (upphävd) ¹	
Artikel 263 andra, tredje och fjärde styckena	Artikel 305
Artikel 264	Artikel 306
Artikel 265	Artikel 307
Kapitel 5 – Europeiska investeringsbanken	Kapitel 4 – Europeiska investeringsbanken
Artikel 266	Artikel 308
Artikel 267	Artikel 309
Avdelning II – Finansiella bestämmelser	Avdelning II – Finansiella bestämmelser
Artikel 268	Artikel 310
	Kapitel 1 – Unionens egna medel
Artikel 269	Artikel 311
Artikel 270 (upphävd) ²	
	Kapitel 2 – Flerårig budgetram
	Artikel 312
	Kapitel 3 – Unionens årliga budget
<i>Artikel 272.1 (flyttad)</i>	Artikel 313
Artikel 271 (flyttad)	<i>Artikel 316</i>
Artikel 272.1 (flyttad)	<i>Artikel 313</i>
Artikel 272.2–272.10	Artikel 314
Artikel 273	Artikel 315
<i>Artikel 271 (flyttad)</i>	Artikel 316

¹ Ersatt i sak av artikel 300.3 och 300.4 i FEUF.

² Ersatt i sak av artikel 310.4 i FEUF.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
	Kapitel 4 – Genomförande av budgeten och ansvarsfrihet
Artikel 274	Artikel 317
Artikel 275	Artikel 318
Artikel 276	Artikel 319
	Kapitel 5 – Gemensamma bestämmelser
Artikel 277	Artikel 320
Artikel 278	Artikel 321
Artikel 279	Artikel 322
	Artikel 323
	Artikel 324
	Kapitel 6 – Bekämpning av bedrägeri
Artikel 280	Artikel 325
	Avdelning III – Fördjupade samarbeten
<i>Artiklarna 11 och 11a (ersatta)</i>	Artikel 326 ¹
<i>Artiklarna 11 och 11a (ersatta)</i>	Artikel 327 ¹
<i>Artiklarna 11 och 11a (ersatta)</i>	Artikel 328 ¹
<i>Artiklarna 11 och 11a (ersatta)</i>	Artikel 329 ¹
<i>Artiklarna 11 och 11a (ersatta)</i>	Artikel 330 ¹
<i>Artiklarna 11 och 11a (ersatta)</i>	Artikel 331 ¹
<i>Artiklarna 11 och 11a (ersatta)</i>	Artikel 332 ¹
<i>Artiklarna 11 och 11a (ersatta)</i>	Artikel 333 ¹
<i>Artiklarna 11 och 11a (ersatta)</i>	Artikel 334 ¹
SJÄTTE DELEN – ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER	SJUNDE DELEN – ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER
Artikel 281 (upphävd) ²	
Artikel 282	Artikel 335
Artikel 283	Artikel 336
Artikel 284	Artikel 337
Artikel 285	Artikel 338
Artikel 286 (ersatt)	<i>Artikel 16</i>
Artikel 287	Artikel 339
Artikel 288	Artikel 340
Artikel 289	Artikel 341
Artikel 290	Artikel 342

¹ Ersätter även artiklarna 27a–27e, 40–40b och 43–45 i det nuvarande EU-fördraget.

² Ersatt i sak av artikel 47 i EU-fördraget.

Tidigare numrering i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen	Ny numrering i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Artikel 291	Artikel 343
Artikel 292	Artikel 344
Artikel 293 (upphävd)	
Artikel 294 (flyttad)	<i>Artikel 55</i>
Artikel 295	Artikel 345
Artikel 296	Artikel 346
Artikel 297	Artikel 347
Artikel 298	Artikel 348
Artikel 299.1 (upphävd) ¹	
Artikel 299.2 andra, tredje och fjärde styckena	Artikel 349
Artikel 299.2 första stycket och 299.3–299.6 (flyttad)	<i>Artikel 355</i>
Artikel 300 (ersatt)	<i>Artikel 218</i>
Artikel 301 (ersatt)	<i>Artikel 215</i>
Artikel 302 (ersatt)	<i>Artikel 220</i>
Artikel 303 (ersatt)	<i>Artikel 220</i>
Artikel 304 (ersatt)	<i>Artikel 220</i>
Artikel 305 (upphävd)	
Artikel 306	Artikel 350
Artikel 307	Artikel 351
Artikel 308	Artikel 352
	Artikel 353
Artikel 309	Artikel 354
Artikel 310 (flyttad)	<i>Artikel 217</i>
Artikel 311 (upphävd) ²	
<i>Artikel 299.2 första stycket och 299.3–299.6 (flyttad)</i>	Artikel 355
Artikel 312	Artikel 356
Slutbestämmelser	
Artikel 313	Artikel 357
	Artikel 358
Artikel 314 (upphävd) ³	

¹ Ersatt i sak av artikel 52 i EU-fördraget.

² Ersatt i sak av artikel 51 i EU-fördraget.

³ Ersatt i sak av artikel 55 i EU-fördraget.